

Bundel – Raadsvergadering van 7 juli 2026

Agenda bijlagen

Als de hamer valt

- 1 Opening
- 2 Vragenkwartier
- 3 Spreekgelegenheid voor publiek
- 4 Vaststellen agenda
- 5 Ingekomen stukken
Ingekomen stukken – gewijzigde versie (in rood)
- 6 Mededelingen van het college in het kader van de actieve informatieplicht
- 7 Toezeggingenlijst
Toezeggingen – gewijzigde versie
- 8 Voorbereiding en rapportage vanuit gemeenschappelijke regelingen
- 8.a ECAL – Agenda AB vergadering 26 juni 2026 en concept verslag 23 april 2026
2026-05-29 ECAL – Agenda AB vergadering ECAL 26 juni 2026
2026-05-29 ECAL – Concept verslag AB vergadering ECAL 23 april 2026
- 8.b Fijnder – Agenda AB 29-06-2026 en concept verslagen
2026-06-15 Fijnder Agenda AB 29-06-2026
2026-06-15 Fijnder concept verslag 10-09-2025
2026-06-15 Fijnder concept Verslag 22-12-2025
2026-06-15 Fijnder concept verslag 23-02-2026
- 8.c GGD NOG – Concept agenda AB 9 juli 2026 en samenvatting concept verslag 9 april 2026
2026-06-24 GGD – Concept – Agenda AB GGD NOG 9 juli 2026
2026-06-24 GGD – Conceptverslag AB GGD NOG 9 april 2026
2026-06-24 GGD – Samenvatting concept verslag AB GGD NOG 9 april 2026
- 9 Hamerstukken
- 9.a Benoeming commissieleden
Voorstel en besluit – Benoeming commissieleden
- 9.b Toelaten nieuw raadslid
Voorstel en besluit – Toelaten raadslid Stoltenberg
- 9.c Opheffen openbare basisschool De Marke in Neede
Dossier 4617 voorblad
Voorstel en besluit – Opheffen openbare basisschool De Marke in Neede
- 9.d Doorwerkingsonderzoek Rekenkamer
Dossier 4603 voorblad
Voorstel en besluit – Doorwerkingsonderzoek rekenkamer
Rekenkameronderzoek – Een onderzoek naar doorwerking van rekenkameronderzoek in Berkelland
- 10 Stemmingen zonder debat
- 11 Stemmingen met debat
- 11.a Jaarstukken 2025 Regio Achterhoek
Dossier 4609 voorblad
Voorstel en besluit – Jaarstukken 2025 Regio Achterhoek

Aanbiedingsbrief jaarstukken 2025 aan gemeenten (ondertekend)
Jaarstukken 2025 definitief

11.b Programmabegroting 2027 en Financiële begroting Regio Achterhoek 2027–2030

Dossier 4610 voorblad

Voorstel en besluit – Programmabegroting 2027 en Financiële begroting Regio Achterhoek 2027–2030

Aanbiedingsbrief begroting aan gemeenten

Kaderbrief begroting 2027

Programmabegroting 2027

12 Motie vreemd aan de agenda

13 Sluiting

Als de hamer valt...

Als de hamer valt is het besluit genomen. Zo gaat dat tijdens de vergaderingen van de gemeenteraad. Hieronder een samenvatting van de besluiten die de gemeenteraad op 7 juli heeft genomen.

Toelaten nieuw raadslid

De raad heeft besloten om de heer A.G. Stoltenberg namens Samen voor Berkelland toe te laten als raadslid. Na het afleggen van de belofte kon de heer Stoltenberg direct zijn ambt uitoefenen.

Benoeming commissieleden

De raad heeft besloten om de heer J. Lenselink (PRO Berkelland), de heer W.T.M. Erinkveld (CDA), de heer S. Wallerbos (CDA), de heer G.H. Cornelissen (CDA) en de heer D. te Grotenhuis (CDA) te benoemen als commissielid. Na beëdiging kunnen zij hun taken als commissielid vervullen.

Regio Achterhoek

Tijdens de raadsvergadering heeft de raad eerst gedebatteerd en daarna een besluit genomen over financiële stukken van de Regio Achterhoek. De gemeenteraad heeft ingestemd met de jaarstukken 2025 en de programmabegroting 2027 inclusief de financiële begroting 2027-2030 van de Regio Achterhoek. De twee voorstellen zijn beide aangenomen met een stemverhouding van 21 stemmen voor en 5 stemmen tegen.

Verder stemde de gemeenteraad unaniem in met:

- Opheffen openbare basisschool De Marke in Neede
- Doorwerkingsonderzoek Rekenkamer

Dit is een verkorte samenvatting van de genomen besluiten. Hieraan kunnen geen rechten ontleend worden. Op de website www.gemeenteberkelland.nl kunt u de volledige teksten van de genomen besluiten vinden.

GEWIJZIGDE VERSIE (in rood)

Raadsvergadering : 7 juli 2026

Agendapunt : 5

Onderwerp : Ingekomen stukken

Meer informatie bij : Griffie

Telefoon : 0545-250 805

De volgende aan de raad gerichte stukken zijn ontvangen:

A. Ingekomen stukken

1. Afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen

1. Brief Provincie Gelderland - Aanvulling begrotingscirculaire 2027 (1454901);
2. Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP) - Psychologische expertise onmisbaar voor jeugdhulp in de wijk;
3. Brief voorzitter ANBO-PCOB over ontbreken dorps huis Eibergen (1463390);
4. Brief van Nederlandse Vereniging voor Raadsleden met reactie op de brief van VPPG over uitspraak Rechtbank Haarlem inzake toepassing Rechtspositiebesluit artikel 3.3 (1461799);
5. Gemeente Zaanstad - Motie Solidariteit met bedreigde collega's (1464090);
6. Brief Provincie Gelderland - Geactualiseerd gemeenschappelijk financieel toezichtkader gemeenten 2026 (1464216).

2. Correspondentie van het college van BenW / afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen

1. Raadsbrief over Regionale Energiestrategie 2.0 Achterhoek tabel 4 (1459992);
2. Raadsbrief - Jaarverslag Achterhoek in Beweging 2025 (1461650);
3. Raadsbrief – Meicirculaire (1462132);
4. Raadsbrief - Antwoord op motie M-25-22 Advisering SAAB over bouw tweede bedrijfswoning (1462327);
5. Raadsbrief - Jaarverantwoording toezicht Kinderopvang 2025 (1459244).

3. Raad / commissie / griffie

-

4. Afdoeningsvoorstel: voor advies in handen stellen van het college

-

5. Afdoeningsvoorstel: ter afdoening in handen stellen van het college

1. **AME Consultants over raadsbrief op motie M-25-22 Advisering SAAB over bouw tweede bedrijfswoning van 23 juni 2026.**

B. Uitgaande stukken

1. Afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen

-

Toezeggingen

Nr.	Omschrijving toezegging	Datum toezegging	Team	Streefdatum gereed	Datum gereed	Bijzonderheden
1.	AvG: Als de Pas-melders in Berkelland gelegaliseerd worden door nieuwe landelijke wetgeving, dan verwerken we deze zo mogelijk via een gemeentelijk veegplan in het bestemmingsplan/ omgevingsplan bij rechte"	21-6-2022	Dienstverlening Omgeving B	onbekend		
2.	BW: Het volgende beleidskader Publieke gezondheid zal aansluiten bij de volgende landelijke nota gezondheidsbeleid. Het beleidskader Publieke gezondheid 2022-2026 zien we als een overgangsdokument, dat vervangen zal worden door het nieuwe beleidskader.	06-12-2022	SB	2024/2025 (afhankelijk van de ingangsdatum van de landelijke nota)		
3.	HvdN: De afweging over/regulering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen wordt meegenomen in het Omgevingsplan	6-11-2024	Platteland	Uiterlijk 2030		Planning Omgevingsplan is nog niet gereed
4.	HvdN: Als er een bandbreedte in de landelijke normen windmolens staat houdt de gemeente de hoogst mogelijke bescherming voor haar inwoners aan	1-4-2025	Nieuwe energie			
5.	RL: Oude N18 Eibergen: <i>Streven</i> naar Plan van aanpak eind 2025	8-7-2025	Projecten	31-12-2025 Voorjaar 2026		23-12-25. Raadsbrief - Stappenplan inzake herinrichting van de voormalige N18 in de kern Eibergen. In voorjaar 2026 raadsvoorstel.
6.	AvG: In de herijking subsidies verkennen of er een doelsubsidie opgesteld kan worden waarin vereniging die zich inzetten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, een subsidie kunnen ontvangen.	28-10-2025	Sociale basis	1-1-2027		
7.	AvG: In de herijking subsidies bij de basissubsidie inzetten op beperkte administratieve lasten voor de aanvrager.	28-10-2025	Sociale basis	1-1-2027		
8.	JvO: het college zal, zodra er inzicht is in	3-3-2026	DOOV			

Nr.	Omschrijving toezegging	Datum toezegging	Team	Streefdatum gereed	Datum gereed	Bijzonderheden
	de pilots monitoring subjectieve veiligheid van het ministerie van BZK de raad hierover informeren, ook over wat de voorwaarden zijn en wat er van de gemeente wordt gevraagd om deel te nemen aan deze pilots, waaronder capaciteit en financiële consequenties.					
9.	JvO: de burgemeester zal de Veiligheidsmonitor 2025 (Berkelland) zodra deze beschikbaar is aanbieden aan de raad en bespreken met de raad, samen met een analyse van al bestaande, bij de gemeente aanwezige data op het gebied van veiligheid (DataLabGO). In het kader van het nieuw op te stellen Integraal veiligheidsplan (IVP) gaat hij dan in gesprek met de raad om te bepalen of er aanvullend onderzoek nodig is.	3-3-2026	DOOV	zsm		
10.	JvO: het college bekijkt of de gemeente kan gaan deelnemen aan de landelijke campagne 'Ben je OK?' en informeert de raad daarover.	3-3-2026	DOOV			
11.	JvO: In de toekomstige ontwikkeling van Leusinkbrink Noord in Ruurlo een integraal plan maken met een zorgvuldige afweging hoe om te gaan met het al dan niet verplaatsen van de modulaire woningen.	23-06-2026	Projecten	n.t.b.		

Agenda

vergadering Algemeen Bestuur

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers

Datum: 26 juni 2026
Tijdstip: 09.30-10.30 uur
Locatie: Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers

Agendapunt	Toelichting	actie
1. Agenda	Vaststelling van de agenda	Vaststellen
2. Bestuurssamenstelling	Welkom nieuwe bestuursleden algemeen bestuur en aanwijzing leden dagelijks bestuur. Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen van maart zijn er wijzigingen in het bestuur. Het is tenminste nodig een nieuwe voorzitter aan te wijzen, doordat Hummelink vertrekt als portefeuillehouder.	Benoemen
3. Verslag vorige vergadering	Zie bijlage 01 concept-verslag 23 april 2026	Vaststellen
4. Financiën	<u>Begroting 2027 (-2030):</u> Zie bijlagen: 02 concept begroting 2027 (-2030) en 03 Notitie Begroting.	Vaststellen
5. Ontwikkelingen ECAL	Toelichting door Berende	Kennisnemen
6. Rondvraag		
7. Sluiting	Eerstvolgende AB vergadering 2 oktober 2026	

Verslag vergadering Algemeen Bestuur

D.d. 23 april 2026, 09.30 – 10.30

Aanwezig: R. Hummelink, S. Metaal, A. Das, J. Van Oostrum,
M. Eleveld, R. van Lochem, J. Hoenderboom, J. Kock,
H. Berende

1. Opening

De agenda van wordt zonder wijzigingen vastgesteld. Hans Puijk meldt zich af.

2. Verslag vorige vergadering

Het verslag van de vergadering van 18 december 2025 wordt vastgesteld.

3. Financiën

Adri Das geeft een toelichting op de jaarrekening 2025. De jaarrekening wordt goedgekeurd.

Das geeft een toelichting op de begroting 2027. Er wordt gewerkt met een jaarlijkse begroting die tijdig goedgekeurd moet worden.

Van Oostrum geeft aan dat het verstandig is om de stijging van de komende jaren zeer duidelijk te houden. Het Erfgoedcentrum heeft een prima begroting; de indexering op grond van de Septembercirculaire past bij de systematiek van de gemeenten. Het Erfgoedcentrum levert diensten tegen relatief lage prijs, waar mogelijk onderbouwd met benchmarkgegevens.

Voor de komende jaren wordt tien procent van het surplus van de algemene reserve ingezet als demping van de meterprijs. Dit is eigenlijk een korting op de meterprijs.

Afgesproken wordt dat in de woordvoering de demping van de meterprijs als incidentele korting gepresenteerd wordt. Dat is duidelijker dan demping. Op verzoek kan het Erfgoedcentrum gemeenteraden informeren via een brief hierover.

4. Beleidsplan

Hans Berende licht het beleidsplan kort toe. Centraal in het beleidsplan staat samenwerken. Het beleidsplan wordt vastgesteld.

5. Werkplan

Berende licht het werkplan toe.

6. GR-en en ECAL

Berende licht de notitie toe. Met de nieuwe Archiefwet moet een Gemeenschappelijke Regeling (GR) de archiefbewaarplaats én archivaris van één van de deelnemers in die GR aanwijzen. Dit is aanleiding om afspraken te maken over het

archieftoezicht tussen de Erfgoedcentrum en de GR-en. Het Erfgoedcentrum zal afspraken maken met de GR-en over toezicht. Voor het beheer van de overgedragen archieven komt het aantal meters op conto van de deelnemende gemeenten.

De notitie wordt vastgesteld

7. KPI ECAL kennisnemen

Berende licht de stukken toe. De KPI ECAL wordt ter kennisname aangenomen.

8. Ontwikkelingen ECAL

Berende geeft een toelichting op de ontwikkelingen bij het Erfgoedcentrum. De ontwikkelingen rondom energiekosten zijn erg volatiel.

Berende is bezig functies en profielen in kaart te brengen. De directeur-secretaris-archivaris heeft veel rollen. Voor een evenwichtige en robuuste organisatie is het nodig aanpassingen te doen.

Verder:

- De tweejaarlijkse audit wordt deze maand verstuurd voor wederhoor. De definitieve versie zal in juni verzonden worden.
- De adviescommissie ECAL is in oprichting.
- Vermoedelijk worden de Mr. H.J. Steenbergen-Stichting en de Stichting Vrienden erfgoed Staring één stichting: Stichting Naobers Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers.
- 28 mei vindt een bijeenkomst plaats voor nieuwe raadsleden over de kleinere gemeenschappelijke regelingen. Het Erfgoedcentrum presenteert zich ook.
- Met archivariissen van gemeenten die bij de Omgevingsdiensten Veluwe en Achterhoek aangesloten zijn wordt gewerkt aan een brief over het informatiebeheer.
- 2 oktober 2026: symposium over Migratie in de Achterhoek en Liemers, met presentatie publicatie. Dit is een project vanuit CEPA. Locatie: Amphion.
- 6 november: symposium en "Spöl 's Plat" over muziek, in de DRU.

9. Rondvraag

Er zijn geen punten voor de rondvraag.

10. Sluiting

Hummelink sluit de vergadering.

Volgende vergadering: 26 juni 2026.

Agenda Algemeen Bestuur

Datum 29-06-2026
Tijd 9:00 – 10:00
Locatie Vergaderruimte 1.17
Voorzitter E.S.F. Schepers-Janssen

- 1 **Opening door de secretaris van het Algemeen Bestuur, T. Beijer**
- 2 **Ter besluitvorming: Aanwijzingsprocedure**
- 3 **Toelichting door mevrouw A. van de Groep van Eshuis Registeraccountants op het accountantsverslag en de managementletter 2025**
- 4 **Mededelingen**
- 5 **Ter vaststelling: Conceptverslagen vergaderingen Algemeen Bestuur d.d. 22 december 2025 en 23 februari 2026**
- 5.a **Ter kennisneming: Vastgesteld verslag vergadering Algemeen Bestuur d.d. 10 september 2025**
- 6 **Ter vaststelling: Jaarstukken 2025**
- 7 **Ter kennisneming: Jaaroverzicht klachten 2025**
- 8 **Ter kennisneming: Jaarverslag bezwaarschriften 2025**
- 9 **Rondvraag**
- 10 **Sluiting**

Verslag

Titel verslag: Vergadering Algemeen Bestuur (AB)

Verslag d.d.: 10 september 2025

Locatie: Fijnder, Groenlo

Aanwezig: E. Schepers-Janssen (wethouder gemeente Winterswijk en voorzitter), B. Wormgoor (wethouder gemeente Berkelland), R. Leliveld (wethouder gemeente Berkelland), E. Dusseldorp (wethouder gemeente Oost Gelre), A. Schutten (wethouder gemeente Oost Gelre), T. Beijer (directeur Fijnder en secretaris), M. Vos (strategisch beleidsmedewerker Fijnder) en T. Hemelman (concern-controller Fijnder).

Afwezig: G. Visser (wethouder gemeente Winterswijk)

Auteur: L. Krabbenborg

1. Opening door de voorzitter;

Mevrouw Schepers heet iedereen welkom en opent de vergadering. De heer Visser heeft zich afgemeld voor deze vergadering.

2. Ter vaststelling: Conceptverslag vergadering Algemeen Bestuur d.d. 30 juni 2025. *Het verslag wordt, met dankzegging aan de notulist, vastgesteld.*

a. Ter kennisneming: Vastgesteld verslag vergadering Algemeen Bestuur d.d. 31 maart 2025;

Het verslag wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. Ingekomen stukken: Gemeente Winterswijk-vertegenwoordiging gemeente Winterswijk in bestuur Fijnder;

Mevrouw Schepers deelt mede dat mevrouw Jetten (interim burgemeester) namens de gemeente Winterswijk is aangewezen als lid van het Algemeen Bestuur van Fijnder. De heer Visser is aangewezen als plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur. Het AB van Fijnder ontvangt hiervan nog schriftelijk bericht.

4. Ter besluitvorming: Verlenging overeenkomst accountantsdienstverlening Eshuis Registeraccountants;

Na de Europese Aanbesteding in 2023 is met Eshuis Registeraccountants een overeenkomst aangegaan voor 3 jaar. Deze overeenkomst kan tweemaal met één jaar worden verlengd. Het voorstel is om van de optie tot verlenging te lichten.

De heer Schutten vraagt hoe de samenwerking tot nu toe is verlopen. De heer Hemelman deelt mede dat de samenwerking en het proces prettig en soepel verlopen. Er zijn afspraken gemaakt naar welke processen volgend jaar wordt gekeken en ook zal er worden gekeken naar de ICT risico's. Eshuis wordt verzocht ons daarin te ondersteunen.

Het Algemeen Bestuur besluit de overeenkomst met Eshuis Registeraccountants voor de accountantsdienstverlening voor boekjaar 2026 te verlengen.

5. Ter vaststelling: Begroting Fijnder 2026;

De raden van de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk hebben geen zienswijzen ingebracht. Het Dagelijks Bestuur heeft een oordeel uitgebracht op de zienswijze van de raad van Berkelland.

Om in 2026 onder repressief toezicht te vallen wordt de programmabegroting na vaststelling door het Algemeen Bestuur voor 15 september ingediend bij de provincie.

Het Algemeen Bestuur neemt de ontwerpbegroting 2026, de zienswijze van de gemeente Berkelland en het oordeel hierop van het Dagelijks Bestuur voor kennisgeving aan. Het Algemeen Bestuur stelt de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 vast.

6. Ter vaststelling: Eerste bestuursrapportage Fijnder 2025;

Door de gemeenten Berkelland en Oost Gelre is geen zienswijze ingebracht. De rapportage wordt op 11 september besproken in de Algemene Raadscommissie van Winterswijk. Het voorstel is om geen zienswijze uit te brengen.

Het Algemeen Bestuur neemt de eerste bestuursrapportage 2025 voor kennisgeving aan en stelt de tweede begrotingswijziging 2025 vast onder het voorbehoud dat de raad van de gemeente Winterswijk geen zienswijze indient.

7. Rondvraag;

Op 22 september a.s. bezoekt staatssecretaris Nobel Fijnder. Namens het Dagelijks Bestuur zal mevrouw Dusseldorp aanwezig zijn.

8. Sluiting;

De voorzitter bedankt eenieder voor de aanwezigheid en inbreng en sluit de vergadering om 10.50 uur.

Verslag

Titel verslag: Vergadering Algemeen Bestuur (AB)

Verslag d.d.: 22 december 2025

Locatie: Fijnder, Groenlo

Aanwezig: E. Schepers-Janssen (wethouder gemeente Winterswijk en voorzitter), A. Jetten (interim-burgemeester Winterswijk), B. Wormgoor (wethouder gemeente Berkelland), R. Leliveld (wethouder gemeente Berkelland), E. Dusseldorp (wethouder gemeente Oost Gelre), A. Schutten (wethouder gemeente Oost Gelre), T. Beijer (directeur Fijnder en secretaris), M. Vos (strategisch beleidsadviseur Fijnder) en T. Hemelman (concern-controller Fijnder).

Auteur: S. Hummelink

1. Opening door de voorzitter;

Mevrouw Schepers heet iedereen welkom en opent de vergadering.

Mevrouw Jetten is digitaal aangesloten. Er volgt voor haar een kort voorstelrondje.

2. Ter vaststelling: Conceptverslag vergadering Algemeen Bestuur d.d. 10 september 2025.

Het verslag wordt, met dankzegging aan de notulist, vastgesteld.

a. Ter kennisneming: Vastgesteld verslag vergadering Algemeen Bestuur d.d. 30 juni 2025;

Het verslag wordt voor kennisgeving aangenomen.

3. Ingekomen stukken:

a. Brief Provincie Gelderland – Repressief toezicht begroting 2026

Jaarlijks wordt op basis van de begroting het toezichtsregime door de provincie vastgesteld. Ook in 2026 valt Fijnder onder repressief, de lichtste vorm van, toezicht laat de heer Hemelman weten.

b. Brief gemeente Winterswijk: Annemiek Jetten lid AB Fijnder

De brief wordt ter kennisneming aangenomen.

4. Ter vaststelling: Dienstverleningsovereenkomst ondersteunende diensten gemeente Berkelland;

Bij de vorming van Fijnder is er een Dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Deze is met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025 bijgesteld. Een belangrijke wijziging die wordt doorgevoerd heeft betrekking op de financiële vergoeding voor ICT welke vastgesteld gaat worden op basis van vaste werkplekken. Investerings in informatiebeveiliging en uitbesteding door de gemeente Berkelland heeft wel geleid tot een kostenstijging.

Het Algemeen Bestuur stemt in met de Dienstverleningsovereenkomst ondersteunende diensten gemeente Berkelland.

5. Ter vaststelling: Tweede bestuursrapportage Fijnder 2025;

De Tweede bestuursrapportage is in de raden behandeld. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Het Algemeen Bestuur neemt kennis van de Tweede Bestuursrapportage Fijnder 2025 en stelt de derde begrotingswijziging 2025 en de eerste begrotingswijziging 2026 vast.

6. Ter besluitvorming: Toevoegen ESF middelen aan de bestemmingsreserve re-integratie;

Bij de inschrijving voor de ESF subsidie is het vooraf onzeker of en wat dit gaat opleveren. Inmiddels heeft Fijnder de eindafrekening en de subsidie ontvangen. Dit was te laat om mee te nemen in de

begrotingswijziging. Er is voorgesteld om dit bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve re-integratie.

Het Algemeen Bestuur stemt in met het toevoegen van de opbrengst van de deelname aan het ESF project Actieve Inclusie aan de bestemmingsreserve re-integratie middels de resultaatsbestemming in de jaarrekening 2025.

7. Ter besluitvorming: Collectieve Zorgverzekering Gemeente Winterswijk;
Het Algemeen Bestuur stemt in met het afsluiten van een overeenkomst voor de collectieve zorgverzekering voor de gemeente Winterswijk met Menzis per 1 januari 2026 voor de duur van één jaar, met de mogelijkheid tot driemaal stilzwijgende verlenging voor de duur van één jaar.

8. Ter besluitvorming: Aankoop bedrijfspand Fijnder, Batterij 10-12 te Groenlo
Zowel in het Dagelijks Bestuur als in de werkgroep is er uitgebreid sprake over de aankoop van het pand. In het DB is het besluit genomen om het AB te verzoeken om tot koop over te gaan. De raden zijn hierover geïnformeerd middels een raadsbrief. Mevrouw Dusseldorp complimenteert Fijnder over de wijze waarop het proces is aangevlogen en hoe de gemeentes de mogelijkheid kregen om mee te denken om tot een gedegen voorstel te komen. Zowel mevrouw Schepers als mevrouw Leliveld sluiten zich hierbij aan. De heer Beijer deelt complimenten uit aan de heer Hemelman die hier veel voor heeft gedaan.

Een aandachtspunt blijft de zonnefolie voor op het dak. Mogelijk kan dit in de toekomst nog gerealiseerd worden.

Het Algemeen Bestuur besluit conform het advies:

1. tot de aankoop van het bedrijfspand Batterij 10-12 te Groenlo per 1 juli 2026 voor een bedrag van €2.381.351 en het verstrekken van een investeringskrediet hiervoor in 2026.

2. tot het aantrekken van financiering in de vorm van een vaste geldlening ter hoogte van €2.400.000 voor de duur van 30 jaar.

3. het investeringskrediet en de financiële gevolgen als gevolg van de koop van het pand via een begrotingswijziging te verwerken in de Eerste Bestuursrapportage 2026.

9. Ter vaststelling: Normenkader ten behoeve van de interne controles en de accountantscontroles 2025 en 2026;

Het vaststellen van het normenkader betreft een jaarlijkse formaliteit en geeft de kaders weer waarin de interne controle en de controle van de accountant plaatsvindt.

Het Algemeen Bestuur stelt het Normenkader 2025 en 2026 vast.

10. Ter vaststelling: Wijziging Controleprotocol Fijnder 2025 en Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Fijnder 2025;

Het Controleprotocol Fijnder is aangepast wegens een wettelijke wijziging in de BBV. Daarnaast is in de Verordening Financieel beleid, beheer en organisatie Fijnder 2025 een tweetal wijzigingen doorgevoerd die betrekking hebben op de afschrijvingstermijn van laptops en de bevoegdheden van het Dagelijks Bestuur aangaande reguliere contracten.

Het Algemeen Bestuur stelt het Controleprotocol Fijnder 2025 en de Verordening Financieel beleid, beheer en organisatie Fijnder 2025 vast.

11. Rondvraag;

Mevrouw Jetten merkt op dat er goede besluiten zijn genomen. Ook complimenteert ze de OR voor het meedenken in het proces voor de aankoop van het pand.

Mevrouw Schepers sluit de vergadering en wenst iedereen fijne feestdagen en alvast de beste wensen voor het nieuwe jaar.

Verslag

Titel verslag: Vergadering Algemeen Bestuur (AB)

Verslag d.d.: 23 februari 2026

Locatie: Fijnder, Groenlo

Aanwezig: E. Schepers-Janssen (wethouder gemeente Winterswijk en voorzitter), B. Wormgoor (wethouder gemeente Berkelland), R. Leliveld (wethouder gemeente Berkelland), E. Dusseldorp (wethouder gemeente Oost Gelre), A. Schutten (wethouder gemeente Oost Gelre), T. Beijer (directeur Fijnder en secretaris), M. Vos (strategisch beleidsadviseur Fijnder) en T. Hemelman (concern-controller Fijnder).

Afwezig: A. Jetten (interim-burgemeester Winterswijk)

Auteur: L. Krabbenborg

1. Opening door de voorzitter;

Mevrouw Schepers heet iedereen welkom en opent de vergadering.
Mevrouw Wormgoor is digitaal aangesloten.

2. Ter vaststelling: Archiefverordening Fijnder 2026, aanwijbsbesluit archiefplaats en archivaris toezichtinformatie archief en informatiebeheer;

Mevrouw Tolkamp, teamleider Service, geeft aan dat er de afgelopen jaren onvoldoende structurele aandacht is geweest voor het archief- en informatiebeheer van Fijnder. Daarnaast is geconstateerd dat er binnen Fijnder onvoldoende expertise aanwezig is op dit onderwerp en is hiervoor ondersteuning gevraagd van een extern bureau. Fijnder is gevraagd voor 1 maart toezichtinformatie aan te leveren over het archief- en informatiebeheer van het jaar 2025 aan de Provincie. Om te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving en de eisen van het interbestuurlijk toezicht is er een verbetertraject gestart. Fijnder beschikt – na besluitvorming door het Algemeen Bestuur – over een volledig vastgesteld en bestuurlijk geborgd stelsel van regelgeving en uitvoeringskaders voor informatie- en archiefbeheer, waarmee aantoonbaar wordt voldaan aan de Archiefwet en de eisen van het interbestuurlijk toezicht, inclusief tijdige aanlevering van toezichtinformatie.

In de loop van dit jaar worden de afspraken, opgenomen in de verordening uitgevoerd.

Mevrouw Wormgoor vraagt of de uitvoering van de afspraken, die in de verordening staan, financiële gevolgen hebben.

Mevrouw Tolkamp geeft aan dat er voor het vervolg nu nog geen duidelijk beeld is van de financiële impact, ook is onduidelijk welke kosten incidenteel en structureel zijn. Daarnaast wordt gekeken of er eventueel samengewerkt kan worden met de gemeenten. De kosten voor het archief- en informatiebeheer zullen opgenomen worden in de bestuursrapportage.

Het Algemeen Bestuur stelt de Archiefverordening 2026 vast, met gelijktijdige intrekking van de Archiefverordening 2022 en stemt in met het aanwijbsbesluit archiefplaats en archivaris. Ook stemt het AB in met de aanlevering van de toezichtinformatie archief- en informatiebeheer over 2025 aan het Interbestuurlijk toezicht (IBT), inclusief de bijbehorende aanleveringsbrief.

3. Sluiting.

Mevrouw Schepers sluit de vergadering.

Noord- en Oost-Gelderland

Concept-Agenda Algemeen bestuur

Datum: 9 juli 2026

Tijd: 13.30 – 14.30 uur

Plaats: GGD-kantoor (vergaderruimte Engelenburg)
Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld

1. Opening en vaststelling agenda

2. Verslag vergadering d.d. 9 april 2026

1. Concept-verslag
2. Samenvattend verslag

3. Ingekomen stukken en mededelingen

Lijst:

Bijlagen:

1. OR Jaarverslag 2025 met begeleidende brief
2. Brief WSGO inzake vacature bestuur en uitnodiging WSGO voor ALV op 19 juni 2026
3. Brief gemeente Brummen over bestuurlijke fusie met Rheden

4. Benoeming leden Dagelijks Bestuur

Adviesnotitie

1. Brief aan colleges over vorming GGD-bestuur d.d. 12 maart 2026 (incl. bijlage)
2. Brief aan colleges over vorming GGD-bestuur (herinnering) (*wordt nagezonden*)

5. Voortgang RVP

Informatienotitie

Bijlage: geen

6. Publieke Gezondheid Asielzoekers

Informatienotitie

Bijlage: geen

7. Aanpassen programmabegroting 2028 en P&C-cyclus vanaf 2027

Adviesnotitie

Bijlage 1: Inhoud programmabegroting 2028

Bijlage 2: Overzicht programma en producten vanaf 2028

8. 1ste Bestuurs- en managementrapportage 2026 en 2e begrotingswijziging 2026

Adviesnotitie

Bijlage 1: 1ste Bestuurs- en managementrapportage 2026

Bijlage 2: 2e Wijziging begroting 2026

9. Intern controleplan

Informatienotitie

Bijlage: Intern controleplan 2026

10. Rondvraag en sluiting

Noord- en Oost-Gelderland

Concept - Verslag vergadering Algemeen bestuur

Overlegdatum:	9 april 2026
Locatie:	GGD-kantoor, Warnsveld
Aanwezig:	A.J. Prins (Apeldoorn, voorzitter), J.C. Wikkerink (Aalten), W.A. Wormgoor (Berkelland), H. de Vroome (Brummen), E.J. Huizinga (Doetinchem), J.W. Simonse (Elburg), G. van den Berg (Epe), E. van der Weide (Ermelo), M. Reckman (Harderwijk), T.E. Siderius (Hattem), W. van Ommen (Heerde), W. Goodin (Lochem), M. Eleveld (Montferland), E.G. Vos-van de Weg (Oldebroek), E.E.M. Dusseldorp (Oost Gelre), M. Bennink (Oude IJsselstreek), J. van den Hoorn (Putten), P. Wormskamp (Voorst), E.S.F. Schepers-Janssen (Winterswijk), J. Bloem (Zutphen) Namens GGD Noord- en Oost Gelderland: J.J. Baardman (directeur publieke gezondheid), R. Schwebke (concerncontroller), T. Thasing (strategisch adviseur), M. de Vries (beleidsadviseur)
Afwezig:	H. Puijk (Bronckhorst), J.M. Elskamp (Nunspeet), M.W. Jaeger (dagelijks bestuur GGD NOG vanuit Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland)
Notulist:	Nicolien Knapen
Verzendlijst:	AB-leden, gemeenteraden, ambtenaren publieke gezondheid, managers en adviseurs GGD
Volgende vergadering:	9 juli 2026

1. Opening en vaststelling agenda

Mevrouw Prins opent de vergadering en heet iedereen welkom.

Het AB stelt de agenda ongewijzigd vast.

2. Verslag van de vergadering van 27 november jl.

Mevrouw Vos brengt namens de gemeente Nunspeet een opmerking in m.b.t. agendapunt 14, Gemeenschappelijke adviescommissie raden GGD NOG: In het verslag wordt gemist dat er voortgang gemaakt moet worden met de raadscommissie. Het beeld bestond dat er zo snel mogelijk werk gemaakt zou worden van de commissie. Mevrouw Wormgoor geeft aan dat zij dit

beeld niet onderschrijft.

Mevrouw Baardman geeft aan dat de processen inmiddels in gang gezet worden, los van de evaluatie van de VNOG.

Het AB stelt het verslag ongewijzigd vast.

3. Ingekomen stukken en mededelingen

- a. Mevrouw Baardman meldt dat de gunning publieke gezondheid asielzoekers definitief niet gegund is aan de GGD'en. Het is aan Arts en Zorg gegund, een private partij die ook de medische arrestantenzorg heeft gekregen. Hiermee wordt de jeugdgezondheidszorg in de COA's afgesneden van de reguliere jeugdgezondheidszorg, plus de statushouders. Er komt mogelijk een overgangsjaar om dit te ontvlechten. Het is een zeer onwenselijke situatie. Er is op landelijk niveau bekeken of het zinvol was om bezwaar te maken maar daar is niet voor gekozen. Er is om inzage gevraagd en de twijfels zijn geuit maar dat werd als niet relevant beschouwd. De beoordeling is op financiën en kwaliteit geweest waarbij met name de financiën de doorslag hebben gegeven. De 25 directeuren zijn het volledig eens: Het gaat om publieke dienstverlening wat je niet op deze manier wilt organiseren. Er ontstaat een knip in de dienstverlening en dat heeft consequenties voor de doorgaande lijn.

De heer Van den Hoorn merkt op dat de manier waarop andere partijen insteken, zoals met de keuze voor basisartsen in plaats van forensische artsen bij de arrestantenzorg, een spiegel kan zijn richting de GGD'en. Je kunt als publieke partij een bepaald praktijkniveau willen hebben, maar als blijkt dat vanuit de opdrachtgever een ander niveau wordt gevraagd dan zou je als GGD kunnen gaan meebewegen. Mevrouw Baardman antwoordt dat hier op landelijk niveau naar wordt gekeken, en merkt daarbij op dat aan de voorkant goed over deze aanbesteding is nagedacht en juist het zakelijke ingebracht. Dan nog scoort een andere partij – die nog nooit dit werk gedaan heeft – hoger op kwaliteit. Het is niet helemaal in te schatten waar dat in zit. Hoe dan ook is het taak van de GGD'en om heel betrouwbaar op te schrijven wat we kunnen bieden met welk kwaliteitsniveau en daar transparant over te zijn.

Mevrouw Prins stelt voor om de analyse over de aanbesteding en de consequenties ervan te delen. De lobby op de discussie over publieke taken blijft gevoerd worden en dat kan via de VNG.

Mevrouw Goodin wijst erop dat recent een onderzoek is gedaan waaruit blijkt dat het belangrijk is dat die knip er niet komt maar die komt er nu helaas wel. Als het gaat over kwaliteit worden dat soort aspecten dan ook meegenomen en meegewogen? Hoe wordt ervoor gezorgd dat dit geluid gehoord wordt? Mevrouw Baardman antwoordt dat het probleem opgelost zou zijn op het moment dat de taken in de Wet Publieke gezondheid

strakker gedefinieerd zouden worden als publieke taken.

De heer Wormskamp begrijpt dat er een periode is dat het niet gecontracteerd is. Dan kan een dagtarief gehanteerd worden om daar een stuk risicomitigatie mee te doen.

De heer De Vroome doet de suggestie om vooral goed te kijken wat uitgevraagd is in de aanbesteding.

De analyse van consequenties wordt gedeeld met het AB.

- b. De heer Van den Berg stelt het ingekomen stuk Speerpunten programmabegroting 2026 aan de orde. Bij het onderdeel jeugdgezondheid staan een aantal dingen die prematuur zijn. Als speerpunt staat dat in 2026 implementatie plaatsvindt van de besluitvorming op basis van de uitkomsten van dit onderzoek. Bij huisvesting staat dat bestuurlijke afspraken opnieuw worden bezien en ook in 2026 geïmplementeerd gaan worden. De oproep wordt gedaan om de beleidsambtenaren en het AB hier goed in mee te nemen.

Mevrouw Prins heeft een aanvulling vanuit Apeldoorn. In de programmabegroting wordt gesproken over de visie op het gebied van structureel en integraal werken aan gezondheidsbevordering die in 2025 is ontwikkeld en in 2026 wordt geïmplementeerd. Er is echter geen visie ontwikkeld in 2025 dus hoe kan die dan in 2026 geïmplementeerd worden?

Mevrouw Baardman zegt toe hier alert op te zijn.

De heer Schwebke geeft aan dat dit de vastgestelde programmabegroting is die in de zomer is vastgesteld. Met de kennis van toen is dit geschreven. Het was beter geweest om de tekst hierop aan te passen. Het stuk speerpunten wordt de basis voor de bestuursrapportage. Daar wordt op gerapporteerd en in de rapportage wordt het verder toegelicht.

- c. Mevrouw Baardman deelt mee dat vanuit het project kengetallen en indicatoren vier dashboards zijn gerealiseerd met inzicht in de inzet van de GGD gerelateerd aan de bestuursagenda. Het is een mooi project geweest. De GGD blijft samenwerken met gemeenten zodat de dashboards blijven aansluiten bij de behoefte aan data van de gemeenten. Dit was een mooie coproductie.
- d. De heer Wormskamp merkt op dat een tijdje geleden is gesproken over de indexerings-systematiek. Er is bekeken of er een nieuwe slag in gemaakt moet worden. Het DB ziet geen reden om de indexeringsystematiek weer ter discussie te stellen. Dit is op dit moment de beste methode om te hanteren.
Mevrouw Vos merkt op dat de indexatie in Oldebroek een belangrijk onderwerp is; het komt in elke zienswijze terug. Het is te kort door de bocht om zomaar akkoord te gaan.
Afgesproken wordt de argumentatie van de heer Wormskamp op te nemen in het verslag.

Voordelen huidige indexeringsystematiek zoals benoemd begin 2026

- *Duidelijke systematiek*
gestructureerde aanpak voor berekenen inwonerbijdrage
- *Transparantie*
gebruik CPB-cijfers waarborgt transparantie in de berekening
- *Verantwoorde begroting*
weging van loonkosten en materiële kosten zorgt voor een evenwichtige en verantwoorde begroting
- *Voorspellende nauwkeurigheid*
meenemen ontwikkelingen 2 voorgaande jaren borgt dat inwonerbijdrage structureel kostendekkend is (zowel negatieve als positieve ontwikkelingen worden meegenomen)

4. Jaarstukken 2025

De heer Bennink geeft namens de auditcommissie een terugkoppeling van het gesprek met de accountant over de Jaarstukken 2025. De accountant was heel positief en het proces is goed verlopen. Er is een positief beeld. De financiële verantwoording is in orde, de samenwerking met HSC loopt goed. Er zijn geen bijzonderheden geconstateerd bij de interne beheersing, de SISA-verantwoording is op orde en er is geen fraude geconstateerd. Dat geeft vertrouwen in de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de jaarstukken. Er zijn een aantal aandachtspunten besproken die de komende periode gaan spelen. Dat is met name de implementatie van het nieuwe financiële en HR-systeem, een grote operationele klus. Er is ook gesproken over de toekomstige WW-verplichting. Er is een oproep aan de gemeenten om samen naar een oplossing te kijken; mogelijk kunnen GGD-medewerkers goed integreren bij gemeentelijke organisaties. De auditcommissie heeft geadviseerd om bij bestuursrapportages te focussen op de kerninformatie zodat het overzicht behouden blijft en bestuurlijke sturing effectief is. De GGD staat er stabiel en positief voor.

Mevrouw Prins geeft aan dat bij voorstel 4a de uitkering van € 537.000 voor een deel wordt benut voor facturen die nog komen, maar in Apeldoorn zijn afspraken gemaakt dat de € 107.000 daadwerkelijk wordt uitbetaald. Het staat niet als besluit vermeld, dus het is verstandig om dit transparant ergens te vermelden. Daarnaast gaat Apeldoorn niet akkoord met de bestemmingsreserve. Een positief resultaat moet niet toegevoegd worden; het moet uitgekeerd worden.

De heer Schwebke antwoordt dat de € 537.000 is voor de RVP, dat is een besluit geweest in november 2025 en daarom is het meegenomen. In de toelichting is bij de argumenten/kanttekeningen gesteld dat een bedrag van € 107.000 naar Apeldoorn gaat. Daarnaast is er nog € 624.000 van het saldo niet bestemd. Er is overleg geweest met het DB. De heer Wormskamp voegt toe dat het een optie is om dit bedrag uit te keren aan de gemeenten,

maar de uitkomst van het onderzoek naar de jeugdgezondheidszorg zal hoe dan ook consequenties hebben voor de GGD en daar moeten middelen voor zijn. Er zijn twee mogelijkheden: het incidentele voordelige saldo uitkeren aan de deelnemende gemeenten of het bedrag storten in een bestemmingsreserve. Die is dan ook als zodanig gelabeld en alleen het AB besluit over onttrekking uit de bestemmingsreserve.

Het DB is niet in de gelegenheid geweest een standpunt in te nemen over de bestemmingsreserve maar er is wel een voorkeur aangegeven.

Mevrouw Prins herhaalt dat Apeldoorn niet akkoord gaat met een nieuw te vormen bestemmingsreserve jeugdgezondheid. Apeldoorn wil het laten uitkeren. Op een later moment gaat het over de besluitvorming. Het proces moet lopen zoals het is afgesproken en de onderwerpen moeten niet vermengd worden.

Mevrouw Vos sluit hierbij aan en is, om het zuiver te houden, tegen de bestemmingsreserve.

Mevrouw Eleveld vindt het verstandig om dit geld nu te reserveren. Het maakt de besluitvorming over de JGZ makkelijker omdat er dan in elk geval middelen beschikbaar zijn. Vanuit de rol van AB-lid vindt mevrouw Eleveld het gezond financieel beleid om nu te reserveren, omdat zeker is dat het straks geld gaat kosten, ongeacht de uitkomst.

De heer Huizinga kan zich vinden in het voorliggende voorstel en onderschrijft de motivatie van mevrouw Eleveld.

De heer Reckman stemt in met het voorliggende voorstel.

Mevrouw Schepers stemt niet in met de vorming van de bestemmingsreserve.

De heer Bennink heeft een vraag over 4a. De € 537.000 uitbetalen aan de deelnemende gemeenten klopt niet helemaal want het wordt verrekend met de inhaalcampagne. Dit besluit is in 27 november 2025 al genomen. M.b.t. de bestemmingsreserve wordt aangesloten bij Apeldoorn.

De heer Van Ommen stemt niet in met punt 4c.

Mevrouw Dusseldorp sluit aan bij Apeldoorn om niet in te stemmen met de bestemmingsreserve.

Mevrouw Siderius (Hattem) stemt niet in met de bestemmingsreserve.

Mevrouw Wormgoor is tegen de bestemmingsreserve.

De heer De Vroome stemt niet in met het vormen van een nieuwe bestemmingsreserve.

De heer Wormskamp meldt dat Voorst weliswaar bedenkingen heeft, maar gaat wel mee in het voorstel van het DB.

De heer Van den Berg is van mening dat het twee aparte trajecten zijn. Er is geen instemming met de bestemmingsreserve.

De heer Simonse stemt niet in met de bestemmingsreserve.

De heer Van den Hoorn stemt voor het voorstel.

De heer Bloem stemt niet in met de bestemmingsreserve en geeft namens mevrouw Goodin aan dat Lochem ook niet instemt.

De heer Van der Weiden gaat akkoord met de bestemmingsreserve.

De heer Wikkerink stemt in met de bestemmingsreserve.

Met 29 stemmen voor en 54 stemmen tegen is de meerderheid tegen en is voorstel 4c verworpen.

Opmerking: de Gemeenschappelijke Regeling voorziet niet in een mogelijkheid om een stem namens een andere gemeente uit te brengen. Vervanging van een AB-lid vindt plaats via het college van de eigen gemeente (hoofdstuk III, artikel 6.2). De stem namens de gemeente Lochem is daarom in de verslaglegging niet meegenomen in de telling van de stemmen. Dit heeft geen gevolgen voor de uitkomst.

De heer Van den Hoorn respecteert het dat de meerderheid tegen heeft gestemd maar wijst op de gevolgen. Dat betekent dat iedereen t.z.t. apart terug moet naar de raad om geld op te halen voor JGZ.

De heer Huizinga denkt dat de planning daarmee nog belangrijker wordt. De GGD wordt gevraagd om namens het AB bij de begeleidingsgroep duidelijkheid te vragen over de planning. Mevrouw Eleveld denkt dat een aantal scenario's denkbaar is en het is verstandig om als GGD daarop voorbereid te zijn. Het zou goed zijn het AB hierin mee te nemen.

Mevrouw Baardman zegt toe dit op te pakken.

Het AB besluit conform voorstel ten aanzien van de punten 1, 2, 3, 4a en 4b.

Ten aanzien van punt 4c wordt het voorstel om € 624.000 toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve jeugdgezondheid verworpen met 29 stemmen voor en 54 stemmen tegen.

Het bedrag wordt op basis van inwoneraantallen uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

5. Concept-Programmabegroting 2027

De heer Wormskamp deelt mee dat dit binnen de auditcommissie is besproken. Het is de vervolg exercitie op basis van de Uitgangspuntennota die vorig jaar gedeeld is in alle gemeenten. Daar zijn zienswijzen op binnengekomen en die zijn verwerkt in deze Programmabegroting.

De heer Reckman heeft een opmerking over het ziekteverzuim. Het streven is 4% en het zit nu op 6,4%. Is dit streven realistisch? De heer Schwebke antwoordt dat de 4% het rekenpercentage is en niet het streefpercentage. Een volgende keer wordt dat beter toegelicht.

Mevrouw Schepers merkt op dat er extra kosten zijn van € 290.000 op te nemen in de inwonersbijdrage. In het stuk lijkt het of het om de knelpunten van de JGZ gaat terwijl het om iets heel anders gaat. Mevrouw Prins voegt vanuit Apeldoorn toe dat het soms niet duidelijk is of het gaat over de inwonersbijdrage algemeen en dat het niet altijd duidelijk terug te vinden is in het stuk. De heer Schwebke antwoordt dat er een link is met de JGZ en ook een link met de knelpunten.

De knelpunten worden iets verzacht maar niet opgelost. In relatie tot de vraag bij 1f dat er vermenging is tussen algemeen of jeugd gaat het om jeugd. Er is bewust voor gekozen het niet in de programmabegroting mee te nemen; het is aparte besluitvorming en er kan een aparte zienswijze op ingediend worden. Het wordt verrekend met de 21 gemeenten dus exclusief Apeldoorn. Het is puur JGZ.

Aangegeven wordt dat voor de raden meer input c.q. onderbouwing nodig is. De heer Schwebke neemt dit mee en past e.e.a. aan ten behoeve van de raden.

In het ambtelijk overleg is gezegd dat het gaat om tijdelijk 3 fte erbij, maar dit is structureel verwerkt in de begroting. De heer Schwebke antwoordt dat het gaat om tijdelijk, tot het moment dat de uitvoering van de JGZ wordt aangepast. Er ligt al een tweede, alternatief, voorstel klaar om het niet structureel maar incidenteel te doen tot het moment zover is. Dit zit in de begrotingswijziging.

De heer Bennink stemt in met de € 290.000 met als voorwaarde om dat daadwerkelijk te gebruiken voor de formatie die er gaat komen en dat goed te monitoren. De heer Schwebke antwoordt dat als het niet wordt opgemaakt het wordt uitgekeerd en teruggaat naar de gemeenten. Het is 1-op-1 geld van JGZ.

De aangepaste versie wordt doorgestuurd.

Het AB besluit kennis te nemen van de concept-Programmabegroting 2027 en heeft eventuele opmerkingen of suggesties aan het DB meegegeven. De aangepaste versie van de begrotingswijziging wordt doorgestuurd.

6. Evaluatie uitvoering gewijzigd Rijksvaccinatieprogramma

De heer Thasing heeft in het DB besproken dat er een mooi dashboard in ontwikkeling is wat in juni gedeeld zal worden. De wens was om het dit jaar tweemaandelijks te kunnen volgen. Financiën is niet in het dashboard meegenomen. Per abuis is dit niet in de Informatienotitie opgenomen, maar er wordt bekeken op welke wijze de financiën meegenomen kunnen worden in de terugkoppeling.

De heer Van der Weide merkt op dat het een arbeidsintensieve aanpak lijkt. Graag een verduidelijking over de kosten in brede zin qua capaciteit en inzet en wat is de verwachting dat het gaat opleveren? De heer Thasing antwoordt dat er drie hoofdpijlers zijn voor het dashboard: het bereik, de ervaringen van ouders en de ervaringen van medewerkers. De terugkoppeling is relatief eenvoudig.

Mevrouw Dusseldorp vraagt of de evaluatie uitgebreid kan worden met de financiën en de organisatie? Dit wordt bevestigd.

Het AB besluit kennis te nemen van de evaluatie-aanpak van de herinrichting van het Rijksvaccinatieprogramma.

7. Overdrachtsdocument nieuw bestuur

Er is waardering voor het overdrachtsdocument. De website is nu live. Het overdrachtsdocument is vindbaar via de link www.ggdnog.nl/overdrachtdb

Het AB neemt kennis van de verschillende video's die zijn opgesteld als overdrachtsdocument.

8. Rondvraag en sluiting

Mevrouw Prins wordt van harte bedankt voor haar voorzitterschap gedurende deze bestuursperiode. De voorzitter spreekt haar dank uit aan allen voor de goede sfeer en goede samenwerking.

Mevrouw Baardman spreekt haar dank uit aan iedereen voor de betrokkenheid.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van GGD Noord- en Oost-Gelderland op 9 juli 2026.

Actiepuntenlijst

Nr.	Onderwerp	Wie	Gereed

Noord- en Oost-Gelderland

Samenvatting (concept)verslag vergadering algemeen bestuur

Datum: 9 april 2026

Volgende vergadering: 9 juli 2026

Locatie: GGD-kantoor, Warnsveld

1. Opening en vaststelling agenda

2. Verslag van de vergadering van 27 november jl.

Ongewijzigd vastgesteld.

3. Ingekomen stukken en mededelingen

- a. De analyse van consequenties van het niet gegund krijgen van de Publieke Gezondheidszorg Asielzoekers wordt gedeeld met het AB.

4. Jaarstukken 2025

Het AB besluit conform voorstel ten aanzien van de punten 1, 2, 3, 4a en 4b.

Ten aanzien van punt 4c wordt het voorstel om € 624.000 toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve jeugdgezondheid verworpen met 29 stemmen voor en 54 stemmen tegen.

Het bedrag wordt op basis van inwoneraantallen uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

5. Concept-Programmabegroting 2027

Het AB besluit kennis te nemen van de concept-Programmabegroting 2027 en heeft eventuele opmerkingen of suggesties aan het DB meegegeven. De aangepaste versie van de begrotingswijziging wordt doorgestuurd.

6. Evaluatie uitvoering gewijzigd Rijksvaccinatieprogramma

Het AB besluit kennis te nemen van de evaluatie-aanpak van de herinrichting van het Rijksvaccinatieprogramma.

7. Overdrachtsdocument nieuw bestuur

Het AB neemt kennis van de verschillende video's die zijn opgesteld als overdrachtsdocument.

8. Rondvraag en sluiting

-

U kunt de agenda en stukken voor de vergaderingen van het algemeen bestuur van GGD Noord- en Oost-Gelderland vinden of opvragen via de website van de GGD.

Zaaknummer : 1464552
Raadsvergadering : 7 juli 2026

Onderwerp : Benoeming commissieleden

Portefeuillehouder : Burgemeester Joost van Oostrum
Steller : Jordi van Andel tel. : 0545-250250

Te nemen besluit

De heer J. Lenselink (PRO Berkelland), de heer W.T.M. Erinkveld (CDA), de heer S. Wallerbos (CDA), de heer G.H. Cornelissen (CDA) en de heer D. te Grotenhuis (CDA) te benoemen als commissielid.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Volgens Het Reglement van Orde Politieke Avonden 2023 mogen fracties maximaal vier commissieleden benoemen. Commissieleden ondersteunen raadsleden en hun fracties bij het voorbereiden van de te nemen raadsbesluiten. De heer J. Lenselink, de heer W.T.M. Erinkveld, de heer S. Wallerbos, de heer G.H. Cornelissen en de heer D. te Grotenhuis zijn door hun fractie voorgedragen als commissielid. Na het afleggen van de eed of belofte kunnen zij functioneren als commissielid.

Argumentatie

De heer J. Lenselink, de heer W.T.M. Erinkveld, de heer S. Wallerbos, de heer G.H. Cornelissen en de heer D. te Grotenhuis zijn door hun fractie voorgedragen als commissielid. Met de benoeming van de heer J. Lenselink heeft de fractie van PRO Berkelland vier commissieleden. Met de benoeming van de heer W.T.M. Erinkveld, de heer S. Wallerbos, de heer G.H. Cornelissen en de heer D. te Grotenhuis heeft de fractie van het CDA vier commissieleden.

Kanttekeningen en risico's

Artikel 11 van het Reglement van Orde Politieke Avonden gemeente Berkelland 2023 bepaalt onder andere de voorwaarden voor de benoeming van commissieleden en geeft tevens aan op welke gronden de benoeming van een commissielid kan worden beëindigd.

Zo controleert de commissie geloofsbrieven de voorgestelde kandidaten voor zover mogelijk op artikel 10 tot en met 15 van de Gemeentewet zoals opgenomen in artikel 11 van het Reglement van Orde Politieke Avonden gemeente Berkelland 2023. Commissieleden moeten net als raads- en collegeleden hun nevenfuncties openbaar maken en ook de gedragscode voor de leden van de raad is van overeenkomstige toepassing op commissieleden.

Financiën

Er zijn geen financiële gevolgen. De benoeming past binnen de bestaande budgetten.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Indien nodig wordt er bij raads- en commissieleden rekening gehouden met structurele functionele beperkingen.

Communicatie

Het besluit wordt op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt via de rubriek "als de hamer valt" in BerkelBericht en op onze website. De namen, e-mailadressen en de nevenfuncties van de

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

commissieleden worden bekend gemaakt op onze gemeentelijke website. Overige communicatie is aan de fractie.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Het initiatief c.q. de voordracht is op verzoek van de fracties van PRO Berkelland en het CDA.

Planning en evaluatie

Artikel 11 van het Reglement van Orde Politieke Avonden gemeente Berkelland 2023 geeft duidelijkheid over de gronden waarop de benoeming van een commissielid kan worden beëindigd.

Alternatieven

Niet van toepassing.

Het presidium,
de griffier,

de voorzitter,

drs. J.A. Satijn.

drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 7 juli 2026

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van het presidium van 23 juni 2026;

b e s l u i t :

De heer J. Lenselink (PRO Berkelland), de heer W.T.M. Erinkveld (CDA), de heer S. Wallerbos (CDA), de heer G.H. Cornelissen (CDA) en de heer D. te Grotenhuis (CDA) te benoemen als commissielid.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 7 juli 2026

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp: Benoeming commissieleden

N.v.t.

Zaaknummer : 1464557
Raadsvergadering : 7 juli 2026

Onderwerp : Toelaten raadslid Stoltenberg

Portefeuillehouder : Burgemeester Joost van Oostrum
Steller : Laura Lenting

tel. : 0545-250250

Te nemen besluit

De heer A.G. Stoltenberg toe te laten als raadslid.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

De heer Koenderink is in de raadsvergadering van 30 juni benoemd als wethouder. Hierdoor is er een vacature ontstaan in de gemeenteraad van Berkelland. Vrijgekomen zetels worden ingevuld door de eerstvolgende op de kieslijst. De voorzitter van het centraal stembureau heeft zodoende de heer A.G. Stoltenberg als lid van de raad benoemd en die heeft zijn benoeming aangenomen. Na onderzoek van de geloofsbrieven brengt de commissie geloofsbrieven verslag uit van zijn bevindingen. Daarna kan de raad een besluit nemen over het toelaten van de heer Stoltenberg. Na het afleggen van de eed of belofte mag hij het ambt uitoefenen.

Argumentatie

Doordat de heer Koenderink is benoemd tot wethouder ontstaat er een vacature in de gemeenteraad. Deze lege zetel wordt ingevuld door de lijstopvolger van de betreffende partij. Om een raadslid toe te laten tot de raad worden de geloofsbrieven onderzocht. De commissie geloofsbrieven zal beoordelen of:

- de geloofsbrieven voldoen aan de eisen van de Kieswet;
- voldaan wordt aan de vereisten in de Gemeentewet voor het lidmaatschap van de raad en of de benoemde geen met het lidmaatschap onverenigbare betrekking(en) vervuld.

Kanttekeningen en risico's

De commissie geloofsbrieven controleert de voorgestelde kandidaten voor zover van toepassing op artikel 10 tot en met 15 van de Gemeentewet zoals opgenomen in artikel 8 van het Reglement van Orde Politieke Avonden gemeente Berkelland 2023.

Financiën

Niet van toepassing.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Indien nodig worden er voorzieningen getroffen.

Communicatie

Het besluit wordt op gebruikelijke wijze bekend gemaakt.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Het betreft uitvoering van de Kieswet, Gemeentewet en het Reglement van Orde Politieke Avonden gemeente Berkelland 2023.

Planning en evaluatie

Niet van toepassing.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Alternatieven

Niet van toepassing.

Het presidium,
de griffier,

de voorzitter,

drs. J.A. Satijn.

drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 7 juli 2026

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van de voorzitter en de griffier van 1 juli 2026;

gehoord het advies van de commissie die de geloofsbrieven heeft onderzocht;

gelet op het bepaalde in de Gemeentewet en de Kieswet;

gelet op artikel 8 van het Reglement van Orde Politieke Avonden gemeente Berkelland 2023;

b e s l u i t :

De heer A.G. Stoltenberg toe te laten als raadslid

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 7 juli 2026

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp: Toelaten raadslid Stoltenberg

Niet van toepassing

Raadsvergadering

Dossiernummer	4617
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 juli 2026
Agendapunt	9.c
Titel	Opheffen openbare basisschool De Marke in Neede

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	7 juli 2026

Voorgesteld besluit

Besluit

1. Met het oog op de (voorgenomen) fusie van openbare basisscholen De Marke en De Hofmaat in Neede tot één openbare school, af te zien van de mogelijk om als gemeente openbare basisschool De Marke zelf in stand te houden.
2. De boekwaarde van het gebouw OBS De Marke af te boeken ten laste van de reserve Onderwijshuisvesting.

Zaaknummer : 1460330
Raadsvergadering : 07-07-2026

Onderwerp : Opheffing openbare basisschool De Marke in Neede

Collegevergadering : 9 juni 2026
Portefeuillehouder : Hans van der Noordt
Steller : Tagore Oosting tel. : 0545-250250
Team Advies sociaal domein

Te nemen besluit

1. Met het oog op de (voorgenomen) fusie van openbare basisscholen De Marke en De Hofmaat in Neede tot één openbare school afzien van de mogelijkheid om als gemeente openbare basisschool De Marke zelf in stand te houden.
2. De boekwaarde van het gebouw OBS De Marke afboeken ten laste van de reserve Onderwijshuisvesting.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Stichting OPONOA heeft het college op 6 mei 2026 verzocht om een advies over de wenselijkheid van hun voorgenomen fusie van openbare basisscholen (OBS) De Marke en De Hofmaat in Neede. Dit is een wettelijk voorschrift bij een fusie. De fusieschool kan gevestigd worden op de locatie en binnen de huisvesting van OBS De Hofmaat. Wij hebben een positief advies gegeven over deze fusie. De fusie kan hierdoor afgewikkeld worden door OPONOA.

Door deze fusie wordt OBS De Marke opgeheven. Volgens artikel 148 lid 2 van de Wet op het primair onderwijs heeft u echter formeel het recht om de openbare school over te nemen en zelf in stand te houden als u dit wenselijk acht.

Wij adviseren u dit niet te doen en met uw besluit ziet u formeel af van de mogelijkheid om OBS De Marke zelf in stand te houden. Hierdoor krijgt (en houdt) Neede toekomstbestendig en kwalitatief goed openbaar onderwijs.

Argumentatie**1.1 *Het (openbare) onderwijsaanbod in Neede blijft behouden***

Het openbaar onderwijs blijft behouden en bereikbaar voor het verzorgingsgebied Neede, omdat het volgen van openbaar onderwijs op korte afstand van de locatie van De Marke mogelijk blijft. Bovendien zijn de onderwijsconcepten van beide scholen niet fundamenteel onderscheidend en verdwijnt er dus geen specifiek onderwijskundig concept. Binnen de nieuwe school is aandacht voor de verworvenheden van beide scholen. Omdat de scholen op zeer korte afstand van elkaar liggen verwachten wij ook geen significante gevolgen in het kader van leerlingenvervoer

1.2 *Het zelfstandig in stand houden van OBS Marke draagt niet bij aan duurzaam, doelmatig en kwalitatief goed openbaar onderwijs in Neede*

Het aantal leerlingen is enorm gedaald op OBS De Marke en dit zal de komende jaren naar waarschijnlijkheid doorzetten. Daardoor is de kwaliteit van het onderwijs op deze school in gevaar. Door de fusie is de kwaliteit van openbaar onderwijs in Neede wel geborgd. Daarnaast is het doelmatiger om op één locatie in Neede openbaar onderwijs aan te bieden.

1.3 *Er is afgestemd met ouders en belanghebbenden*

Het gelopen proces in het kader van de fusie-effectrapportage laat zien dat alternatieven

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

zijn onderzocht, belanghebbenden (zoals medezeggenschapsorganen en ouders) zorgvuldig zijn betrokken en dat de fusie bijdraagt aan onderwijskwaliteit, organisatorische stabiliteit en toekomstbestendigheid van het openbaar onderwijs in Neede.

1.4 Visie met twee integrale kindcentra in Neede blijft overeind.

In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs gemeente Berkelland 2020 2036 is beoogd dat er in Neede op termijn twee Integrale Kind centra (IKC's) ontstaan verspreid over Oost en West Neede. Dit proces blijft lopen en dat betekent dat de nieuwe fusieschool voor openbaar onderwijs in Neede West hierin één van de betrokken scholen is/blijft. In Neede Oost werkt Stichting Keender aan een IKC Kardinaal Alfrink. Het opheffen van OBS De Marke doet geen inbreuk op deze visie.

2.1 De locatie van de Marke is opgenomen in de ontwikkeling van Neede Noord Oost en zal worden ingezet voor woningbouw.

Het gebouw van De Marke zal worden gesloopt. De boekwaarde moet dus worden afgeboekt ten laste van de reserve Onderwijshuisvesting. Daarover moet u als raad formeel besluiten. Zie verder paragraaf financiën.

Kanttelingen en risico's

Geen.

Financiën

De kosten voor de inrichting van de nieuwe fusieschool op locatie De Hofmaat neemt OPONOA voor zijn rekening.

Het plan is om de Marke te slopen om plaats te maken voor woningen van ProWonen. De Marke heeft nog een boekwaarde. Bij de daadwerkelijke sloop wordt de boekwaarde in één keer afgeschreven. Dit is een eenmalige last (nadeel) in de exploitatie. De Marke heeft een boekwaarde van € 340.000 per 31/12/2025. Door vrijvallende afschrijvingslasten wordt structureel een voordeel gehaald. Deze jaarlijkse lasten staan nu begroot voor € 10.700 (31/12/2025) en vallen dus vrij voor nieuwe investeringen in onderwijshuisvesting.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

De fusieschool is ook geschikt voor leerlingen en leerkrachten met een beperking.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Het schoolbestuur heeft het initiatief genomen voor de fusie en volgens de fusie-effectrapportage zijn belanghebbenden meegenomen in de afwegingen. Het college is om advies over de fusie gevraagd.

Planning en evaluatie

Het voornemen van het schoolbestuur OPONOA is om de scholen per 1 augustus 2026 te fuseren.

Alternatieven

Het is mogelijk om de school over te nemen en deze in stand te houden. Hierover willen wij het volgende meegeven:

Overnemen van een school geen sinecure

Het eventueel zelfstandig in stand houden van een school betekent in dit geval dat wij als gemeente zelf een nieuw (tweede) schoolbestuur voor openbaar onderwijs (in Neede) specifiek voor deze (op

Locatie van de op te heffen school De Marke niet meer beschikbaar voor school in nabije toekomst

In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs gemeente Berckelland 2020-2036 1e actualisatie staat opgenomen dat OBS De Marke en OBS Kardinaal Alfrink het plan uitwerken om zich als samenwoonschool te vestigen op een nieuwe locatie aan de Juliastraat 12 in Neede. Na de zomer van 2025 werd ons duidelijk dat OPONOA zich terugtrok uit deze samenwerking. De voorgenomen fusie met OBS de Hofmaat, genoemd in dit raadsvoorstel, is daarvan de resultante.

Mocht de raad toch kiezen om OBS de Marke in stand te houden dan zal er een oplossing voor de huisvesting van de school in relatie tot de geplande nieuwbouw van de sociale woningen gezocht moeten worden.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 07-07-2026

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 juni 2026

b e s l u i t:

1. Met het oog op de (voorgenomen) fusie van openbare basisscholen De Marke en De Hofmaat in Neede tot één openbare school, af te zien van de mogelijkheid om als gemeente openbare basisschool De Marke zelf in stand te houden.
2. De boekwaarde van het gebouw OBS De Marke af te boeken ten laste van de reserve Onderwijshuisvesting.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 07 juli 2026

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering

Dossiernummer	4603
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 juli 2026
Agendapunt	9.d
Titel	Doorwerkingsonderzoek Rekenkamer

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	7 juli 2026

Voorgesteld besluit

Besluit

1. Kennisnemen van het doorwerkingsonderzoek van de Rekenkamer Berkelland.
2. De conclusies uit het doorwerkingsonderzoek te onderschrijven en de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen.
3. Het college verzoeken om uitvoering te geven aan de aanbevelingen en daarvoor een voorstel te doen met bijbehorende planning en dit binnen een redelijke termijn, maar in ieder geval eind 2026, aan de raad aan te bieden.

Zaaknummer : 1457906
Raadsvergadering : 7 juli 2026

Onderwerp : Doorwerkingsonderzoek rekenkamer

Portefeuillehouder :
Steller : Laura Lenting tel. : 0545-250250

Te nemen besluit

1. Kennisnemen van het doorwerkingsonderzoek van de Rekenkamer Berkelland.
2. De conclusies uit het doorwerkingsonderzoek te onderschrijven en de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen.
3. Het college verzoeken om uitvoering te geven aan de aanbevelingen en daarvoor een voorstel te doen met bijbehorende planning en dit binnen een redelijke termijn, maar in ieder geval eind 2026, aan de raad aan te bieden.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Sinds 2019 heeft de Rekenkamer(commissie) Berkelland diverse rekenkameronderzoeken uitgevoerd en rapporten uitgebracht met conclusies en aanbevelingen ter verbetering van het gemeentelijk beleid en uitvoering. Met dit doorwerkingsonderzoek kijkt de rekenkamer naar de effectiviteit van de verschillende rekenkameronderzoeken. Dit draagt bij aan het lerend vermogen van de gemeentelijke organisatie én van de Rekenkamer zelf. Daarnaast geeft het de gemeenteraad meer inzicht in de doorwerking van onderzoeken en de mate waarin deze bijdragen aan beter bestuur.

Argumentatie

- 1.1 De rekenkamer Berkelland heeft onderzoek gedaan naar de doorwerking van de verschillende onderzoeken die zij sinds 2019 heeft gedaan.
- 2.1 De conclusies en aanbevelingen komen voort uit het door de rekenkamer uitgevoerde doorwerkingsonderzoek. Het onderzoek kijkt naar de verschillende aanbevelingen die zijn gedaan en wat daarmee is gedaan. Op basis van de bevindingen heeft de rekenkamer de volgende aanbevelingen geformuleerd:
 1. Geef het college opdracht om te komen met een plan van aanpak van de realisatie van de nog lopende aanbevelingen;
 2. Zorg voor een structurele en transparante rapportage over de opvolging van de rekenkameronderzoeken en laat het college daarover jaarlijks rapporteren aan de gemeenteraad;
 3. Evalueer als gemeenteraad periodiek de uitvoering van de aanbevelingen en of de rapportages die het college opstelt voldoende concreet zijn om dit goed te kunnen doen.
- 3.1 De aanbevelingen uit het onderzoek richten zich op het college en deels op de gemeenteraad. Door de uitvoering van de aanbevelingen ook te laten monitoren en daarover geïnformeerd te worden houdt u zicht op de doorwerking van de aanbevelingen.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Kanttekeningen en risico's

De bestuurlijke reactie van het college op het rapport is terug te vinden vanaf pagina 13.

Financiën

De kosten van het onderzoek zijn ten laste gekomen van het budget van de rekenkamer Berkelland. Eventuele vervolgcosten voor het opvolgen van de aanbevelingen zijn nu nog niet bekend.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing

Communicatie

De rekenkamer presenteert de resultaten van het onderzoek tijdens een beeldvormende sessie. Vervolgens wordt het rapport verder behandeld in de gemeenteraad. Het definitieve onderzoeksrapport wordt gepubliceerd op de website van de rekenkamer Berkelland. Daarnaast wordt het raadsbesluit over het onderzoek op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Het initiatief voor het rekenkameronderzoek ligt bij de rekenkamer Berkelland. Ter voorbereiding op de keuze voor een onderzoeksonderwerp heeft de rekenkamer gesproken met onder andere de fracties, de Auditcommissie, burgemeester, griffier en gemeentesecretaris.

Planning en evaluatie

Als het voorstel wordt overgenomen komt het college eind 2026 met een voorstel en bijbehorende planning voor de uitvoering van de aanbevelingen.

Alternatieven

Niet van toepassing

Het presidium,
de griffier,

de voorzitter,

drs. J.A. Satijn.

drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 7 juli 2026

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van het presidium van 26 mei 2026;

b e s l u i t :

1. Kennisnemen van het doorwerkingsonderzoek van de Rekenkamer Berkelland.
2. De conclusies uit het doorwerkingsonderzoek te onderschrijven en de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen.
3. Het college verzoeken om uitvoering te geven aan de aanbevelingen en daarvoor een voorstel te doen met bijbehorende planning en dit binnen een redelijke termijn, maar in ieder geval eind 2026, aan de raad aan te bieden.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 7 juli 2026

de griffier,

de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp: Doorwerkingsonderzoek rekenkamer

Niet van toepassing

**Een onderzoek naar de
doorwerking van
rekenkameronderzoek in de
gemeente Berkelland**

1 juni 2026

Rapportage

Opdrachtgever

Rekenkamer Berkelland

William van Deursen, voorzitter

André de Boer, lid

Anne-Linde Oldenhof, lid

Borculo, 1 juni 2026

Contactpersoon

Laura Lenting, secretaris

laura.lenting@gemeenteberkelland.nl

(0545) 250 809

Onderzoekers

André de Boer

Anne-Linde Oldenhof

Voorwoord

In 2025 heeft de Rekenkamer Berkelland besloten een onderzoek te doen naar de doorwerking van de aanbevelingen van eerder uitgevoerde rekenkameronderzoeken. Sinds 2019 heeft de Rekenkamer(commissie) Berkelland diverse rekenkameronderzoeken uitgevoerd en rapporten uitgebracht met conclusies en aanbevelingen ter verbetering van het gemeentelijk beleid en uitvoering. Met dit doorwerkingsonderzoek kijkt de Rekenkamer naar de effectiviteit van de verschillende rekenkameronderzoeken. Het onderzoek draagt bij aan het lerend vermogen van de gemeentelijke organisatie én van de Rekenkamer zelf. Daarnaast geeft het de gemeenteraad meer inzicht in de doorwerking van onderzoeken en de mate waarin deze bijdragen aan beter bestuur. De rekenkamer heeft dit onderzoek in eigen beheer uitgevoerd door de leden André de Boer en Anne-Linde Oldenhof.

Wij nodigen u graag uit om het voorliggende rapport te lezen. Daarin vindt u ook de bestuurlijke reactie van het college van B&W op het rapport. Wij hebben met genoegen kennisgenomen van de reactie en de stappen die het college al zet en in de toekomst wil gaan zetten in de uitvoering van de aanbevelingen.

Tot slot willen wij iedereen die heeft bijgedragen aan het onderzoek bedanken voor hun waardevolle inbreng.

Namens de rekenkamer Berkelland,

William van Deursen, voorzitter

André de Boer, lid

Anne-Linde Oldenhof, lid

Laura Lenting, secretaris

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Deel I: Bestuurlijke nota	5
1. Inleiding	6
1.1. Aanleiding	6
1.2. Focus en afbakening van het onderzoek	6
1.3. Doelstelling van het onderzoek en centrale onderzoeksvraag	7
1.4. Onderzoeksverantwoording	7
2. Beantwoording van de centrale onderzoeksvraag en conclusies	8
3. Aanbevelingen	11
4. Bestuurlijke reactie	13
5. Nawoord Rekenkamer	15
Deel II: Rapport van bevindingen	16
1. Centrale onderzoeksvraag, deelvraag en onderzoeksaanpak	17
1.1. Centrale onderzoeksvraag en deelvragen	17
1.2. Leeswijzer van het rapport van bevindingen	17
2. De rekenkamerrapporten	18
2.1. Zicht op Jeugdhulp (2019)	18
2.2. Quickscan kwaliteit raadsvoorstellen (2021)	20
2.3. Effectiviteit van de re-integratieinstrumenten (2021)	24
2.4. Over de ambities en praktijk van participatie in Berkelland (2022)	26
2.5. Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland (2024)	28
3. Analyse	31
3.1. Behandeling van de rekenkamerrapporten in de gemeenteraad	31
3.2. Mate waarin aanbevelingen door de gemeenteraad en het college van B&W zijn overgenomen	31
3.3. Mate waarin de overgenomen aanbevelingen zijn geïmplementeerd in beleid of uitvoerbare maatregelen	32
3.4. Mate waarin de gemeenteraad zicht heeft op de implementatie van de aanbevelingen	33
3.5. Ex-ante doorwerking	35
3.6. Bijdrage Rekenkamer aan betere kaderstelling en controlerende rol door de raad	35
3.7. Relevante factoren voor het verbeteren van de doorwerking en de ervaren kwaliteit van de rekenkameronderzoeken (overkoepelend aan alle deelvragen)	36
Bijlage 1. Het gehanteerde normenkader in dit onderzoek	38
Bijlage 2. Respondenten en bronnenlijst	39
Bijlage 3. Gedetailleerd inzicht implementatie aanbeveling Rekenkamerrapporten	41
1. Zicht op Jeugdhulp (2024)	41
2. Kwaliteit van de raadsvoorstellen (2021)	44
3. Effectiviteit van de re-integratieinstrumenten (2021)	46
4. Over de ambities en de praktijk van participatie in Berkelland (2022)	50
5. Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland (2024)	52
Bijlage 4. Bevindingen kwaliteit van de raadsvoorstellen	55

Een onderzoek naar de doorwerking van rekenkameronderzoek in de gemeente Berkelland

Deel I: Bestuurlijke nota

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Sinds 2019 heeft de Rekenkamer(commissie) Berkelland diverse rekenkameronderzoeken uitgevoerd en rapporten uitgebracht met conclusies en aanbevelingen ter verbetering van het gemeentelijk beleid en uitvoering. De kernfunctie van deze onderzoeken is het versterken van de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het lokaal bestuur. Hoewel de rapporten zorgvuldig tot stand komen en inhoudelijk breed worden gedeeld met raad, college van B&W en ambtelijke organisatie, is het in veel gevallen onduidelijk in hoeverre de aanbevelingen daadwerkelijk worden opgevolgd en of zij leiden tot merkbare verbeteringen in beleid of uitvoering.

Met de recente wijziging van een rekenkamercommissie naar een rekenkamer, als gevolg van de Wet versterking decentrale rekenkamers, is de behoefte ontstaan bij de Rekenkamer om zicht te krijgen op wat er gedaan is met de aanbevelingen van eerdere onderzoeken. Bovendien geldt vanaf 2024 de wettelijke verplichting voor colleges van B&W om de raad te informeren of en zo ja op welke wijze opvolging is gegeven aan de aanbevelingen van onderzoek door een lokale rekenkamer. Tegen deze achtergrond acht de Rekenkamer het van belang om een onderzoek te starten naar de effectiviteit van haar eigen aanbevelingen. Dit draagt bij aan het lerend vermogen van de gemeentelijke organisatie én van de Rekenkamer zelf. Daarnaast geeft het de gemeenteraad meer inzicht in de doorwerking van onderzoeken en de mate waarin deze bijdragen aan beter bestuur. Het onderzoek richt zich op de opvolging en impact van aanbevelingen uit rapporten sinds 2019, met uitzondering van enkele specifieke gevallen (zoals recent afgeronde of niet-besluitvormende onderzoeken).

1.2. Focus en afbakening van het onderzoek

Het onderzoek richt zich op de verschenen rapportages van de Rekenkamer(commissie) Berkelland sinds 2019. Hiervoor is gekozen omdat in dat jaar de eerste rapportage van de (heropgerichte en nieuw samengestelde) Rekenkamer(commissie) Berkelland verscheen. Door deze afbakening ontstaat een helder en actueel overzicht van de wijze waarop aanbevelingen in de afgelopen jaren zijn opgevolgd en welke effecten deze mogelijk hebben gehad.

Het betreft de navolgende rapportages.

1. Zicht op de Jeugdhulp Berkelland (2019), Rekenkamercommissie Berkelland;
2. Quickscan kwaliteit raadsvoorstellen (2021), Rekenkamercommissie Berkelland;
3. Re-integratie in Berkelland (2021), Rekenkamercommissie Berkelland;
4. Participatie in Berkelland (2022), Rekenkamercommissie Berkelland;
5. Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland (2024), Rekenkamer Berkelland.

Van 2019 tot 2024 zijn de rekenkameronderzoeken uitgevoerd door de Rekenkamercommissie Berkelland en gebruiken we voor deze periode de benaming Rekenkamercommissie. Vanaf 2024 is de Rekenkamercommissie omgevormd tot de Rekenkamer Berkelland. Het onderzoek naar subsidiebeleid is door de Rekenkamer uitgevoerd. Het onderzoek naar meldingen in de openbare ruimte (2020) wordt niet meegenomen omdat het een Doe-mee-onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers betrof, dat voornamelijk leidde tot operationele aanbevelingen. Dit onderzoek is ter kennisname aan de gemeenteraad aangeboden en niet ter besluitvorming voorgelegd. Tevens is besloten om het onderzoek naar het functioneren en de effectiviteit van de Voormekaartteams (2025) niet mee te nemen omdat dit onderzoek relatief recent is afgerond, waardoor de opvolging van de aanbevelingen nog onvoldoende te beoordelen zijn.

1.3. Doelstelling van het onderzoek en centrale onderzoeksvraag

Doelstelling van het onderzoek

Dit doorwerkingsonderzoek laat zien in hoeverre de Rekenkamer met haar rapporten rendement oplevert. Het verschaft raadsleden inzicht in de mate waarin aanbevelingen van de Rekenkamer leiden tot verandering in bestuurlijk handelen. Onder doorwerking van rekenkameronderzoek wordt de mate waarin de aanbevelingen aan de raad en het college van B&W zijn opgepakt en wat daarvan het effect is, verstaan.

Met het uitvoeren van een onderzoek naar de doorwerking van (de aanbevelingen uit) rekenkamerrapporten streeft de Rekenkamer Berkelland de volgende doelstellingen na:

- Het bieden van inzicht in de wijze waarop de raad en het college van B&W uitvoering geeft aan de aanbevelingen uit rekenkamerrapporten;
- Het creëren van een leermoment voor de Rekenkamer voor wat betreft inrichting en presentatie van de rekenkameronderzoeken.

1.4. Onderzoeksverantwoording

Het rekenkameronderzoek is uitgevoerd in de periode september 2025 tot en met februari 2026.

De bevindingen uit het onderzoek zijn getoetst aan een vooraf opgesteld normenkader, waarin de beoordelingscriteria per deelvraag zijn vastgesteld. Zie hiervoor ook bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd middels documentenanalyse en een beoordeling van de kwaliteit van de raadsvoorstellen en interviews. De documentenstudie richt zich op de inhoud van de uitgevoerde rekenkameronderzoeken, de besluitvorming hierover in de gemeenteraad en de mate waarin de overgenomen aanbevelingen zijn omgezet in beleidsvoornemens en uitvoerbare maatregelen, hoe deze worden geïmplementeerd en hoe de gemeenteraad hierover wordt geïnformeerd.

Tevens zijn in het kader van dit onderzoek zes raadsvoorstellen verzameld om op basis hiervan een quickscan uit te voeren naar de huidige kwaliteit van de raadsvoorstellen, in navolging van het onderzoek Quickscan kwaliteit van de raadsvoorstellen (2021). Dit betrof raadsvoorstellen uit de periode 2024 en 2025 waarbij een selectie is gemaakt verdeeld over meerdere domeinen en portefeuillehouders. Deze raadsvoorstellen zijn beoordeeld op basis van de normen die ook gehanteerd zijn in het onderzoek Quickscan kwaliteit van de raadsvoorstellen, op basis waarvan de toen onderzochte kwaliteit van 17 raadsvoorstellen zijn beoordeeld. Zie ook bijlage 4 voor de gehanteerde 'normen voor de bepaling van de kwaliteit van de raadsvoorstellen'.

Als laatst zijn interviews afgenomen met de belangrijkste ambtelijke betrokkenen voor elk van de vijf verschenen rekenkameronderzoeken. Ook is op 2 december 2025 een groepsgesprek gehouden met 21 raadsleden en/of commissieleden uit diverse fracties. Tot slot zijn interviews gehouden met de griffier, de raadsadviseur en de burgemeester (in zijn rol als voorzitter van de gemeenteraad) over de doorwerking van de rekenkameronderzoeken en eventuele leerpunten ten aanzien van de inrichting en prestaties van de rekenkameronderzoeken. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de geraadpleegde documenten en een overzicht van de respondenten.

2. Beantwoording van de centrale onderzoeksvraag en conclusies

De centrale onderzoeksvraag is als volgt:

Hoe effectief zijn de onderzoeken en de aanbevelingen van de Rekenkamer(commissie) in de periode 2019-2024 geweest, en welke leerpunten zijn hieruit te trekken voor de huidige Rekenkamer, de ambtelijke organisatie, het college van B&W en de gemeenteraad?

De rekenkameronderzoeken in de periode 2019–2024 zijn redelijk effectief gebleken

De rekenkameronderzoeken in de periode 2019–2024 zijn over het algemeen redelijk effectief geweest. De effectiviteit van de onderzoeken is bepaald aan de hand van een daartoe gehanteerd normenkader zoals opgenomen in bijlage 1 van dit rapport. Het gaat om de overname van de aanbevelingen door college en raad, de omzetting ervan in beleidsvoornemens/maatregelen en de implementatie, de doorwerking van de onderzoeken in aanpassing van beleid en in uitvoering en zicht hebben op de implementatie en uitvoering van de aanbevelingen.

In drie van de vijf onderzoeken nam de gemeenteraad de aanbevelingen van de Rekenkamer ongewijzigd over; bij de onderzoeken ‘Quickscan kwaliteit van de raadsvoorstellen’ en ‘Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland’ zijn enkele aanbevelingen aangepast.¹ Van de 27 uiteindelijk door de gemeenteraad overgenomen aanbevelingen zijn er 13 volledig of grotendeels uitgevoerd, 10 gedeeltelijk, één zeer beperkt of niet uitgevoerd en drie recent (subsidiebeleid 2024) nog beperkt opgepakt. Bij de rekenkameronderzoeken ‘Zicht op Jeugdhulp’ en ‘Kwaliteit van de Raadsvoorstellen’ zijn verreweg de meeste aanbevelingen uitgevoerd, terwijl bij de onderzoeken ‘Re-integratie in Berkelland’, ‘Participatie in Berkelland’ en ‘Effectiviteit van het subsidiebeleid in de gemeente Berkelland’ redelijk veel aanbevelingen deels opgevolgd zijn en enkele nog beperkt of niet gerealiseerd zijn.

Naar aanleiding van de vijf rekenkameronderzoeken zijn zowel beleidsmatige als operationele verbeteringen doorgevoerd binnen de gemeentelijke organisatie.

- Beleidsmatig is de participatievisie ‘Samen maken we Berkelland’ vastgesteld, zijn er specifieke doelstellingen geformuleerd voor re-integratie en Jeugdhulp (waarbij de Jeugdhulpdoelen formeel door de raad zijn vastgesteld) en zijn de aanbevelingen over het subsidiebeleid meegenomen in een startnotitie, waarmee een begin is gemaakt met het bepalen van beleidsdoelen en het verbeteren van de uitvoering en registratie van subsidies.
- Operationeel hebben alle vijf de rekenkameronderzoeken geleid tot concrete operationele en/of organisatorische verbeteringen binnen de organisatie. Bij Jeugdhulp zijn sturing, verantwoording en samenwerking met zorgaanbieders versterkt en wordt de raad beter geïnformeerd. De kwaliteit van de raadsvoorstellen is verbeterd door aangepaste sjablonen, de invoering van de rubriek ‘alternatieven’, aangescherpte interne controles en training van medewerkers. Uit een herbeoordeling van een willekeurig zestal geselecteerde raadsvoorstellen is de kwaliteit beoordeeld tussen een voldoende en goed. Bij de effectiviteit van de re-integratieinstrumenten is meer aandacht gekomen voor de groep Meedoen, de consultants van Fijnder sluiten beter aan bij de VMK-teams en er wordt samen met de cliënt een ontwikkelkaart gemaakt. Bij participatie is er meer ruimte gecreëerd in het takenpakket van medewerkers die hierbij betrokken zijn en tevens is er meer focus gekomen op

¹ Zo werd bij het onderzoek naar de kwaliteit van de raadsvoorstellen de voorgestelde extra rubriek ‘context’ niet apart ingevoerd maar verwerkt in de toelichting van het raadsvoorstel, en bij het subsidieonderzoek ging het om aanbevelingen over het opstellen van een subsidiebeleidskader en een subsidieregister.

verwachtingsmanagement bij aanvang, tijdens en na participatietrajecten. Voor het subsidiebeleid zijn de aanbevelingen meegenomen in de startnotitie herijking subsidiebeleid, waarbij processen en registratie zijn verbeterd en het subsidiebureau beter gepositioneerd en actief betrokken is bij nieuwe regelingen om de uitvoerbaarheid te waarborgen. Tegelijkertijd blijven er daar waar niet alle aanbevelingen volledig zijn uitgevoerd, enkele aandachtspunten bestaan. Een nadere toelichting op de mate van opvolging van de aanbevelingen per rekenkamerrapport is te vinden in hoofdstuk 2, hoofdstuk 3.3 en bijlage 3 van het rapport van bevindingen.

Uit de analyse van de doorwerking van de rekenkameronderzoeken in de periode 2019–2024 komen meerdere belangrijke leerpunten naar voren voor de betrokken actoren. Voor de huidige Rekenkamer geldt dat onderwerpen strategisch moeten aansluiten bij de lange termijnagenda van de gemeente – onafhankelijk van politieke voorkeuren –, dat raadsleden tussentijds worden betrokken bij lopende onderzoeken en dat bevindingen op een toegankelijke manier worden gepresenteerd, bijvoorbeeld via infographics of checklists.

Voor de ambtelijke organisatie liggen de leerpunten in het belang van een goede betrokkenheid bij het vooronderzoek van de rekenkameronderzoeken, zodat de Rekenkamer op het juiste moment de juiste onderwerpen kan selecteren. Een belangrijk aandachtspunt voor zowel het college van B&W als de ambtelijke organisatie is de daadwerkelijke implementatie en uitvoering van de aanbevelingen van de Rekenkamer waarover de gemeenteraad heeft besloten deze over te nemen. Dit omdat in de praktijk, ondanks de besluitvorming van de gemeenteraad, is gebleken dat niet alle aanbevelingen zijn uitgevoerd. Een belangrijk leerpunt voor het college van B&W is dat het op grond van het nieuwe artikel 185a van de Gemeentewet verplicht is jaarlijks te rapporteren aan de gemeenteraad over de opvolging van aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken. Deze jaarlijkse rapportage is bedoeld om de positie van de raad te versterken, zodat deze kan controleren of afspraken daadwerkelijk worden uitgevoerd. In de praktijk voldoet de gemeente Berkelland hier momenteel nog niet aan, waardoor de raad onvoldoende inzicht heeft in de voortgang van de aanbevelingen.

Voor de gemeenteraad zit het leerpunt in het structureel volgen van de uitvoering van aanbevelingen, actief teruggrijpen op eerdere rekenkamerrapporten, inhoudelijke discussies voeren over conclusies en aanbevelingen uit de rapporten, de koppeling leggen tussen onderzoeksresultaten en actuele beleidsvoorstellen en verantwoordelijkheid nemen voor monitoring en evaluatie van de opvolging van de aanbevelingen uit de gedane rekenkameronderzoeken. Daarnaast is het een belangrijk leerpunt dat de raad actief bijdraagt aan de selectie van onderwerpen voor rekenkameronderzoeken. Door vroegtijdig input te leveren, kan de raad ervoor zorgen dat de onderzoeken leiden tot beleidseffecten die maatschappelijk relevant zijn en aansluiten bij de langere termijn agenda van de gemeente. Dit maakt het makkelijker voor de raad om de uitkomsten te gebruiken bij kaderstelling en controle, en draagt het bij aan de doorwerking van het rekenkameronderzoek.

Belangrijkste conclusies

1. De effectiviteit van rekenkameronderzoeken is redelijk, maar varieert sterk per rekenkamerrapport

De effectiviteit van de rekenkameronderzoeken in de periode 2019–2024 kan als redelijk worden beoordeeld omdat een substantieel deel van de aanbevelingen daadwerkelijk is overgenomen, (deels) is uitgevoerd en heeft geleid tot beleidsmatige en operationele verbeteringen binnen de organisatie. Tegelijkertijd verschilt de mate van doorwerking duidelijk per rapport. Bij de onderzoeken ‘Zicht op Jeugdhulp’ en ‘Kwaliteit van de Raadsvoorstellen’ is verreweg het merendeel van de aanbevelingen gerealiseerd, terwijl bij de andere drie onderzoeken, ‘Re-integratie in Berkelland’, ‘Participatie in Berkelland’ en ‘Effectiviteit van het subsidiebeleid in de gemeente Berkelland’ meer aanbevelingen slechts gedeeltelijk zijn opgevolgd of nog niet volledig zijn uitgevoerd.

2. Er vindt niet altijd een behandeling in een inhoudelijk openbaar debat plaats over de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamerrapporten

Uit het onderzoek blijkt dat de behandeling en doorwerking van rekenkameronderzoeken in de gemeenteraad van Berkelland wisselend verloopt. Het merendeel van de rapporten zijn direct als hamerstuk behandeld, zonder dat inhoudelijke discussies hebben plaatsgevonden in een openbare raads- of commissievergadering. Door dit laatste ontbreekt regelmatig een openbaar debat waarin verschillende fracties hun standpunten uitwisselen en de portefeuillehouder inhoudelijk kan worden bevraagd. Dit is wenselijk omdat het de raad beter in staat stelt om te besluiten over de aanbevelingen en het college van B&W te stimuleren om de aanbevelingen daadwerkelijk in de praktijk te implementeren.

3. Het college van B&W rapporteert niet systematisch over de stand van zaken rondom de uitvoering van de rekenkameronderzoeken

Uit de gesprekken met raads- en commissieleden blijkt dat veel raadsleden geen goed zicht hebben op de uitvoering van de aanbevelingen van de Rekenkamer. Een van de oorzaken daarvan is dat er momenteel geen algemene procedure is voor het informeren van de gemeenteraad van Berkelland over de voortgang van de overgenomen aanbevelingen. Sinds 1 januari 2023 geldt dat op grond van (het nieuwe) artikel 185a van de Gemeentewet de colleges van burgemeester en wethouders verplicht zijn jaarlijks aan de gemeenteraad te rapporteren over de opvolging en afdoening van aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken. Het doel van deze rapportageplicht is versterking van de positie van de gemeenteraad. Hier voldoet de gemeente Berkelland in de praktijk op dit moment niet aan. Uit het gesprek met de griffier blijkt dat de gemeente Berkelland momenteel wel bezig is – in samenspraak met de Auditcommissie – met het inrichten van een proces om de raadsleden jaarlijks te informeren over de stand van zaken over de uitvoering van de aanbevelingen. Hierover is ten tijde van het onderzoek nog geen definitief besluit genomen.

4. De gemeenteraad controleert het college niet actief ten aanzien van de uitvoering van de aanbevelingen

Een deel van de raadsleden gaat ervanuit dat aanbevelingen automatisch worden opgevolgd zodra een raadsbesluit is genomen. Een mogelijke consequentie hiervan is dat de raad het college momenteel niet actief controleert: er is geen systematische monitoring en/of controle door de gemeenteraad op de uitvoering van de aanbevelingen. Hierdoor kan het college van B&W relatief eenvoudig besluiten om aanbevelingen niet of niet volledig uit te voeren, omdat er geen structurele controle of terugkoppeling op plaatsvindt. Kortom, het ontbreken van actieve opvolging en terugkoppeling beperkt de effectiviteit van de controlerende rol van de

raad en vermindert het vermogen om verbeteringen die in de rapporten worden voorgesteld daadwerkelijk te borgen in beleid en uitvoering.

Specifiek voor de Rekenkamer:

De rekenkameronderzoeken worden gewaardeerd, maar de Rekenkamer kan haar impact versterken

De rekenkameronderzoeken worden door de gemeenteraad en ambtelijke organisatie gewaardeerd, maar de impact kan worden versterkt door beter aan te sluiten op de langere termijn agenda van de gemeente. Daarnaast kan het effect groter worden als raadsleden tussentijds worden betrokken bij lopende onderzoeken, zodat zij vroegtijdig vragen kunnen stellen en beter voorbereid zijn op besluitvorming. Ten slotte helpt een toegankelijke en praktische presentatie van bevindingen, bijvoorbeeld via infographics, checklists of visuele samenvattingen, om de conclusies direct bruikbaar te maken voor kaderstelling, controle en beleidsbeslissingen.

3. Aanbevelingen

1. Geef het college opdracht om te komen met een plan van aanpak van de realisatie van de nog lopende aanbevelingen

De gemeenteraad wordt aanbevolen het college van B&W opdracht te geven om een plan van aanpak op te stellen voor de uitvoering van de aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken die nog niet volledig zijn gerealiseerd. Dit plan van aanpak dient zich in het bijzonder te richten op de aanbevelingen uit de onderzoeken ‘Effectiviteit van de re-integratieinstrumenten’ (2021) en ‘Over de ambities en praktijk van participatie in Berkelland’ (2022). Een dergelijk plan van aanpak is van belang om duidelijk te maken hoe het college omgaat met aanbevelingen die nog niet of slechts gedeeltelijk zijn gerealiseerd. Het plan kan dienen als een nulmeting voor de verdere opvolging van deze aanbevelingen. In afwachting van de uitwerking van de startnotitie herijking subsidiebeleid zal de Rekenkamer te zijner tijd de aanbevelingen uit het onderzoek ‘Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland’ (2024) toetsen op de realisatie van de aanbevelingen.

Het plan van aanpak dient daarom ten minste te bevatten:

- per aanbeveling die nog niet volledig is gerealiseerd een overzicht van welke onderdelen al zijn uitgevoerd en welke nog openstaan;
- een expliciete keuze of de resterende onderdelen van de aanbeveling nog worden uitgevoerd;
- een onderbouwing wanneer wordt besloten onderdelen van een aanbeveling niet (volledig) uit te voeren;
- een planning voor de uitvoering van de aanbevelingen die nog worden opgepakt.

Hiermee ontstaat voor de gemeenteraad meer duidelijkheid over welke aanbevelingen nog verder worden gerealiseerd en binnen welke termijn. Dit ondersteunt de raad bij het volgen van de uitvoering van de aanbevelingen.

2. Zorg voor een structurele en transparante rapportage over de opvolging van de rekenkameronderzoeken en laat het college daarover jaarlijks rapporteren aan de gemeenteraad

Stel als gemeenteraad een duidelijke procedure vast waarbij het college van B&W jaarlijks rapporteert over de voortgang en afdoening van de aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken, zoals verplicht is in artikel 185a van de Gemeentewet. Leg daarbij vast op welke wijze en op welk moment de gemeenteraad wordt geïnformeerd. Neem in de rapportage per aanbeveling op wat de stand van zaken is, welke acties zijn

ondernomen en of de aanbeveling is afgerond, in uitvoering is of nog moet worden opgepakt. Op deze manier krijgt de gemeenteraad beter inzicht in de uitvoering van rekenkameronderzoeken en wordt de controlerende rol van de raad versterkt.

3. Evalueer als gemeenteraad periodiek de uitvoering van de aanbevelingen en of de rapportages die het college opstelt voldoende concreet zijn om dit goed te kunnen doen

De gemeenteraad wordt aanbevolen om, één jaar na de eerste jaarlijkse rapportage van het college, te beoordelen of de rapportages voldoende concreet en volledig zijn om te kunnen monitoren hoe de aanbevelingen worden uitgevoerd. Hierbij kan de raad bijvoorbeeld controleren of:

- De stand van zaken per aanbeveling duidelijk is;
- Aanbevelingen gedeeltelijk of niet zijn uitgevoerd en wat de redenen daarvoor zijn;
- Inzicht wordt gegeven in wanneer aanbevelingen die nog niet zijn uitgevoerd, gepland staan;
- De uitvoering van de aanbevelingen in zijn algemeen plaatsvindt volgens de afgesproken planning.

Op basis van deze eerste evaluatie kan de raad besluiten om deze beoordeling periodiek, bijvoorbeeld twee of vierjaarlijks, te herhalen.

Daarnaast leggen we de raad voor om verkregen informatie over de uitvoering van de aanbeveling actief te benutten en daarover vragen te stellen of acties te ondernemen wanneer nodig, bijvoorbeeld wanneer onderdelen van aanbevelingen vertragen of slechts gedeeltelijk of geheel niet worden uitgevoerd. Los daarvan kan de raad de rapportages ook benutten voor inhoudelijke beleidskoppeling. Bijvoorbeeld om de uitkomsten en aanbevelingen uit eerdere rekenkameronderzoeken te verbinden aan actuele beleidsvoorstellen.

Naast de aanbevelingen heeft de rekenkamer nog een aantal punten waarop de gemeenteraad en de Rekenkamer worden aangespoord extra op in te zetten:

- De gemeenteraad wordt aangespoord erop toe te zien dat rekenkamerrapporten tijdig en inhoudelijk in een openbare vergadering worden besproken. De behandeling van rekenkameronderzoeken is niet altijd eenduidig en verschilt per onderzoek. Voor de transparantie en navolgbaarheid van de onderzoeken is het wenselijk dat zowel de raadsfracties als de portefeuillehouder(s) in het openbaar het rapport bespreken. Overwogen kan worden om een openbare, informatieve sessie te organiseren waarin de Rekenkamer toelichting geeft op het rapport voordat een rekenkamerrapport wordt behandeld in de reguliere BOB-cyclus. Op deze manier is er een duidelijk verschil tussen de technische toelichting vanuit de Rekenkamer en de politiek inhoudelijke bespreking tussen gemeenteraad en college.
- De Rekenkamer wordt aangespoord haar impact te vergroten door bij elk onderzoek vooraf vast te leggen hoe raadsleden actief betrokken worden bij de uitvoering, bijvoorbeeld via tussentijdse vragenrondes of werkbijeenkomsten en door de eindrapportage altijd te voorzien van een overzichtelijke samenvatting, infographic of checklist die direct bruikbaar is voor kaderstelling, controle en beleidsbeslissingen. Bij de selectie van nieuwe onderzoeken moet de Rekenkamer expliciet rekening houden met de lange termijn agenda van de gemeente.

4. Bestuurlijke reactie

C: K.J. Kellij

T: 0545-250 250

E: info@gemeenteberkelland.nl

Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Aan de Rekenkamer van de gemeente Berkelland
t.a.v de griffie
Marktstraat 1 7271 AX BORCULO

Zaaknummer : 1454599
Onderwerp : Bestuurlijke reactie doorwerkingsonderzoek rekenkamer Berkelland
Verzonden : 13 mei 2026

Geachte Rekenkamer,

Op 9 april 2026 ontvingen wij uw rapport Doorwerkingsonderzoek Rekenkamer Berkelland. U stelt ons in de gelegenheid in het kader van bestuurlijke wederhoor te reageren. Graag maken wij van deze gelegenheid gebruik.

Allereerst willen wij u bedanken voor uw onderzoek en rapport. Het geeft een beeld van vijf Rekenkameronderzoeken en de opvolging van de aanbevelingen. Wij zien een groot aantal aanbevelingen die zijn uitgevoerd, maar ook kanttekeningen bij de uitvoering van enkele aanbevelingen. Onze bestuurlijke reactie richt zich op de drie aanbevelingen die u op basis van uw onderzoek heeft geformuleerd.

1. *Geef het college opdracht om te komen met een plan van aanpak van de realisatie van de nog lopende aanbevelingen. Dit plan van aanpak dient zich in het bijzonder te richten op de aanbevelingen uit de onderzoeken 'Effectiviteit van de re-integratie-instrumenten' (2021) en 'Over de ambities en praktijk van participatie in Berkelland' (2022)*

Om met de laatste aanbeveling te beginnen. Ten aanzien van participatie moet iedere gemeente uiterlijk 1 januari 2027 over een participatieverordening beschikken. De vaststelling van deze verordening lijkt ons een passend moment om hier inhoudelijk met de raad over van gedachten te wisselen. Wat houdt een evaluatie precies in? Wat zijn hierbij de verwachtingen van de raad? En wanneer is het een goed moment een participatietraject te evalueren, zijn vragen die wij dan graag met de raad bespreken.

Ten aanzien van de aanbevelingen uit het rapport Effectiviteit van re-integratie-instrumenten willen wij twee opmerkingen plaatsen. De eerste is dat Fijnder een gemeenschappelijke regeling is met drie gemeenten en een eigen governance structuur kent waarin het zelfstandige keuzes kan maken. Ten tweede constateren wij dat er de afgelopen periode nadrukkelijk is geïnvesteerd in het versterken van de positie van de raad, sturingsinformatie en prestatie-indicatoren. Een proces dat nog steeds loopt en waarin met de raad verschillende afspraken zijn gemaakt. Een extra plan van aanpak voegt naar onze mening weinig toe aan dat proces (zie ook 2).

2. *Zorg voor een structurele en transparante rapportage over de opvolging van de rekenkameronderzoeken en laat het college daarover jaarlijks rapporteren aan de gemeenteraad.*

Vorig jaar is met de auditcommissie afgestemd om als college geen rapportage over de voortgang en afdoening van de aanbevelingen van rekenkameronderzoeken te doen, hangende dit doorwerkingsonderzoek. Wat wij in dit doorwerkingsonderzoek zien, is dat er met aanbevelingen aan de slag wordt gegaan. In sommige gevallen is de aanbeveling de start van een vervolgproces. Een vervolgproces met haar eigen dynamiek en besluitvorming, waarbij de raad nadrukkelijk richting geeft. Maar ook een proces waarvan de uitkomst niet altijd volledig overeenkomt met de gedane aanbeveling van de rekenkamer. Een voorbeeld is de aanpak van de subsidies aan de hand van een startnotitie.

Wij komen op korte termijn met een voorstel naar de raad waarin wij aangeven hoe wij invulling willen geven aan de wettelijke rapportageverplichting. Hierbij willen wij ook aangeven wanneer een aanbeveling is afgerond of hoe lang er over een aanbeveling gerapporteerd gaat worden. Ook bespreken we daarbij graag met de raad op welke wijze het proces van invulling geven aan een aanbeveling vorm en inhoud kan krijgen. Waarbij recht wordt gedaan aan door de raad overgenomen aanbevelingen van de rekenkamer, als startpunt van een verbetertraject, aan het proces dat gelopen wordt met de keuzes die daarin gemaakt worden en de richting die gegeven wordt. En aan de uitkomsten van een verbetertraject als zodanig. Wij bespreken graag met het presidium om dit doorwerkingsonderzoek van de Rekenkamer en ons aankomende procesvoorstel gecombineerd te behandelen.

3. *Evalueer als gemeenteraad periodiek de uitvoering van de aanbevelingen en of de rapportages die het college opstelt voldoende concreet zijn om dit goed te kunnen doen*

Deze laatste aanbeveling is gericht aan de raad. Wij denken de raad met het aangekondigde procesvoorstel een concreet handvat te bieden hier invulling aan te kunnen geven.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,

De secretaris

de burgemeester

Drs. J. Jonker

Drs. J.H.A. van Oostrum

5. Nawoord Rekenkamer

De Rekenkamer Berkelland dankt het college voor de schriftelijke bestuurlijke wederhoorreactie. De reactie van het college gaat nader in op de door de Rekenkamer gedane aanbevelingen. Graag willen wij door dit nawoord hierop reageren.

Voor wat betreft de realisatie van de resterende aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek over de ambities en praktijk van participatie in Berkelland is een koppeling van een plan van aanpak aan de totstandkoming van de participatieverordening een passend voorstel om tot verdere uitwerking over te gaan. Echter is het wel van belang om daarbij expliciet de uitvoering van drie aanbevelingen die (nog) niet volledig zijn uitgevoerd daarin mee te nemen. Het gaat om de door de raad vastgestelde aanbevelingen 1, 3 en 4.²

Ten aanzien van de opmerkingen die het college maakt over de aanbevelingen uit het rapport Effectiviteit van re-integratieinstrumenten merken wij het volgende op. Het feit dat Fijnder een gemeenschappelijke regeling is met drie gemeenten en een eigen governancestructuur kent waarin het zelfstandig keuzes kan maken, klopt uiteraard. Tegelijkertijd zijn de betreffende aanbevelingen uit het onderzoeksrapport door de raad van Berkelland vastgesteld en overgenomen, waardoor hier in beginsel ook uitvoering aan zou moeten worden gegeven.

Uit het rapport blijkt dat er inmiddels stappen zijn gezet in het verbeteren van het formuleren van beleidsdoelstellingen, prestatie-indicatoren en sturingsinformatie. Desondanks zijn de aanbevelingen van ons nog niet volledig overgenomen. Zo is de raad in de praktijk niet betrokken bij het vaststellen van beleidsdoelstellingen, terwijl de raad juist heeft besloten om op grond van de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek deze vast te stellen. Daarnaast is de raad niet betrokken bij de totstandkoming van de prestatie-indicatoren en hebben er de afgelopen drie jaar geen raadsbijeenkomsten meer plaatsgevonden bij Fijnder die specifiek ingaan op de effectiviteit van re-integratietrajecten.

Voorts zien wij met belangstelling het voorstel tegemoet op welke wijze invulling wordt gegeven aan de wettelijke rapportageverplichting over de mate waarin de aanbevelingen uit rekenkamerrapporten en specifiek dit rekenkamerrapport zijn gerealiseerd. Uit deze rapportages kan blijken waarom het college ervoor kiest bepaalde aanbevelingen, die door de raad zijn vastgesteld, niet (volledig) te implementeren. Op basis van deze informatie kan de raad vervolgens zelfstandig een oordeel vormen.

Wij achten het wenselijk om dit doorwerkingsonderzoek in eerste instantie met de raad te bespreken en later vast te stellen om daarna het procesvoorstel om te komen tot de rapportageverplichting door de raad te laten behandelen. Dit komt een ordentelijke en volgtijdelijke behandeling van beide voorstellen naar onze mening meer ten goede.

Wij zien met belangstelling de behandeling van het rapport in de raad tegemoet.

Tot slot willen wij iedereen die heeft bijgedragen aan het onderzoek bedanken voor hun waardevolle inbreng.

² Zie ook bijlage 3 uit het onderzoeksrapport, onderdeel 4 voor een uitgebreide toelichting van de huidige stand van zaken van de uitvoering van deze aanbeveling.

Een onderzoek naar de doorwerking van rekenkameronderzoek in de gemeente Berkelland

Deel II: Rapport van bevindingen

1. Centrale onderzoeksvraag, deelvraag en onderzoeksaanpak

1.1. Centrale onderzoeksvraag en deelvragen

Centrale onderzoeksvraag:

Hoe effectief zijn de onderzoeken en de aanbevelingen van de Rekenkamer(commissie) in de periode 2019-2024 geweest, en welke leerpunten zijn hieruit te trekken voor de huidige Rekenkamer, de ambtelijke organisatie, het college van B&W en de gemeenteraad?

Deze centrale hoofdvraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

Scan van conclusies en aanbevelingen:

1. Welke hoofdconclusies en aanbevelingen heeft de Rekenkamer in de diverse onderzoeken geformuleerd?

Resultaten van rekenkameronderzoeken:

2. Hoe voert de raad discussie over de uitkomsten van de rekenkameronderzoeken?
3. Zijn de aanbevelingen door de gemeenteraad en door het college van B&W overgenomen?

Implementatie van aanbevelingen in beleid:

4. Zijn de overgenomen aanbevelingen omgezet in beleidsvoornemens en uitvoerbare maatregelen en hoe worden deze geïmplementeerd?
5. Heeft de gemeenteraad systematisch zicht op de implementatie van de aanbevelingen en de effecten daarvan?

Preventieve en instrumentele doorwerking:

6. Hebben de rekenkameronderzoeken en de aanbevelingen na aankondiging maar voor publicatie al geleid tot verbeteractie(s) van het college van B&W en/of ambtelijke organisatie? Zo ja, welke?
7. Wat is de doorwerking van de rekenkameronderzoeken volgend op de publicatie? Zijn er veranderingen opgetreden of aanpassingen doorgevoerd in het beleid en/of uitvoering? Zo ja, welke?

1.2. Leeswijzer van het rapport van bevindingen

In hoofdstuk 2 worden de feiten met betrekking tot de vijf rekenkameronderzoeken beschreven op basis van de deelvragen en het opgetelde normenkader. In hoofdstuk 3 wordt een overall beeld geschetst op welke aspecten van doorwerking de rapporten c.q. aanbevelingen goed scoren en waar verbetering (soms aangedragen door de geïnterviewde personen) mogelijk is.

In bijlage 1 is het gehanteerde normenkader weergegeven. Dat is ontwikkeld op basis van de doorwerkingscirkels van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de geïnterviewde personen en de gebruikte bronnen ter beantwoording van de verschillende onderzoeksvragen. In bijlage 3 is een gedetailleerd stoplichtenmodel opgenomen over de mate waarin de overgenomen aanbevelingen op basis van de rekenkamerrapporten zijn geïmplementeerd in de praktijk. Bijlage 4 bevat een samenvatting van de zes beoordeelde raadsvoorstellen en de normen voor de bepaling van de kwaliteit van de raadsvoorstellen.

2. De rekenkamerrapporten

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de uitgevoerde rekenkameronderzoeken en de doorwerking daarvan binnen de gemeente Berkelland. Het gaat daarbij niet alleen om de inhoud en aanbevelingen van de onderzoeken, maar ook om de besluitvorming over de aanbeveling, de implementatie door het college van B&W en de terugkoppeling aan de gemeenteraad en overige relevante opmerkingen/kanttekeningen die naar voren kwamen tijdens de interviewgesprekken over de rekenkamerrapporten. In bijlage 3 zijn per rapport de door de gemeenteraad vastgestelde aanbevelingen opgenomen, met een uitgebreidere beoordeling en toelichting op de wijze waarop deze in de praktijk zijn opgevolgd dan hier in dit hoofdstuk wordt weergegeven.

2.1. Zicht op Jeugdhulp (2019)

a. Achtergrond van dit onderzoek zoals uitgevoerd door de Rekenkamercommissie

In 2018 heeft de Rekenkamercommissie Berkelland besloten een onderzoek te doen naar jeugdhulp door de gemeente Berkelland. Dit mede naar aanleiding van een door de Rekenkamercommissie gehouden inventarisatie onder de raadsleden, waaruit het onderwerp jeugdhulp als belangrijkste (mogelijk) onderzoeksonderwerp naar boven kwam. Met de resultaten van dit onderzoek wilde de Rekenkamercommissie Berkelland de gemeenteraad inzicht geven in:

- De mate waarin de door de gemeenteraad vastgestelde doelstellingen en beoogde maatschappelijke effecten ten aanzien van de lokale jeugdhulp zijn bereikt en;
- Aanbevelingen om de effectiviteit van het beleid en daarmee de politiek bestuurlijke sturing verder te verbeteren.

De centrale onderzoeksvraag die aan het onderzoek ten grondslag lag is: *Op welke wijze is het jeugdhulpbeleid door de gemeente Berkelland vormgegeven en is hier op een effectieve, efficiënte en rechtmatige wijze uitvoering aan gegeven en welke verbeterpunten zijn er mogelijk gezien de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol van de raad?*

b. Aanbevelingen gedaan binnen dit onderzoek

In het rapport 'Zicht op Jeugdhulp' worden kortgezegd de volgende vijf aanbevelingen gedaan:

1. Operationaliseer beleidsdoelstellingen (specifiek gericht op jeugdhulp), ontwikkel een monitor en betrek hierbij de jeugdhulpaanbieders en raadsleden;
2. Stel specifieke beheersmaatregel op met betrekking tot overschrijdingen op de jeugdhulp;
3. Faciliteer een beter overzicht van het aanbod binnen het jeugdhulpveld (van preventie voorzieningen tot aan specialistische jeugdhulp);
4. Organiseer in het verlengde van de doorontwikkeling van de Voormekaarteam bijeenkomsten gericht op samenwerking rondom complexe casuïstiek;
5. Versterk de positie van de raad.

c. Resultaten van het rekenkameronderzoek

Er zijn gedurende dit onderzoek geen documenten aangeleverd waaruit blijkt dat het rekenkameronderzoek na aankondiging maar voor publicatie al geleid heeft tot verbeteracties van het college van B&W en/of de ambtelijke organisatie. Na een presentatie door de Rekenkamercommissie over dit onderzoek op 27 juni 2019, heeft er op 3 oktober 2019 een technische (raads)bijeenkomst plaatsgevonden waarin de raad aan het college van B&W vragen kon stellen over het onderzoeksrapport. Deze bijeenkomst was niet openbaar en er is geen openbare verslaglegging van te vinden. Vervolgens is het onderzoeksrapport geagendeerd als

hamerstuk voor 10 december 2019. Hierin zijn alle aanbevelingen met algemene stemmen overgenomen door de gemeenteraad.

Uit de bestuurlijke reactie en het bij het rekenkamerrapport behorende raadsvoorstel is niet op te maken of het college van B&W ook daadwerkelijke bestuurlijke commitment gaf om de aanbevelingen over te nemen. Het college van B&W beschrijft in haar bestuurlijke reactie vooral dat ze graag in gesprek gaat met de raad over de aanbevelingen en geeft geen richting aan hoe, wanneer of in welke mate de aanbevelingen zullen worden opgevolgd. Hierdoor blijft onduidelijk of er sprake was van de overname van de aanbevelingen door de raad van daadwerkelijke bestuurlijke commitment door het college van B&W.

d. Implementatie van de aanbevelingen

Uit de verzamelde informatie en een interview met programmamanager Sociaal Domein en strategisch adviseur Jeugd blijkt dat de eerste vijf aanbevelingen geheel of grotendeels zijn uitgevoerd. De uitvoering van de vijfde aanbeveling ‘versterk de positie van de raad’ grotendeels uitgevoerd. Een aandachtspunt hierin is wel dat de raad volgens de aanbevelingen actief moeten vragen om systematische evaluaties op specifieke thema’s gerelateerd aan jeugdhulp. Hiervan hebben we gedurende ons onderzoek geen documentatie gevonden.

e. Terugkoppeling van de uitvoering van de aanbevelingen van het college van B&W aan de gemeenteraad

In het raadsvoorstel stond beschreven dat de raad het college van het B&W een opdracht gaf om een voorstel met bijbehorende planning te doen over de uitvoering van de aanbevelingen en deze binnen zes maanden aan de raad aan te bieden. Dit is gebeurd en door de raad vastgesteld op 17 juni 2020, nadat op 21 april 2020 met een afvaardiging van alle fracties van de gemeenteraad en de griffie een concept plan van aanpak is doorgesproken. De inbreng van de aanwezige raadsleden is verwerkt in het plan van 10 juni 2019. Daarna is de gemeenteraad niet meer expliciet geïnformeerd over de uitvoering van de aanbeveling door het college van B&W. De gemeenteraad heeft de uitvoering van de aanbevelingen ook niet meer geagendeerd.

f. Overige opmerkingen en kanttekeningen

De gemeenteraad wordt niet specifiek over de uitvoering van deze aanbevelingen geïnformeerd. Volgens de programmamanager Sociaal Domein en strategisch adviseur Jeugd is de positie van de raad versterkt mede door het rekenkameronderzoek, doordat er nu een sturingsagenda en sturingsmonitoring is. Dit omdat de raad nu twee keer per jaar een specifieke verantwoording krijgt en de mogelijkheid heeft om daarover vragen te stellen en dit ook doet. Een van de geïnterviewden geeft aan dat het mooiste aan het rekenkamerwerk is dat er beleidsdoelstellingen zijn geformuleerd, en dat dit nu de basis is voor de monitoring en de uitvoering voor de gemeente van de Jeugdhulp. De geïnterviewde ambtenaren hebben verder benoemd dat het onderzoek te lang geleden is uitgevoerd – in combinatie met wisselingen binnen de ambtelijke organisatie – om op basis van dit onderzoek specifieke verbeterpunten mee te geven aan de Rekenkamer.

2.2. Quickscan kwaliteit raadsvoorstellen (2021)

a. Achtergrond van de uitvoering van dit onderzoek zoals uitgevoerd door de Rekenkamercommissie

In oktober 2018 en april 2019 sprak de Rekenkamercommissie met alle raadsfracties. Enkele fracties stelden toen voor om de kwaliteit van raadsvoorstellen te onderzoeken. In dit onderzoek van de Rekenkamercommissie Berkelland is de centrale vraag:

Is de kwaliteit van de raadsvoorstellen zodanig dat ze ondersteunend zijn voor de raadsleden om hun kaderstellende en controlerende rol goed te kunnen vervullen?

Het onderzoek is in 2019 uitgevoerd. Uit dat onderzoek is naar voren gekomen dat de kwaliteit van de onderzochte raadsvoorstellen een gemiddelde score heeft van een 3,4, die score bevindt zich tussen voldoende en goed. Daarmee kan de kwaliteit gekwalificeerd worden van voldoende tot goed.

b. Opsomming van de aanbevelingen

Het rekenkamerrapport is op 14 april 2020 door de raad als hamerstuk behandeld en vastgesteld. In het vastgestelde besluit zijn de aanbevelingen tekstueel door de raad (lees: presidium) verder aangescherpt. In de bestuurlijke reactie van 30 januari 2020 is door het college van B&W aangegeven dat het toevoegen van een extra kopje context niet nodig wordt geacht (zoals wel voorgesteld in aanbeveling 1 van de Rekenkamercommissie Berkelland). De context hoort volgens het college van B&W thuis in de toelichting. Naar aanleiding van deze bestuurlijke reactie heeft het presidium, in afwijking van de aanbevelingen, de rubriek context niet laten toevoegen aan het raadsvoorstel, maar aan de toelichting behorende bij het raadsvoorstel. In het besluit wordt aan het college van B&W de waardering uitgesproken voor de verbeterslag die is gemaakt ten aanzien van de kwaliteit van de raadsvoorstellen. Het besluit luidt: “De conclusies uit het rekenkameronderzoek te onderschrijven en de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen en het college van het B&W te verzoeken om de verbetering voort te zetten door conform het rekenkameronderzoek:

- De rubriek “alternatieven” toe te voegen aan het raadsvoorstel en de rubriek “context” op te nemen in de toelichting van het raadsvoorstel;
- De rubrieken “argumentatie”, “financiën” en “kanttekeningen en risico’s” beter in te vullen;
- De kwaliteit van de raadsvoorstellen nog beter te bewaken.

En voorts:

- Het college van B&W te verzoeken om de raad uiterlijk december 2020 te informeren over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het derde beslispunt
- En het presidium te verzoeken om uitvoering te geven aan de vierde aanbeveling uit het rekenkameronderzoek over de raadsverantwoordelijkheid ten aanzien van de kwaliteitsbewaking van raadsvoorstellen en de raad uiterlijk december 2020 over de aanpak te informeren.”.

c. Resultaten van het rekenkameronderzoek

Er zijn gedurende dit onderzoek geen documenten aangeleverd waaruit blijkt dat het rekenkameronderzoek na aankondiging maar voor publicatie al geleid heeft tot verbeteracties van het college van B&W en/of de ambtelijke organisatie. De quickscan is ook bedoeld om de aanbevelingen uit het vorige rekenkamerrapport naar de kwaliteit van raadsvoorstellen uit 2015 opnieuw te toetsen. In de tussentijd heeft er een verbeterslag plaatsgevonden en is in de raadsvoorstellen al de rubriek ‘alternatieven’ toegevoegd en is het proces voor bestuurlijke stukken aangescherpt.

Tijdens het onderzoek is door de Rekenkamercommissie een werksessie op 30 september 2019 met de fractievoorzitters belegd om over de kwaliteit van de raadsvoorstellen te spreken. Vanwege de coronatijd heeft er geen tussentijdse behandeling in een politieke bijeenkomst plaatsgevonden. Het rapport is als hamerstuk rechtstreeks op de raadsagenda van 14 april 2020 geplaatst. In deze raadsvergadering is het

raadsvoorstel met de aanscherping van het dictum met algemene stemmen aanvaard. Het college van B&W is daarbij verzocht om uiterlijk december 2020 de raad te informeren over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de bewaking (en verbetering) van de kwaliteit van de raadsvoorstellen.

d. Implementatie van de aanbevelingen

Er is op grond van het rekenkamerrapport geen plan van aanpak door de ambtelijke organisatie opgesteld en dus ook niet voorgelegd aan de raad. Wel is er uitvoering gegeven aan de aanbevelingen.

Aan de (aangepaste) aanbeveling om in de raadsvoorstellen de rubriek ‘alternatieven’ toe te voegen en de context mee te nemen in de toelichting is voldaan. Wat betreft de aanbeveling om de rubrieken: argumentatie, financiën en kanttekeningen en risico’s beter in te vullen kan worden gesteld dat deze doorgaans (maar niet altijd) correct worden ingevuld. De rubriek ‘VN verdrag rechten van mensen met een beperking’ is standaard opgenomen in elk raadsvoorstel, maar bij de invulling van de rubrieken waarbij “n.v.t.” voorkomt wordt geen korte uitleg gegeven over waarom niet.

Om de kwaliteit van de raadsvoorstellen beter te bewaken is het proces bestuurlijke stukken aangescherpt. Er is een vaste en verplichte lijn van juridisch advies, communicatie, financiën en programmamanager voordat het stuk aangeleverd kan worden bij de portefeuillehouder en college van B&W. Nieuwe medewerkers krijgen een training in het schrijven van bestuurlijke stukken. Op intranet is een pagina te vinden met een handleiding waar per rubriek uitgelegd wordt, welke informatie verwacht wordt. Al komt men in de praktijk nog verschillen in dezelfde type raadsvoorstellen tegen. Dit ontwikkelpunt is onderdeel van de organisatieontwikkeling.

Tot slot kan worden opgemerkt dat er geen jaarlijkse bijeenkomsten tussen raad en college van B&W (en programmamanagers) over de kwaliteit van raadsvoorstellen zijn geweest. De ambtelijke organisatie heeft sinds het rekenkameronderzoek naar de kwaliteit van raadsvoorstellen geen klachten ontvangen van de raad over raadsvoorstellen en het niet nodig geacht een (jaarlijkse) bijeenkomst te houden.

De aanbevelingen a, b en c zijn opgevolgd. Over de aanbeveling met betrekking tot de raadsverantwoordelijkheid ten aanzien van de kwaliteitsbewaking van raadsvoorstellen kan worden geconcludeerd dat deze aanbeveling deels is opgevolgd, maar er is geen vervolg aan gegeven. De raad is weliswaar op 16 december 2020 middels een raadsbrief geïnformeerd over de wijze van uitvoering van de aanbevelingen, maar daarna is er geen reden geweest om nogmaals terug te koppelen. De gemeenteraad heeft deze ook niet meer geagendeerd.

e. Terugkoppeling van de uitvoering van de aanbevelingen van het college van B&W aan de gemeenteraad

De raad is op 16 december 2020 middels een raadsbrief geïnformeerd over de wijze van uitvoering van de aanbevelingen. In de brief is aangegeven dat met het nieuwe zaakstelsel het opstellen van raadsvoorstellen digitaal verloopt. De checklist van de Rekenkamercommissie is daarin ook digitaal te vinden. Medewerkers volgen een training gericht op het nieuwe zaakstelsel en de formats zijn conform de aanbevelingen aangepast (toevoeging van rubriek alternatieven, rubriek context toegevoegd onder kopje toelichting).

Daarna is er geen reden geweest om nogmaals terug te koppelen over de aanbevelingen. De gemeenteraad heeft deze ook niet meer geagendeerd.

f. Overige opmerkingen en kanttekeningen (o.a. met betrekking tot de benoemde relevante factoren voor doorwerking)

De Rekenkamer heeft ten behoeve van het onderzoek nog afzonderlijke gesprekken met de griffie, burgemeester en met de gemeenteraad gevoerd.

I. Gesprek met de griffie

De griffier kijkt mee met de raadsvoorstellen, maar doet dit niet op inhoud, behalve bij mogelijke juridische onjuistheden. De griffier ervaart niet dat het nodig is om actief bij te sturen. De griffier geeft aan dat ze de juridische context soms nog wel een aandachtspunt vindt in de huidige kwaliteit van de raadsvoorstellen. Een raadsvoorstel moet volgens haar in principe zelfstandig leesbaar zijn, maar dat is soms nog niet zo. Daar komen ook wel vragen over. Dit is des te belangrijker omdat het raadsinformatiesysteem niet is ingericht op makkelijk zoeken naar de geschiedenis en waar een stukje dossiervorming in zit.

De griffier vindt dat er een verbetering heeft plaatsgevonden naar aanleiding van het zaaksysteem, met daarin het sjabloon van de raadsvoorstellen, dat is ingericht op basis van de checklist raadsvoorstellen dat de Rekenkamer heeft vormgegeven. Dit praktische instrument van de Rekenkamer is volgens haar succesvol geweest en zij geeft aan dat dit vooral herhaald zou moeten worden om het echt te laten beklijven bij een groter deel van de gemeenteraad. De checklist is ook meegegeven bij het inwerkprogramma van de nieuwe raad in 2022 en de griffier denkt dat dit opnieuw gedaan zou moeten worden bij de volgende nieuwe raad.

II. Gesprek met de burgemeester

De kwaliteit van raadsvoorstellen speelt in de praktijk ook binnen het college van B&W. Daarbij wordt het kaartje met de checklist van de Rekenkamer weleens gebruikt. Opgemerkt wordt dat raadsvoorstellen soms aan de lange kant zijn en belangrijke informatie alleen in de toelichting staat en dat er soms veel bijlagen zijn toegevoegd waarin informatie staat die eigenlijk in het voorstel zelf zou moeten staan.

Het college van B&W heeft niet formeel bij de raad gecheckt hoe ze de kwaliteit van de raadsvoorstellen ervaart. Vanuit de raad zijn geen signalen ontvangen dat de kwaliteit van de voorstellen onvoldoende is en het kan ook zijn dat er andere onderwerpen zijn die een hogere prioriteit krijgen. In de afgelopen jaren is er geen enkel voorstel door de raad teruggestuurd naar het college van B&W vanwege de kwaliteit van de raadsvoorstellen. De burgemeester benadrukt dat een belangrijk element is dat alle medewerkers het kaartje over de kwaliteit van de raadsvoorstellen hebben gekregen. Het format is daar ook op aangepast. Het college van B&W kijkt regelmatig of onderwerpen die als ‘niet van toepassing’ zijn gemarkeerd, dat ook daadwerkelijk zijn. Voorts geeft hij aan dat voorstellen die voor de gehele regio worden opgesteld soms lastig zijn. Deze regionale voorstellen zijn moeilijk te vergelijken met het format van Berkelland. Dan moet er een afweging worden gemaakt om het format aan te passen, of het huidige format van de gemeente Berkelland aan te houden.

III. Gesprek met de gemeenteraad (op 2 december 2025, aanwezig 21 raadsleden of commissieleden van negen fracties)

Uit het gesprek zijn de volgende aandachtspunten naar voren gekomen:

- Sommige raadsvoorstellen missen wat achtergrondinformatie zoals eerder genomen besluiten en de relatie tot het budget. Meer context zou fijn zijn zoals informatie over het (bijgestelde) budget ten opzichte van het voorgestelde budget.
- Wat betreft de opbouw en het format is er tevredenheid, maar de vraag is of de invulling van het format ook goed is. Geconstateerd wordt dat hier soms wel verbetering in zit, maar dat vragen ook vaak over de bijlagen gaan en niet zozeer over het raadsvoorstel zelf.
- Een van de aanbevelingen uit het rapport was om regelmatig een sessie te organiseren tussen raad en college van B&W om de aanbevelingen te bespreken. Dit is volgens de raadsleden niet gebeurd. Opgemerkt wordt dat als de kwaliteit niet goed was geweest, waren deze sessies wel georganiseerd geweest op aandringen van de raad.

- De risicoparagraaf mag wat meer aandacht hebben: wat betekent het als het niet/wel doorgaat, met name in financiële zin. Vaak is dit wel in bijlage te vinden, maar het zou mooier zijn als het bondig in het raadsvoorstel staat. In het oorspronkelijke rekenkamerrapport is al gemerkt dat de financiën en risico's maar net voldoende scoorden terwijl uit de gesprekken blijkt dat raadsleden dit een belangrijk item vinden.

g. Uitslag beoordeling raadsvoorstellen

In het rekenkameronderzoek van 2020/21 zijn destijds een zeventiental raadsvoorstellen onderworpen aan criteria waar een raadsvoorstel aan moet voldoen. Deze raadsvoorstellen zijn getoetst op basis van:

- Formele kwaliteit;
- Zakelijke kwaliteit;
- Taalkwaliteit.

De Rekenkamer heeft in het kader van het doorwerkingsonderzoek deze exercitie herhaald. Aan de hand van een zestal willekeurig geselecteerde raadsvoorstellen uit de periode 2024 tot medio 2025, verdeeld over de verschillende beleidsdomeinen, zijn de raadsvoorstellen beoordeeld. Het betreft de volgende raadsvoorstellen:

1. Actualisatie Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) d.d. 18 maart 2025;
2. Visie op dienstverlening d.d. 28 mei 2024;
3. Beheerplan ecologische wegbermen 2025-2034 d.d. 1 juli 2025;
4. Startnotitie beleidsplan bestaanszekerheid '25-'28 d.d. 17 december 2024;
5. Inzameling oud papier 2025 en verder d.d. 26 november 2024;
6. Investing in betere huisvesting bibliotheek Borculo d.d. 15 april 2025.

In de bijlage zijn de scores en bevindingen van deze zes raadsvoorstellen zichtbaar gemaakt. De voornaamste bevindingen zijn:

- Van alle zes raadsvoorstellen is ook een totaalscore berekend. Het gemiddelde hiervan is een 3,2 (was in oorspronkelijke rekenkamerrapport een 3,4): tussen een voldoende en goed in;
- Hoewel ten opzichte van de vorige meting/beoordeling wel duidelijke verbeteringen zijn te zien, zoals de financiën en de risicoparagraaf, zien we ook dat het sjabloon niet altijd volledig of volwaardig wordt ingevuld;
- Aangezien het slechts een steekproef betreft is de samenhang (bij argumenten en verdere onderbouwing) en context binnen en met de rubrieken voor lezers soms lastig te volgen. Soms is sprake van een weinig doorlopende verhaallijn. De achtergrond van een voorstel is niet altijd duidelijk.
- Soms zijn de zinnen te lang en complex, herhalingen komen nogal eens voor en wordt er nog vaak vakjargon gebruikt;
- In enkele gevallen wordt wat meer duiding en diepgang gemist en is de bijlage daarvoor nodig, waardoor de hele context niet altijd goed te volgen is. Een raadsvoorstel is daardoor niet volledig concreet (doelen zijn niet SMART genoeg geformuleerd) en het mist enkele essentiële details, zoals een samenvatting over wat in de startnotitie staat;
- Daarnaast komt het ook voor dat het voorstel te lang is waardoor de hoofdlijnen niet goed zichtbaar zijn. Veel kan naar een bijlage.

2.3. Effectiviteit van de re-integratieinstrumenten (2021)

a. Achtergrond van dit onderzoek zoals uitgevoerd door de Rekenkamercommissie

Re-integratie van inwoners die een bijstandsuitkering ontvangen is een belangrijk onderdeel van de uitvoering van de Participatiewet, en daarmee een belangrijk thema in het sociaal domein. Daarnaast is dit onderwerp door de gevolgen van de Corona-uitbraak en de effecten op de arbeidsmarkt ook zeer relevant. Bij de verkenningronde – waarbij de Rekenkamercommissie bij raadsfracties langsgaat om te informeren over mogelijke onderzoeksonderwerpen – is het thema re-integratie dan ook veelvuldig aangedragen als onderzoeksonderwerp.

Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de effectiviteit van de re-integratietrajecten om bijstandsgerechtigden aan betaald werk te helpen, zodat de gemeente kan sturen op betere kwaliteit. Specifiek wordt met dit onderzoek inzicht verkregen in:

- De wijze waarop de gemeente Berkelland uitvoering geeft aan de re-integratietrajecten voor de bijstandsgerechtigden (specifiek de Wwb-doelgroep);
- De mate waarin de re-integratietrajecten voor de bijstandsgerechtigden effectief zijn;
- De mate waarin de juiste instrumenten en middelen worden ingezet;
- De werkzame elementen van de ingezette re-integratietrajecten;
- De wijze waarop de gemeenteraad over de uitvoering en resultaten van de re-integratietrajecten wordt geïnformeerd.

De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

"Wat is de effectiviteit van de re-integratietrajecten van de bijstand die worden uitgevoerd door de gemeente Berkelland?"

b. Aanbevelingen gedaan binnen dit onderzoek

Het rapport 'effectiviteit van de re-integratieinstrumenten' heeft geresulteerd in zeven aanbevelingen:

1. Operationaliseer de beleidsdoelstellingen en formuleer deze zo concreet mogelijk;
2. Ontwikkel prestatie-indicatoren en normen op basis waarvan de voortgang van het beleid te monitoren is;
3. Blijf aandacht houden voor de groep 'meedoen';
4. Licht de klanten goed in over verschillende re-integratieinstrumenten en mogelijkheden;
5. Monitor de werkdruk van klantmanagers en de gevolgen hiervan op de kwaliteit van dienstverlening;
6. Geef opdracht aan Fijnder om informatie aan te leveren over de effectiviteit en kosten van re-integratieinstrumenten;
7. Versterk de positie van de raad.

c. Resultaten van het rekenkameronderzoek

Er zijn direct na aankondiging van de rekenkameronderzoeken geen wijzigingen/verbeteringen aangebracht in het beleid of de uitvoering, behalve de reeds geplande wijziging van SDOA naar Fijnder. Naast de presentatie van de Rekenkamercommissie heeft er op 28 april 2021 een inhoudelijke discussie plaatsgevonden tussen de raad en het college van B&W over het rekenkamerrapport, waarna het rapport als hamerstuk is geagendeerd voor de behandeling op 18 mei 2021. Hier heeft de raad unaniem ingestemd met de zeven aanbevelingen die gedaan zijn in het rekenkamerrapport, dit ook op basis van de bestuurlijke reactie van het college van B&W waarin ze aangaf dat ze zou willen voorstellen om de aanbevelingen over te nemen.

d. Implementatie van de aanbevelingen

In de praktijk blijkt dat, zoals uitgebreid te lezen is in bijlage 3, niet alle zeven aanbevelingen zijn uitgevoerd. Aanbevelingen 1, 2, 3, 5, 6, en 7 zijn deels niet uitgevoerd. Bij aanbeveling 1, gericht op het operationaliseren van de beleidsdoelstellingen en deze zo concreet mogelijk te formuleren, is het wel degelijk zo dat er beleidsdoelstellingen zijn opgesteld door Fijnder en de portefeuillehouders van de drie deelnemende gemeenten. Echter in tegenstelling tot de aanbeveling van de Rekenkamercommissie zijn deze beleidsdoelstellingen niet voorgelegd ter besluitvorming aan de gemeenteraad van Berkelland. Bij aanbeveling 2 is zo dat Fijnder prestatie-indicatoren heeft ontwikkeld, maar hier zijn geen specifieke normen aan gekoppeld. Tevens is het zo dat Fijnder in tegenstelling tot de aanbeveling van de rekenkamercommissie geen klanttevredenheidsonderzoeken uitvoert, waarin de bijdrage van het traject aan het vinden van werk of verkleinen van afstand tot de arbeidsmarkt uitgedrukt wordt. Dit komt volgens Fijnder vanwege het appèl van gemeenten om kritisch te zijn op bedrijfsvoeringskosten en dat ze ook voor het uitvoeren van de klantervaringsonderzoeken niet samen op kunnen trekken met de drie gemeenten. Bij aanbeveling 3 ‘blijf aandacht houden voor de groep meedoen’, is er meer aandacht gekomen voor deze groep, o.a. door het traject ‘Samen aan het Stuur’, waardoor de samenwerking en informatieuitwisseling met de Voormekaartteams ten behoeve van deze groep is verbeterd. Echter is niet in beeld hoeveel vrijwilligersplaatsen (participatieplaatsen) er specifiek voor deze groep beschikbaar zijn om werkervaring op te doen. Aanbeveling 6 ‘geef opdracht aan Fijnder om informatie aan te leveren over de effectiviteit en kosten van re-integratieinstrumenten’ is deels uitgevoerd. Er wordt inmiddels informatie aangeleverd over de kosten van de re-integratie-instrumenten. Echter blijkt dat in tegenstelling tot de aanbeveling van de Rekenkamercommissie het in de praktijk niet mogelijk is om kosten aan te leveren over de effectiviteit van re-integratieinstrumenten. Dit omdat er in de praktijk vaak meerdere instrumenten worden ingezet voor één inwoner, in combinatie. Daarom is het methodologisch niet mogelijk om de werking van één instrument geïsoleerd te beoordelen. Aanbeveling 7 ‘versterk de positie van de raad’ is ook een blijvend aandachtspunt. Ondanks dat de raad over meer informatie beschikt en vragen stelt over onderwerpen die samenhangen met de effectiviteit van de re-integratie instrumenten, is het niet zo dat de raad actief betrokken is bij het opstellen van de beleidsdoelstellingen en de prestatie-indicatoren op het gebied van het re-integratiebeleid.

e. Terugkoppeling van de uitvoering van de aanbevelingen van het college van B&W aan de gemeenteraad

In het raadsvoorstel staat beschreven dat de raad het college van B&W een opdracht geeft om een voorstel te doen over de uitvoering van de aanbeveling met bijbehorende planning en dit binnen een redelijke termijn, maar in ieder geval voor 1 januari 2021, aan te bieden. Dit is gebeurd. De raad heeft op 23 januari 2021 besloten over het plan van aanpak van de uitvoeringen van de aanbevelingen door de Rekenkamercommissie. Tevens staat in het raadsvoorstel dat de raad het college van B&W opdracht geeft om de uitvoering van de aanbevelingen te monitoren en de raad hierover jaarlijks te informeren bij het aanbieden van de perspectiefnota. Dit is in de praktijk niet gebeurd.

f. Overige opmerkingen en kanttekeningen

Het rapport heeft volgens de Adviseur Werk en Inkomen van de gemeente Berkelland en betrokkenen vanuit Fijnder geleid tot het meer bewustwording van bepaalde ontwikkelingen en momenten om de raad in positie te brengen en te informeren. Voorts het besef om meer in contact met de Voormekaartteams te komen rondom de casusregie van de MeeDoen-groep (waar complexe casuïstiek is), dit omdat met name bij de Voormekaartteams de winst rondom de stabilisatie kan worden bereikt.

2.4. Over de ambities en praktijk van participatie in Berkelland (2022)

a. Achtergrond van de uitvoering van dit onderzoek zoals uitgevoerd door de Rekenkamercommissie

De gemeente Berkelland kent concreet ambities en voornemens om de samenleving voorop te stellen. Dit moet vorm krijgen, zo blijkt uit het coalitieakkoord, in een open houding richting de samenleving. Dit wil Berkelland niet alleen doen met woorden, maar vooral met daden: gezamenlijk op zoek gaan naar de best en meest passende oplossing voor maatschappelijke vraagstukken. Een belangrijk onderdeel hiervan is ook het wijk- en kerngericht werken. Hierbij wordt samen met partners gekeken naar kansen, dilemma's en knelpunten in de wijken en kernen en worden gezamenlijke maatschappelijke vraagstukken opgelost. Een ander onderdeel is interactieve beleidsvorming. Hierdoor worden inwoners in staat gesteld om invloed te hebben op en inspraak te hebben in het gemeentelijk beleid voor hun eigen wijk, dorp of de gemeente in zijn algemeen. De Rekenkamercommissie Berkelland heeft onderzocht welke activiteiten de gemeente in gang heeft gezet om betrokkenheid van inwoners en andere belanghebbenden bij het gemeentelijk beleid te stimuleren. Daarnaast is er aandacht voor de opbrengsten van de betrokkenheid van de inwoners en hoe dit is beleefd door de inwoners van de gemeente Berkelland. In dit onderzoek kijkt de Rekenkamer niet alleen terug, maar wordt ook, met het oog op toekomstige ontwikkelingen, aandacht besteed aan lessen die uit de huidige ervaringen kunnen worden getrokken.

Het onderzoek heeft als doel om meer inzicht te krijgen in generieke factoren die bijdragen aan succesvolle participatie, visie en beleid ten aanzien van participatie in Berkelland en lessen die kunnen worden getrokken uit concrete casussen uit de praktijk. De centrale onderzoeksvraag betrof: *Welke inspanningen ten aanzien van participatie worden door de gemeente Berkelland geleverd, wat leveren deze inspanningen op voor zowel inwoners als de gemeente en welke aanbevelingen kunnen worden gedaan om burgerparticipatie naar een hoger niveau te brengen?*

b. Aanbevelingen gedaan binnen dit onderzoek

In het onderzoek ten aanzien van participatie in Berkelland worden zes aanbevelingen gedaan. Kort gezegd komen deze op het volgende neer:

1. Zorg voor breed binnen de organisatie gedeelde (grond)waarden die ten grondslag liggen bij participatie in Berkelland.
2. Zorg dat naast de gebiedscontactpersonen medewerkers binnen hun takenpakket de ruimte hebben om goede invulling te geven aan participatie en investeer permanent en aandachtig in een organisatiecultuur waarin de medewerkers zich inzetten voor beleidsprocessen waar betrokkenen in de lokale gemeenschap inbreng kunnen hebben.
3. Heb altijd aandacht voor heldere communicatie en werk aan verwachtingsmanagement, zowel bij aanvang, gedurende als na afloop van een participatietraject.
4. Besteed meer tijd aan het structureel evalueren van gelopen participatietrajecten om ervan te leren, zowel bij goede als slechte ervaringen. Deel dit ook met de raad en om de controlerende rol van de raad mogelijk te maken.
5. Bespreek de overeengekomen grondwaarden met de gemeenteraad en streef naar het expliciteren en het uitwerken van de rol en verantwoordelijkheid van de raad.
6. Denk in gezamenlijk verband na over de kernwaarden voor participatie voor de gemeente Berkelland die behulpzaam zijn bij het beoordelen van participatie-uitkomsten bij besluitvorming.

c. Resultaten van het rekenkameronderzoek

Er zijn direct na aankondiging van het rekenkameronderzoek geen wijzigingen/verbeteringen aangebracht in het beleid of de uitvoering. Na een presentatie van de Rekenkamer over dit onderzoek is het rapport is niet

geagendeerd voor een oordeelsvormende politieke avond, maar direct als hamerstuk voor de raadsvergadering van 8 maart 2022. Hierbij besloot de raad unaniem om alle zes de aanbevelingen zonder wijzigingen over te nemen. Dit in overeenstemming met de bestuurlijke reactie van het college van B&W waarin ze ook aangaf dat ze de raad zou willen voorstellen om de zes aanbevelingen over te nemen.

d. Implementatie van de aanbevelingen

Uit het gehouden interview binnen de ambtelijke organisatie en de verkregen documentatie blijkt dat drie van de zes aanbevelingen geheel of grotendeels zijn uitgevoerd. Het betreft aanbeveling 2, 5 en 6. Aanbeveling 1 en 3 zijn deels opgevolgd. Bij aanbeveling 1 geldt dat de (grond)waarden die ten grondslag liggen aan participatie in Berkelland zijn vastgesteld in de participatievisie. Deze participatievisie is tot stand gekomen met betrokkenheid van de Raadswerkgroep Bestuurlijke Vernieuwing. Uit interviews met betrokken functionarissen in de organisatie blijkt echter dat het document in de organisatie niet overal op de goede manier wordt gebruikt. Bij aanbeveling 3 is het zo dat er toegenomen aandacht is voor heldere communicatie en ook verwachtingsmanagement. Echter zijn er in de praktijk vervolgacties geformuleerd zoals het opstellen van een format voor participatie- en communicatieplan, uitbreiden van verantwoording van participatievragen in raads- en collegevoorstellen, maar ontbreekt het nog aan implementatie op organisatiebreed niveau van deze acties. Tevens is het zo dat achteraf niet aan inwoners wordt gevraagd hoe ze een participatietraject hebben gevonden. Aanbeveling 4 wordt niet of nauwelijks uitgevoerd. Er worden geen formele evaluaties uitgevoerd, ook zijn er geen vaste werkwijzen of vaste instrumenten waarmee de verschillende niveaus van participatie worden geëvalueerd. De raad wordt ook niet betrokken bij ervaringen uit de participatietrajecten. Wel wordt er binnen de organisatie informeel geëvalueerd en in mondeling contact gekeken per participatietraject naar waarom bepaalde wel zaken of niet goed lopen.

e. Terugkoppeling van de uitvoering van de aanbevelingen van het college van B&W aan de gemeenteraad

In het raadsvoorstel staat beschreven dat de raad het college van B&W de opdracht geeft om binnen één jaar met een voorstel te komen over de uitvoering van alle aanbevelingen en dit aan de raad aan te bieden. In tegenstelling tot deze opdracht heeft het college van B&W geen plan van aanpak gemaakt dat specifiek gericht is op de uitvoering over de aanbevelingen. Wel is er een uitvoeringsplan opgesteld wat heeft geresulteerd in de participatievisie. De raad is niet expliciet tussentijds geïnformeerd over de uitvoering van alle aanbevelingen in het kader van dit onderzoek.

f. Overige opmerkingen en kanttekeningen

Het Rekenkamerrapport is volgens de ambtelijk geïnterviewden vooral van betekenis geweest doordat het heeft geleid tot het opstellen van de participatievisie. Het heeft ervoor gezorgd dat de ambtenaren van de gemeente Berkelland een gedeeld beeld kregen van participatie. Er is volgens de geïnterviewden door de opstelling vanuit de visie meer scherpte gekomen om te kijken welke professionele stappen doorlopen moeten worden. Het heeft daardoor meer richting gegeven, ook richting de toekomst toe om vervolgstappen te kunnen zetten met participatie. Een aandachtspunt dat de ambtelijk geïnterviewden meegegeven, is dat het begrip van participatie aan het begin van dit onderzoek niet geheel duidelijk was en dat het tijd heeft gekost om ervoor te zorgen dat eenieder hier hetzelfde beeld van kreeg. Er had in het vooronderzoek van de Rekenkamer meer tijd kunnen worden besteed om het begrip van participatie binnen de gemeente Berkelland duidelijker te krijgen middels gesprekken, dat begrip was immers toen nog niet vastgelegd. Uiteindelijk heeft het rapport geleid tot een visiedocument waarin de begrippen en definities helder gemaakt zijn. Het rapport heeft bijgedragen om de uiteindelijke definities ten aanzien van participatie scherper neer te zetten.

2.5. Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland (2024)

a. Achtergrond van de uitvoering van dit onderzoek zoals uitgevoerd door de Rekenkamer

De Rekenkamercommissie Berkelland heeft in 2023 onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de subsidieverlening in de gemeente Berkelland. Het onderzoek is voortgekomen uit een rondgang bij de fracties waarbij interesse is gebleken voor een onderzoek naar de besteding van subsidies. Daaruit kwam de vraag naar voren hoe subsidies zijn besteed en of daarmee wordt bereikt wat de gemeente Berkelland met subsidies heeft beoogd. De vraag die in dit onderzoek centraal staat luidde dan ook: *hoe effectief is het subsidiebeleid en de uitvoering daarvan in de gemeente Berkelland in relatie tot de beoogde maatschappelijke effecten?* De conclusies en aanbevelingen komen voort uit het door de Rekenkamer uitgevoerde onderzoek. Wanneer het gaat om de beantwoording van de hoofdvraag van het onderzoek komt de Rekenkamer tot de conclusie dat de effectiviteit van het subsidiebeleid in relatie tot de beoogde maatschappelijke effecten bij specifieke subsidieregelingen zoals het Noaberfonds, beter te bepalen zijn dan bij subsidies die niet worden verstrekt vanuit een specifieke regeling.

b. Opsomming van de aanbevelingen

De oorspronkelijke aanbevelingen uit het onderzoeksrapport luiden als volgt:

1. Verbeter voorkant- en processturing;
2. Evalueer periodiek per beleidsterrein de bijdrage van de subsidieverstreking aan maatschappelijke effecten;
3. Stel een subsidiebeidskader op. Deze aanbeveling richt zich op de raad wat betreft het vaststellen en op het college van B&W wat betreft het opstellen ervan;
4. Realiseer een subsidieregister;
5. Stel aan de hand van evaluaties vast of het subsidie instrument nog passend is om de maatschappelijke effecten te behalen;

In de raadsvergadering van 16 april 2024 is het geamendeerde raadsbesluit aangenomen:

1. Verbeter voorkant- en processturing;
2. Evalueer periodiek per beleidsterrein de bijdrage van de subsidieverstreking aan maatschappelijke effecten;
3. Neem in de herijking van het subsidiebeleid mee dat per geformuleerd beleid aan de voorkant duidelijkere criteria vast worden gelegd welke doelen we als gemeente willen bereiken, zodat een betere koppeling ontstaat tussen subsidies en maatschappelijke doelen;
4. Verbeter de registratie van subsidies in het zaaksysteem, zodat eenvoudig een overzicht uit het zaaksysteem kan worden gedraaid wie welke subsidie heeft aangevraagd;
5. Stel aan de hand van evaluaties vast of het subsidie instrument nog passend is om de maatschappelijke effecten te behalen.

En het college van B&W te verzoeken om in de toegezegde startnotitie herijking subsidies inhoudelijk in te gaan op de punten 1 tot en met 5 en aan te geven hoe hier invulling aan wordt gegeven.

c. Resultaten van het rekenkameronderzoek

Er zijn gedurende dit onderzoek geen documenten aangeleverd waaruit blijkt dat het rekenkameronderzoek na aankondiging maar voor publicatie al geleid heeft tot verbeteracties van het college van B&W en/of de ambtelijke organisatie.

Het rekenkamerrapport is op 16 januari 2024 gepresenteerd door de Rekenkamer Berkelland³ aan de raad. Naar aanleiding van de bestuurlijke reactie op het rapport is er op 30 januari 2024 een extra sessie van een politieke avond door het college van B&W belegd om de raad over de uitkomsten en aanbevelingen van het rekenkamerrapport en over gemeentelijke subsidies in het algemeen te informeren. Daarbij is aangekondigd dat het college van B&W het voornemen heeft het subsidiebeleid te herijken en te komen met een startnotitie herijking subsidies. In de raad van 16 april 2024 is uitvoerig gesproken over de aanbevelingen van het rapport wat ertoe geleid heeft het besluit op advies van het college van B&W te amenderen.

d. Implementatie van de aanbevelingen

Na vaststelling van de geactualiseerde Sport- en bewegvisie was er al aandacht voor het instrument subsidies en de effectiviteit hiervan. Dit heeft verdere invulling gekregen op basis van de aanbevelingen van de Rekenkamer, dus na publicatie van het rapport. De herijking van (het instrument) subsidies en daarmee ook de aanbevelingen uit het raadsbesluit is door het college van B&W opgepakt. Het college van B&W heeft met een raadsbrief op 2 mei 2024 laten weten met een plan van aanpak te komen en daartoe een bestuursopdracht uit te vaardigen. Dit heeft geresulteerd in het raadsvoorstel Startnotitie herijking subsidies, dat op 28 oktober 2025 door de raad is vastgesteld na een uitgebreid inhoudelijk debat. Daarin staat: “De gemeente Berkelland wil werken aan een betere koppeling tussen subsidies en maatschappelijke doelen en aan een efficiënter subsidieproces. Dit is vastgelegd in de Sport- en Bewegvisie 2033 en het raadsbesluit van 16 april 2024 naar aanleiding van het rekenkameronderzoek naar de effectiviteit van subsidies”. Het college van B&W zal de kaders uit de startnotitie gebruiken als uitgangspunten om samen met het veld subsidieregelingen op te stellen. Het vaststellen van de nieuwe regelingen is gepland eind 2025/begin 2026.

Er is, naar aanleiding van de aanbevelingen van de Rekenkamer, gestart met het aanpassen/beter aan te laten sluiten van het instrument subsidies op de doelstellingen en maatschappelijke effecten uit de Sport- en bewegvisie. Pas daarna staat actualisering/herijking van nieuwe beleidsthema's op de agenda. Beleidskaders en criteria om doelen te bereiken per geformuleerd beleid en passendheid van subsidie-instrumenten en regelingen moeten nog uitgewerkt worden. Met de startnotitie is een start gemaakt om tot een herijking te komen.

De aanbeveling met betrekking tot een verbetering van de voorkant- en processturing en aansluiting op beleidsdoelen is bij het geactualiseerde beleid de Sport- en bewegvisie in gang gezet. Voor de overige beleidsterreinen wordt het beleid stapsgewijs geactualiseerd waarna ook de betreffende subsidieregeling conform wordt aangepast. Dit geldt ook voor de aanbeveling om periodiek de subsidieverstrekking op maatschappelijke effecten te evalueren. Bij de jaarrekening en bij een periodieke actualisering van beleid wordt de effectiviteit van het instrument subsidies meegenomen. Bij de Sport- en bewegvisie is dit in gang gezet. Dit is nog niet het geval voor de overige beleidsterreinen en daarmee de subsidieregelingen omdat actualisatie van beleid nog moet plaatsvinden.

De aanbeveling, met betrekking tot een goede registratie en overzicht van alle subsidies, is gerealiseerd. Sinds 1 januari 2025 lopen alle verleende subsidies via het zaakstelsel. In het zaakstelsel is een uniforme vastlegging en rapportagemogelijkheid aanwezig.

³ Op 2 december 2023 heeft de raad in verband met de Wet versterking decentrale rekenkamers een nieuwe verordening voor de rekenkamer vastgesteld en spreken we onder andere niet meer van een rekenkamercommissie maar van een rekenkamer.

De aanbevelingen 1, 2, 3 en 5 zijn met de Sport- en beweegvisie in gang gezet. Voor de overige subsidieregelingen wordt stapsgewijs het beleidsterrein geactualiseerd en de desbetreffende subsidieregeling aangepast. Aanbeveling 4 (registratie van subsidies in het zaaksysteem) is gerealiseerd.

Doorwerking van de aanbevelingen in aanpassingen van werkwijzen (processen/procedures), richtlijnen en organisatorische aanpassingen in de organisatie

Het subsidiebureau is volgens de geïnterviewden beter gepositioneerd. Processen zijn gestandaardiseerd en verder geüniformeerd en alles loopt via het zaaksysteem. Hierdoor is ook de archivering geborgd. De financiële rechtmatigheid is beter geborgd door een extra check bij de financiële administratie; er wordt alleen subsidie uitbetaald als die via het juiste proces aangeleverd is. Alle teams zijn bezocht door het subsidiebureau om iedereen mee te nemen in de gemaakte afspraken. Ook wordt het subsidiebureau actief betrokken bij het opstellen van nieuwe subsidieregelingen om zo ook de uitvoerbaarheid te borgen. Voorts is er geïnvesteerd in het verbeteren van de ‘voorkant’: aanvraagproces en formulieren zijn verder gestandaardiseerd en via E-herkenning vergemakkelijkt.

e. Terugkoppeling uitvoering aanbevelingen van het college van B&W aan de gemeenteraad

Via raadsinformatiebrieven is de raad op de hoogte gehouden van de stappen die zijn gezet en zijn er procesupdates gegeven. Op 12 maart 2025 is een informatiebijeenkomst geweest, in de periode tussen het besluit over het raadsvoorstel dat betrekking had op het rekenkamerrapport en de definitieve vaststelling van de startnotitie. Tijdens deze bijeenkomst is de concept-startnotitie gedeeld en kon de raad suggesties geven voor verbeteringen. Deze input heeft geleid tot de uiteindelijke versie van de startnotitie. De raad is tussentijds betrokken geweest bij het proces.

f. Overige opmerkingen en kanttekeningen

De geïnterviewden geven aan dat het rekenkamerrapport een belangrijke katalysator is geweest voor de discussie die men wilde voeren rondom het subsidiebeleid en dat het rapport het mogelijk heeft gemaakt om de discussie beter te voeren. Tegelijkertijd heeft het rapport veel mogelijkheden geboden om raadsleden beter te informeren over het instrument van subsidies en het gebruik daarvan.

3. Analyse

In dit hoofdstuk wordt op basis van de bevindingen uit hoofdstuk 2 en informatie uit de afzonderlijke gesprekken met de griffie, burgemeester en een afvaardiging van de raad een analyse en een beantwoording van de deelvragen weergegeven.⁴ Voor de hierbij gehanteerde normen wordt verwezen naar bijlage 1.

3.1. Behandeling van de rekenkamerrapporten in de gemeenteraad

Deelvraag 2: Hoe voert de raad discussie over de uitkomsten van de rekenkameronderzoeken?

In de praktijk zijn niet alle rekenkameronderzoeken door de gemeenteraad inhoudelijk besproken in een openbare raads- of commissievergadering. Ook is niet in alle gevallen sprake geweest van een inhoudelijk debat over de conclusies en aanbevelingen, waarbij verschillende fracties hun standpunten hebben ingebracht. Zo zijn de onderzoeken Quickscan Kwaliteit van de Raadsvoorstellen en Participatie niet behandeld in een oordeelsvormende politieke avond, maar direct als hamerstuk geagendeerd. Voor het onderzoek naar de Jeugdhulp heeft voorafgaand aan de besluitvorming in de gemeenteraad wel een technische bijeenkomst plaatsgevonden, maar deze bijeenkomst was niet openbaar. In het algemeen geldt dat de meeste rekenkameronderzoeken door de raad als hamerstuk zijn geagendeerd. In het algemeen zijn er geen moties ingediend op de Rekenkameronderzoeken. De gemeenteraad heeft wel in twee gevallen besloten het raadsvoorstel waarin de aanbevelingen van de rekenkamer waren opgenomen, voorafgaand aan de besluitvorming in de raad aan te passen. Dit betrof de onderzoeken 'Effectiviteit van de subsidieverlening' en 'Quickscan kwaliteit van de raadsvoorstellen'

De burgemeester constateert, in zijn rol als voorzitter van de gemeenteraad, dat niet altijd een inhoudelijk openbaar debat plaatsvindt over de conclusies en aanbevelingen van rekenkamerrapporten, waarbij verschillende fracties hun standpunten uitwisselen. Dit hangt samen met het feit dat rekenkameronderzoeken soms direct na de presentatie door de rekenkamer worden doorgeleid naar besluitvorming. De burgemeester acht het wenselijk dat rekenkamerrapporten vaker inhoudelijk worden besproken in de gemeenteraad. Hij ziet mogelijkheden om dit te bevorderen door de wijze waarop rekenkamerrapporten in de vergadercyclus worden geagendeerd te heroverwegen. Daarbij kan worden gedacht aan het organiseren van de presentatie door de rekenkamer als een afzonderlijke bijeenkomst, buiten de formele vergadercyclus van de gemeenteraad. Hierdoor maakt de presentatie formeel geen onderdeel uit van de politieke cyclus, wat de ruimte vergroot om het rapport vervolgens expliciet te agenderen voor een oordeelsvormende sessie tijdens een politieke avond. Het aanbieden van het rekenkamerrapport en de behandeling in de oordeelsvormende sessie zouden desgewenst nog op dezelfde avond kunnen plaatsvinden.

3.2. Mate waarin de aanbevelingen door de gemeenteraad en het college van B&W zijn overgenomen

Deelvraag 3: Zijn de aanbevelingen door de gemeenteraad en door het college overgenomen?

De gemeenteraad heeft in drie van de vijf onderzoeken rechtstreeks de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie c.q. Rekenkamer overgenomen, zonder wijzigingen. Dit betrof de rekenkameronderzoeken 'Jeugdhulp', 'Effectiviteit van de Re-integratieinstrumenten' en 'Participatie'. In twee van deze onderzoeken was het zo dat het college van B&W in de bestuurlijke reactie op het onderzoeksrapport al had aangegeven te willen voorstellen aan de gemeenteraad om de aanbevelingen over te nemen. Bij het onderzoek naar de Jeugdhulp had ze dit vooraf nog niet expliciet aangegeven.

⁴ In hoofdstuk 2 is reeds een antwoord gegeven op deelvraag 1: Welke aanbevelingen heeft de Rekenkamer in de diverse onderzoeken geformuleerd? Zie voor meer informatie daarover ook bijlage 3.

Bij de onderzoeken ‘Quickscan kwaliteit van de raadsvoorstellen’ en ‘Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland’ heeft de gemeenteraad de aanbevelingen van de rekenkamer gewijzigd. Dit in beiden gevallen mede naar aanleiding van de bestuurlijke reactie, waarin het college van B&W al expliciet had aangegeven dat ze zouden willen voorstellen om anders om te gaan met één of meerdere aanbevelingen van de rekenkamer. In het onderzoek van de ‘Quickscan kwaliteit van de raadsvoorstellen’ betrof het één aanbeveling namelijk het toevoegen van een extra rubriek voor de ‘context’. Daarover heeft de raad besloten deze niet op te nemen als losse rubriek maar als onderdeel op te nemen in de toelichting van het raadsvoorstel op voorstel van het college van B&W. In het onderzoek naar de ‘effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland’ betrof het twee aanbevelingen ‘stel een subsidiebeledskader op’ en ‘stel een subsidieregister op’. Deze aanbevelingen heeft de raad op voorstel van het college van B&W aangepast naar ‘neem in de herijking van het subsidiebeleid mee dat per geformuleerd beleid aan de voorkant duidelijkere criteria vast worden gelegd welke doelen we als gemeente willen bereiken, zodat een betere koppeling ontstaat tussen subsidies en maatschappelijke doelen’ en ‘verbeter de registratie van subsidies in het zaakstelsel, zodat eenvoudig een overzicht uit het zaakstelsel kan worden gedraaid wie welke subsidie heeft aangevraagd’.

3.3. Mate waarin de overgenomen aanbevelingen zijn geïmplementeerd in beleid of uitvoerbare maatregelen

Deelvraag 4: Zijn de overgenomen aanbevelingen omgezet in beleidsvoornemens en uitvoerbare maatregelen en hoe worden deze geïmplementeerd?

Deelvraag 7: Wat is de doorwerking van het rekenkameronderzoeken volgend op de publicatie? Zijn er veranderingen opgetreden of aanpassingen doorgevoerd in het beleid en/of uitvoering? Zo ja, welke?

Subdeelvragen onderdeel van deelvraag 7:

- **Zijn er specifieke beleidswijzigingen doorgevoerd die rechtstreeks voortkomen uit de overgenomen aanbevelingen?**
- **Zijn er operationele of organisatorische veranderingen doorgevoerd in de uitvoering naar aanleiding van de uitgevoerde rekenkameronderzoeken?**

Ons onderzoek laat zien dat van de 27 aanbevelingen die de gemeenteraad heeft overgenomen naar aanleiding van vijf uitgevoerde rekenkameronderzoeken, er 13 volledig of grotendeels zijn opgevolgd. Daarnaast zijn 10 aanbevelingen gedeeltelijk opgevolgd, 1 aanbeveling zeer beperkt of helemaal niet opgevolgd. De overige 3 aanbevelingen worden op dit moment beperkt of nog niet uitgevoerd, maar kunnen in een later stadium alsnog worden opgepakt. Deze hebben namelijk betrekking op het in 2024 uitgevoerde onderzoek naar subsidiebeleid. Voor een nadere toelichting en uitsplitsing van de mate van opvolging per rekenkamerrapport zie ook bijlage 3: Gedetailleerd inzicht implementatie aanbevelingen rekenkamerrapporten.

Naar aanleiding van de vijf rekenkamerrapporten is er één nieuw beleidskader verschenen, namelijk de participatievisie ‘Samen maken we Berkelland’. Tevens zijn naar aanleiding van de rekenkamerrapporten op twee terreinen beleidsdoelstellingen geformuleerd. Zo heeft de gemeenteraad specifieke beleidsdoelstellingen voor de Jeugdhulp vastgesteld en heeft de portefeuillehouder van de gemeente Berkelland in samenwerking met de portefeuillehouders van de buurgemeenten Oost-Gelre en Winterswijk specifieke beleidsdoelstellingen vastgesteld voor het re-integratiebeleid. Deze zijn echter, in tegenstelling tot de aangenomen aanbeveling van de Rekenkamer, niet formeel vastgesteld door de gemeenteraad. Voor het

subsidiebeleid had de Rekenkamer voorgesteld om te komen tot een subsidiebeidskader. In het raadsbesluit is deze aanbeveling omgevormd tot de herijking van het subsidiebeleid per geformuleerd beleid. In de startnotitie herijking subsidiebeleid is een aanvang gemaakt met het bepalen van de beleidsdoelstellingen. Alle vijf de rekenkameronderzoeken hebben geleid tot concrete operationele en/of organisatorische veranderingen binnen de organisatie.

1. Bij Jeugdhulp zijn op basis van de aanbevelingen de sturing en verantwoording beter ingericht, de samenwerking met zorgaanbieders versterkt en de raad tijdiger geïnformeerd. Hierop zijn sturingsdocumenten en een uitvoeringsagenda opgesteld, inclusief 17 concrete maatregelen die halfjaarlijks worden gemonitord. Daarnaast is de inzet van POH Jeugd uitgebreid binnen huisartsenpraktijken, is het Preventieplatform Jeugd doorontwikkeld naar een vraaggericht en lokaal aanbod, en zijn regionale en lokale overlegstructuren voor complexe casuïstiek opgezet of versterkt.
2. Ten aanzien van de kwaliteit van de raadsvoorstellen zijn sinds het rekenkameronderzoek verschillende maatregelen genomen om de kwaliteit en consistentie van raadsvoorstellen te verbeteren. Zo zijn sjablonen aangepast, is de rubriek ‘alternatieven’ ingevoerd, zijn interne controleprocessen aangescherpt en krijgen zowel nieuwe als bestaande medewerkers training en ondersteuning bij het opstellen van voorstellen.
3. Sinds het rekenkameronderzoek naar de effectiviteit van de re-integratieinstrumenten is er via het traject ‘Samen aan het Stuur’ meer aandacht gekomen voor de groep Meedoen, sluiten de consultants van Fijnder beter aan bij de VMK-teams, en wordt samen met de cliënt een ontwikkelkaart gemaakt. Alle consultants zijn getraind als jobcoaches en de raad wordt via kwartaalrapportages geïnformeerd. Tegelijk blijven er aandachtspunten, zoals onduidelijkheid over het aantal participatieplaatsen, het ontbreken van structurele monitoring van werkdruk bij klantmanagers, en beperkte betrokkenheid van de raad bij prestatie-indicatoren en voortgangsmonitoring.
4. Op basis van de aanbevelingen is er bij participatie meer ruimte gecreëerd in het takenpakket van medewerkers die hierbij betrokken zijn en tevens is er meer focus gekomen op verwachtingsmanagement bij aanvang, tijdens en na participatietrajecten. Tegelijkertijd blijven er aandachtspunten zoals dat nog niet na afloop wordt gevraagd hoe inwoners participatietrajecten hebben gevonden en dat er nog niet structureel wordt geëvalueerd om te leren van de gelopen participatietrajecten, en dat de raad ook niet wordt betrokken bij de ervaringen uit de participatietrajecten.
5. De aangepaste aanbevelingen uit het rekenkamerrapport subsidiebeleid zijn meegenomen in de startnotitie herijking subsidiebeleid. Bij de Sport- en beweegvisie zijn de aanbevelingen (voorkant en processturing, evaluatie per beleidsterrein, criteria voor beleidsdoelen en passendheid subsidie-instrument) in gang gezet. Voor de overige subsidieregelingen wordt stapsgewijs het beleidsterrein geactualiseerd en de desbetreffende subsidieregeling aangepast. De aanbeveling met betrekking tot de registratie van subsidies in het zaakstelsel is inmiddels gerealiseerd. Het subsidiebureau is volgens de geïnterviewden beter gepositioneerd. Processen zijn gestandaardiseerd en verder geüniformeerd en alles loopt via het zaakstelsel. Ook wordt het subsidiebureau actief betrokken bij het opstellen van nieuwe subsidieregelingen om zo ook de uitvoerbaarheid te borgen.

3.4. Mate waarin de gemeenteraad zicht heeft op de implementatie van de aanbevelingen

Deelvraag 5: Heeft de gemeenteraad systematisch zicht op de implementatie van de aanbevelingen?

In de praktijk is het vaak zo geweest dat de gemeenteraad aan het college van B&W heeft gevraagd om binnen een afzienbare termijn met een plan van aanpak te komen over de uitvoering van de aanbevelingen.

Dit is het geval geweest voor alle onderzoeken met uitzonderingen van het subsidiebeleid, waarin de raad wel geïnformeerd is over de uitvoering van de aanbevelingen middels een startnotitie. Voor een van de vier onderzoeken waarbij de raad heeft verzocht om te komen met een plan van aanpak, heeft het college van B&W geen plan van aanpak geformuleerd over de uitvoering van de aanbevelingen. Dit betreft het onderzoek naar participatie. Wel is er voor dat onderzoek een uitvoeringsplan opgesteld om te komen tot de participatievisie, echter was het blikveld van de aanbevelingen voor dat onderzoek breder dan enkel de inhoud van de participatievisie en had het ook betrekking op bijvoorbeeld het structureel evalueren van gelopen participatietrajecten om ervan te leren en deze structurele evaluaties ook met de raad te delen, zodat de raad beter in staat wordt gesteld zijn kaderstellende en controlerende rol te vervullen en participatie binnen de gemeente duurzaam kan worden verbeterd.

Met uitzondering van het subsidiebeleid – omdat dit onderzoek pas relatief recent is afgerond en de bijbehorende startnotitie pas recent is vastgesteld – is de gemeenteraad niet expliciet tussentijds geïnformeerd over de uitvoering van de aanbevelingen of over de vastgestelde plannen van aanpak in het kader van de aanbevelingen van de rekenkameronderzoeken van de gemeente Berkelland.

Uit de gehouden sessie met een afvaardiging van 21 gemeenteraadsleden en commissieleden van 9 fracties komt het beeld ook naar voren dat de helft van de gemeenteraadsleden vindt dat ze geen goed zicht hebben op de uitvoering van de aanbevelingen. Dit omdat het ontbreekt aan structurele terugkoppeling van de uitvoering van de aanbevelingen van de raadsleden. De andere helft van de aanwezigen raadsleden geeft aan dat ze ervan uitgaan dat de aanbevelingen worden overgenomen als ze daarover hebben besloten middels het raadsbesluit. Uit een andere gestelde vraag blijkt dat 70 % van de aanwezigen raads- en commissieleden vindt dat er geen structurele terugkoppeling wordt gegeven door het college van B&W over de aanbevelingen van de Rekenkamer. 5 % weet niet of dit het geval is, 25 % vindt dat het college van B&W wel een terugkoppeling geeft.

De burgemeester geeft aan dat de raad ook zelf zijn controlerende taak zou moeten vervullen ten aanzien van de aanbevelingen van de Rekenkamer. Rapporten van de Rekenkamer krijgen volgens hem vooral aandacht op het moment van publicatie, maar de raadsleden volgen na besluitvorming niet systematisch of deze daadwerkelijk worden uitgevoerd. Er vindt volgens hem door de raad geen structurele monitoring plaats ten aanzien van de uitvoering van de aanbevelingen, waardoor het voor college van B&W ook eenvoudiger is om aanbevelingen eventueel niet of niet volledig uit te voeren.

Sinds 1 januari 2023 zijn gemeenten in Nederland op grond van artikel 185a van de Gemeentewet verplicht dat het college van burgemeester en wethouders jaarlijks rapporteert aan de gemeenteraad over de opvolging en afdoening van aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken. Het doel van deze rapportageplicht is versterking van de positie van de gemeenteraad. Door jaarlijks een overzicht te krijgen, kan de raad zijn kaderstellende en controlerende functie beter uitoefenen, namelijk: controleren of afgesproken aanbevelingen ook echt worden opgevolgd en uitgewerkt. Hier voldoet de gemeente Berkelland in de praktijk op dit moment nog niet aan. Uit het gesprek met de griffier blijkt dat de gemeente Berkelland momenteel wel bezig is, in samenspraak met de Auditcommissie, met het inrichten van een proces om de raadsleden jaarlijks te informeren over de stand van zaken over de uitvoering van de aanbevelingen. Hierover is ten tijde van het onderzoek nog geen definitief besluit genomen.

3.5. Ex-ante doorwerking

Deelvraag 6: Hebben de rekenkameronderzoeken en de aanbevelingen na aankondiging maar voor publicatie al geleid tot verbeteractie(s) van het college van B&W en/of ambtelijke organisatie? Zo ja, welke?

Uit de gehouden interviewgesprekken blijkt dat na aankondiging van de rekenkameronderzoeken maar voor oplevering van de publicatie geen specifieke verbeteractie(s) van het college van B&W en/of de ambtelijke organisatie zijn ingezet voor de vijf onderzoeken van de rekenkamer.

3.6. Bijdrage Rekenkamer aan betere kaderstelling en controlerende rol door de raad

Deelvraag 7: Wat is de doorwerking van het rekenkameronderzoeken volgend op de publicatie?

Subdeelvragen onderdeel van deelvraag 7:

- **Maakt de raad actief gebruik van de aanbevelingen uit de rekenkameronderzoeken en grijpt hij hier regelmatig op terug?**
- **Hebben de aanbevelingen uit de rekenkameronderzoeken bijgedragen aan een betere kaderstelling en effectievere controle door de raad?**

Van de aanwezige 21 raads- en commissieleden tijdens de georganiseerde sessie over de doorwerking van rekenkameronderzoeken geeft 65 % aan dat de onderzoeken van de Rekenkamer hebben bijgedragen aan een betere kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad. Hierbij wordt door deze groep raadsleden het meest verwezen naar het uitgevoerde onderzoek op gebied van subsidiebeleid. 30 % van de aanwezigen antwoord met 'neutraal' en 5 % met 'niet mee eens'. Van diegene die gekozen hebben voor neutraal of niet mee eens blijkt dat een deel soms ook de koppeling mist tussen onderwerpen waar de rekenkameronderzoeken naar heeft gedaan, en raadsvoorstellen die betrekking hebben op onderwerpen waar de rekenkamer in het verleden onderzoek naar heeft gedaan.

Uit de interviewgesprekken met ambtenaren, betrokken bij de onderwerpen waar in het verleden rekenkameronderzoek naar is gedaan, volgen positieve signalen over de mate waarin de rekenkameronderzoeken van betekenis zijn geweest voor de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad. Zo wordt bijvoorbeeld over het onderzoek naar de Jeugdhulp (2019) aangegeven dat het uitgevoerde rekenkameronderzoek de positie van de raad heeft versterkt, omdat dit ertoe heeft geleid dat er specifieke beleidsdoelstellingen zijn vastgesteld door de gemeenteraad voor Jeugd die nu nog steeds gelden als de basis voor de monitoring en de uitvoering van de gemeente van Jeugdhulp. Tevens heeft dit onderzoek er volgens de geïnterviewde toe geleid dat de controlerende rol van de gemeenteraad is versterkt, omdat de gemeenteraad als gevolg van het uitgevoerde onderzoek twee keer per jaar specifieke verantwoording krijgt en de mogelijkheid om specifieke vragen te stellen over Jeugdhulp en daar ook gebruik van gemaakt. Over het onderzoek naar Participatie wordt door de verantwoordelijke programmamanager aangegeven dat dit heeft bijgedragen aan de kaderstellende rol van de gemeenteraad, omdat er nu een Participatievisie is opgesteld. Als laatst wordt over het onderzoek naar subsidies aangegeven dat dit ertoe heeft geleid dat de raad betere discussies kan voeren en beter kan worden geïnformeerd over het instrument van subsidies en het gebruik ervan.

Tevens wordt er door diverse raads- en commissieleden aangegeven dat er een verantwoordelijkheid ligt bij de raad in de mate waarin ze actief teruggrijpen op de rekenkamerrapporten en aandacht blijven houden voor de lessen die daarin vermeld staan die waardevol kunnen zijn voor de uitvoering van de kaderstellende en controlerende rol van de raad.

3.7. Relevante factoren voor het verbeteren van de doorwerking en de ervaren kwaliteit van de rekenkameronderzoeken (overkoepelend aan alle deelvragen)

Onderwerpskeuze

Het kiezen van de goede onderwerpen is belangrijk voor een goede doorwerking van de Rekenkamer. De burgemeester geeft hierover aan dat dit een uitdagend proces is, waarbij afstemming met de gemeenteraad belangrijk is én er ook actief input van de gemeenteraad wordt gevraagd. Hierbij benoemt de burgemeester ook expliciet dat de gemeenteraad gedurende het jaar actief zou moeten nadenken over onderwerpen die mogelijk geschikt zouden kunnen zijn voor rekenkameronderzoek, en dat dit geen politieke onderwerpen zouden moeten betreffen. Dit is volgens de burgemeester ook iets wat goed gaat in de selectie van onderwerpen door de Rekenkamer: het vermijden van politieke voorkeuren bij de onderwerpskeuze zodat de Rekenkamer haar onafhankelijkheid blijft waarborgen. Tevens benoemt hij dat het goed is dat in de huidige selectie van onderwerpen de Rekenkamer ook een uitgebreid vooronderzoek verricht van mogelijk geschikte onderzoeken, waardoor de geselecteerde onderzoeken ook kunnen rekenen op draagvlak in de organisatie. Dit bevordert de doorwerking van de rekenkameronderzoeken.

De burgemeester benoemt dat voor een betere doorwerking van de rekenkameronderzoeken de Rekenkamer zou kunnen overwegen om met haar onderzoeken beter aan te sluiten op de lange termijnagenda van de gemeente. Door evaluaties te plannen van bestaand beleid voordat nieuw beleid wordt vastgesteld, wordt de politieke actualiteit van het onderzoek vergroot. Dit stelt raadsleden in staat om de uitkomsten van het onderzoek direct te gebruiken bij hun overwegingen en besluitvorming.

Tussentijds betrekken van de raadsleden bij het onderzoek

Tijdens de sessie met de afvaardiging van de raads- en commissieleden gaf één commissielid aan dat het volgens haar voor de doorwerking bevorderlijk zou zijn als de Rekenkamer actief de raadsleden betreft en hun tussentijds informeert over de stand van zaken rondom de uitvoering van dit onderzoek. Bij een aantal onderzoeken is het in de praktijk wel zo geweest dat de Rekenkamer een gesprek heeft georganiseerd met de raad, maar het is niet standaard dat de Rekenkamer de gemeenteraad tussentijds informeert over de uitvoering van het onderzoek.

Creatieve manier van aanbieden van het onderzoek

De griffier merkt op dat het aanbieden van conclusies en aanbevelingen op een creatieve manier kan helpen. De Rekenkamer Berkelland biedt momenteel, naast het traditionele rapport, de conclusies en aanbevelingen ook veelal aan in de vorm van een infographic.

Zowel de griffier als de burgemeester verwijzen ook naar praktische instrumenten, zoals de ‘checklist raadsvoorstellen’ die ze via een kaartje op het bureau konden zetten en is verspreid bij het onderzoek Quicksan Kwaliteit van de Raadsvoorstellen (2021). Dit kaartje, en daarmee het onderzoek naar de kwaliteit van de raadsvoorstellen, wordt volgens de griffier nog steeds regelmatig aangehaald door raadsleden die destijds in de raad zaten, en is ook meegegeven aan nieuwe raadsleden in de periode 2022 – 2026 en wordt naar verwachting ook meegegeven naar raadsleden in de aankomende periode.

Connectie met de ambtelijke organisatie, gemeenteraad en het college van B&W

Volgens de burgemeester is een belangrijke factor voor de doorwerking van de rekenkameronderzoeken de connectie met de gemeenteraad, college van B&W en de ambtelijke organisatie. De burgemeester benoemt hierbij expliciet dat de huidige Rekenkamer een positie heeft verworven waarin haar onderzoeken serieus worden genomen, ook door de ambtelijke organisatie en het college van B&W. Dit komt omdat de huidige Rekenkamer in staat is om zowel met de raad als de organisatie op een constructieve manier aanbevelingen weet te presenteren die aansluiten bij de praktijk. Daarnaast functioneert de Rekenkamer niet als een afrekenkamer, maar wordt zij door het college van B&W gewaardeerd als een nuttig instrument. Deze houding draagt volgens de burgemeester bij aan de effectiviteit, het gebruik en de waardering van de rekenkameronderzoeken.

Bijlage 1. Het gehanteerde normenkader in dit onderzoek

Deelvraag	Norm
1. Welke aanbevelingen heeft de Rekenkamer in de diverse onderzoeken geformuleerd?	Geen norm
2. Hoe voert de raad discussie over de uitkomsten van de rekenkameronderzoeken?	- De uitkomsten van de rekenkameronderzoeken worden in een openbare raads- of commissievergadering besproken. - De raad voert een inhoudelijk debat over de conclusies en aanbevelingen, waarbij verschillende fracties hun standpunten inbrengen. - De raad koppelt de bespreking aan concrete politieke besluitvorming, bijvoorbeeld door het aannemen van moties, amendementen of besluiten over raadsvoorstellen waarin wordt aangegeven welke aanbevelingen worden overgenomen.
3. Zijn de aanbevelingen door de gemeenteraad en door het college van B&W overgenomen?	- Het college van B&W toont bestuurlijk commitment door aan te geven de aanbevelingen over te nemen en deze uit te voeren. - De gemeenteraad accepteert de conclusies en aanbevelingen volledig en toont daarmee politiek commitment.
4. Zijn de overgenomen aanbevelingen omgezet in beleidsvoornemens en uitvoerbare maatregelen en hoe worden deze geïmplementeerd?	- Het college van B&W (en/of de raad) heeft de overgenomen aanbevelingen vertaald in concrete, uitvoerbare maatregelen en beleidsplannen. - De vastgestelde maatregelen en beleidsplannen zijn daadwerkelijk uitgevoerd door het college van B&W en/of de raad.
5. Heeft de gemeenteraad systematisch zicht op de implementatie van de aanbevelingen?	De raad heeft goed zicht op de uitvoering van de aanbevelingen.
6. Hebben de rekenkameronderzoeken en de aanbevelingen na aankondiging maar voor publicatie al geleid tot verbeteractie(s) van het college van B&W en/of ambtelijke organisatie? Zo ja, welke?	Er zijn na aankondiging van de rekenkameronderzoeken al wijzigingen/verbeteringen aangebracht in het beleid of de uitvoering.
7. Wat is de doorwerking van het rekenkameronderzoeken volgend op de publicatie? Zijn er veranderingen opgetreden of aanpassingen doorgevoerd in het beleid en/of uitvoering? Zo ja, welke?	- Er zijn specifieke beleidswijzigingen doorgevoerd die rechtstreeks voortkomen uit de overgenomen aanbevelingen. - Operationele of organisatorische veranderingen zijn doorgevoerd in de uitvoering naar aanleiding van de uitgevoerde rekenkameronderzoeken. - De raad gebruikt de aanbevelingen uit de rekenkameronderzoeken actief door hier regelmatig op terug te grijpen. - De aanbevelingen uit de rekenkameronderzoeken hebben bijgedragen aan betere kaderstelling en controle door de raad.

Bijlage 2. Respondenten en bronnenlijst

Respondenten

Functie(s)	Onderzoek
Programmamanager Sociaal Domein Strategisch Adviseur Jeugd	Jeugdhulp
Programmamanager ‘wonen, sport en cultuur,’ Programmamanager ‘onze aantrekkelijke leefomgeving & ‘werken & leren’ Concerncontroller Juridisch adviseur	Kwaliteit van de raadsvoorstellen
Adviseur Werk en Inkomen Concerncontroller Fijnder Beleidsmedewerker Fijnder Strategisch adviseur Fijnder	Effectiviteit van de re-integratie-instrumenten
Programmamanager ‘onze aantrekkelijke leefomgeving & ‘werken & leren’ Gebiedscontactpersoon	Participatie
Programmamanager ‘nieuwe energie, veiligheid en platteland’ Strategisch adviseur sport, cultuur en erfgoed Medewerker administratieve organisatie/interne controle Medewerkers subsidiebureau	Subsidiebeleid
Griffier en raadsadviseur	Overkoepelend (met bijzondere aandacht voor de kwaliteit van de raadsvoorstellen)
Burgemeester (in zijn rol als voorzitter van de gemeenteraad)	Overkoepelend (met bijzondere aandacht voor de kwaliteit van de raadsvoorstellen)
Afvaardiging van de gemeenteraad en commissieleden afkomstig uit negen fracties	Overkoepelend (met bijzondere aandacht voor de kwaliteit van de raadsvoorstellen)

Geraadpleegde bronnen

Onderzoek Jeugdhulp (2019):

- Rekenkameronderzoek – Zicht op Jeugdhulp in Berkelland (2019)
- Raadsvoorstel – Rekenkameronderzoek Zicht op de Jeugdhulp in Berkelland (2019)
- Raadsbrief – Acties volgens op aanbevelingen Rekenkameronderzoek naar Jeugdhulp (2020)
- Raadsvoorstel – Plan van aanpak aanbevelingen rekenkameronderzoek Jeugdhulp (2020)
- Plan van aanpak – voor de uitvoering van de aanbevelingen uit rekenkameronderzoek naar Jeugdhulp ‘Zicht op jeugdhulp in Berkelland’ (2020)
- Raadsbrief – Informeren over het plan van aanpak Doorpakken Sturen in het Sociaal Domein (2020)
- Raadsbrief – Uitvoeringsvisie Voormekaar en bijbehorende bijlage (2020)
- Raadsbrief – Doorpakken in het Sociaal Domein (2020) en bijbehorende bijlagen
- Raadsvoorstel – Beleidsdoelstellingen Jeugdhulp (2022) en bijbehorende bijlagen waaronder de bijlage met betrekking tot de Beleidsindicatoren Jeugdhulp
- Verantwoordingsrapportages sociaal domein 2020 t/m 2022
- Raadsbrief – Sturingsdocument Sociaal Domein 2025 – 2025 en bijbehorende bijlage (2024)
- Sturingsagenda en sturingsmonitoring 2025

Quickscan kwaliteit van de raadsvoorstellen (2021):

- Rekenkameronderzoek - Quickscan naar de kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente Berkelland (12 maart 2020)
- Checklist raadsvoorstellen (Rekenkamercommissie maart 2020)
- Raadsvoorstel en raadsbesluit - Quickscan naar de kwaliteit van raadsvoorstellen in de gemeente Berkelland (14 april 2020)
- Raadsbrief voortgang kwaliteit raadsvoorstellen (16 december 2020)

Effectiviteit van de re-integratieinstrumenten in Berkelland (2021)

- Rekenkameronderzoek – Zicht op Jeugdhulp in Berkelland (2021)
- Raadsvoorstel effectiviteit van de re-integratietrajecten in de gemeente Berkelland (2021)
- Raadsvoorstel – Plan van aanpak aanbevelingen onderzoek rekenkamercommissie naar de ‘effectiviteit van de re-integratietrajecten in de gemeente Berkelland (2021) en bijbehorende bijlage met daarin het plan van aanpak
- Kadernota’s Fijnder vanaf 2023
- Programmabegroting Fijnder vanaf 2023

Participatie in Berkelland (2022)

- Rekenkameronderzoek – Participatie in Berkelland (2022)
- Raadsvoorstel – Rekenkameronderzoek Participatie in Berkelland (2022)
- PowerPoint – Raadswerkgroep Bestuurlijke Vernieuwing bijeenkomst 1 ‘Participatie’ (2023)
- PowerPoint – Raadswerkgroep Bestuurlijke Vernieuwing bijeenkomst 2 ‘Participatievisie’ (2023)
- PowerPoint – Raadswerkgroep Bestuurlijke Vernieuwing bijeenkomst 3 ‘Participatievisie’ (2023)
- Raadsvoorstel – Participatievisie ‘Samen maken we Berkelland (2024)

Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland (2024)

- Rekenkameronderzoek – Effectiviteit subsidiebeleid gemeente Berkelland (11 januari 2024)
- Raadsvoorstel – Onderzoek effectiviteit subsidiebeleid gemeente Berkelland (5 maart 2020)
- Raadsvoorstel en raadsbesluit – Onderzoek effectiviteit subsidiebeleid gemeente Berkelland (geamendeerd 16 april 2020)
- Raadsvoorstel en raadsbesluit – Sport- en beweegvisie 2033 (geamendeerd 21-11-2023)
- Raadsbrief herijking subsidies (2 mei 2024)
- Raadsbrief Toezegging registratiesysteem subsidies (26 januari 2025)
- Raadsbrief Concept startnotitie herijking subsidies als (achtergrond)informatie bij de raadsinformatiebijeenkomst op 12 maart (26 februari 2025)
- Raadsvoorstel en raadsbesluit – Startnotitie herijking subsidies (23 september 2025)
- Bijlage 1 behorende bij Startnotitie herijking subsidies (23 september 2025)

Bijlage 3. Gedetailleerd inzicht implementatie aanbeveling Rekenkamerrapporten⁵

In deze bijlage worden per rapport de aanbevelingen opgesomd en in de tekst de status hiervan opgenomen.

1. Zicht op Jeugdhulp (2024)

Aanbeveling 1: Operationaliseer beleidsdoelstellingen (specifiek gericht op jeugdhulp), ontwikkel een monitor en betrek hierbij de jeugdhulpaanbieders en raadsleden.

Toelichting: Neem het huidige beleid als uitgangspunt en maak een selectie van doelen die specifiek voor de jeugdhulp geoperationaliseerd worden. Breng hierin een balans aan tussen behoud van de integrale blik en gericht inzoomen op doelen met betrekking tot jeugdhulp. Stel gerichte parameters op bij deze doelstellingen, waarbij het belangrijk is om niet de focus te leggen op afrekenen, maar op leren. Dit leidt tot een monitor jeugdhulp. Hier kunnen ook de geoperationaliseerde beleidsdoelstellingen van de toegang in worden verwerkt, vanuit het doorontwikkeltraject van de Voormekaar teams. Naast de Voormekaar teams is het belangrijk om bij het opstellen van deze monitor in ieder geval de jeugdhulpaanbieders en raadsleden te betrekken. Vervolgens kan deze informatie uit de monitor gebruikt worden voor bijvoorbeeld het ontwikkelen van een dashboard. Deze zorgt voor een simpele ontsluiting van gegevens waarmee gestuurd kan worden op de jeugdhulp. Dit zorgt voor focus en ‘one version of the truth’. Geadviseerd wordt om de kern van het dashboard, de belangrijkste parameters, voor iedereen – van wethouder tot aan de uitvoerend jeugdprofessional – relevant te laten zijn. Daarnaast kan het dashboard voor verschillende doelgroepen en niveaus additionele parameters bevatten. Ook wachtlijsten kunnen een plek krijgen in het dashboard. Gegevens uit het dashboard zijn tevens belangrijk om duiding te geven aan begrote en uitgegeven kosten met betrekking tot de jeugdhulp. Zo kunnen bijvoorbeeld trends en ontwikkelingen in zorggebruik inzichtelijk worden gemaakt. We nemen hiervoor dan ook geen extra aanbeveling op, omdat deze zo sterk verbonden is met alle bovenstaande aanbevelingen.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- Er zijn beleidsdoelstellingen vastgesteld voor jeugd met bijbehorende beleidsindicatoren vastgesteld door de gemeenteraad op 16 februari 2022.
- Bij het opstellen van de bijbehorende beleidsindicatoren zijn echter de jeugdhulpaanbieders niet betrokken geweest.
- Tot en met de verantwoordingsrapportage van 2022 (verschenen in mei 2023, geagendeerd voor de politieke avond van juni 2023) is er gerapporteerd over de beleidsindicatoren via een verantwoordingsrapportage. Hierna niet meer. Dit komt volgens de programmamanager Sociaal Domein en strategisch adviseur Jeugd doordat er lokaal en regionaal doordat er lokaal en regionaal veel ontwikkelingen speelden binnen het sociaal domein, waardoor de aandacht verschoof naar andere prioriteiten. Daarnaast zijn de beleidsindicatoren ondergebracht in het sturingsdocument en daarmee onderdeel geworden van de reguliere P&C-cyclus. De gemeenteraad achtte deze vorm van verantwoording afdoende, waardoor een separate verantwoordingsrapportage niet langer noodzakelijk werd geacht. Sinds 2025 is er aanvullend aan de P&C-cyclus ook de sturingsagenda waarin sturingsmaatregelen worden beschreven om de kosten van de Wmo en Jeugdhulp beter beheersbaar te houden en een bijbehorende sturingsmonitoring. Hierin worden niet letterlijk de nog steeds geldende beleidsdoelstellingen voor Jeugd genoemd en ook de beleidsindicatoren worden hierin niet genoemd.

⁵ Een overall check op de lay-out van het rapport (incl. uitlijning van de tekstblokken) volgt in een later stadium.

Aanbeveling 2: Stel specifieke beheersmaatregel op met betrekking tot overschrijdingen op de jeugdhulp

Toelichting: De kosten van de jeugdhulp kunnen op diverse manieren worden beperkt. Belangrijk is om daarbij te inventariseren wat de knelpunten en risico's zijn en welke beheersmaatregelen daarbij passen. Wij adviseren in elk geval te kijken naar het gehele spectrum. Waar mogelijk worden de beheersmaatregelen voorzien van verwachte opbrengsten, en eventuele investeringen. De beheersmaatregelen zijn concreet en op operationeel niveau uitgewerkt en voorzien van een gefaseerd implementatieplan. In dit plan zijn rollen, verantwoordelijkheden en het nodige mandaat uitgewerkt. Een voorbeeld van een beheersmaatregel is het inzetten van een Praktijkondersteuner Huisarts (POH) Jeugd. Met het inzetten van een POH Jeugd GGZ is al een pilot gedaan in Berkelland. Wij adviseren om gebaseerd op de inzichten en data verzameld in deze pilot een kosten-baten analyse uit te voeren, op basis waarvan een plan opgesteld kan worden om bijvoorbeeld de POH in meer praktijken in te zetten (daar wordt in het beleidskader Samen Denken, Samen Doen al een voorzet voor gegeven) en/of POH-eren met een expertise breder dan de GGZ inzetten. Ook in dit uitgewerkte plan worden verwachte kosten en baten specifiek benoemd, alsmede de samenwerkingspartners en ieders verantwoordelijkheid. Andere voorbeelden van (mogelijke) beheersmaatregelen zijn sterke casusregie op kostbare multi-problem casuïstiek en het inzetten van onderwijs-zorg arrangementen.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- In december 2024 is een sturingsdocument door het college van B&W vastgesteld en naar de raad gestuurd ter informatie. In dit document geeft het college van B&W aan welke sturingsmaatregelen het concreet neemt om de kosten van de Wmo en Jeugdhulp beheersbaar te houden. Het college van B&W is begin 2025 met een concrete uitvoeringsagenda voor 2025 gekomen met 17 maatregelen. Deze zijn in maart vastgesteld en verzonden naar de raad. Er wordt twee keer per jaar per jaar gerapporteerd over de stand van zaken rondom de 17 maatregelen.
- De inzet van een POH'er is onderdeel van de 17 maatregelen. Er zijn op dit moment een drietal POH Jeugd werkzaam binnen de huisartsenpraktijken in Berkelland. Ook worden gesprekken gevoerd met huisartsen om de POH Jeugd breder in te zetten binnen de gemeente Berkelland.

Aanbeveling 3: Faciliteer een beter overzicht van het aanbod binnen het jeugdhulpveld (van preventie voorzieningen tot aan specialistische jeugdhulp)

Toelichting: Zorg ervoor dat partijen in het jeugdhulpveld beter op de hoogte zijn van elkaars bestaan, aanbod en rol in eventuele samenwerking. Leg hierbij extra nadruk op het aanbod van (preventieve) algemene voorzieningen. Dit aanbod is tot nu toe nog relatief onbekend in de gemeente. Ook voor ouders en jeugdigen is dit overzicht van belang. Om dit te bewerkstelligen adviseren wij:

- Organiseer 1 keer per jaar een zorgmarkt, waarbij de Voormekaar teams en alle aanbieders van vrij toegankelijk en specialistisch jeugdhulpaanbod zich kunnen presenteren. Stel deze in ieder geval ook open voor organisaties zoals scholen en kinderopvangorganisaties, eventueel ook voor inwoners.
- Faciliteer/ ontwikkel een goed functionerende sociale kaart, waarbij inzichtelijk is welke aanbieders (zowel vrij toegankelijk als specialistisch) er beschikbaar zijn voor de gemeente Berkelland.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- In samenwerking met de Oost-Achterhoekse gemeenten is het Preventieplatform Jeugd (PPJ) doorontwikkeld. Het PPJ biedt trainingen, cursussen en bijeenkomsten voor kinderen, ouders, opvoeders en professionals in de gemeenten Aalten, Berkelland, Oost-Gelre en Winterswijk. Het platform is bekend bij huisartsen en onderwijsinstellingen en werkt nauw samen met casusregisseurs. Het PPJ heeft zich van aanbodgericht naar vraaggericht ontwikkeld. PPJ is verantwoordelijk voor het aanbod, maar doet dit op locaties/plaatsgericht. PPJ heeft daartoe de netwerken en zet ze daarvoor in.
- Uit het gesprek met de programmamanager Sociaal Domein en strategisch adviseur Jeugd blijkt dat de gemeente Berkelland de zorgmarkt tweemaal is georganiseerd, maar dat dit instrument niet goed heeft functioneert en vervolgens een ander instrument hebben gekozen

die beter aansluiten bij de behoefte en het doel achter het organiseren van de zorgmarkt beter behalen.

- De Berkellandwijzer bestaat niet meer en is sinds 1,5 jaar overgegaan in de beschikbaarheidswijzer en het aanbod aan voorzieningen voor de jeugdhulp staat op de gemeentelijke website. De raad is niet geïnformeerd over het stopzetten van de Berkellandwijzer en het is de vraag of ze geïnformeerd zijn over maatregelen om de vindbaarheid en toegankelijkheid van de Berkellandwijzer te verbeteren. Er zijn geen raadsvoorstellen gevonden die gaan over de Berkellandwijzer door de geïnterviewden.

Aanbeveling 4: Organiseer in het verlengde van de doorontwikkeling van de Voormekaar teams bijeenkomsten gericht op samenwerking rondom complexe casuïstiek

Toelichting: Organiseer 2 keer per jaar een inhoudelijke bijeenkomst met belangrijke partijen binnen de jeugdhulp gericht op complexe casuïstiek. In ieder geval de Voormekaar teams, specialistische jeugdhulpaanbieders en huisartsen. Eventueel ook aanbieders van vrij toegankelijk en preventief aanbod. Tijdens deze bijeenkomsten kunnen verschillende onderwerpen aan bod komen, zoals efficiënt op- en afschalen, regie en samenwerking rondom complexe casussen. De sessies worden opgebouwd aan de hand van een aantal recente complexe casussen. De focus ligt hierbij op het verbeteren van het proces. Uitkomsten van deze sessie kunnen eventueel worden vastgelegd in werkafspraken of procesbeschrijvingen.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- De afgelopen jaren zijn verschillende overlegstructuren ingericht voor complexe casuïstiek, zowel regionaal als lokaal. Voorbeelden hiervan zijn de Regionale Expertisetafel (RET), de Jeugdbeschermingstafel (JBT), de Regionale Toeleidingstafel (RTT) en casuïstiekbesprekingen met een gedragsdeskundige. Daarnaast zijn het Operationeel Jeugdoverleg en het Zorgoverleg opgezet, onder meer gericht op verwarde personen, huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook zijn er in deze periode diverse themabijeenkomsten georganiseerd.

Aanbeveling 5: Versterk de positie van de raad

Toelichting: Wij adviseren het college van B&W ervoor te zorgen dat de raad de regionale beleidskaders vaststelt. Het college van B&W zou de gemeenteraad bij nieuwe kaders op tijd moeten betrekken en in alle gevallen mogelijke scenario's of alternatieven ter kaderstelling moeten voorleggen. De informatievoorziening aan de raad moet verbeterd worden met betrekking tot jeugdhulp. De raad moet actief vragen om systematische evaluaties op (specifieke) beleidsthema's; De raad moet bij worden gepraat over de regionale samenwerking op gebied van het Sociaal Domein en hoe deze georganiseerd is, wat de bevoegdheden zijn en hoe er verantwoording wordt afgelegd.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- De raad wordt bij nieuwe beleidsontwikkelingen in een vroeg stadium betrokken, zodat zij hun rol tijdig kunnen vervullen en richting kunnen geven aan keuzes die op regionaal niveau gemaakt worden. Een concreet voorbeeld is de voorbereiding op de regionale inkoop binnen het sociaal domein. Echter wordt de raad vooral in positie gebracht ten aanzien van nieuwe kaders middels de P&C-cyclus.
- Er zijn informatieavonden met de raad geweest waarbij onder andere een jongerenwerkers, leerplichtambtenaar en de Praktijkondersteuner Huisarts Jeugd aansloten Voorts is twee keer een raadsavond georganiseerd over de inkoop. Daarnaast wordt de raad op de hoogte gehouden met raadsbrieven en is er minimaal eenmaal per jaar een raadsinformatieavond over de Sturingsagenda.
- Er is geen documentatie gevonden waarbij de raad zelfstandig vraagt om systematische evaluaties op gebied van de Jeugdhulp.
- Het college van B&W heeft het Regionaal Transformatieplan gedeeld met de gemeenteraad op 5 oktober 2020, zoals vermeld stond in het plan van aanpak dat het college met de

gemeenteraad heeft gedeeld en vastgesteld door de gemeenteraad in juni 2020 n.a.v. de aanbevelingen deze aanbevelingen van dit onderzoeksrapport.

- Er is geen documentatie gevonden waarbij de raad zelfstandig vraagt om systematische evaluaties op gebied van de Jeugdhulp.

2. Kwaliteit van de raadsvoorstellen (2021)

Aanbeveling 1: Draag het college van B&W op twee extra rubrieken toe te voegen: ‘alternatieven’ en ‘context’ is gewijzigd in: De rubriek “alternatieven” toe te voegen aan het raadsvoorstel en de rubriek “context” op te nemen in de toelichting van het raadsvoorstel.

Toelichting: Met informatie over alternatieve beleidskeuzes met onderbouwing en de gevolgen van deze alternatieven kunnen raadsleden beter een afgewogen keuze maken. Een raadsvoorstel bevat dan zowel voor- als tegenargumentatie. Informatie over de context en beleidshistorie stelt raadsleden in staat om te weten hoe het voorstel zich verhoudt tot eerder genomen beslissingen.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- De rubriek ‘alternatieven’ is onderdeel van elk raadsvoorstel.
- Over de rubriek ‘context’ heeft de raad op voorstel van het college van B&W op 14 april 2020 besloten deze niet op te nemen als losse rubriek maar als onderdeel op te nemen in de toelichting van het raadsvoorstel.
- Er wordt aangegeven dat er in de ambtelijke organisatie geen alternatieven worden geformuleerd als die feitelijk niet bestaan. Men wil voorkomen dat er schijnalternatieven worden gecreëerd enkel om het format te vullen. Verder is aangegeven dat het opstellen van volwaardige alternatieven extra tijd en middelen vraagt. Om die reden worden alleen serieuze en uitvoerbare alternatieven uitgewerkt.
- Om de raad eerder in het besluitvormingsproces te betrekken, wordt inmiddels vaker gewerkt met startnotities met uitgangspunten. Deze bieden de mogelijkheid om de raad in een vroeg stadium te betrekken bij welke scenario’s of keuzes worden meegenomen in de verdere uitwerking. Op dit moment loopt een onderzoek vanuit de raadsadviseur naar deze startnotities en de werking daarvan.

Aanbeveling 2: (Gewijzigd) De rubrieken “argumentatie”, “financiën” en “kanttekeningen en risico’s” beter in te vullen”.

Toelichting: De rubrieken “argumentatie”, “financiën” en “kanttekeningen en risico’s” kunnen beter worden benut om de raad van informatie over het voorgenomen besluit te informeren. Als deze drie rubrieken beter worden benut, dan zijn de afwegingen van het college van B&W beter te volgen. Verder dient *Xential* zodanig te worden aangepast dat de rubriek “VN-handicap” ook afgedrukt wordt in het voorstel als de schrijver “N.v.t.” kiest. Ook kan aandacht gegeven worden aan een korte uitleg waarom bij een rubriek is gekozen voor “N.v.t.”.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- De rubrieken ‘argumentatie’, ‘financiën’ en ‘kanttekeningen en risico’s’ worden doorgaans ingevuld.
- De rubriek ‘VN verdrag rechten van mensen met een beperking’ is standaard opgenomen in elk raadsvoorstel. Bij de laatste rubrieken (‘VN verdrag rechten van mensen met een beperking’, ‘Duurzaamheid’, ‘Communicatie’, ‘Initiatief, participatie en rol gemeente’, ‘Planning en evaluatie’ en ‘Alternatieven’ wordt wel eens gekozen om ‘n.v.t.’ in te vullen. Doorgaans wordt daarbij geen korte uitleg gegeven. Men gaat er van uit dat het voor zichzelf spreekt wanneer hiervoor gekozen wordt. Deels wordt aan deze aanbeveling voldaan.
- De raad heeft in de raadsvergadering van 6 december 2023 middels een motie de rubriek duurzaamheid laten toevoegen aan het format raadsvoorstel. De rubriek ‘duurzaamheid’ wordt alleen gebruikt wanneer er iets extra’s gebeurt boven op de wettelijke standaard.

Aanbeveling 3: Draag het college op om de kwaliteit van de raadsvoorstellen nog beter te bewaken.

Aanvullend: Het college te verzoeken om de raad uiterlijk december 2020 te informeren over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het derde beslispunt.

Toelichting: Met meer uitgewerkte helpteksten in Xential kunnen de rubrieken beter en meer eenduidig worden ingevuld. Benut daarbij de toetsende taak van de programmamanagers bij de kwaliteit van de raadsvoorstellen. Toets de taalkwaliteit aan het geadviseerde B1 niveau, om de begrijpelijkheid zoveel mogelijk te bevorderen voor zowel raadsleden als ook voor inwoners van Berkelland. Incorporeer in het introductieprogramma van nieuwe medewerkers een sessie waarbij specifiek aandacht wordt gegeven aan de punten uit de aanbeveling 1 t/m 3. Houdt een dergelijke sessie regelmatig (bijv. 1 keer per jaar) met het bestaande personeel. Haal hierdoor ervaringen op met het werken met het sjabloon door de ambtenaren, m.a.w. maak een continu verbeterproces van de kwaliteit van de raadsvoorstellen. Het is aan te bevelen om het informele proces van het schrijven van een raadsvoorstel te formaliseren en zoveel mogelijk te automatiseren.

Een idee is om door de raad jaarlijks te laten bepalen welke raadsvoorstellen dat jaar het beste was (dit aan de hand van enkele nog te bepalen criteria). Je geeft daarmee de stellers een pluim en is zo een mooi voorbeeld naar anderen toe.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- De raad is op 16 december 2020 middels een raadsbrief geïnformeerd over de wijze van uitvoering van de aanbevelingen. In de brief is aangegeven dat met het nieuwe zaaksysteem het opstellen van raadsvoorstellen digitaal verloopt. De checklist van de rekenkamercommissie is daarin ook digitaal te vinden. Medewerkers volgen een training gericht op het nieuwe zaaksysteem en de formats zijn conform de aanbevelingen aangepast (toevoeging van rubriek alternatieven, rubriek context toegevoegd onder kopje toelichting).
- Sinds het rekenkameronderzoek is volgens de geïnterviewden de procesgang verder aangescherpt. Voor die tijd bestond er al een controleproces, maar dit is nu uitgebreider en strikter geworden. Alle bestuurlijke stukken, waaronder raadsvoorstellen, moeten goedgekeurd worden door een programmamanager voordat deze doorgezet kunnen worden naar de portefeuillehouder en collegeagenda. Voordat de agenda wordt verstuurd is er een voorbereidend overleg met juridische zaken, de concern controller, een programmamanager en gemeentesecretaris. In dat overleg wordt de finale check gedaan of een voorstel rijp is voor besluitvorming. In de overleggen tussen de programmamanagers en het concernmanagement wordt regelmatig de kwaliteit van advisering, beleidsvorming en bestuurlijke stukken (waaronder raadsvoorstellen) geagendeerd en besproken. Wanneer daar verbeterpunten worden geconstateerd, worden deze doorgevoerd. Er zijn geen vaste evaluatiemomenten of rapportages. Binnen de ambtelijke organisatie vindt volgens de geïnterviewden een continu proces van reflectie plaats om de kwaliteit van raadsvoorstellen te verbeteren. Er wordt expliciet aandacht besteed aan nieuwe medewerkers, gezien het belang van consistente kwaliteit. Nieuwe medewerkers krijgen een training in het schrijven van bestuurlijke stukken, de interne training 'Kwaliteit van raadsvoorstellen'. Daarnaast hebben zowel nieuwe als bestaande medewerkers de cursus 'Heldere Taal' gevolgd. De bestaande medewerkers worden, indien nodig, opnieuw gewezen op de beschikbare trainingen. De kwaliteit gaat volgens de geïnterviewden vooruit, maar er wordt ook nog wel geconstateerd dat er soms verschillen zitten in dezelfde type raadsvoorstellen. Dit ontwikkelpunt is onderdeel van de organisatieontwikkeling.
- Er wordt niet jaarlijks een beste raadsvoorstel uitgekozen.

Aanbeveling 4: Raad neem zelf ook verantwoordelijkheid om de kwaliteit van raadsvoorstellen te bewaken.
Aanvullend: Het presidium te verzoeken om uitvoering te geven aan de vierde aanbeveling uit het rekenkameronderzoek over de raadsverantwoordelijkheid ten aanzien van de kwaliteitsbewaking van raadsvoorstellen en de raad uiterlijk december 2020 over de aanpak te informeren.

Toelichting: Organiseer voorlopig minimaal eenmaal per jaar een sessie met een afvaardiging van raad en college over de kwaliteit van raadsvoorstellen. Leidraad hierbij kan zijn dit rekenkameronderzoek. Betrek vanuit hun rol de programmamanagers daarbij. De programmamanagers hebben namelijk inzicht in de kwaliteit(bewaking) van de voorstellen.

De aanbeveling is deels opgevolgd, maar is geen vervolg aangegeven

- De raad is op 16 december 2020 middels een raadsbrief geïnformeerd over de wijze van uitvoering van de aanbevelingen. Daarna is er geen reden geweest om nogmaals terug te koppelen over de aanbevelingen. De gemeenteraad heeft deze ook niet meer geagendeerd.
- Onderdeel van de vierde aanbeveling uit het rapport is een jaarlijkse sessie met een afvaardiging over de kwaliteit van raad en college. Er zijn geen jaarlijkse bijeenkomsten geweest tussen raad en college (en programmamanagers) over de kwaliteit van raadsvoorstellen. De programmamanagers hebben volgens de geïnterviewden sinds het rekenkameronderzoek naar de kwaliteit van raadsvoorstellen geen klachten ontvangen van de raad over raadsvoorstellen.
- Het is in de afgelopen vier jaar niet voorgekomen dat een raadsvoorstel niet geagendeerd werd omdat het voorstel onvoldoende kwaliteit had. Het is wel eens voorgekomen (misschien 2-3 keer) dat er in het presidium een opmerking is gemaakt over de leesbaarheid, met name over het gebruik van afkortingen en vakjargon, soms over het (te) laat aanleveren van raadsvoorstellen. Die opmerkingen worden door de griffier meegenomen naar de gemeentesecretaris en naar de programmamanagers. Die stukken worden besproken in de driehoek en daar komt ook de kwaliteit van individuele raadsvoorstellen wel aan de orde. Het komt volgens de griffier in de praktijk gelukkig zelden voor dat zaken ontbreken. Er is echter niet één specifiek punt binnen de ambtelijke organisatie waar de signalen over de kwaliteit worden verzameld. Het beoordelen van de kwaliteit, tijdigheid en volledigheid van de raad is een taak van het presidium. Er wordt af en toe wel wat over de kwaliteit geroepen in het presidium, en zeker ook over de tijdigheid. Daar wordt sterk op gestuurd. De signalen uit het presidium komen in de organisatie terecht, maar via de gemeentesecretaris/algemeen directeur of de programmamanager.

3. Effectiviteit van de re-integratieinstrumenten (2021)

Aanbeveling 1: Operationaliseer de beleidsdoelstellingen en formuleer deze zo concreet mogelijk

Toelichting: We bevelen aan de doelstellingen op het gebied van re-integratiebeleid te operationaliseren, waarbij deze zo concreet mogelijk worden geformuleerd en inzicht geven in de groepen die ondersteuning krijgen. We bevelen aan hierbij dat deze doelstellingen in een 'bottom-up' traject te operationaliseren, waarbij college van B&W en Fijnder een eerste aanzet geven van doelstellingen, die voorgelegd en vastgesteld worden aan de raad. De raad dient hierbij goed geïnformeerd te zijn over de werking van instrumenten (zie aanbeveling 7). Met een 'bottom-up' traject kunnen doelstellingen geformuleerd worden die realistisch zijn en aansluiten bij de reïntegratieinstrumenten in de praktijk.

De aanbeveling is deels opgevolgd, blijft een aandachtspunt

- Samen met de ambtelijke organisatie en de portefeuillehouders van de drie deelnemende gemeenten zijn in een gemeenschappelijk traject met Fijnder per onderdeel de beleidsdoelstellingen opgesteld en beoordeeld. De vaststelling ervan heeft in het strategisch

overleg plaatsgevonden. Vanaf de begroting 2023 zijn de doelstellingen steeds meer geoperationaliseerd en concreter geworden, in samenwerking tussen Fijnder en de gemeente.

- Echter zijn de beleidsdoelstellingen niet voorgelegd ter besluitvorming aan de raad van de gemeente Berkelland. De beleidsdoelstellingen staan wel benoemd in de Kadernota die ter informatie verzonden wordt aan de raad. Deze kadernota is toegevoegd aan de P&C-cyclus naar aanleiding van de aanbeveling van het rekenkameronderzoek.

Aanbeveling 2: Ontwikkel prestatie-indicatoren en normen op basis waarvan de voortgang van het beleid te monitoren is

Toelichting: We bevelen aan enkele prestatie-indicatoren te ontwikkelen, op basis waarvan de voortgang van het beleid te monitoren is. Deze prestatie-indicatoren dienen niet ter afrekening, maar ter lering van het uitgevoerde beleid. Deze prestatie-indicatoren dienen in ieder geval inzicht te bieden in de effectiviteit van de re-integratie instrumenten, door bijvoorbeeld het aantal uitgevoerde instrumenten te koppelen aan gerealiseerde uitstroom of verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt. De verschillende doelgroepen (werk, perspectief en meedoen) kunnen hier dienen als basis. Ook bevelen we de klanttevredenheid te monitoren, waarbij de bijdrage van de trajecten aan het vinden van werk of verkleinen van afstand tot de arbeidsmarkt uitgedrukt wordt. Intensiveer lopende activiteiten en trajecten op het gebied van ontwikkelen van prestatie-indicatoren en bekijk of het mogelijk is mee te doen aan landelijke programma's en pilots. Zorg dat - wanneer het werken met prestatie-indicatoren ingevoerd is en duidelijk is welke goed inzicht bieden in de prestaties - er normen aan de prestatie-indicatoren worden gekoppeld, die aangeven of de prestaties worden gehaald of niet.

De aanbeveling is deels opgevolgd, blijft een aandachtspunt

- De KPI's staan voor het eerst beschreven in de Kadernota van 2023 die is voorgelegd aan de gemeenteraad. Fijnder werkt vanaf de begroting 2026 met de volgende KPI's: excellente dienstverlening, flexibilisering en maatwerk, samenwerking met gemeenten, ketenpartners en werkgevers, vernieuwend aan de slag. Hieraan zijn geen normen gekoppeld op basis waarvan de voortgang van het beleid te koppelen is op gebied van de effectiviteit van de re-integratietrajecten.
- Er is geen nog invulling gegeven aan periodieke klanttevredenheidsonderzoeken. Volgens Fijnder komt dit vanwege het appél van gemeenten om kritisch te zijn op bedrijfsvoeringskosten. Ze geven aan dat onderzoek heeft uitgewezen dat Fijnder en gemeenten voor deze onderzoeken niet samen kunnen optrekken en daarmee is de inrichting van eigen klanttevredenheidsonderzoeken voor Fijnder kapitaalintensief.
- Daarnaast gebruikt Fijnder sinds vorig jaar een dashboard dat dagelijks actueel inzicht geeft in het cliëntenbestand. Het toont onder meer in- en uitstroom (met redenen), ingezette activiteiten en resultaten, evenals ontwikkelingen rond cliënten, loonkostensubsidie, Beschut Werk en werkenden in de bijstand. Hierdoor kan gericht worden gewerkt aan het optimaliseren van de uitvoering en de afstemming van activiteiten op de behoeften van cliënten.
Hierdoor kan gericht worden gewerkt aan het optimaliseren van de uitvoering en de afstemming van activiteiten op de behoeften van cliënten.

Aanbeveling 3: Blijf aandacht houden voor de groep 'meedoen'

Toelichting: De groep 'meedoen', die een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft en een ontheffing heeft van de sollicitatieplicht, is niet altijd even goed in beeld. Dit terwijl deze groep veelal kwetsbaar is. Zorg ervoor dat dat problematiek (met name rondom schulden) goed in beeld is en gekoppeld wordt aan klantmanager en managementinformatie van Fijnder, zodat gericht en tijdig actie ondernomen kan worden. Zorg ook voor voldoende vrijwilligersplaatsen (participatieplaatsen) waar deze groep werkervaring kan opdoen.

De aanbeveling is deels opgevolgd, blijft een aandachtspunt

- Participatieplaatsen en vrijwilligerswerk zijn gericht op sociale activering van de klanten. Ten tijde van corona zijn er minder plaatsen ingevuld. Op dit moment is niet bekend hoeveel plaatsen zijn ingevuld. Er is wel zicht op welke participatieplaatsen nodig zijn voor klanten.

- Door het traject ‘Samen aan Stuur’ is er meer aandacht voor de groep meedoen. De consultants van Fijnder sluiten meer aan bij de VMK-teams. Daardoor vindt er een betere en specifieke informatie-uitwisseling over en weer plaats.
- Fijnder heeft als doel te voorkomen dat inwoners regelingen of toeslagen mislopen waar zij recht op hebben. Dit wordt niet-gebruik genoemd: inwoners hebben recht op ondersteuning, maar ontvangen deze niet omdat zij niet weten dat de regeling bestaat of omdat de aanvraag te ingewikkeld is. Daarom is recent de Voorzieningswijzer ingevoerd, een tool die inwoners inzicht geeft in landelijke toeslagen en lokale regelingen.
- Deze is beschikbaar voor inwoners van de gemeente Berkelland. Daarnaast verwijst Fijnder inwoners actief door naar ondersteuners die hen kunnen helpen bij het benutten van deze regelingen. Hierdoor worden drempels verlaagd en wordt het bereik vergroot. Daarnaast is de procedure voor de individuele inkomenstoeslag vereenvoudigd. Het aanvraagformulier is korter, er wordt één integrale toets gedaan en inwoners hoeven minder informatie aan te leveren. Waar mogelijk wordt de toeslag automatisch toegekend, zonder dat een inwoner zelf een aanvraag hoeft te doen. Vanaf 1 oktober worden toeslagen waar mogelijk automatisch uitgekeerd. Dit voorkomt dat inwoners ondersteuning mislopen en helpt hen beter mee te doen in de samenleving.

Aanbeveling 4: Licht de klanten goed in over verschillende re-integratieinstrumenten en mogelijkheden

Toelichting: Uit de cliëntgesprekken blijkt dat klanten niet altijd op de hoogte zijn van de verschillende re-integratiemogelijkheden en ontstaat het beeld dat klanten terughoudend kunnen zijn met het volledig toegeven van problemen en ondersteuningsbehoefte. Licht de klanten daarom meer proactief (bijvoorbeeld bij de brede intake of andere stappen in de klantreis) in over de re-integratiemogelijkheden en ondersteuning die de gemeente kan bieden. Zorg hierbij dat er voldoende ruimte is voor klanten zodat deze zich vrij voelen om problemen aan te kaarten, zodat effectieve middelen ingezet kunnen worden.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- Van de klanten wordt gedurende 4 tot 8 weken een klantbeeld opgesteld. Vanaf de intake volgen meerdere gesprekken en screenings zodat er een klantbeeld ontstaat. Er wordt een indeling naar doelgroepen gemaakt, een verdere toetsing ook richting de cliënt zelf en een koppeling aan de consultants. Voorts wordt er een plan (ontwikkelkaart) van de cliënt gemaakt, waarin de doelstellingen staan voor de cliënten daarin staat ook het instrumentarium wat we gaan zitten bij de desbetreffende klant. Het is dus wel van belang dat de cliënt zich herkent in de ontwikkelkaart (en daar moet de cliënt dus ook voor tekenen). Soms is in de praktijk wel zo dat er meerdere instrumenten passend zijn bij een bepaalde klant. Het kan dan wel zijn dat de consultant een voorstel doet om met een bepaald instrument te beginnen, alvorens andere instrumenten worden ingezet. Dit ook om zaken uit te sluiten.
- Sinds het rekenkameronderzoek hebben zich tal van ontwikkelingen voorgedaan (alle consultants zijn getraind als allemaal nu jobcoaches, klantsystemen, IGM-model) om zo met de cliënt de mogelijkheden te verkennen en om de intrinsieke motivatie te peilen. Bij het klantbeeld wordt rekening gehouden met de ervaringen van de cliënt zelf.
- Bejegening naar de cliënt toe is een belangrijk aandachtspunt (naast de cliënt staan en het gesprek moet vanuit vertrouwen in plaats van wantrouwen).

Aanbeveling 5: Monitor de werkdruk van klantmanagers en de gevolgen hiervan op de kwaliteit van dienstverlening.

Toelichting: Wanneer de druk op klantmanagers toeneemt door een nieuwe instroom dient er actie ondernomen te worden. Bepaal bij een toename van instroom of er meer aandacht wordt gegeven aan specifieke klantgroepen waar re-integratieinstrumenten effectief zijn, bekijk welke taken klantmanagers zich primair op dienen te richten en ga in overleg met de gemeente over de omvang van de formatie.

De aanbeveling is deels opgevolgd, blijft een aandachtspunt

- Het laatste medewerkerstevredenheidsonderzoek waarbij er is gekeken naar werkdruk dateert van 2023.
- De formatie beweegt mee met het bestandsvolume. Bij aanvullen re-integratievraagstukken, zoals bijvoorbeeld inzet reïntegratiedienstverlening aan Oekraïense ontheemden, worden aanvullende dienstverleningsafspraken gemaakt.

Aanbeveling 6: Geef opdracht aan Fijnder om informatie aan te leveren over de effectiviteit en kosten van re-integratie instrumenten

Toelichting: Momenteel zijn de effecten en kosten van re-integratieinstrumenten niet op instrumentniveau inzichtelijk. Geef als college van B&W daarom opdracht aan Fijnder om effecten en kosten per instrumentniveau zo goed mogelijk in beeld te brengen en hier structureel in de bestuursrapportages over te rapporteren. Ook hier geldt dat de raad ook betrokken dient te worden in de keuze voor de soort informatie die aan de raad gerapporteerd wordt.

De aanbeveling is deels opgevolgd

- De kosten van de re-integratiemiddelen zijn opgenomen in de P&C-cyclus.
- Opgemerkt moet worden dat het meten van de effectiviteit van afzonderlijke re-integratieinstrumenten in de praktijk zeer beperkt mogelijk is. Re-integratietrajecten zijn per definitie maatwerk: meerdere instrumenten en voorzieningen worden vaak gelijktijdig of in opeenvolgende stappen ingezet, afgestemd op de individuele situatie van de inwoner. Het is juist de combinatie en samenhang van interventies die leidt tot ontwikkeling en participatie. Daarom is het methodologisch niet verantwoord om de werking van één instrument geïsoleerd te beoordelen zonder rekening te houden met de context waarin het wordt toegepast.

Aanbeveling 7: Versterk de positie van de raad

Toelichting: Wij adviseren de kaderstellende positie van de raad te versterken middels informatieavonden en werkbezoeken. De raad heeft over het algemeen moeite om de (ingewikkelde) regelgeving en uitvoering omtrent de re-integratieinstrumenten te volgen. Wij bevelen het college van B&W aan de raad te informeren over de verschillende instrumenten, regelingen en problematiek waarmee klanten te maken hebben. Betrek de raad ook actief bij het opstellen van het beleid en de prestatie-indicatoren waarop de raad wil sturen. We bevelen de raad aan zicht pro-actief op te stellen: vraag bij onduidelijkheden het college van B&W om informatie eenduidig (in rapporten, bij bestuursrapportages en informatieavonden) aan te leveren.

De aanbeveling is deels opgevolgd, blijft een aandachtspunt.

- De raad is niet betrokken bij het opstellen van de beleidsdoelstellingen en de prestatie-indicatoren
- Er zijn diverse raadsbijeenkomsten geweest, vooral in de periode 2021 – 2023. In sommige van deze bijeenkomsten ging het ook over onderwerpen die samenhangen met de effectiviteit van de re-integratieinstrumenten. De fractie van OBL is specifiek een keer op werkbezoek bij Fijnder geweest. Tevens heeft er op 14 oktober 2025 een bijeenkomst plaatsgevonden over dienstverlening.
- Er is meer informatievoorziening gedeeld over Fijnder. Zo zijn er kwartaalrapportages ontwikkeld die de raad vier keer per jaar ontvangt.
- De adviseur werk en inkomen geeft aan dat de raad zich pro-actief opstelt op het thema van de effectiviteit van de re-integratie instrumenten, door raadvragen die via het college van B&W zijn gelopen over onder andere de aanpak van bepaalde doelgroepen, besparingsmogelijkheden, en verzoeken om informatiebijeenkomsten.

4. Over de ambities en de praktijk van participatie in Berkelland (2022)

Aanbeveling 1: Zorg voor breed binnen de organisatie gedeelde (grond)waarden die ten grondslag liggen bij participatie in Berkelland.

Toelichting: De huidige participatiewerkwijze leunt sterk op de inzet en bereidwilligheid van individuele medewerkers, zo wordt van verschillende kanten ervaren (inwoners, gebiedscontactpersonen en raadsleden). Het beleid is met oog op continuïteit en transparantie gebaat bij de formulering van algemeen gedeelde kernwaarden met betrekking tot participatie. De rekenkamercommissie wenst te benadrukken dat deze vorm van formalisering allerm minst betekent dat er straks gewerkt moet worden aan de hand van een participatie-blauwdruk. Het gaat om het creëren van voorspelbaarheid en transparantie zodat het makkelijker wordt om wederzijdse verwachtingen te bepalen en achteraf daarover verantwoording af te leggen. Voor de totstandkoming van de kernwaarden wordt aanbevolen om deze bottom-up vanuit de organisatie te formuleren. Hier zit de meeste kennis en ervaring met de uitvoering van participatie.

De aanbeveling is deels opgevolgd, blijft een aandachtspunt

- Samen met raadsgroep Bestuurlijke Vernieuwing en medewerkers uit de organisatie is de participatievisie ‘Samen maken we Berkelland’ opgesteld. Dit was een interactief proces waarbij zowel de pro’s als contra’s van participatie voor het voetlicht kwamen. Tijdens het visietraject is veel aan kennisontwikkeling gedaan. Zoals wat versta je onder participatie, heb je er dezelfde denkbeelden over. De gemeentelijke organisatie heeft haar ervaringen met participatief werken ook in dit traject ingebracht. De raad heeft deze visie vastgesteld op 28 mei 2024. De visie geeft op hoofdlijnen aan hoe gemeente Berkelland participatie organiseert en toepast en hierin staan principes beschreven die de uitwerking van de grondwaarden zijn. Ondanks dat de grondwaarden zijn vastgelegd blijkt uit het gehouden interview met betrokken functionarissen uit de organisatie dat het document met de daarin beschreven grondwaarden niet overal op de goede manier wordt gebruikt zijn de antwoorden verdeeld.

Aanbeveling 2: Zorg dat naast de gebiedscontactpersonen medewerkers binnen hun takenpakket de ruimte hebben om goede invulling te geven aan participatie en investeer permanent en aandachtig in een organisatiecultuur waarin de medewerkers zich inzetten voor beleidsprocessen waar betrokkenen in de lokale gemeenschap inbreng kunnen hebben.

Toelichting: De gebiedscontactpersonen hebben als voornaamste taak om verbinding te leggen en te onderhouden met de gemeenschap. Het college wil daarnaast dat ook andere medewerkers van de gemeentelijke organisatie zich bezighouden met participatie als de situatie daar om vraagt. Dit is gemakkelijker gezegd dan gedaan, zeker als participatie-activiteiten zich naast het overige werk opstapelen. Het is raadzaam om participatie een permanente plek te geven in het takenpakket van de medewerkers en om hiermee door te gaan en deze inzet zelfs te intensiveren, zeker bij de instroom van nieuwe medewerkers. Ondanks dat een participatieve grondhouding van nature in Berkelland aanwezig is, kan niet vanzelfsprekend worden geacht daar invulling aan geeft. Ook het meer structureel evalueren van participatietrajecten, zoals eerder benoemd, zal dit punt versterken.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- Uit het gehouden interview blijkt dat bij de werkzaamheden van medewerkers in de praktijk structureel ruimte gemaakt voor participatie. Bijvoorbeeld in projectplannen of startnotities wordt hier al rekening mee gehouden.
- Of het nou gaat om projecten zoals een nieuw centrumplan, het reconstrueren van wegen/wijken, realiseren van sporthallen of bij de opvang van asielzoekers/statushouders. Ook bij het opstellen van beleid worden stakeholders bevraagd en worden zij in het proces betrokken. Participatie (dialoog met stakeholders) is ook een vast onderdeel van het projectmatig werken. De gebiedscontactpersonen blijven wel de specialisten en verbindingsofficieren. Zij adviseren en helpen alle collega’s in (en soms zelfs buiten) onze

organisatie. Voor bestaande medewerkers komt participatie twee keer per jaar aan de orde (trainingen projectmatige werken).

Aanbeveling 3: Heb altijd aandacht voor heldere communicatie en werk aan verwachtingsmanagement, zowel bij aanvang, gedurende als na afloop van een participatietraject.

Toelichting: Door te participeren krijgen inwoners de mogelijkheid om met hun opvattingen en ideeën invloed uit te oefenen. Het is aan de gemeente om aan de voorkant van het proces aan te geven hoe ver die invloed reikt, om zo teleurstellingen achteraf te voorkomen. Hoe doorslaggevend is de participatie in het uiteindelijke besluit door de gemeente? Inwoners die participeren willen weten hoe er met hun inbreng wordt omgesprongen. Dat reikt verder dan uitleg aan het begin van een participatietraject, maar heeft ook betrekking op communicatie gedurende het proces en informatieverstrekking na afloop wat er met de inbreng wordt gedaan.

De aanbeveling is deels opgevolgd, blijft een aandachtspunt

- Er wordt gewerkt aan terugkoppeling naar stakeholders via verschillende vormen (soms mondeling, soms via formele stukken, zoals zienswijzennota's, soms via maatwerk zoals een participatieverslag)
- Er is focus op verwachtingsmanagement bij aanvang, tijdens en na participatietrajecten. Bij elke start van een beleidsontwikkeling of een projectontwikkeling wordt een participatieaanpak vooropgesteld. De volgende stap is het maken van een soort evaluatieverslag en zorgen, dat dat ook ergens geborgd gaat worden in de organisatie.
- Er wordt nu achteraf niet gevraagd hoe inwoners een participatietraject hebben gevonden.
- Advies voor vervolgacties is geformuleerd:
 - Opstellen van een format voor participatie- en communicatieplan
 - Uitbreiden van beantwoording bij participatievragen in raads- en collegevoorstellen
 - Doel: medewerkers ondersteunen bij een heldere aanpak van participatie en communicatie
- Implementatie op gemeentebreed niveau van deze acties is nog niet gebeurd.

Aanbeveling 4: Besteed meer tijd aan het structureel evalueren van gelopen participatietrajecten om ervan te leren, zowel bij goede als slechte ervaringen. Deel dit ook met de raad en om de controlerende rol van de raad mogelijk te maken.

Toelichting: Vastgesteld is dat er te weinig wordt geëvalueerd hoe de uitvoering van participatie door verschillende hoofdrolspelers wordt ervaren. Dit beperkt het collectieve leerproces. Juist omdat er bij participatie sprake is van het leveren van maatwerk is het belangrijk om ervaringen uit te wisselen en het professionele gesprek met elkaar te blijven voeren. De hieruit opgedane inzichten dienen ter lering en niet ter afrekening. Door de geleerde lessen ook met de raad te delen krijgen raadsleden een beter overzicht van de verscheidenheid aan participatiecasussen en de aanpakken daarbinnen. Met deze informatie is de gemeentelijke participatie uitvoering beter navolgbaar, wat bijdraagt aan de controlerende taak van de raad.

De aanbeveling wordt beperkt of niet uitgevoerd

- Er worden geen formele evaluaties uitgevoerd. Er zijn geen vaste werkwijzen of vaste instrumenten binnen de gemeente Berkelland hoe de verschillende niveaus van participatietrajecten worden geëvalueerd. Het structureel en breed evalueren van participatietrajecten is volgens de betrokkenen bij de gemeente Berkelland geen routine of afspraak. Wel vinden er op ambtelijk niveau interne informele evaluaties plaats.
- Informeel wordt er wel geëvalueerd. Er wordt in de praktijk per participatietraject afzonderlijk wel gekeken waarom het wel of niet waarom het niet loopt. Dit wordt niet vastgelegd in verslagen, maar wordt met elkaar in gesprek gedaan.
- De raad wordt niet actief betrokken bij ervaringen uit de participatietrajecten. Er is geen formele rapportage of informatie richting de raad. Het college van B&W stuurt hier ook niet op.

Aanbeveling 5: Bespreek de overeenkomen grondwaarden met de gemeenteraad en streef naar het expliciteren en het uitwerken van de rol en verantwoordelijkheid van de raad.

Toelichting: In het onderzoek is vastgesteld dat de gemeenteraad nauwelijks bij participatie betrokken wordt. Het blijft tot op heden onuitgesproken welke rol raadsleden bij participatie willen krijgen. Dit leidt in de praktijk tot onduidelijkheid en ongemak. De rekenkamercommissie beveelt daarom aan om eventueel toekomstige kernwaarden bij participatie ook met de gemeenteraad te bespreken, en in te gaan op de onderlinge rolverdeling tussen ambtelijke organisatie, college van B&W en gemeenteraad. Dit draagt bij aan de voorspelbaarheid van het beleid.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- Via de, samen met de raad, opgestelde participatievisie is aan deze aanbeveling vormgegeven. Zo zijn de diverse rollen in participatietrajecten (o.a. die van de gemeenteraad) expliciet gemaakt.

Aanbeveling 6: Denk in gezamenlijk verband na over de kernwaarden voor participatie voor de gemeente Berkelland die behulpzaam zijn bij het beoordelen van participatie-uitkomsten bij besluitvorming.

Toelichting: Hoewel er bij motie is opgeroepen tot meer structuur bij de werkwijze en uitvoering van participatie, bestaan er tussen raadsfracties nog duidelijke verschillen van mening over de mate van formalisering en kadering die bij participatie gewenst is. Dit bleek onder meer in de gesprekken die met raadsfracties zijn gevoerd in het kader van dit onderzoek. Door het gezamenlijke gesprek te voeren over dit onderwerp en argumenten uit te wisselen kan de raad hier ook gezamenlijk (lees: meerderheid) een standpunt over innemen. Met het college van B&W kan vervolgens worden nagegaan in hoeverre dit standpunt overeenstemt met de voorgestelde (grond)waarden voor participatie. Zulke gezamenlijke uitgangspunten dragen tevens bij aan voorspelbaarheid in de beoordeling van participatie-uitkomsten bij besluitvorming.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- Via de opgestelde participatievisie is aan deze aanbeveling vormgegeven. In startnotities en raadsvoorstellen is indien van toepassing aandacht voor participatie.
- De raad heeft recent aangegeven behoefte te hebben een evaluatie rondom de participatievisie waarbij ook stil wordt gestaan bij de ervaringen rondom participatie tot nu toe. Het werken met de nieuwe participatievisie is een jaar oud, en het team Gebied is bezig met het opstellen van de participatieverordening. Hierbij wordt een route gevolgd waarin de visie wordt geborgd via stappenplannen, een participatiehandleiding en een structuur met taken en verantwoordelijkheden, waardoor er automatisch een eerste vorm van evaluatie plaatsvindt. Een formele evaluatie moet nog worden voorbereid; het is onduidelijk hoe breed deze moet zijn en of externe partijen daarbij betrokken worden. Hiervoor zijn nog geen interne afspraken gemaakt, en uitvoering vergt tijd, middelen en prioriteitstelling door de raad.

5. Effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Berkelland (2024)

Aanbeveling 1: Verbeter voorkant- en processturing.

Toelichting: Neem in de subsidieregelingen op aan welke gemeentelijke doelen de subsidie moet bijdragen. Dat is de eerste stap in het verbeteren van de verbinding met het beleid. Zorg dat in aanvraagformulieren duidelijk wordt uitgevraagd aan welke doelen van de gemeente (benoem ze specifiek) welke activiteiten op welke wijze bijdragen. Daarmee wordt sturing gegeven aan de activiteiten en de effecten. Leg vervolgens in de beschikking vast aan welke doelen bijgedragen moet worden en op basis van welke prestaties. En vraag in de verantwoording naar de bereikte resultaten en leg dit in de vaststelling vast. Daarmee wordt de sturing op maatschappelijke effecten via een verbinding tussen beleidscyclus en subsidiecyclus geborgd.

De aanbeveling is deels opgevolgd, blijft een aandachtspunt.

- Volgens geïnterviewden bieden de huidige regelingen nog niet de mogelijkheden om een link met de gemeentelijke doelen op te nemen. Bij het proces van herijking van de subsidies wordt dit aspect meegenomen. De raad en niet het college heeft de keuze gemaakt om een onderverdeling van 90-10 tussen een basissubsidie en een doelsubsidie aan te brengen. Bij de doelsubsidie wordt de link met specifieke beleidseisen gelegd, waarmee organisaties extra middelen kunnen ontvangen als ze aan de eisen voldoen.
- In het proces van de herijking vindt de verdere uitwerking van de subsidies (m.n. sport- en beweegvisie) plaats in lijn met het huidige geactualiseerde beleid. Voor de overige beleidsterreinen wordt het beleid stapsgewijs geactualiseerd waarna ook de betreffende subsidieregeling conform aangepast wordt. Deze aanbeveling wordt in de praktijk uitgevoerd.
- De eerste stap die met de startnotitie herijking gezet moest worden was het maken van een eerste overzicht op hoofdlijnen, te beginnen met de sport- en beweegvisies. In deze visies staan de basiseisen, zoals het voldoen aan veiligheidseisen voor sportclubs. Aan deze basiseisen moet worden voldaan om bij te dragen aan het overkoepelende doel.
- In de startnotitie is een overzicht opgenomen van alle subsidies en de momenten waarop deze mogelijk herzien kunnen worden, op basis van logische momenten voor herziening.

Aanbeveling 2: Evalueer periodiek per beleidsterrein de bijdrage van de subsidieverstrekking aan maatschappelijke effecten.

Toelichting: Er zijn voorbeelden van evaluaties in Berkelland op subsidieregelingenniveau, bijvoorbeeld het Noaberfonds. Maar dat zijn uitzonderingen. Een evaluatie per beleidsterrein over de impact van de subsidies op het behalen van of bijdragen aan de maatschappelijke effecten draagt bij aan een beter zicht op de effectiviteit van de inzet van het subsidie instrument. Betrek in de evaluatie ook de subsidieontvangers zodat zowel op inhoud (impact) als op het subsidieproces (aanvraag tot en met vaststelling) lering kan worden getrokken. Daarmee kan de raad ook worden geïnformeerd en kunnen bijvoorbeeld keuzes worden gemaakt in de toepassing van het subsidie instrument.

De aanbeveling wordt zeer beperkt of nog niet uitgevoerd

- De sport- en beweegvisie is het eerste beleidsdocument dat, al voor het advies van de rekenkamer, meer gericht is op de maatschappelijke effecten die de gemeente wil bereiken en de instrumenten (waaronder subsidie) die zij daarvoor inzet. Ingezet wordt om bij de jaarrekening en bij een periodieke actualisering van beleid zoveel mogelijk de effectiviteit van het instrument subsidies meenemen. Uit de onderzochte relevante documenten is dat nog niet gebleken, wel de aanzet daartoe. Volgens de geïnterviewden is het de uitdaging dat nog niet al het beleid geactualiseerd is en dat er soms politieke motieven zijn die tot andere keuzes kunnen leiden. Deze aanbeveling moet nog in de praktijk worden gebracht, is men volgens de geïnterviewden hier samen met de raad nog lerende in.
- Het is volgens de geïnterviewden lastig om de effectiviteit van subsidies te evalueren als er geen duidelijke doelstellingen zijn geformuleerd. In dat geval zou slechts een procesevaluatie plaatsvinden. Volgens hen is het daarom belangrijk om niet alleen de subsidies te evalueren, maar vooral het beleid waaraan de subsidies gekoppeld zijn. Bij een aantal beleidsterreinen, zoals evenementen, bestaat er geen oud beleid. Bij het opstellen van nieuw beleid wordt daarom gestreefd naar doelstellingen die daadwerkelijk gemonitord kunnen worden, zodat kan worden vastgesteld of subsidies het juiste instrument zijn.

Aanbeveling 3: Neem in de herijking van het subsidiebeleid mee dat per geformuleerd beleid aan de voorkant duidelijkere criteria vast worden gelegd welke doelen we als gemeente willen bereiken, zodat een betere koppeling ontstaat tussen subsidies en maatschappelijke doelen.

De aanbeveling wordt beperkt of nog niet uitgevoerd

- Deze aanbeveling is in de startnotitie herijking subsidies opgenomen en is ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. De raad heeft echter zelf na de politieke discussies over het subsidiebeleid op onderdelen enkele minder strakke beleidseisen toegevoegd aan de startnotitie waardoor het doelbereik minder scherp is geworden. Nog niet vastgesteld kan worden dat per geformuleerd beleid aan de voorkant duidelijke criteria zijn gelegd. Dit is nog het proces van wording.

Aanbeveling 4: Verbeter de registratie van subsidies in het zaakstelsel, zodat eenvoudig een overzicht uit het zaakstelsel kan worden gehaald wie welke subsidie heeft aangevraagd.

De aanbeveling is (grotendeels) opgevolgd

- Sinds 1 januari 2025 lopen alle verleende subsidies via het zaakstelsel. In het zaakstelsel is een uniforme vastlegging en rapportagemogelijkheid aanwezig. Deze aanbeveling is uitgevoerd.
- In de uitvoering van de subsidiedossiers zijn al in 2023 aanzienlijke stappen gezet. Zo werd ontdekt dat de dossiervorming bij lange na niet volledig was. Gekeken is naar waar documenten centraal moeten worden vastgelegd en wie erbij toegang moet hebben. Autorisatirollen zijn herzien en er is een centraal proces ingericht voor het vastleggen van documenten.
- Momenteel kan ongeveer 90% van de subsidiedossiers worden aangeleverd volgens het nieuwe proces, al zijn er enkele uitzonderingen, zoals het energieloket en sommige gevallen waarin medewerkers niet realiseren dat het om een subsidie gaat. Bijna alle subsidies verlopen nu via het subsidiebureau, en de rapportages zijn aangescherpt ten opzichte van voorgaande jaren. Het is nu mogelijk om de raad in één klik een volledig overzicht te geven van alle subsidies rondom sportverenigingen. Alles is geïntegreerd in het zaakstelsel, met een goede verbinding met het financiële systeem.

Aanbeveling 5: Stel aan de hand van evaluaties vast of het subsidie instrument nog passend is om de maatschappelijke effecten te behalen.

Toelichting: Vraag als raad aan het college van B&W om periodieke evaluaties van de effecten van het verstrekken van subsidies per beleidsterrein. Laat dit opnemen in de programmabegroting (planning van de evaluaties) en de uitkomsten en opvolging van de evaluaties in tenminste de jaarrekening. Daarmee ontstaat een cyclus van leren en verbeteren die navolgbaar is voor de raad. De evaluatie moet inzicht bieden in:
(1) mate waarin het subsidie instrument nog steeds passend is (kan het ook via opdrachtverstrekking?),
(2) mate waarin de subsidieverstrekking heeft bijgedragen aan de doelen van de gemeente en
(3) verbetermogelijkheden voor de vergroting van het doelbereik en de inrichting van het subsidieproces. Bepaal aan de hand daarvan of het subsidie instrument nog passend is en bijstelling heeft.

De aanbeveling wordt beperkt of nog niet uitgevoerd

- Geïnterviewden geven aan dat het lastig is om met subsidiehouders te bespreken of subsidies daadwerkelijk bijdragen aan het beoogde doel, omdat dit soms raakt aan hun bestaanszekerheid. Tijdens de herijking zijn gesprekken gevoerd met enkele belanghebbenden om te inventariseren wat de subsidies voor hen betekenen. Hierbij kwam naar voren dat sommige subsidies een structurele, vaste bijdrage vormen in plaats van incidentele ondersteuning.
- Intern vinden er wel discussies plaats over doelstellingen en randvoorwaarden van subsidies. Ook om het onderscheid tussen inkoop en subsidies helder te maken of iets wel degelijk een subsidie is of eigenlijk inkoop.
- Bij de discussie over de startnotitie herijking subsidies worden vanuit de gemeenteraad nog verschillende invalshoeken naar voren gebracht die soms wel en soms ook niet samenhangen met de in het geactualiseerde beleid aangescherpte doelstellingen en beoogde maatschappelijke effecten.

Bijlage 4. Bevindingen kwaliteit van de raadsvoorstellen

Bijlage 4a: Samenvatting beoordeling raadsvoorstellen

	IHP	Dienst-verlening	Wegbermen	Bestaanszekerheid	Oud papier	Bibliotheek
Formele kwaliteit	3,0	3,0	3,2	3,2	2,8	2,3
Zakelijke kwaliteit	3,2	2,9	3,9	3,9	3,0	3,2
Taal	3,0	4,0	3,5	3,5	2,8	3,0
Gemiddeld	3,1	3,1	3,6	3,6	2,9	2,9
Opvallende zaken (nummering verwijst naar de toegepaste normen)	I.1 Sjabloon: niet communicatie en alternatieven I.2 Veel verwijzingen naar bijlagen zonder samenvatting (I.4) II.1 Geen samenhang in tekstgedeelten/alinea's/te fragmentarisch II.3 Doelen zijn niet Smart, geen effecten van beleid II.6 Geen alternatieven/scenario's II.8 Geen concrete vervolgstappen III.1 Lange zinnen III.2 Beperkte inleiding	I.1 sjabloon: geen alternatieven, duurzaamheid I.6 evaluatie vorig beleid onbekend II.2 geen samenvatting eerder beleid II.4 geen verband doel-middelen-activiteiten II.6 geen alternatieven II.8 geen einddatum planning II.11 geen raakvlakken andere beleidsterreinen	I.1 VN en communicatie niet in sjabloon I.2, I.4 bijlage nodig om raadsvoorstel te kunnen lezen II.1 mis soms duiding om inhoud te volgen II.2 geen uitleg eerdere besluiten II.3 mis duiding van de gevolgen II.5 mis duiding argumenten II.6 wel scenario's, toelichting in de bijlage II.7 helder taalgebruik II.8 geen uitleg afkortingen	I.2 Bijgaande startnotitie nodig om voorstel te kunnen lezen. Ook geen samenvatting van de startnotitie I.4 Geen relevante wetgeving genoemd I.6 Geen evaluatie bekend II.1 De verschillende onderdelen staan grotendeels los van elkaar. De onderlinge samenhang is beperkt en wordt onvoldoende expliciet gemaakt. Het voorstel leest als een verzameling losse onderdelen dan als één doorlopend betoog. II.3 Niet geheel Smart II.5 Onvoldoende onderbouwing van de argumenten of te summier II.6 Weinig duiding van de genoemde alternatieven II.9 Niet duidelijk waarom geen kosten zijn gemoeid. III 1-2 Goed en helder geschreven.	I.1 Sjabloon op 5 punten niet ingevuld, veelal n.v.t. Waarom niet van toepassing is niet aangegeven. I.2 Toelichting is nodig om het raadsvoorstel te kunnen volgen I.3 Gemis aan informatie over kosten, risico's en inbreng inwoners I.5 Geen relevant wetgeving genoemd I.6 Evaluatie (gekeken naar effecten) wel in bijlage niet in het voorstel II.1 Samenhangende tekst goed te volgen, maar veel herhalingen II.2 Context is duidelijk (voorgeschiedenis, aanleiding, eerdere besluiten) II.3 Niet alles is Smart II.6 Geen alternatieven benoemd, wel in de bijlage II.8 Genoemd zijn concrete data met termijnen II.10 Geen risico's benoemd, n.v.t. III.1 Lange zinnen, formeel van opzet, vakjargon	I.1 Sjabloon: duurzaamheid en communicatie niet ingevuld I.2 Veel uitleg en toelichting kan naar een bijlage I.4 Sommige verwijzingen zijn niet toegelicht II.1 Samenhang in delen van het voorstel ontbreekt, veel herhalingen en leest het meer als een verzameling losse onderdelen dan als één sluitende redenering. II.2 Context en aanleiding zijn duidelijk beschreven II.6 Geen concrete doelstellingen benoemd II.7 Inwoners lijken niet betrokken te zijn II.9 Uitgebreide financiële paragraaf opgesteld III 1+3 Complex taalgebruik, lange zinnen en vaktermen

Afsluitende opmerkingen per raadsvoorstel					
IHP	Dienst verlening	Wegbermen	Bestaanszekerheid	Oud papier	Bibliotheek
De tekst voelt soms aan als een verzameling losse stukken. De paragrafen sluiten niet altijd soepel op elkaar aan en er is weinig doorlopende verhaallijn. De argumentatie bevat een hoeveelheid aan argumenten, terwijl niet altijd duidelijk is welke samenhang er bij de argumenten hoort. Veel van de argumenten zijn algemeen genoemd en worden niet altijd onderbouwd. Zinnen zijn lang en complex, met veel formele en beleidsmatige termen. De hoofdlijnen staan er, maar het is niet altijd concreet en her der wat herhalingen. Door te veel opgenomen informatie geeft het een rommelige indruk.	Raadsvoorstel wel duidelijk maar nog te algemeen, missen soms wat diepgang. Doelen zijn niet Smart	Voorstel goed leesbaar en goed onderbouwd/ beargumenteerd, alhoewel de bijlage nodig is voor meer duiding zoals verwijzing naar eerdere besluiten en scenario's. Het voorstel gaat wel duidelijk in op de beoogde gevolgen en effecten. Taalgebruik is redelijk, alhoewel er vakjargon wordt gebruikt.	Het voorstel is niet langer dan nodig. Wel een gemis aan belangrijke details over huidig beleidsplan en risico's. Verder gemist een samenvatting over wat in de startnotitie beleidsplan bestaanszekerheid staat. De hele context is niet altijd goed te volgen of te begrijpen (waarom nu dit voorstel en welke consequenties heeft het).	Het voorstel geeft hoofdlijnen, maar is niet volledig concreet en mist enkele essentiële details die belangrijk zijn voor de raad om volledig geïnformeerd te besluiten.	Door te veel opgenomen informatie heeft het een rommelige indruk. Het voorstel is te lang waardoor de hoofdlijnen niet goed zichtbaar zijn. Veel kan naar een bijlage (vooral de financiële situatie).

Bijlage 4b: Normen voor de bepaling van de kwaliteit van raadsvoorstellen

Om raadsvoorstellen te kunnen beoordelen zijn criteria nodig. Die staan in het *normenkader*. De criteria zijn gebaseerd op lokale criteria, andere onderzoeken en de *Beoordelingskaart* zoals ook gebruikt tijdens het onderzoek ‘Quickscan kwaliteit van de raadsvoorstellen’ (2021). Met de criteria is nagegaan of een voorstel navolgbaar, leesbaar en volledig is. Of een raadsvoorstel wel klopt en de goede informatie geeft is niet onderzocht. 6 raadsvoorstellen zijn getoetst a.h.v. de onderstaande normen. De score is gewaardeerd met behulp van een vijfpuntschaal:

1	Onvoldoende
2	Matig
3	Voldoende
4	Goed
5	Zeer goed

Normen voor kwaliteit van de raadsvoorstellen

I Formele kwaliteit	1. Het gemeentelijk sjabloon is toegepast 2. Het raadsvoorstel is op zichzelf staand leesbaar 3. Het voorstel heeft geen open einde 4. Het voorstel verwijst naar bijlagen en geeft reden voor toevoeging aan (indien bijlage substantiële omvang wordt een samenvatting toegevoegd) en andere beleidsdocumenten waar nodig 5. Het voorstel beschrijft toepasselijke wet- en regelgeving, indien wordt afgeweken van modelverordeningen wordt dit gemotiveerd. Bij nieuwe verordeningen/regels zit een was-woordt lijst 6. Als bestaand beleid wordt gewijzigd is een evaluatie bijgevoegd
II Zakelijke kwaliteit	1. De inhoud is consistent en logisch opgebouwd 2. De context is duidelijk. Het voorstel bevat een overzicht van de voorgeschiedenis, aanleiding en eerdere raadsbesluiten/ beleidsstukken over dit onderwerp 3. Het voorstel gaat in op de beoogde gevolgen en/ of effecten van het voorstel 4. Het voorstel legt een verband tussen doel, middelen en activiteiten 5. De voorgestelde beslissingen worden onderbouwd met feiten en argumenten, en op welke beslispunten de argumenten betrekking hebben, zodat de raad weet waar ze “ja”/ “nee” op zegt 6. Alternatieven/ scenario's en de gevolgen daarvan zijn uitgewerkt 7. Hoe inwoners en belanghebbenden zijn betrokken, staat beschreven in een afzonderlijke paragraaf 8. Het voorstel heeft een vervolgprocedure en planning wanneer het voorstel zal zijn uitgevoerd of eindigt en eventuele toekomstige besluitvorming die al is voorzien wordt beschreven 9. Benodigde financiën (incidenteel of structureel) en andere middelen staan beschreven in een aparte paragraaf 10. Het voorstel heeft een risicoparagraaf en of kanttekeningen 11. Het voorstel noemt de raakvlakken met andere beleidsterreinen en/ of de afstemming met andere afdelingen (integraal)
III Taalkwaliteit	1. Het voorstel is in heldere taal geschreven, maximaal B2 2. Het voorstel heeft een duidelijke inleiding 3. Vaktermen en afkortingen zijn uitgelegd 4. Het voorstel is niet langer dan nodig, geeft hoofdlijnen en belangrijkste informatie weer 5. Het voorstel begint met een bondige samenvatting

Raadsvergadering

Dossiernummer	4609
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 juli 2026
Agendapunt	11.a
Titel	Jaarstukken 2025 Regio Achterhoek

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	7 juli 2026

Voorgesteld besluit

Besluit

1. Kennisnemen van de jaarstukken 2025 van de Regio Achterhoek
2. Geen kanttekening op de jaarstukken van de Regio Achterhoek kenbaar maken

Zaaknummer : 1460307
Raadsvergadering : 7 juli 2026

Onderwerp : Jaarstukken 2025 Regio Achterhoek

Collegevergadering : 9 juni 2026
Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller : Klaas Kellij tel. : 0545-250250
Team Concernstaf

Te nemen besluit

1. Kennisnemen van de jaarstukken 2025 van de Regio Achterhoek
2. Geen kanttekening op de jaarstukken van de Regio Achterhoek kenbaar maken

Waarom dit voorstel en wat is het effect

De Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek heeft de jaarstukken 2025 toegezonden. De gemeente, zowel college als raad, krijgt de gelegenheid om kennis te nemen van jaarrekening 2025 en eventueel kanttekeningen kenbaar te maken.

Argumentatie

1.1 De regio Achterhoek biedt u de programmaverantwoording 2025 aan

De jaarrekening laat een positief resultaat zien van € 390.000.

1.2 RA12 Registeraccountants BV heeft over 2025 een controle verklaring opgesteld

De accountant is van oordeel dat de jaarrekening 2025 een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en het vermogen van de Regio Achterhoek. Ook de financiële rechtmatigheid voldoet aan de gestelde eisen.

2. Er is geen aanleiding om kanttekeningen kenbaar te maken

Gezien het in de jaarrekening geschetste beeld is er geen aanleiding kanttekeningen kenbaar te maken.

Kanttekeningen en risico's

Wij zien geen risico's op basis van deze jaarrekening.

Financiën

Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 389.670 (€ 1,29 per inwoner) als volgt te bestemmen:

- € 151.253 toevoegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025. Hierin staat dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2025: € 151.253). Het investeringsfonds dient als cofinanciering voor de Regiodeal, maar kan ook als cofinanciering dienen voor nog aan te trekken gelden. Hierdoor is het essentieel het investeringsfonds te blijven voeden.
- € 150.000 bestemmen voor extra impuls op lobby en marketing. Dit om de visie 2050 en lobbyagenda te vertalen naar concrete en begrijpelijke boodschappen, en aantrekkelijke campagnes om de regio scherp op de kaart te zetten.
- € 88.470 uitkeren aan de gemeenten in de verhouding van het aantal inwoners.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Communicatie

Na het raadsbesluit informeren wij de Regio Achterhoek.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Wij nemen deel aan de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek.

Planning en evaluatie

De jaarstukken zijn door de Regio Achterhoek tijdig aan ons aangeleverd. Door uitval van een medewerker zijn de stukken intern te laat in behandeling genomen waardoor dit raadsbesluit pas na het besluit van het Algemeen Bestuur van de Regio Achterhoek kan worden genomen.

Alternatieven

Geen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 7 juli 2026

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 juni 2026

b e s l u i t:

1. Kennisnemen van de jaarstukken 2025 van de Regio Achterhoek
2. Geen kanttekening op de jaarstukken van de Regio Achterhoek kenbaar maken

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 7 juli 2026

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

**Aan de colleges van de aan de
Regio Achterhoek deelnemende gemeenten**

Doetinchem : 14 april 2026
Portefeuillehouder : de heer M. Boumans
Bijlage(n) : 1
Inlichtingen bij : mevrouw E. van Zuuk 06 3806 6524
Zaaknummer : 2026039/EsZuu/AnZwe
Onderwerp : jaarstukken 2025

Geacht college,

Hierbij ontvangt u de jaarstukken 2025 van Regio Achterhoek. Deel I en II van de jaarstukken bevat het jaarverslag met de programmaverantwoording en de paragrafen. Deel III bevat de jaarrekening en deel IV de uiteenzetting van de financiële positie.

Volgens de vastgestelde planning liggen de jaarstukken in het algemeen bestuur van 1 juli 2026 ter besluitvorming voor. De gemeenten worden verzocht gemeentelijke standpunten over de jaarstukken vóór 16 juni 2026 schriftelijk kenbaar te maken.

Hoogachtend,
namens het dagelijks bestuur van Regio Achterhoek

I. Rensink
secretaris/directeur

A large, abstract graphic on the left side of the page, composed of several overlapping circles and segments in various colors: light green, dark green, bright pink, and beige. A large white circle is also visible, partially overlapping the green segments.

Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord en leeswijzer	1
-------------------------------------	---

Jaarverslag

Deel I: Programmaverantwoording

Programma 1 Smart Governance (incl.Begroting Regio Achterhoek)	5
---	---

Programma 2 Smart Economy	13
2.1 Smart werken en innovatie	14
2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt	17
2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid	20

Programma 3 Smart Living	22
3.1 Wonen en vastgoed	23
3.2 Circulaire economie en energietransitie	26
3.3 Gezondste Regio	29
3.4 Ruimtelijke opgaven Achterhoek	32

Programma 4 Bedrijfsvoering en Rente	33
--------------------------------------	----

Deel II: Paragrafen

Paragraaf 1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	35
Paragraaf 2 Financiering	38
Paragraaf 3 Bedrijfsvoering	40
Paragraaf 4 Subsidies	43

Jaarstukken

Deel III: Jaarrekening	46
------------------------	----

Balans (inclusief toelichting)	47
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	54
Gebeurtenissen na balansdatum	54
Overzicht van baten en lasten	55
Publicatie WNT	57
SiSa verantwoordingsinformatie	59
Verzamelstaat afrekening gemeenten	61
Rechtmatigheidsverklaring	62
Controleverklaring accountant	63

Bijlagen

Deel IV: Uiteenzetting financiële positie	69
Algemene financiële beschouwing	70
Taakvelden per programma	72
Verzamelstaat bijdrage gemeenten	73

Bestuurlijk voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken van 2025. Een jaar waarin werd gestart met het formuleren van een nieuwe inhoudelijke agenda voor de Achterhoek. Het komen tot een breed gedragen visie 2050 met nieuwe accenten, focus en een meer integrale manier van werken, leverde veel gesprekken en inzichten op. Leden van de Achterhoek Raad, de Board, het bestuur en deelnemers van de thematafels hebben op verschillende momenten hun kennis en adviezen ingebracht. Dit leidde tot door de Achterhoek Raad breed gedragen uitgangspunten en een inhoudelijke perspectief. Een mooie basis voor de in 2026 te presenteren visie 2050 en passende netwerksamenwerking.

In 2025 werd ook het 'Toekomstverhaal Achterhoek 2100' als Regionaal Perspectief Achterhoek (RPA) gepresenteerd en vastgesteld. Het RPA schetst een wenkend perspectief op basis van ruimtelijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen voor de Achterhoek op weg naar 2100. De richtinggevende uitgangspunten vormen bouwstenen voor regionale inbreng in Rijks- en provinciale processen waar keuzes worden voorbereid voor de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland, Gelderland en de Achterhoek. Daarmee is het RPA een ruimtelijke inspiratiebron en een belangrijke onderlegger voor de nieuwe Achterhoek Visie 2050.

Als erkenning van onze gezamenlijke samenwerking en lobby inzet werd de Achterhoek geselecteerd als één van de elf regio's voor het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Dit biedt ons een structurele positie aan tafel bij het Rijk als één van de landelijke voorbeeldgebieden waarmee het Rijk werkt aan een nieuwe manier van gebiedssamenwerking buiten de Randstad. Daarmee is het NPVR voor de komende jaren één van de belangrijkste pijlers onder onze regionale ontwikkeling én gezamenlijke lobby. We maken een Regioplan dat samenhangt met de nieuwe visie 2050, de lessen uit de Regio Deal, het RPA en andere relevante onderwerpen voor de Achterhoek. Zo ontstaat één consistent geheel: één verhaal, één set opgaven, met meerdere instrumenten die elkaar versterken.

Deze 3 trajecten vonden plaats tegen de achtergrond van diverse wisselingen in het algemeen en dagelijks bestuur, en ook binnen de organisatie van 8RHK ambassadeurs. Toch bleef de winkel open voor alle taken en werkzaamheden waarvoor 8RHK is opgericht; het aanjagen en realiseren van projecten en regionale koersbepaling op verschillende beleidsagenda's, lobby en communicatie om de Achterhoek op de kaart te zetten en extra subsidies te verwerven, de organisatie van bestuurlijke overleggen, evenementen, en werkbezoeken. Dit alles binnen de kaders van een sluitende meerjarenbegroting.

We zijn ervan overtuigd dat al deze werkzaamheden een solide basis bieden voor een volgende stap in een versterkte en toekomstgerichte Achterhoek samenwerking.

Leeswijzer

Het jaarverslag wordt gevormd door de programmaverantwoording in deel I, en de paragrafen in deel II. In het verslag vindt u de structuur van onze regionale 3-O samenwerking terug. Deel III is de jaarrekening en deel IV bevat de uiteenzetting van de financiële positie.

In de 'Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit' staan onze doelen op het gebied van Smart Governance, Smart Economy en Smart Living beschreven. De programmaverantwoording heeft dezelfde indeling. De programmaverantwoording is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen.

NB In de jaarstukken hanteren we de officiële naam van de samenwerking: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken wij de naam Achterhoek ambassadeurs; 8RHK.

Opbouw programma's

De programmarekening van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en Rente.

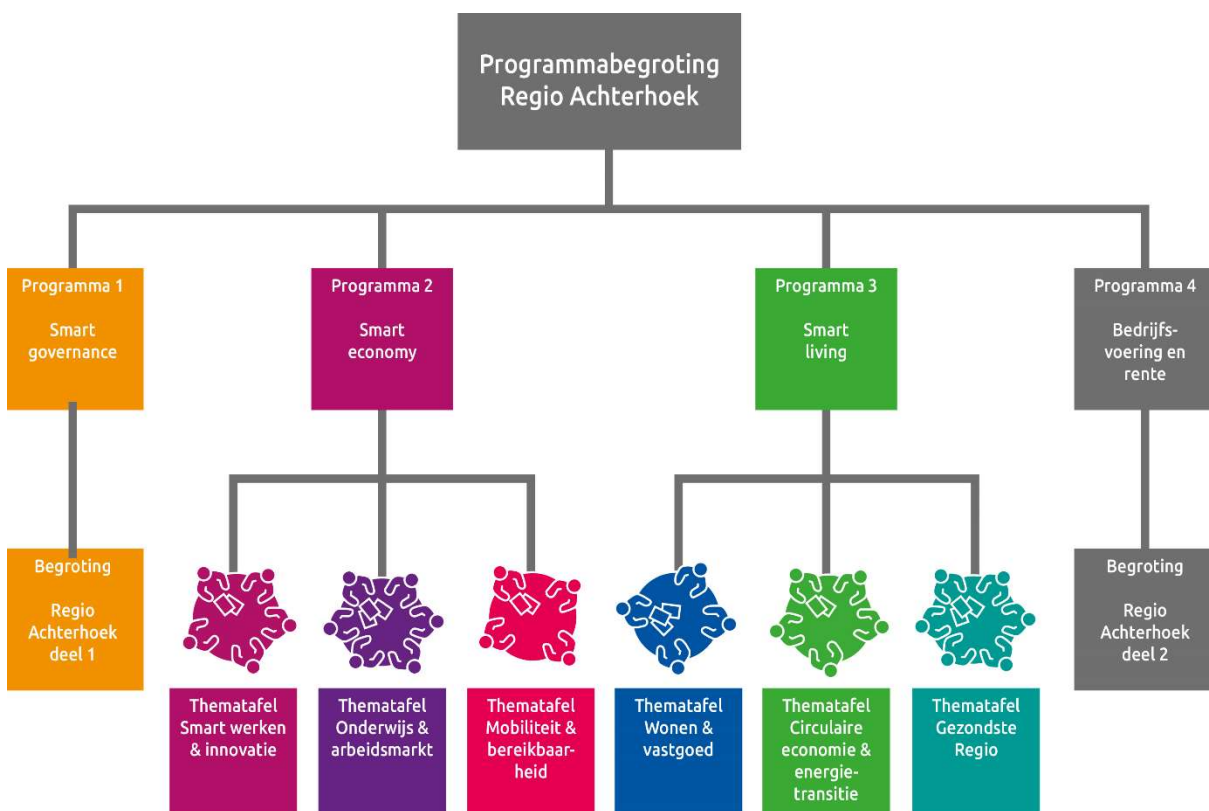
De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, begroting en de financiële verantwoording van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten gekoppeld.

De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in de doelen, activiteiten en lopende projecten per thema. Dit wordt, onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels vormgegeven en in gang gezet. Deze thematafels hebben een belangrijke rol in het realiseren van de Achterhoek Visie 2030 en het vertalen van de ambities in concrete projecten.

De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, maar gaat door alle thema's heen.

Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar.

Het projectenoverzicht dat per thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend, want er zijn steeds projecten in ontwikkeling en ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek ambassadeurs een bijdrage beschikbaar is gesteld. Programma 2 en 3 van de begroting zijn dan ook bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door de initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

Samenvatting financiële jaarstukken

Het jaar is afgesloten met een positief saldo. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatures en opleidingskosten) verminderd met extra inzet voor inhuur derden en door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

Jaarresultaat

	Totaal
Smart Governance	317.000
Bedrijfsvoering en Rente	<u>73.000</u>
Jaarresultaat positief	390.000

Bestemming resultaat 2025

Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 389.670 (€ 1,29 per inwoner) als volgt te bestemmen:

- € 151.253 toevoegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025. Hierin staat dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2025: € 151.253). Het investeringsfonds dient als cofinanciering voor de Regiodeal, maar kan ook als cofinanciering dienen voor nog aan te trekken gelden. Hierdoor is het essentieel het investeringsfonds te blijven voeden.
- € 150.000 bestemmen voor extra impuls op lobby en marketing. Dit om de visie 2050 en lobbyagenda te vertalen naar concrete en begrijpelijke boodschappen, en aantrekkelijke campagnes om de regio scherp op de kaart te zetten.
- € 88.470 uitkeren aan de gemeenten in de verhouding van het aantal inwoners.

Controleverklaring

RA12 Registeraccountants B.V. heeft voor 2025 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. Dit getrouwheidsoordeel ziet ook toe op de rechtmatigheidsverantwoording. De controleverklaring voor de jaarrekening 2025 is in het boekwerk opgenomen.

Besluitvormingsproces jaarstukken

1 april 2026	Behandeling concept jaarstukken door het dagelijks bestuur De jaarrekening, het jaarverslag, de paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
15 april 2026	Verzenden jaarstukken naar gemeenten Na ontvangst van de controleverklaring worden de stukken aan de deelnemende gemeenten gezonden.
Tot 16 juni 2026	Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen Mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over de jaarstukken schriftelijk kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
1 juli 2026	Besluitvorming door het algemeen bestuur

Doetinchem, 14 april 2026
Dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Deel I

Programmaverantwoording

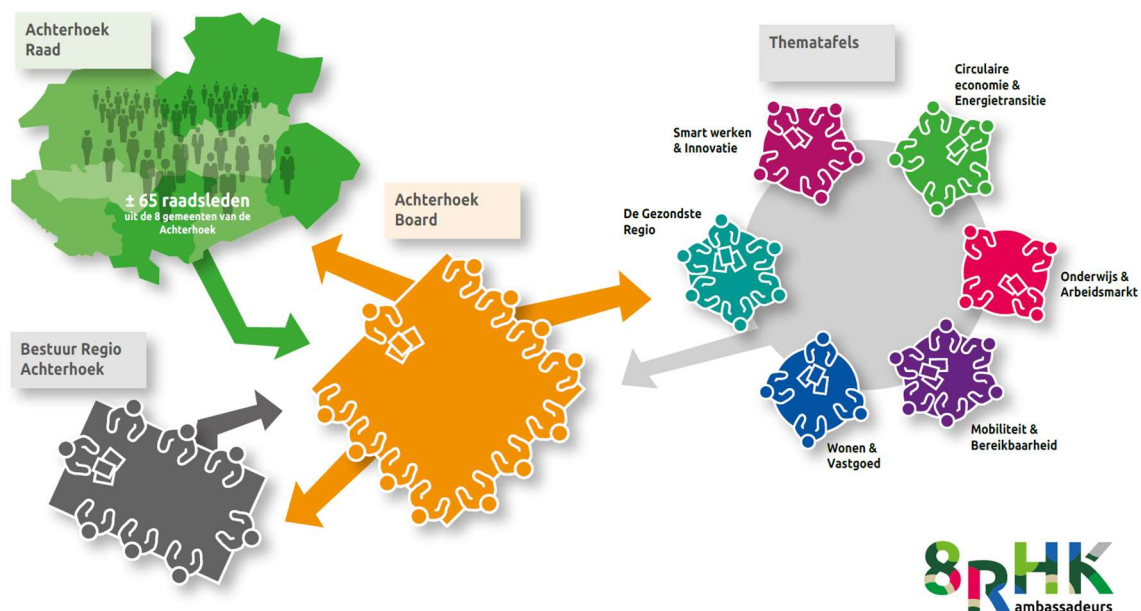
Programma 1

Smart Governance

Smart Governance

Sinds 2018 is de Governance 30 (ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden) ingericht met een Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Thematafels. In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Achterhoekse samenwerking

Regio Achterhoek vormt de juridische entiteit, daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit onderdeel opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van Regio Achterhoek van de gemeenten en provincie gekoppeld. Dit programma en programma 4 Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om zicht te geven op de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informierend.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

Te bereiken maatschappelijk effect Regio Achterhoek

De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern van de Visie 2030 is:

In 2030 heeft de Achterhoek een sterke bloeiende en innovatieve economie, uitgaande van eigen kracht met een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Er is een duurzaam werk-, leer-, woon- en leefklimaat. Met gezonde inwoners en met oog voor de brede welvaart van de inwoners.

Vanuit deze kern zijn zes ambities voor 2030 geformuleerd die gekoppeld zijn aan zes Thematafels:

- Breed gekwalificeerde regio: vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn in evenwicht.
- Slimme productieve regio: verhogen van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agrosector.
- Goed bereikbare regio: duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk vervoer voor iedereen.
- Duurzaam schone regio: overschakelen naar hernieuwbare energie, minder gebruik primaire grondstoffen, verminderen emissies en toename biodiversiteit.
- Aantrekkelijke woonregio: de woningmarkt is kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig en in evenwicht.
- Leven lang gezondste regio: samen langer gelukkig en gezond.

Gezamenlijk nemen we verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak binnen en tussen de thema's. Daarnaast hebben we als eerste SDG-regio van Nederland de verbinding gelegd met de Sustainable Development Goals. Vanuit de regionale samenwerking leggen we de focus op en geven we invulling aan vijf overkoepelende SDG's. Naast deze vijf overkoepelde SDG's hebben enkele Thematafels nog specifieke SDG's waar aan ze werken. Tot slot is in de Visie 2030 de gebiedsgerichte aanpak voor ruimtelijke opgaven als overkoepelende thema opgenomen, gezien de urgentie in het landelijk gebied. Hieraan is SDG 15 gekoppeld.

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking.

De Achterhoek Raad is drie keer bijeengekomen, in maart, september en december.

Inhoudelijk zijn er 3 grote onderwerpen besproken in 2025.

- Werksessie over de regionale wonen-, welzijn- en zorgvisie (september)
- De inhoudelijke agenda en doorontwikkeling van de Regio richting nieuwe Visie 2050 en het NPVR (september)
- Het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek, vastgesteld in de Raad van december.

In december is er een “markt” gehouden waarin raadsleden in gesprek konden met en over lopende Regio Deal Projecten.

De benoeming van de leden van de Achterhoek Board is voorbehouden aan de Achterhoek Raad. Eind maart zijn dhr. O. van Dijk en dhr. G. Visser benoemd als nieuwe leden van de Achterhoek Board. In september is mw. I. Rensink benoemd als secretaris van de Achterhoek Board.

In 2024 is er een licht evaluatie gehouden over de samenwerking binnen Achterhoek Ambassadeurs. Naar aanleiding van deze -overwegend positieve evaluatie- heeft de Board 10 actiepunten benoemd. Deze zijn in maart besproken in de Achterhoek Raad. Samen met de commissie werkwijze is actiepunt 5 opgepakt; het gesprek voeren over de inrichting, de rol en het mandaat van de Achterhoek Raad en het samenspel tussen Achterhoek Raad en de Board. In juni is daarvoor een interactieve bijeenkomst gehouden met leden van de Achterhoek Raad aan de hand van 3 gespreksonderwerpen. De algehele conclusie is dat positief gekeken wordt naar het gremium Achterhoek Raad, en dat er groot draagvlak is om dit voort te zetten. De leden van de Achterhoek Raad vinden de netwerkfunctie van grote waarde en zijn betrokken bij de resultaten en uitvoering van regionale projecten. De Raad staat open voor aanpassingen, zoals meer inhoudelijke betrokkenheid bij de projecten en verbinding met de andere 2-O's. De omvang en inrichting van de Achterhoek Raad blijven hetzelfde, waarbij 3 bijeenkomsten per jaar als voldoende werden ervaren.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht

Personele en bestuurlijke ontwikkelingen

Het algemeen bestuur is met de burgemeesterswisselingen flink gewijzigd. Dit geldt ook voor het dagelijks bestuur. Dhr. P. van Domburg (gemeente Bronckhorst), mw. L. Werger (gemeente Oude IJsselstreek), mw. A. Fellinger (gemeente Montferland) en A. Jetten (gemeente Winterswijk) zijn toegetreden tot het algemeen bestuur.

Mw. A. Bronsvoot (gemeente Oost Gelre) is -na het vertrek van dhr. H. de Vries (gemeente Montferland)- toegetreden tot het dagelijks bestuur. Voor de opvolging van dhr. J. Bengevoord (Winterswijk) is mw. L. Werger aangewezen. In het voorjaar 2026 neemt mw. A. Bronsvoot afscheid. Dat is een nieuw moment om naar de invulling van het dagelijks bestuur te kijken.

Op 1 juni is mw. I. Rensink begonnen als de nieuwe secretaris directeur. Zij volgde de interim secretaris-directeur mw. L. Dennenberg op. Ook op andere functies zijn wisselingen geweest. Dit geldt met name voor het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek, de thematafel Wonen en Vastgoed, team lobby en communicatie, en in de ondersteuning. In juni nam de lobbyist afscheid. Deze positie werd in 2025 nog niet ingevuld, ondanks een vacaturetraject. Voor het NPVR werd in oktober de nieuwe functie van programmamanager ingevuld. Tot slot besloot het algemeen bestuur om een kwartiermaker Kunst, Cultuur en Erfgoed te stationeren bij 8RHK Ambassadeurs. Deze wordt gefinancierd door de 8 gemeenten en is 1 oktober begonnen voor een periode van 2 jaar.

Lichte evaluatie en reflectie op inhoudelijke regio-agenda

Naar aanleiding van de lichte evaluatie heeft de Board 10 actiepunten geformuleerd. Die zijn in het algemeen bestuur, thematafels en Achterhoek Raad besproken en onderschreven.

Meest belangrijk en urgent is om te reflecteren op en keuzes te maken in de inhoudelijke agenda van de Achterhoek en rolneming van de Regio. En vandaaruit te werken aan een nieuwe Visie 2050.

Vanuit de organisatie is er in het voorjaar een besprekstuk gemaakt over de inhoudelijke agenda en de rol van Achterhoek Ambassadeurs daarin. Ook is hierin een gedachte opgenomen over de doorontwikkeling van de samenwerking/Governance en de inrichting van de organisatie.

Doel van het besprekstuk was om enerzijds input te geven voor een nieuwe inhoudelijke Visie en anderzijds om een volgende stap te zetten in de samenwerking.

Dit besprekspunt is 22 mei jl. met de Thematafels, Achterhoek Board en het algemeen bestuur besproken. Dat heeft - samen met de sessie met de Achterhoek Raad op 23 juni - input opgeleverd voor aanscherping en volgende stappen die op 4 september jl. in de Board zijn besproken.

In september zijn Achterhoek Raad, Thematafels en algemeen bestuur opnieuw meegenomen in de inhoudelijke agenda en doorontwikkeling. Dit was géén eindbeeld, maar de start van een gezamenlijk gesprek om te komen tot een heldere en gedragen visie op de toekomst van de Achterhoek en de rol van 8RHK Ambassadeurs daarin. Gedeelde hoofdlijnen zijn:

De voornaamste redenen om de doorontwikkeling in te zetten zijn:

1. Een integrale benadering van complexere maatschappelijke opgaven
2. Regionale regie op transities
3. De behoefte aan meer inhoudelijke focus
4. Een duidelijkere rolnemings van de 8RHK ambassadeurs organisatie
5. Breder eigenaarschap over de visie en uitvoering

Uitgangspunten voor de inhoudelijke ambitie zijn

1. Een toekomstbestendige economie (pijler 1)
2. Een levendige regio (pijler 2)
3. De Achterhoek opent zijn eigen deuren en deuren van anderen
4. De Achterhoek verhoudt zich tot maatschappelijke transitie

Vertrekpunten voor de doorontwikkeling van de Governance zijn:

1. 3-O samenwerking is leidend
2. Draagvlak en bereik vergroten
3. Strategische versterking
4. Flexibiliteit en integraal werken
5. Van start-up naar scale-up
6. We gaan aan de slag met een iconproject voor de Achterhoek

Het inhoudelijk perspectief is samen met het RPA (zie par 3.4) input voor de nieuwe Achterhoek Visie 2050 (actiepunt 2 uit de evaluatie) en daarmee ook een bouwsteen voor het Regioplan NPVR. Beide worden in 2026 gepresenteerd.

Regio Deal

De uitvoering van de Regio Deal kwam op stoom. Er werden 13 projecten goedgekeurd in 2025. Voor een aantal springplanken gold dat er nog onvoldoende projecten waren ingediend. Zo is er voor de springplanken rondom wonen veel energie naar de Woondeal gegaan en daardoor was er minder focus op ontwikkeling van projecten voor de Regio Deal. Rondom de doelen van de springplank innovatieve landbouw kwam er extra geld beschikbaar onder meer voor de experimenteer regio, waardoor er minder projecten voor financiering binnen de Regio Deal werden ontwikkeld.

Er is gestart met gerichte communicatie richting doelgroepen over de mogelijkheden binnen specifieke springplanken van de Regio Deal. In oktober werd de stand van zaken rondom de uitvoering besproken in het Rijk-Regio overleg, waarbij ook het NPVR is meegenomen. Aansluitend is er een bezoek gebracht aan het Regio Deal project Zorgcorporatie Mariënelde.

Nationaal Programma Vitale Regio's

De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) dat in 2025 is gestart. Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met een adaptieve en langjarige investeringsagenda in de regio. Daarbij hanteert het Rijk drie overkoepelende doelstellingen:

- Vitale en leefbare regio's
- Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau
- Gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners in de regio

De Achterhoek en het Rijk bepalen samen in hoeverre aan deze doelstellingen wordt gewerkt en waar de zwaartepunten liggen in het Regioplan voor de Achterhoek.

De Achterhoek is in eerste instantie -naast het ministerie van BZK- aan het ministerie van I&W gekoppeld. Hiervoor heeft Directeur-Generaal dhr. K. van den Burg in juni een werkbezoek gebracht. Om het NPVR uit te voeren stelt het Rijk per regio voor de komende 3 jaar (2025-2027) € 350.000 per jaar beschikbaar aan procesmiddelen, met de intentie om deze middelen te verlengen. Deze middelen worden onder meer ingezet voor het aantrekken van een programmamanager en ondersteuning.

In oktober is de programmamanager gestart. Voor het Regioplan NPVR is een belofte opgesteld die in december aan de Achterhoek Raad is gepresenteerd. In 2026 wordt het Regioplan verder ingevuld, in nauwe verbinding met de Visie 2050.

Lobby Werkbezoeken en bijeenkomsten

- In maart is een werkbezoek aan Brussel gebracht waar ambtelijk én bestuurlijk (dhr. J. Bengevoord) met verschillende parlementariërs is gesproken over thema's uit de impactscan die Publyon voor ons had gemaakt. En ter voorbereiding op de EWRC in oktober.
- Op woensdag 11 juni vond het jaarlijkse lobbyevenement van de regio plaats, het Lentefestival in Nieuwspoort Den Haag met als titel "Achterhoek United". Er was een goede opkomst van Tweede Kamerleden en rijksambtenaren
- Bestuurlijk én ambtelijk waren we aanwezig bij het bij het Aspergediner van de provincie Limburg in Den Haag.
- DG I&W, dhr. K. van den Burg is in juni op werkbezoek geweest in het kader van het NPVR. Er is een bezoek gebracht aan de spoorzone in Doetinchem en de Heuvelstraat in Silvolde.
- Dhr. M. Visser (ministerie van BZK) is in september op werkbezoek geweest in het kader van de Regio Deal. Er is een bezoek gebracht aan Civo en er zijn gesprekken gevoerd over de samenwerking tussen Rijk en regio.
- In aanloop naar de Tweede Kamer verkiezingen is op initiatief van de gemeente Doetinchem een succesvol Regiodebat georganiseerd.
- In oktober vond het Rijk-Regio overleg plaats over de Regio Deal waarin ook het NPVR is besproken. Zowel dhr. K. van den Burg, M. Visser als gedeputeerde H. Witjes waren aanwezig. Aan sluitend met het Regio Deal project zorgcorporatie Mariënveld bezocht.
- In oktober was de Achterhoek volop en actief aanwezig op de EWRC in Brussel. Er werd een gezamenlijk diner met de Stedendriehoek gehouden, eigen sessies georganiseerd en actief gecommuniceerd via LinkedIn.
- Samen met de andere NPVR Regio's is richting (nieuwe) Tweede Kamerleden meermaals aandacht gevraagd voor structurele aandacht en middelen voor de regio's.
- In 2025 is er een pilot gehouden rondom de Lobby in Brussel. Dit door extra -tijdelijke- personele inzet en samenwerking met Publyon. In december zijn de resultaten in het algemeen bestuur besproken: De pilot Lobby Brussel heeft het belang aangetoond van een structurelere Europese aanpak. Voor 2026 kiest de regio bewust voor focus, het verankeren van Brussel in de Visie 2050, een scherpere lobbyagenda en het verkennen van mogelijke samenwerkingsverbanden.

Jaarrekening 2024 en Begroting 2026

De jaarstukken 2024 werden vastgesteld. Op de begroting 2026 is één zienswijze binnengekomen, vanuit de gemeente Bronckhorst. Deze heeft niet geleid tot een wijziging van de begroting die vervolgens in september werd vastgesteld.

Financiën, projecten en ontwikkelingen

De volgende middelen zijn binnengehaald mede dankzij de lobby vanuit 8RHK Ambassadeurs.:

- **€ 412.500** van de provincie voor de Woondeal
- **€ 225.250** van de provincie voor het Programma Slimme en Schone Mobiliteit 2025
- **€ 1.050.000** van het Rijk voor het programma Vitale Regio's (NVPR)
- **€ 5.000.000** van het Rijk voor Experimenteer gebied voor de landbouw (samen met Twente)
- **€ 960.000** subsidie van ZonMW voor de doorontwikkeling van de samenwerkingsstructuur Regioplan Gezondste Regio voor de periode van 2025/2026.
- **15,6 miljoen** voor de uitvoering van het transformatieplan 'mentaal gezond' onderdeel van het Regioplan Gezondste Regio. Uitvoering door zorgpartners.

Met deze extra middelen kunnen we tijdelijk extra uitvoeringscapaciteit aantrekken of projecten financieren. Vaak zijn wij penvoerder. Dit betekent dan ook extra belasting voor administratie en verantwoording.

De voortgangsrapportages over 2024 voor de gebiedsagenda middelen (provincie) en Regio Deal (Rijk) zijn ingediend.

Communicatie en marketing

Ook in 2025 werden regelmatig nieuwsbrieven uitgebracht; een wekelijkse algemene nieuwsbrief en van de zes afzonderlijke thematafels ongeveer vijf keer per jaar. Deze worden bovengemiddeld goed gelezen. Ook op de sociale media kanalen hebben we veel (actieve) volgers op het al langer ingezette LinkedIn. Instagram hebben we verlaten, dit bleek niet de goede doelgroep.

Grotere events en bijbehorende communicatie waren er rondom de lancering van de vijfde Achterhoek Monitor, verschillende bijeenkomsten om woningbouw te versnellen, meerdere bijeenkomsten in het kader van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek en diverse werkbezoeken. Naast de nodige free publicity vanuit onze persberichten, zijn meerdere verdiepende artikelen aangeleverd voor betaalde redactie in Achterhoek Nieuws en MIJNmagazine.

In het najaar is een eigen eerste podcast live gegaan, in een reeks van zes, onder de titel 'de Achtercast' om initiatieven, ontstaan uit de kracht van onze samenwerking breder bekend te maken en verdiepend toe te kunnen lichten.

Onder de vlag van Onverwachte Hoek zijn diverse activiteiten georganiseerd ter versterking van de regionale samenwerking en profilering. Met als flinke uitpakker in externe zichtbaarheid de stand 'Bestemming Onverwacht' op de Zwarte Cross, als herhaald succes na de primeur in 2024. Met Onverwachte Hoek zijn we een samenwerking aangegaan met De Graafschap, Graafschap vrouwen en Orion. In dat kader worden samen diverse events voor de betrokken partners georganiseerd. Tijdens het bestuurdersdiner in maart is gesproken over AI, de arbeidsmarkt en Achterhoek Toerisme. Vanwege de beperkte herkenbaarheid is in de zomer de campagne Onverwachte Hoek op een laag pitje gezet. De Achterhoekse partners die verbonden waren aan de campagne worden als warm netwerk aangehouden onder de werktitel 'Achterhoek Partners' om kennis en kunde over de regio en de arbeidsmarkt te blijven delen. Daarnaast is binnen Achterhoek Partners een werkgroep gevormd die zich richt op de ontwikkeling van een gezamenlijk project, waarmee het partnernetwerk concrete impact wil maken voor de regio.

Voor de profilering is gestart met een uniforme regio brede profilering, in samenwerking met Achterhoek Toerisme (AT). In november is het gezamenlijke merkverhaal vastgesteld. In 2026 volgt het verder uitwerken van de visuele identiteit: huisstijlgids AT en 8RHK ambassadeurs en de introductie binnen regio.

Smart Governance

In totaal waren er eind 2025 4 projecten in uitvoering op dit onderdeel. In 2025 is er geen nieuw project gestart.

Projecten	Looptijd	
Kosten organisatie en uitvoering Regio Deal 2019 - 2025	15-07-2019	31-12-2025
Kosten organisatie en uitvoering Regio Deal 2024 - 2028	01-10-2024	31-12-2028
Achterhoek Monitor 2023 t/m 2025	31-12-2022	31-12-2025
Onverwachte hoek 2.0	01-01-2024	31-12-2026

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	2.506.504	0	75.000	2.581.504

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Smart Governance	R 2024	B 2025 primair	B 2025 gewijzigd	R 2025
Lasten (A)	4.567.000	4.342.000	5.477.000	4.951.000
Baten derden (B)	2.051.000	1.258.000	2.268.000	1.910.000
Sub-totaal (B-A)	-2.516.000	-3.084.000	-3.209.000	-3.041.000
Bijdragen gemeenten (C)	2.421.000	2.422.000	2.422.000	2.422.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-95.000	-662.000	-787.000	-619.000
Onttrekkingen reserves	1.014.000	813.000	1.512.000	1.512.000
Toevoegingen reserves	-913.000	-151.000	-725.000	-576.000
Gerealiseerd resultaat	6.000	0	0	317.000

Onder dit programma vallen Achterhoek Visie 2030 en monitoring, Lobby en communicatie, Coördineren van subsidies en projecten, Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels, Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds en Onvoorzien.

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 317.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatures en opleidingskosten) o.a. vanwege het niet vervullen van de vacature sr. Lobbyist gedurende een half jaar en het niet volledig invullen van de tijdelijke vacatures lobby-ist en regisseur in 2025, verminderd met extra inzet voor inhuur derden. Een nadere onderbouwing van baten en lasten is op de volgende bladzijde. opgenomen.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 936.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
Onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	225.000	185.000
Onttrekking investeringsfonds (projecten derden)	287.000	287.000
Onttrekking investeringsfonds (eigen projecten)	312.000	352.000
Onttrekking reserve toekomstbestendige organisatie	688.000	688.000
Sub-totaal onttrekkingen	1.512.000	1.512.000
Toevoeging investeringsfonds	-525.000	-376.000
Toevoeging algemene reserve	-100.000	-100.000
Toevoeging egalisatiereserve rente	-100.000	-100.000
Sub-totaal toevoegingen	-725.000	-576.000
Per saldo onttrekking reserves programma 1	787.000	936.000

Specificatie van baten en lasten

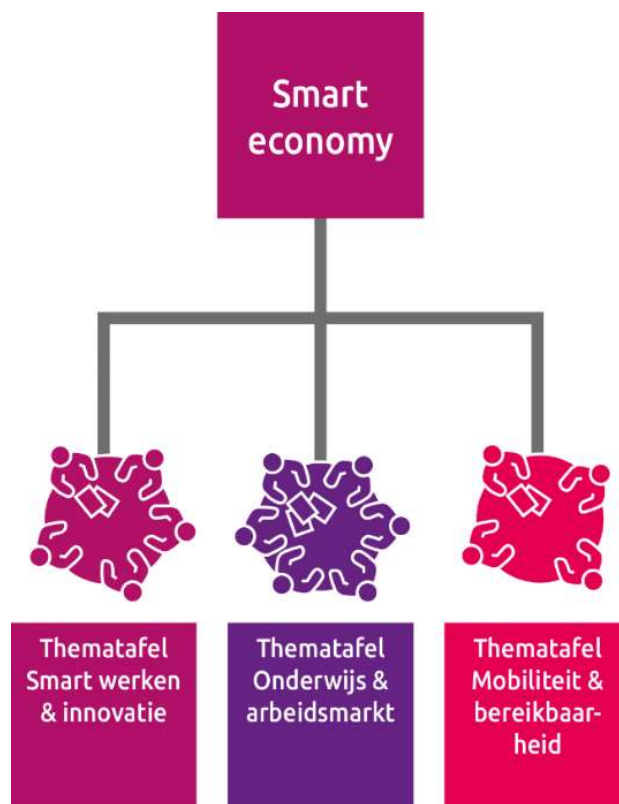
Specificatie baten derden	R2024	B 2025 primair	B 2025 gewijzigd	R 2025
Bijdrage investeringsfonds gemeenten (en overig)	75.000	151.000	225.000	76.000
Diverse opbrengsten (inclusief projecten)	1.417.000	749.000	1.685.000	1.476.000
Bijdrage uit voorziening wachtgelden	-	-	-	-
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	639.000	373.000	573.000	612.000
Interne doorbelasting	978.000	736.000	736.000	736.000
Sub-totaal baten begroting	3.109.000	2.009.000	3.219.000	2.900.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-1.058.000	-751.000	-951.000	-990.000
Totaal baten programma 1	2.051.000	1.258.000	2.268.000	1.910.000

Specificatie Lasten	R2024	B 2025 primair	B 2025 gewijzigd	R 2025
Personeel loonsom	1.846.000	2.442.000	2.243.000	1.921.000
Overige personele kosten	50.000	83.000	83.000	60.000
Inhuur derden	182.000	30.000	259.000	291.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	191.000	203.000	203.000	194.000
Bestuur	15.000	19.000	19.000	9.000
Lobby, communicatie, strategische focus	116.000	122.000	122.000	127.000
Uitgaven investeringsfonds (excl. eigen projecten)	480.000	350.000	512.000	472.000
Werkbudget grensoverschrijdende samenwerking	44.000	-	46.000	39.000
Projectkosten eigen projecten	1.544.000	1.037.000	1.746.000	1.568.000
Onvoorzien	98.000	8.000	196.000	196.000
Transparante btw-voorheffing	55.000	53.000	53.000	52.000
Rente en afschrijving	4.000	15.000	15.000	3.000
Sub-totaal exploitatie	4.625.000	4.362.000	5.497.000	4.932.000
Bij: Interne doorbelasting	978.000	736.000	736.000	736.000
Sub-totaal lasten begroting	5.603.000	5.098.000	6.233.000	5.668.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-1.036.000	-756.000	-756.000	-717.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	4.567.000	4.342.000	5.477.000	4.951.000

Programma 2

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Mobiliteit en bereikbaarheid. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (doelen in visie 2030) en wat bereikt is. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en innovatie

Wat willen we bereiken?

We willen met innovatie waarde creëren. Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Om de Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren.

Daarnaast willen we de arbeidsproductiviteit verhogen, zodat ondernemingen en organisaties in staat zijn om met minder personeel eenzelfde resultaat te behalen. De Achterhoekse arbeidsmarkt is daarom zeer gebaat bij (sociale) innovatie en smart werken. Een innovatieve ondernemer heeft een sterke uitstraling en daarmee een grotere aantrekkingskracht voor nieuw personeel. Ook willen we innoveren met een maatschappelijke missie. We willen dat versnellen door samen te werken in een open innovatiesysteem van overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Om nieuwe medewerkers te binden, willen we bovendien dé stage- en afstudeerregio van Nederland zijn.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

Productie van de toekomst door technologische innovatie
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De uitdaging is om met de innovatieve en leidende koplopers én de hoge organisatiegraad van bedrijven als basis, ook in het peloton van mkb-bedrijven te komen tot innovatie en transitie. Dit doen we door het implementeren van sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence, te stimuleren.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Het project 3D metaalpoeder zeven is afgerond en de machine is geplaatst bij AT Techniekopleidingen. Voor 3D metaal printen is er een uitwisseling met studenten van de Fachhochschule Bocholt geweest, een lesprogramma ontwikkeld en 3D printen is toegankelijk gemaakt voor de studenten. • Er is een sectoroverstijgend AI- overleg waaraan sectorverbinders uit Achterhoek Verbindt deelnemen en kennis uitwisselen. Ook zijn er diverse AI-kampvuren georganiseerd om over AI in relatie tot ethiek te spreken. • Er is een Regio Deal aanvraag voor het AI- programma Samen Slim 2030 voor de komende drie jaar ontwikkeld. In dit programma staat de kennisoverdracht rondom AI naar verschillende sectoren en het breed mkb centraal. Binnen dit programma wordt geleerd van de 'leerkring- aanpak' vanuit de maakindustrie. Hiervoor wordt een AI- makelaar ingezet. In 2026 wordt over deze aanvraag een besluit genomen.
Oplossen maatschappelijke vraagstukken door innovatie en sociale innovatie
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De Achterhoek beschikt over een innovatief sterk en diepgeworteld mkb dat een grote bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. We willen dit versnellen door verbindingen te leggen tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. We richten ons op vernieuwende proposities, bijvoorbeeld samenwerkingsvormen die meer ondernemerschap en minder bureaucratie beogen, om tot maatschappelijke meerwaarde te komen. En op nieuwe ideeën, praktijken en strategieën die gericht zijn op het verbeteren van sociale structuren en medewerkers van de toekomst.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • De projecten Ishare, Startup in Residence, SmartHub Young Talent, Incubator Industrie en Development zijn volop in de uitvoering. Er zijn nieuwe bedrijven verbonden, lesopdrachten ontwikkelt, challenges uitgezet, netwerken gestart en workshops gehouden. Studenten, bedrijven en overheden werken in verschillende allianties binnen de projecten samen. • De Regio Deal aanvraag voor het programma op Datagedreven Werken in de Achterhoek is voorbereid en goedgekeurd. DataLab GO gaat de komende drie jaar uitvoering geven aan dit programma en zet een regionaal datagedreven ecosysteem op dat als spil fungeert bij het verzamelen, ontsluiten, analyseren en toepassen van data in 30 verband om vraagstukken in de Achterhoek aan te pakken.
Open innovatiesysteem
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem actief tussen de mkb-bedrijven. Binnen dit systeem wordt samen geleerd, kennis gedeeld en geïnnoveerd. Tot nu toe zijn vooral de koploperbedrijven aangesloten. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • De samenwerking tussen de vier innovatiecentra (de Marke, SHII, CIVON en de Steck) is geïntensiveerd. Er is een gezamenlijke aanpak geschreven, waarvoor middelen uit de Regio Deal beschikbaar zijn gesteld. • Het project Achterhoek Verbindt, als opvolger van het landelijk programma actieagenda MKB-dienstverlening, is van start. Binnen het project worden verbinders, mensen die in verbinding staan met het (breed) Achterhoekse mkb in beeld gebracht en met hun profiel in AI-tool Tessa Verbindt geborgd. Dit met als doel om ondernemers efficiënt en effectief te kunnen doorverwijzen naar de betreffende verbinder/verbindende partij die kan ondersteunen in de ondernemersbehoefte. • Om als Achterhoek goed aan te sluiten bij Tech.Land is geld beschikbaar gekomen vanuit de Regio Deal. Gemeente Winterswijk is penvoerder hiervan en werft namens de Achterhoek een regio coördinator om de kansen binnen het programma te verzilveren. • In samenwerking met de thematafel Wonen & Vastgoed zijn de opties voor een hotspot in de bouw verkend ter versterking van het open innovatiesysteem.
Stage- en afstudeerregio
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel Met SmartHub 2.0 vergroten we de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsregio, met name voor arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. SmartHub 2.0 is een kapstok (stichting), die de krachten bundelt en een logische samenhang aanbrengt tussen initiatieven. Het project SmartHub Young Talent richt zich primair op stagiaires en afstudeerders.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken Vanuit Smarthub Young Talent zijn de volgende resultaten bereikt voor de kerndoelgroep (18-25 jaar): • Gerichte marketingcampagnes voor stage-, afstudeerplekken en startersbanen resulterend in een online bereik van ruim 3 miljoen studenten en 217 nieuwe stage- en startersvacatures en in totaal ruim 300 vacatures op het platform. • Intensief relatiebeheer met Achterhoekse werkgevers, gericht op het verbeteren van stagebegeleiding en werkgeverschap voor jongeren. • Onderzoek hoe studenten de stages ervaren bij onze werkgevers. • Actieve samenwerking met onderwijsinstellingen (VO, MBO, HBO en WO) via stagemarkten, gastlessen, diploma-uitreikingen en inspiratiesessies. • Er zijn ruim 200 Achterhoekse werkgevers aangesloten bij Young Talent. Daarnaast is verkend hoe ook (young) professionals tot 45 jaar sterker aan de Achterhoek kunnen worden verbonden, met focus op leven lang leren, wonen, werken en blijvend vestigen in de regio. Het integreren en versterken van huidige en toekomstige initiatieven binnen Stichting Smarthub en daarmee ontdebellen van werkzaamheden per initiatief en centraliseren in één samenhangend ecosysteem zal in 2026 verder doorontwikkeld worden zodat het huidige orgaan nog krachtiger en als eenheid naar buiten kan treden, zodat werkgevers zich gezamenlijk kunnen presenteren én (young) professionals op één plek kunnen landen voor de arbeidsmarktkansen in de Achterhoek.

Projecten Smart werken en innovatie

In totaal waren er eind 2025 9 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
3D metaalpoeder zeven	01-01-2024	31-12-2025
Actieagenda MKB dienstverlening	01-11-2024	31-12-2025
Uitbouwen ecosystem Achterhoek	01-04-2022	31-03-2025
iShare	01-12-2023	30-11-2025
Startup in Residence Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
SHII 2.0 Werkend ecosysteem toekomstbestendig maken	19-04-2023	19-04-2026
Smarthub Young Talent	01-12-2021	31-12-2025
MKB Dienstverlening – Achterhoek Verbindt	01-07-2025	31-12-2028
Samenwerking Innovatiecentrum Achterhoek	01-11-2025	30-11-2028

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	3.134.771	236.845	1.875.040	5.246.656

2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

We willen de tekorten op de arbeidsmarkt aanpakken. Volgens de prognoses kampt de Achterhoek met een jaarlijks tekort van 1.500 - 2.000 arbeidskrachten. De Arbeidskracht Analyse Achterhoek laat zien dat het hierbij vooral gaat om het hogere mbo-niveau en het hbo. Daarnaast is er behoefte aan ongeschoolde arbeidskrachten. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd zien we dat er nog altijd kandidaten zijn die lastig werk kunnen krijgen of behouden. We hebben in de Achterhoek te maken met ongeveer 14.000 mensen die we tot het 'ongekend talent' mogen rekenen. Dit zijn werklozen, semi-werklozen en mensen die (ongewenst) in deeltijd werken.

Het tekort kunnen we niet alleen opvangen met mensen uit de eigen regio. De aandacht gaat uit naar het aantrekken, binden en boeien van nieuwe en huidige arbeidskrachten. We positioneren onszelf als een sterke, innovatieve regio om te werken en te ontwikkelen.

We werken aan kansengelijkheid en een inclusieve arbeidsmarkt. In de Achterhoek kan iedereen die wil werken, waardig en passend werk doen. Bij het verkleinen van de mismatch kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs. Het moet eenvoudiger worden om te kunnen om-, her-, en bijscholen binnen en tussen deze sectoren. We willen dat er, wat betreft de dienstverlening op het vlak van loopbaanvraagstukken gewerkt wordt vanuit een ontschotte dienstverlening. De vraag staat centraal, niet het systeem.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De grote lijn is de positionering van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat we een aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn en blijven. Vanuit strategie naar aanpak; hoe en welke invloed kunnen we hebben op het regionale vraagstuk van werkgevers als werven, binden en boeien van medewerkers voor met name de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken - De programmalijn Leven Lang Ontwikkelen is uitgewerkt en ligt begin 2026 ter besluitvorming voor. - Er is een sterke lobby geweest op belemmerende wet- en regelgeving en structurele financiering voor scholingsvouchers. De lobbyboodschap is op verschillende momenten gedeeld, zoals bij het Lentefestival, bij de VNG, bij het project snelle start asielzoekers en bij de pilot inkomensval vanuit Opijver. - Het project Zorg voor mekaar is van start gegaan in samenwerking met de thematafel De Gezondste Regio. - Samen met een 5-tal zorgorganisaties is een Innovatiehub voor de Zorg opgezet. Hier werken studenten van diverse opleidingen interdisciplinair aan vraagstukken van de zorg.

Talenten zijn benut
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We stimuleren, faciliteren en ondersteunen een Leven Lang Ontwikkelen en Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers, rekening houdend met kansengelijkheid. Enerzijds ligt hier een rol voor de werkgevers door in te zetten op een leercultuur in bedrijven en tussen sectoren. Anderzijds is het belangrijk dat werknemers proactief zijn in hun professionele ontwikkeling en de kansen pakken om flexibel te blijven en mee te kunnen bewegen met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Tevens is er aandacht voor Loopbaan en Beroep binnen het VO om leerlingen kennis te laten maken met de kansen in onze regionale arbeidsmarkt.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken Stand van zaken projecten en activiteiten • Het project Opijver loopt goed. Er is nog geen structurele -landelijke- financiering. Daarom is besloten om het project voorlopig te blijven financieren vanuit de Regio Deal. • Het is gelukt om voldoende studenten te vinden voor de AD engineering binnen het Grensland College. • Het implementatieplan van het Regionaal Werkcentrum loopt volgens plan. Het werkcentrum is operationeel er wordt gekeken of het SPT (Service Punt techniek) geborgd kan worden onder het RWC. • Het project pilot inkomstenval van werk naar werk loopt. Inmiddels zijn er 5 kandidaten op weg geholpen met deze aanpak. • Zowel de Techniekdag als de week van de techniek waren succesvol. Vanuit de Regio Deal is een bijdrage beschikbaar gesteld om de Techniekdag verder te professionaliseren. Ook wat betreft het genereren van data t.b.v. follow-up van activiteiten in de rest van het jaar. • Het project Achterhoek Traineeship is voorbereid en ligt begin 2026 voor ter besluitvorming. Het plan voorziet in een uniek traineeship wat de vraag van de kandidaat leidend laat zijn en niet het aanbod.
Een inclusieve arbeidsmarkt
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. We werken vanuit de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek langs vier lijnen. We brengen het onbenut arbeidspotentieel, dat momenteel geschat wordt op ongeveer 14.000 personen, in beeld. We zetten in op het vergroten van de digitale vaardigheden van inwoners zodat zij kunnen participeren op de werkvloer en in de samenleving, we bestrijden de laaggeletterdheid en we zetten in op het voorkomen van schooluitval onder jongeren.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • De projecten TINT Achterhoek, Femme Tech Achterhoek en Kleurrijke zorgverleners lopen. De deelname aan TINT blijft wat achter vanwege terughoudendheid bij bedrijven. • Er is een Regio Deal aanvraag voor Digivaardigheid voor basisvaardigheden in ontwikkeling. Daarnaast is de eerste aanzet gemaakt voor verkenning bij digivaardigheid voor werkgevers, te beginnen bij de zorg. • Het project Snelle start asielzoekers loopt tegen belemmerende wet- en regelgeving aan. In september heeft de staatssecretaris een bezoek gebracht aan Fijnder, waarbij gesproken is over de belemmeringen. Het gesprek met Den Haag wordt hierover gevoerd. Wel zijn er eerste plaatsingen geweest.
Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We zetten in op het pakken van kansen die er zijn om via grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking de uitdagingen binnen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Dit door in gezamenlijkheid projecten en initiatieven van de grond te tillen.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Het project De Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) loopt goed. • Om als Achterhoek goed aan te sluiten bij Tech.Land is geld beschikbaar gekomen vanuit de Regio Deal. Gemeente Winterswijk is penvoerder hiervan.

Projecten Smart Onderwijs en Arbeidsmarkt

In totaal waren er eind 2025 7 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
Achterhoeks Fonds voor talent (Opijver)	15-03-2024	31-01-2026
Europese doorlopende leerlijn (EDL)	01-01-2023	31-12-2026
Femme Tech	01-01-2024	31-12-2026
Grensland College 2.0	01-07-2025	31-12-2026
Inclusieve Technologie Achterhoek	15-09-2024	31-12-2026
Kleurrijke zorgverleners	01-01-2024	31-12-2026
Servicepunt Techniek Achterhoek/Liemers (SPT)	01-01-2025	31-12-2026

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	4.953.621	1.056.421	1.606.861	7.616.903

2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid voor de Achterhoek, omdat dit een essentiële voorwaarde is om een aantrekkelijke (werk)regio te zijn voor werknemers, studenten, inwoners en toeristen. Maar ook om economisch te kunnen groeien en voor de leefbaarheid. Verder willen we goede (OV) verbindingen met Duitsland en duurzaam vervoer.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

De infrastructuur is robuust en toegankelijk
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We zetten in op een robuust en goede toegankelijke infrastructuur. Dit betekent dat we ons inzetten voor een verkeersveilige en goed doorstromende N18, snelle (interregionale) fietsverbindingen en een goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Het project voor diverse infrastructurele aanpassingen voor de fiets en de auto op een deel van de N18 ter hoogte van de Radstake/Kruispunt Lichtenvoordseweg en daarnaast het opwaarderen van het treinstation Varsseveld naar een volwaardige Mobiliteitshub is geaccordeerd. • De gebiedsinvesteringsagenda N18 is klaar en besproken in de thematafel M&B van november. Hierin zijn de korte en middellange termijn opgaven in deze corridor geconcretiseerd. Dit helpt om tot goede projecten te komen. • Samen met de Stedendriehoek is een lobbynotitie opgesteld en verstuurd richting de provincie voor de doorkoppeling van de spoorlijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn. Het doel is om de doorkoppeling van deze spoorlijn geprioriteerd terug te zien in het Toekomstbeeld OV 2040 (TBOV2040) van provincie Gelderland. • De gemeente Aalten bereid momenteel een Regio Deal projectaanvraag voor waar de “missing link” van een stuk fietsverbinding aan de Nederlandse en de Duitse grens moet worden aangelegd. • De gemeente Montferland bereid momenteel een Regio Deal projectaanvraag voor, voor de fietsverbinding Doetinchem-Didam-Zevenaar. Dit doet de gemeente op basis van een onderzoek dat eind 2025 moet worden gefinaliseerd. • In 2026 vinden er verschillende grote en impactvolle werkzaamheden op de A12 plaats. Dit heeft enorme gevolgen voor de doorstroming van de A12 in die periode. Hiervoor zijn diverse gedragsaanpakken en acties voor alternatief vervoer voorbereid en georganiseerd.
De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en werkverkeer. Hierbij hoort ook een robuuste en goed dekkende laadinfrastructuur om de verduurzaming te faciliteren. De grote lijn is om de modal shift en de bijbehorende gedragsverandering te stimuleren.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Er is tot en met Q1 2026 een makelaar voor deelvervoer actief die het gebruik en de beschikbaarheid van deelvervoer bij ondernemers, organisaties en overheden in kaart brengt en aanbieders stimuleert deze voor publiek gebruik beschikbaar te maken. Er is een plan van aanpak gemaakt om in 2026 doelgericht acties op te zetten die passend zijn bij het overkoepelende programma Publieke Mobiliteit. In 2026 moet worden besloten welke vervolgacties, passend binnen het programma Publieke Mobiliteit, hierop worden ondernomen en in welke vorm.
- De mobiliteitsmakelaar stimuleert het verduurzamen van woon- en werkverkeer. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld. In 2026 moet worden besloten welke vervolgacties, passend binnen het programma Publieke Mobiliteit, hierop worden ondernomen en in welke vorm.
- De Logistiek makelaar ondersteunt bedrijven met de verduurzaming van de mobiliteit, en is vooral actief geweest rondom de A12 vanwege de grote en impactvolle werkzaamheden op de A12. Ook werkt de logistiek makelaar in samenwerking met A12 Slim Reizen om de hinderaanpak in 2026 voort te zetten.
- De procesbegeleider duurzame mobiliteit heeft een evaluatie geschreven van de werkzaamheden. Hieruit komt naar voren dat het wenselijk is en blijft om op regionaal niveau samen te blijven werken op de onderwerpen duurzame mobiliteit, met provincie, overige overheden, bedrijfsleven en uitvoerders. Het voorzitterschap van de werkgroep wordt overgenomen door de gemeenten Montferland en Bronckhorst.

Slimme vervoersvoorzieningen**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

We zetten ons hard in voor een goed dekkend Openbaar Vervoer-netwerk dat goed aansluit op andere (publieke) modaliteiten en faciliteiten. Hiermee proberen we een nieuwe vorm van Publieke Mobiliteit te creëren, waar alle vormen van (deel)vervoer en OV effectief en efficiënt op elkaar zijn aangesloten. Een stevige ruggengraat van trein en Hoogwaardige buslijnen is een voorwaarde om tot een dekkend netwerk zonder witte vlekken te komen. Het realiseren van een dergelijk goed samenhangend systeem is pionierswerk. Wij zitten als Achterhoek in de landelijke koploper groep om dit met het Rijk en de provincie Gelderland de komende jaren verder uit te rollen en mee te experimenteren.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Het plan van aanpak Publieke Mobiliteit is vastgesteld en de Regio Deal aanvraag van dit programma (het niet-infrastructurele deel) is goedgekeurd. Winterswijk is penvoerder van dit programma en heeft een programmamanager aangesteld voor de uitvoering. De programmamanager komt formeel bij de gemeente Winterswijk in dienst, maar voert werkzaamheden voor de hele regio uit voor Publieke Mobiliteit.
- In een consortium van regio Achterhoek, provincie Gelderland, Zoov en Arriva hebben we subsidie ontvangen voor de pilot "Bus Agile". Hiermee gaan we tot eind 2028 experimenteren met het integreren van diverse soorten vervoer en het uitrollen van flexibele lijnen, en leren we van de horden die bij deze implementatie horen.
- Het vervolgonderzoek om de fysieke en ervaren veiligheid van scholieren en studenten in het verkeer en in het ov beter te duiden loopt nog en wordt begin 2026 afgerond.
- De projectaanvraag mobiliteitshub in Varsseveld is samen met Oude IJsselstreek voorbereid en goedgekeurd. Dit geeft een enorme impuls aan de stationsomgeving.

Projecten Mobiliteit en bereikbaarheid

In totaal waren er eind 2025 4 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
Uitvoering Programma Publieke Mobiliteit Achterhoek	01-09-2025	31-12-2028
Invulling taken ADC door ZOOV 2022-2024	01-01-2022	30-06-2026
Gebiedsgerichte corridoruitwerking N18	16-09-2024	31-01-2025
Procesbegeleiding Achterhoekse MaaS-aanpak 2023-2025	31-12-2022	31-05-2025

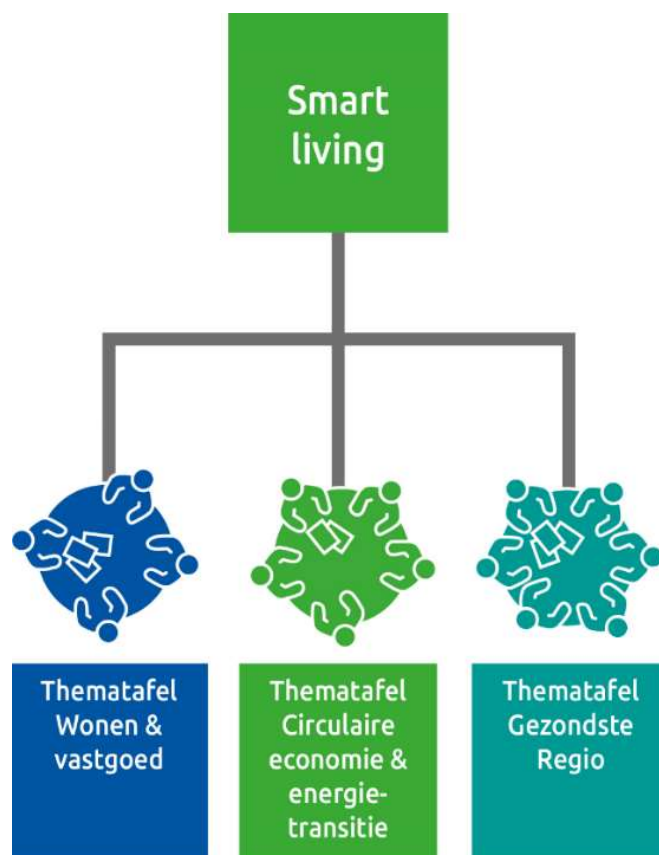
Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	3.352.210	0	344.000	3.696.210

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en vastgoed, Circulaire economie en energietransitie en de Gezondste Regio. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (doelen in visie 2030) en wat bereikt is. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informierend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en vastgoed

Wat willen we bereiken?

We willen een gezonde woningmarkt met een normale spanning: dus met voldoende toegankelijkheid voor alle doelgroepen en een gedifferentieerd aanbod, passend bij de vraag. Dat betekent dat er in voldoende mate betaalbare woningen zijn en voldoende woon-zorgvoorzieningen die nodig zijn voor de sterk groeiende groep senioren. Bij de ontwikkeling van woningen worden verschillende innovatie woonvormen en bouwaanpakken toegepast. Leegstand is alleen nog maar in de vorm van frictieleegstand aan de orde. De woningvoorraad die bij een dergelijke markt past, is toekomstbestendig. Dit houdt in dat deze in aanzienlijke mate energiezuiniger is gemaakt. Daar waar mogelijk zijn woningen meer levensloopbestendig gemaakt.

Wonen staat niet op zich maar kent een interactie met de directe omgeving. Daarom is het van belang wonen te verbinden met voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van werk, mobiliteit, landschap, maatschappelijke voorzieningen en recreatie. Bij de ontwikkeling en herstructurering van woonfuncties is aandacht voor leefbaarheidsfactoren als veiligheid en sociale cohesie binnen wijken. Daarnaast zal de bebouwde omgeving meer klimaatadaptief en volgens de principes van circulariteit ingevuld moeten worden.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

Voldoende nieuwe betaalbare woningen
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel In de Regionale Woonagenda en de Woondeal hebben we duidelijke afspraken gemaakt over het aandeel betaalbare woningen. We stimuleren conceptuele woningbouw voor de realisatie hiervan, alsmede grondpolitiek en gerichte handhaving en beleid om betaalbare woningen ook in de toekomst betaalbaar te houden.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Er is gestart met het opstellen van de regionale huisvestingsverordening en het voorbereiden van de implementatie. • De indexatie voor betaalbaar bouwen is vastgesteld en er is gewerkt aan de realisatie van de 10% betaalbare woningen (tot 260.000 euro). Gemeenten zijn gefaciliteerd met o.a. voorbeelden van conceptwoningen en het creëren van draagvlak. • De Woondeal is herzien en vastgesteld in het besluitvormend overleg met de Minister van VRO. Deze Woondeal loopt tot en met 2035. De cijfers van gemeente Montferland zijn toegevoegd.

De bestaande woningvoorraad is toekomstbestendig
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel Terwijl de woningcorporaties hun eigen duurzaamheidsplannen uitvoeren, richten wij ons vooral op de grote particuliere woningmarkt. Met Energieloket Achterhoek zetten we ons in om particulieren te activeren en te helpen hun woning te verduurzamen. Dit geven we onder meer vorm in de aanpak One Stop Shop, waarmee wordt toegewerkt naar een integrale ontzorgaanpak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning. Daarnaast werken we aan een visie op wonen, welzijn en zorg. Deze geeft richting aan de stappen die we willen zetten om te zorgen dat we in de Achterhoek passende woningen kunnen bieden in de gezonde en vitale leefomgeving met de nodige zorg en ondersteuning
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Het verduurzamen van de woningvoorraad loopt via het energieloket. Met een vaste ontvangstlocatie in Wehl en per toerbeurt fysieke inloopspreekuren in alle gemeenten en aan huis. Er is een verdubbeling van het aantal bewonerscontacten t.o.v. vorig jaar. De Wet natuurbescherming heeft tot vertraging geleid. Inmiddels is duidelijk wat wel kan. Er zijn nieuwe subsidies ontwikkeld die aangeboden worden aan huishoudens. • Deze zomer kon ook gevierd worden dat 2.500 huishoudens met Energie-armoede geholpen zijn met een coaching traject, hulp bij maatregelen en soms ook witgoed. • De aanpak in het lopende project One Stop Shop loopt landelijk voorop in de doorontwikkeling naar het Energiehuis. • De regionale visie op wonen, welzijn en zorg is vastgesteld. In 2026 moet dit leiden tot concrete uitvoering in gezamenlijke met alle benodigde partijen.
Versnelling woningbouw
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel In de Regionale Woonagenda is een tienpuntenplan gepresenteerd gebaseerd op de aanpak 'Van dromen naar Doen'. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het aanpakken van de capaciteitsproblemen, versnellen en vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van het netwerk van bouwers en ambtenaren in de regio.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • We hebben twee keer een bijeenkomst over 'Samen sneller bouwen in de Achterhoek' georganiseerd. De opkomst was hoog (ruim 100 personen) en de reacties positief. De bijeenkomsten hebben geresulteerd in meer begrip voor de verschillende posities en belangen waardoor er een betere basis is voor samenwerking en daarmee versnelling, vooral in de initiatieffase van projecten. • Bouwend Nederland heeft de knelpunten en kansen voor het versnellen van de woningbouw in beeld gebracht. Via interviews met gemeenten is in beeld gebracht hoe bouwers en ontwikkelaars kunnen helpen te versnellen. • Vanuit Aalten zijn twee Regio Deal projecten gestart: AI als versneller in de woningbouw en datagedreven woningbouw. • De opzet voor de flexpool is onderzocht door HR experts van enkele gemeenten en middels een externe projectleider is een eerste opzet gemaakt. In ieder geval 4 gemeenten gaan hier in 2026 mee aan de slag.
Ontwikkelen en realiseren duurzame manieren van bouwen
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We richten ons op toekomstbestendig bouwen. Dit door Biobased Bouwen en innovatieve woningbouw te stimuleren.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Vanuit het Graafschap College is een start gemaakt om samen met Bouwers, Installatietechniek en ondernemers een Regio Deal aanvraag voor een innovatiecentrum in de bouw voor te bereiden.
- Het uitvoeringsplan voor Toekomstbestendig Bouwen is voorbereid. Hiervoor zijn regionale activiteiten/bijeenkomsten georganiseerd met de verschillende actoren om te onderzoeken wat zij nodig hebben. Geconcludeerd is dat de aanpak het best in samenhang met sneller en betaalbaar bouwen kan worden opgepakt. Hiervoor wordt in 2026 een geïntegreerde aanpak ontwikkeld met name gericht op een nieuwe manier van (zo uniform mogelijke) gebiedsontwikkeling.
- Het project Samen Biobased Bouwen is afgerond. De ontwikkeling van biobased bouwen in de regio gaat verder, mede gefinancierd door de provincie en het landelijke netwerk Building Balance.

Projecten Wonen en vastgoed

In totaal waren er eind 2025 9 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Projecten Steengoed Benutten	15-07-2019	31-12-2025
Flexwonen in de Achterhoek	01-01-2022	31-12-2026
AI als versneller	01-11-2025	31-10-2027
Centrumvisie Dinxperlo	18-03-2021	31-12-2026
Dorpshart Wehl	06-03-2021	31-12-2026
Datagedreven woningbouw	01-11-2025	31-10-2027
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoners	01-10-2021	31-12-2025
Gebiedsontwikkeling Gendringen	01-09-2022	31-12-2026
One Stop Shop Achterhoek	01-01-2022	31-12-2025

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	7.865.592	134.947	807.400	8.807.939

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken?

Circulariteit heeft een belangrijke plek gekregen in de Achterhoek. Essentieel is de transitie naar hernieuwbare grondstoffen, biomassa wordt in de kringlooplandbouw, in het voedselsysteem en voor bouw en infra optimaal benut. Uiterlijk in 2050 is de regio energieneutraal. We maken de Achterhoek klaar voor een duurzame toekomst en groeien uit tot de schoonste regio van het land. In de transitie naar een duurzaam schone regio worden hernieuwbare grondstoffen gebruikt, (bouw)materialen hergebruikt en door minder emissies kan de biodiversiteit herstellen. We willen in 2030 een reductie van 50% van de primaire grondstoffen realiseren t.o.v. 2010. We willen koploper blijven in het realiseren van een kringlooplandbouw, en werken aan de transitie in de hele keten om te komen tot een duurzaam voedselsysteem. Door hoogwaardig benutten van grondstoffen en recycling van reststromen zijn er minder emissies en creëren we ruimte voor meer biodiversiteit.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

Oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en zelfvoorzienend zijn
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We spelen in op de verschuiving in de energievoorziening, onder andere door duurzaam opwekken van energie en oplossingen te zoeken voor netcongestie. Hiervoor werken we aan bewustwording, brengen we onderdelen van het energiesysteem in kaart en ontwikkelen we oplossingsrichtingen waaronder nieuwe samenwerkingsvormen, (decentrale) technische oplossingen en nieuwe verdienmodellen.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) heeft een verkenning uitgevoerd naar kansen voor energiegemeenschappen op bedrijventerreinen voor de verduurzaming van het energiesysteem. • In Winterswijk is een eerste Regio Deal project rondom een Smart Energy Hub gestart. • Ook op andere bedrijventerreinen zijn initiatieven gestart, waaronder in Doetinchem, Laarberg/Groenlo en Aalten. • Samen met onder meer Stichting Biomassa, LTO, AGEM, De Innovatie Coöperatie, Petawatts en ForFarmers worden boeren benaderd om opwek van hernieuwbare energie op het eigen erf te realiseren (zon, wind, opslag), met aandacht voor netcongestie. • Er is een start gemaakt met het opstellen van een strategisch kader vanuit onder meer AGEM en SIKa. Dit wordt gebruikt in selectie en beoordeling van Regio Deal projecten op dit gebied.
Agrofood is koploper kringlooplandbouw
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We werken aan toekomstbestendige landbouw en een duurzaam voedselsysteem in de Achterhoek. We hanteren een integrale benadering van bedrijfssystemen voor kringlooplandbouw voor (melk)veehouderij en akkerbouw. Europese en nationale doelen op gebied van water, natuur en klimaat leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Daarom wordt gewerkt op bedrijfs-, bedrijfssysteem- en gebiedsniveau met een grote en diverse groep boeren, regionale boerenorganisaties en andere stakeholders. Een belangrijke lijn is <i>experimenteerregio Achterhoek</i>; een werkwijze om innovatiegericht én met boeren van ‘onderop’ samen te werken, om praktijkgerichte kennis en ervaring in te zetten voor (nieuw) beleid en wet- en regelgeving.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Vier boerenorganisaties hebben hun intentie voor meer samenwerking omgezet in een nieuwe stichting Agrarisch Netwerk Achterhoek (ANA). Het gaat om VALA, VK-Oost, De Innovatie Coöperatie en Stichting Biomassa.
- In de Experimenteerregio Achterhoek werken VALA (Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek), De Innovatie Coöperatie, Stichting Biomassa en VK-Oost (Vruchtbare Kringloop Oost) intensief samen aan de transitie naar een toekomstbestendige, natuur inclusieve en kringloopgerichte landbouw. Afgelopen periode werd onder meer een leergroep opgezet rondom biobased vezelgewassen.
- Het Fieldlab Achterhoek-project (met subsidie van LNV) is verlengd tot medio 2025. Dit project is met gezamenlijke partijen afgerond. Een van de opbrengsten van het project is een wenkend perspectief, waarover de nieuwe stichting ANA dit najaar regionaal met allerlei partijen in gesprek gaat.
- De aanvraag voor Experimenteerlocatie Oost is door het ministerie van LNV goedgekeurd. Hiermee is de Achterhoek i.s.m. Twente en de WUR één van de drie locaties die met subsidie (5 miljoen) van het Rijk aan de slag gaan. Aangezien de transitie van de landbouw niet alleen een verantwoordelijkheid is van de boeren, richt de Experimenteerlocatie zich ook op samenwerking met betrokken stakeholders zoals overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijs en bedrijfsleven.
- Een aantal projecten rondom mineralenmanagement en water zijn afgerond, waaronder Klimaatbestendige Melkveehouderij Achterhoek (Klimea). Dit geldt ook voor het landelijke project Pavex: de GLB-pilot 'Samenwerking tussen veehouderij en akkerbouw in de Achterhoek'.
- Stichting Biomassa, VK-Oost en WUR/proefboerderij De Marke hebben een strategische notitie voor kringloopsluiting van mest opgesteld. Gezamenlijk is lobby in Den Haag gevoerd voor onder andere evenwichtsbemesting en toepassing van Renure (gerecyclede stikstof uit dierlijke mest).
- Het project De Innovatie Coöperatie heeft een bijdrage uit de Regio Deal ontvangen voor de inzet van agro innovatiemakelaars. De inzet ondersteunt agrariërs en mkb'ers in de agrofoodsector om hun vernieuwende ideeën van de grond te krijgen.

Gebruik (hernieuwbare) grondstoffen in bouw en infra & efficiënter gebruik van (primaire) grondstoffen**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

We willen in aansluiting op de Rijksdoelen in 2030 het gebruik van eindige grondstoffen halveren. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van circulair werken door vergroten van de bewustwording en kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het stimuleren van circulariteit door toepassen van nieuwe werkwijzen. We werken aan het monitoren van de voortgang van de transitie naar een circulaire economie in de Achterhoek. We zetten in op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen door minder en andere (hernieuwbare) grondstoffen te gebruiken en hergebruik van materialen en producten in onder andere de bouw en infra.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Er zijn een aantal workshops georganiseerd met gemeenten, provincie en woningbouwcorporaties in het kader van Circulair Werken. De aanpak is vooral gericht op onderlinge uitwisseling van kennis en ervaringen en stimuleren draagvlak voor verandering in organisaties om meer circulair te werken.
- Er is een 2-pager opgesteld over circulaire economie. Hierin zijn de hoofdlijnen voor de regionale koers beschreven. Waarin we aanhaken op landelijk ontwikkelingen.
- Het uitvoeringsplan voor Toekomstbestendig Bouwen is voorbereid, samen met de thematafel Wonen & Vastgoed. Hiervoor zijn regionale activiteiten/bijeenkomsten georganiseerd met de verschillende actoren om te onderzoeken wat zij nodig hebben.
- Het project Samen Biobased Bouwen is afgerond. De ontwikkeling van biobased bouwen in de regio gaat verder, mede gefinancierd door de provincie en het landelijke netwerk Building Balance.
- Er is verkend hoe het MBO de modules over biobased (ver)bouwen, die ontwikkeld zijn in Noord Nederland, kan inzetten en aanvullen voor bijvoorbeeld groen onderwijs.
- Voor de verkenning rondom duurzame infra hebben we gewerkt met drie kennistafels voor respectievelijk: Grondstoffen, Inkoop en Proeftuin & Innovaties. De status van elke kennistafel verschilt nog per thema.

Reductie CO2 en stikstof en toename biodiversiteit
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We richten ons op bewustwording, kennisuitwisseling, aanjagen en versnellen van emissiereductie door innovaties en toepassen van nieuwe producten, processen en technieken. We stimuleren circulair werken waardoor (CO2-)uitstoot wordt gereduceerd. Afname van emissies draagt bij aan herstel biodiversiteit. Er zijn verkennende werksessies circulair werken met gemeenten, corporaties en waterschap gehouden. Dit om de behoefte aan kennis te inventariseren en voor uitwisseling van verschillende aanpakken.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken Er is een Brede werksessie 'Biodiversiteit 'Achterhoek komt tot bloei' georganiseerd. De uitkomsten hiervan worden aan de hand van meerdere vervolgsessies in kleiner verband vertaald naar een uitvoeringsplan. Hiermee is de eerste fase van de verkenning afgerond.

Projecten Circulaire economie en energietransitie

In totaal waren er eind 2025 5 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Agro Innovatiemakelaar 2025-2027	01-01-2025	31-12-2027
Smart Energy Hub Winterswijk – Ontwikkelfase	01-08-2025	01-03-2027
Ontwikkeling concept halvering stikstofemissie melkstal	01-06-2022	31-12-2025
Stimuleren energietransitie agrarisch Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
Achterhoek Groen, Natuurlijk!	01-10-2024	30-06-2025

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.787.054	0	251.256	2.038.310

3.3 Gezondste regio

Wat willen we bereiken?

We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen de gezondheidszorg en welzijnsector, zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners waar mogelijk kan toenemen. We streven ernaar dat mensen zo lang mogelijk zelf regie kunnen voeren over hun eigen gezondheid en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen. We hanteren twee pijlers: preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie worden we in de Achterhoek gezonder en kunnen we de belasting op de zorg verminderen. Door een gezonde leefstijl zal op de lange termijn minder zorg nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede, toegankelijke en betaalbare zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. We willen werken vanuit een nieuwe visie op anders oud(er) worden in relatie tot wonen en daarmee ook een andere kijk op de rol van het bestaande zorgaanbod in combinatie met wonen. Daarnaast werken we aan innovatie van het gezondheidssysteem, onder de noemer Achterhoek Gezond. We zetten samen met onze partners in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren en om te voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2025 weergegeven.

Betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

De regionale ambities vanuit De Gezondste Regio vallen voor een belangrijk deel samen in de regionale uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor is in 2023 het regioplan De Gezondste Regio vastgesteld. Het regioplan bevat prioritaire opgaven en is te beschouwen als het gezamenlijke kader. Vanuit dit plan werken we nu aan concrete transformaties, plannen en projecten voor de regio. In 2024 is veel aandacht besteed aan het opzetten van de samenwerkingsstructuur en de uitwerking van het regioplan De Gezondste Regio.

Thematisch is het regioplan De Gezondste Regio opgedeeld in vier hoofdthema's. Vanuit deze thema's werken we in de regio samen aan een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten. De thema's in de Achterhoek zijn (1) Gezond Leven en Preventie, (2) Veerkrachtig Ouder Worden, (3) Mentaal Gezond en (4) Prettig Werken in Zorg en Welzijn. Daarnaast zijn er drie dwarsverbanden die binnen alle thema's hun uitwerking hebben: (1) Digitalisering en Technologie, (2) Toekomstbesteding Zorglandschap en (3) Samenwerking.

Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • De focus lag/licht op de coördinatie van de uitvoering van het Regioplan De Gezondste Regio. • Er zijn transformatieplannen ontwikkeld voor de pijlers 'veerkrachtig ouder worden' en 'mentaal gezond'. Het plan voor 'mentaal gezond' is inmiddels goedgekeurd. Met steun van zorgverzekeraar Menzis gaan gemeenten, huisartsen, ggz-instellingen, welzijnsorganisaties en inwoners in de Achterhoek samen aan de slag om de mentale gezondheid in de regio duurzaam te versterken. Het gaat om een bedrag van 15,6 miljoen euro. Het plan voor Veerkrachtig Ouder Worden is ingediend, maar niet goedgekeurd door een tekort aan landelijke middelen. We onderzoeken nu hoe we met eigen budgetten het plan alsnog kunnen realiseren. • Er is een subsidie binnengehaald (via ZonMw) voor de doorontwikkeling van de samenwerkingsstructuur in de Achterhoek voor de periode van 2025/2026. Het gaat om ongeveer 960.000 euro. • Het Regio Deal project 'Zorg voor Mekaar' is gestart Dit project heeft als doel om zorgverleners te behouden voor de sector, het potentieel van zorgverleners op de arbeidsmarkt optimaal te benutten en het verloop van personeel binnen de Achterhoek terug te dringen. • De regionale uitvoering en profilering rondom de arbeidsmarkt voor zorg en welzijn heeft het afgelopen jaar een grote impuls gekregen (via Prettig Werken in Zorg en Welzijn). Een van de activiteiten om jong talent te bereiken was de inzet van een Zorgtruck, die vijf middelbare scholen in de regio heeft bezocht. Hierdoor konden leerlingen uit het voortgezet onderwijs laagdrempelig kennismaken met werken in de zorg. Daarnaast is er gestart met de opzet van een Innovatiehub voor de Zorg in samenwerking met vijf zorgorganisaties. Binnen deze hub werken studenten van verschillende opleidingen interdisciplinair aan actuele vraagstukken uit de praktijk.
De gezondste regio door preventie en innovatie
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel Preventie en innovatie zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat we in de Achterhoek onze centrale ambitie halen: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. Daarom stimuleren we projecten die gericht zijn op preventie en innovatie. In de regionale uitwerking van het IZA is dit enerzijds ondergebracht in het hoofdthema 'Gezond Leven en Preventie' en anderzijds in het dwarsverband "Digitalisering en Technologie".
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Preventie en innovatie zijn cruciale onderliggende thema's binnen het Regioplan. De uitvoering van deze plannen vindt momenteel plaats binnen de bestaande structuur van het Regioplan, wat betekent dat ze worden opgepakt door het netwerk van samenwerkingspartners. • Binnen de regio zijn diverse regionale projecten ontwikkeld die in 2026 ter besluitvorming worden voorgelegd. Zo is er een projectaanvraag uitgewerkt voor KER, een platform op het gebied van digitalisering en technologie dat inwoners helpt bij het vinden en organiseren van de juiste hulp. Daarnaast is het project leefbaar thuis opgezet om bewoners te ondersteunen die hun woonsituatie door financiële beperkingen niet zelf kunnen verbeteren.
Achterhoekers zijn zelf langer verantwoordelijk voor hun gezondheid
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel Het zelf langer verantwoordelijk zijn voor je gezondheid gaat om het versterken van de eigen regie van de Achterhoekers. Die eigen regie komt terug in de eerste 3 thema's van de regionale uitwerking van het IZA. Gezond Leven en Preventie, Veerkrachtig Ouder Worden en Mentaal Gezond. Dit door in te zetten op eigen verantwoordelijkheid en daar de Achterhoekers in te begeleiden.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Praat vandaag over morgen is verder opgeschaald. Dit project, dat het gesprek tussen zorg, welzijn en de samenleving over de voorbereiding op het ouder worden stimuleert, is nu naar de hele regio uitgebreid. • Zorgcorporatie Mariënvelde is een nieuw en belangrijk project binnen de Regio Deal, waarbij regionaal leren een belangrijk doel is. • In alle gemeenten is een lokaal initiatief uitgewerkt voor ondersteuning vanuit de Regio Deal; deze projecten starten op 1 januari 2026. Projecten gaan over innovatie, preventie en/of ondersteuning van lokale initiatieven op gebied van zorg en welzijn. • De regionale visie op wonen, welzijn en zorg is officieel vastgesteld. In 2026 moet dit leiden tot een concrete uitvoering, in gezamenlijkheid met alle betrokken partijen.

Projecten Gezondste regio

Eind 2025 waren er 5 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Praat vandaag mee over morgen	01-05-2024	30-12-2025
Fit veur altied	01-03-2021	31-03-2026
Zorgcorporatie Mariënveld	01-04-2025	31-03-2028
Zorg-preventie app kernen Berkelland – Veur Mekare en Met Mekare	01-11-2025	31-10-2028
Zorg voor Mekaar	01-01-2025	31-12-2027

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.752.604	1.082.797	9.075	2.844.476

3.4 Ruimtelijke opgaven Achterhoek

In de visie 2030 is de gebiedsgerichte aanpak voor ruimtelijke opgaven opgenomen als overkoepelend thema. Met name gericht op het verbinden van de opgaven in het landelijke gebied met de ruimtelijk economische agenda.

Regisseren ruimtelijke opgaven
Langs welke grote lijnen werken we hier aan • Werken aan het Ruimtelijk Perspectief, ontwikkelpad vormgeven en uitvoeren. • Inbreng in de cyclische integrale processen, zoals het Ruimtelijk Arrangement, provinciale omgevingsvisie en Nota Ruimte. In het Ruimtelijk Arrangement maakt GS afspraken met het Rijk over de ruimtelijke inrichting van Gelderland en daarmee ook van de Achterhoek.
Wat hebben we in 2025 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek is opgesteld en na een intensief traject heeft de Achterhoek Raad in december het perspectief vastgesteld. • Er is input geleverd voor het ruimtelijk arrangement. In het ruimtelijk arrangement staan de langjarige afspraken tussen rijk en provincie. Het eerste ruimtelijke arrangement is in juni vastgesteld door de minister en GS. De Achterhoek wordt net als andere regio's betrokken bij de uitvoering van het ruimtelijk arrangement. • De provincie werkt aan een beleidskader land- en tuinbouw Gelderland. Het streven is voor 2040 een landbouw die in balans is met wat de samenleving vraagt. In 2025 is ambtelijk en bestuurlijk deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten gedurende het participatieproces. Het beleidskader is nog niet vastgesteld door Provinciale Staten. • Eind 2025 heeft het kabinet de Ontwerp Nota Ruimte gepubliceerd. Op basis van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek is een regionale zienswijze opgesteld en ingediend bij het Rijk.

Programma 4

Bedrijfsvoering en Rente

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

De volgende werkzaamheden zijn verricht in 2025:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht.
Algemeen financieel beleid	• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid); • Continu verbeteren van de beleidscyclus; • Adequate bedrijfsvoering; • Uitvoeren van interne controles conform intern controleplan; • Verantwoording van de uitgaven.
Treasury	Beheren van de financiële middelen.

Algemeen financieel beleid

Het voldoen aan wettelijke kaders en de daarop betrekking hebbende verordeningen vraagt continu de aandacht. Vanaf boekjaar 2023 wordt een rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een intern controleplan opgesteld waarin is aangegeven hoe de interne controle wordt vormgegeven. De interne controlewerkzaamheden zijn gedurende het boekjaar volgens het controleplan uitgevoerd. Bij de controle zijn geen noemenswaardige afwijkingen van de regelgeving geconstateerd. Voor een nadere toelichting op de interne controle wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

We controleren steeds op de naleving en relevantie van geldende regelgeving. Naar aanleiding van een wijziging in BADO is de controleverordening in 2025 geactualiseerd en vastgesteld.

Tot slot hebben in 2025 werkzaamheden plaatsgevonden voor het verkrijgen en verantwoorden van subsidies vanuit diverse regelingen (o.a. Leader, Volkshuisvestingsfonds, Woondeal, MKB-deal, Interreg, gebiedsopgave Provincie en Regio Deal).

Treasury

Op het gebied van Treasury zijn in 2025 met name de Regio Deal middelen van belang. Er is vanuit Regio Deal I € 19 mln. (exclusief btw) in beheer bij Regio Achterhoek ten behoeve van de financiering van projecten. Hiervan is eind 2025 € 16 mln. besteed. Eind 2022 zijn alle middelen beschikt aan projecten. Er waren in 2025 nog wel projecten (deels) in uitvoering. In 2024 is een nieuwe Regio Deal gesloten van € 24 mln. (exclusief btw). Dit bedrag is volledig ontvangen. Hiervan is eind 2025 € 1 mln. besteed.

Wat heeft het gekost?

Programma 4: Bedrijfsvoering en Rente	R 2024	B 2025 primaire	B 2025 gewijzigd	R 2025
Lasten (A)	1.036.000	756.000	756.000	717.000
Baten derden (B)	1.058.000	751.000	951.000	990.000
Sub-totaal (B-A)	22.000	-5.000	195.000	273.000
Bijdrage gemeenten (C)	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	22.000	-5.000	195.000	273.000
Onttrekkingen reserves	-	5.000	5.000	-
Toevoegingen reserves	-	-	-200.000	-200.000
Gerealiseerd resultaat	22.000	0	0	73.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 73.000. Het voordeel is vooral ontstaan door een voordeel op de personeelskosten (€ 12.000), kantoorkosten (€ 8.000) en door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (€ 51.000).

Voor een nadere onderbouwing van de baten en lasten wordt verwezen naar programma 1.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma is als volgt:

Mutatie reserves:	Raming gewijzigd	Werkelijk
Onttrekking reserve onderhoud huisvesting	5.000	-
Toevoeging egalisatiereserve rente	-200.000	-200.000
Per saldo toevoeging reserves programma 4	-195.000	-200.000

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van de Regio is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van juli 2024 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is besloten (AB 17 december 2021) dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt berekend op basis van een weerstandsratio van 1,4 * de benodigde weerstandscapaciteit. De maximale omvang van het weerstandsvermogen bedraagt op basis van de primaire begroting 2025 € 478.000.

Bij de begroting 2026 is het risicoprofiel verhoogd en is het maximale weerstandsvermogen verhoogd tot € 691.000. Vanwege het hogere risicoprofiel is de algemene reserve in 2025 eenmalig verhoogd met € 100.000.

Een surplus wordt uitbetaald als de beschikbare weerstandscapaciteit boven dit maximale bedrag uitkomt. Dit surplus wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld, rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Afwijking (R-B)
<i>Per 31 december</i>				
Vrij besteedbaar deel algemene reserve	392.000	492.000	492.000	-
Onvoorzien	8.000	196.000	196.000	-
Weerstandscapaciteit 31-12-2025	400.000	688.000	688.000	-

De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt eind 2025 € 492.000 en de weerstandscapaciteit bedraagt € 688.000. De weerstandscapaciteit ligt onder het geformuleerde plafond in de begroting 2026. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij de Regio in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 5 meest belangrijke risico's staan hieronder benoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. subsidies); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en thematafels met 3-O samenwerking voor besluitvorming over projecten.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 242.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgeld.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten dan de door gemeenten gehanteerde systematiek voor gemeenschappelijke regelingen.	Laag	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 24.000 per jaar (gebaseerd op primaire begroting).	In 2021 hebben gemeenten ingestemd met een gewijzigde systematiek voor indexerings van loon- en prijsstijgingen.
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoopseisen of verantwoordingseisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 31.000 (gebaseerd op werkelijke kosten projecten).	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Strengere interne controle op van de stukken volgens de eisen uit de subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 114.000 per jaar	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.
Beëindiging project met structurele projectformatie	Laag	Eén medewerker is gemiddeld 0,85 fte en kost € 108.000 per jaar.	Tijdig op sturen bij naderen einde projecttermijn.

In het verslagjaar speelde één van bovenstaande financiële risico's. Naar aanleiding van de begroting 2025 is voor de begroting 2026 gekeken naar mogelijke besparingen. Dit in verband met het ravinjaar 2026 voor de gemeenten. Er is een structureel sluitende begroting voor 2026 vastgesteld.

Voor het overige geldt:

1. De loonontwikkelingen voor 2025 konden binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.
2. Er was geen sprake van een langdurig zieke.
3. Wat betreft projectsubsidies hebben zich geen tekorten voorgedaan in 2025.

Overige risico's

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden sinds 2009. De hypotheeken, inclusief die voor personeelsleden van uitgetreden organisatieonderdelen, zijn bevroren. In 2025 is een extra aflossing gedaan. Eind 2025 bedraagt de hypotheekverstrekking nog € 357.000. De restschuld per 31 december 2025 van de hypotheeken afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 40%. Hierbij laten we de waardeverminderingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is aanzienlijk lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%).

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen worden gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In 2025 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf de verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2024	Begroting 2025 primair	Begroting 2025 bijgesteld	Rekening 2025
netto schuldquote	-109%	-122%	-126%	-115%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-122%	-138%	-136%	-120%
Solvabiliteitsratio	23%	26%	23%	17%
structurele exploitatieruimte	0,24%	0%	0%	6,35%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

De netto schuld geeft het niveau aan van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval. Het overschot ligt lager dan de bijgestelde begroting aangezien we in 2025 uitgaven hebben gedaan uit de door derden bekleemde middelen. Hiermee is bij het opstellen van de begroting geen rekening gehouden.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het maximale weerstandsvermogen worden uitgekeerd aan de gemeenten. De solvabiliteitsratio is afgenomen. Er is een voorschot ontvangen aan rijksmiddelen voor de Regiodeal (door derden bekleemde middelen) en daarmee zijn er meer nieuwe middelen binnengekomen dan het afgelopen jaar uitgegeven aan projecten.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit jaar is het kengetal iets hoger vanwege (incidentele) vacatureruimte in structurele begrotingsposten.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2025 (€ 688.000) is gelijk aan het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2025 (€ 688.000). De weerstandscapaciteit ligt onder het geformuleerde plafond van € 691.000 in de begroting van 2026. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald.

De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf (ook wel treasuryparagraaf) geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. Achtereenvolgens komen aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2025)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2024)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasury-risico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet Fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkist-bankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

2.1.2 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2025 € 418.000 ($8,2\% * € 5.098.000$ op basis van primaire begroting). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2025	Werkelijk 2025
Externe rentelasten over korte en lange financiering	15.000	3.000
Externe rentebaten	-573.000	-612.000
Saldo rentelasten en rentebaten	-558.000	- 609.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	0
Rentebaten projecten (+)	0	0
	0	0
Rente over eigen vermogen	0	0
Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0	0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0
Renteresultaat op taakveld Treasury	-558.000	-609.000
Inzet rente op basis van AB-besluiten	558.000	558.000
Positief renteresultaat op taakveld Treasury	0	51.000

In 2025 is € 358.000 gebruikt als dekking voor structurele kosten en is € 200.000 toegevoegd aan een egaliseringsreserve rente.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	31-12-2025 begroot primair	31-12-2025 begroot bijgesteld	31-12-2025 werkelijk
Ambtenarenhypotheken	455	455	283
Lening project LEADER Achterhoek	237	-	-
Activa (A)	692	455	283
Reserves	6.095	6.041	6.390
Voorzieningen	0	0	17
Geldleningen	0	0	0
Passiva (B)	6.095	6.041	6.407
Financieringstekort (A-B)	-	-	-
Financieringsoverschot (B-A)	5.403	5.586	6.124

Uit de liquiditeitsstaat blijkt dat eind 2025 de activa uit ambtenarenhypotheken bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, bestaande hypotheken lopen door tot einde contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen worden met name gebruikt als cofinanciering voor projecten en als cofinanciering van (nieuw) te genereren externe gelden.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt (bestuursbesluit van 11 november 2002). De maximale financieringsbehoefte zou € 283.000 bedragen. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

2.3 Conclusie

Bij ongewijzigde voortzetting van het beleid loopt de Regio geen risico. Door de vele aflossingen op de hypotheken de afgelopen jaren, wordt het te financieren bedrag steeds lager (eind 2025 maximaal € 283.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voor op. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Bedrijfsvoering

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van begroting, jaarrekening, (bestuurs-)rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten, verantwoordingen opstellen voor subsidies en het voeren van de financiële administratie.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie is een contract afgesloten met gemeente Doetinchem en voor personeelsbeleid met de gemeente Winterswijk. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van Regio Achterhoek.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. Er wordt gewerkt met een digitaal archief in OneGov. De aangewezen medewerkers zijn daarbij verantwoordelijke voor een juiste en volledige archivering. Technische ondersteuning wordt vanuit de gemeente Doetinchem gegeven. In 2025 zijn diverse beleidsstukken (o.a. Calamiteitenplan, Kwaliteitssysteem Informatiebeheer en Informatiebeveiligingsbeleid) afgerond en vastgesteld.

3.2 Doelmatig en doeltreffend beleid

In de verordening “onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Regio Achterhoek 2023” is opgenomen dat het dagelijks bestuur aan de hand van door hen onderzochte risico's in de bedrijfsvoering bij de begroting jaarlijks aangeeft of er onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur zal worden gedaan. Het dagelijks bestuur bepaalt welke organisatieonderdelen, taken of projecten dit zullen zijn. In 2025 waren er geen risico's in beeld die aanleiding gaven voor een onderzoek.

3.3 Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur stelt een rechtmatigheidsverantwoording op, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: Begrotingscriterium, Voorwaarden-criterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik.

Om als bestuur verantwoording te kunnen afleggen is een intern controleplan opgesteld en vastgesteld (AB 10 maart 2021). Het interne controleplan maakt inzichtelijk welke processen onderdeel uitmaken van de interne controle en wat de diepgang van de interne controlewerkzaamheden is.

Rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden moeten in de verantwoording worden opgenomen als zij boven het door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens uitkomen (2% van de totale lasten exclusief de dotaties aan de reserves). De verantwoordingsgrens in 2025 bedraagt € 113.000.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium heeft betrekking op het handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting, bij Regio Achterhoek op programmaniveau. Met betrekking tot de jaarrekening 2025 zijn de volgende over- en onderschrijdingen in de uitgaven op programmaniveau te constateren:

LASTEN	Begroting	Werkelijk	Verschil
Smart Governance	5.477.000	4.951.000	-526.000
Bedrijfsvoering en rente	756.000	717.000	-39.000
Totaal	6.233.000	5.668.000	-565.000

Er is in het boekjaar geen sprake van overschrijdingen van de lasten op programmaniveau.

BATEN	Begroting	Werkelijk	Verschil
Smart Governance	4.690.000	4.332.000	-358.000
Bedrijfsvoering en rente	951.000	990.000	39.000
Totaal	5.641.000	5.322.000	-319.000

Er is in het boekjaar sprake van een onderschijding van de baten op het programma Smart Governance van € 358.000. Bij de burap in november waren de verwachte baten al naar beneden bijgesteld en in de 3^e wijziging in december nogmaals. De lagere baten worden met name veroorzaakt bij de meerjarige projecten (€ 218.000 lager). Omdat in het boekjaar minder kosten zijn gemaakt voor de projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Het bestuur is hierover geïnformeerd bij de burap. Ook is er in de begroting een opbrengst van de gemeenten geraamd vanwege de begrote toevoeging die gemeenten doen aan het investeringsfonds (in 2025 begroot € 151.000). Dit wordt conform vastgesteld beleid (artikel 7 financiële verordening) pas toegevoegd bij de resultaatbestemming bij de jaarstukken. Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Voorwaarden criterium

Het voorwaarden criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheersmaatregelen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Met onze interne controles sluiten we aan bij de goedkeurings- en rapporteringstolerantie die de accountant hanteert. In nauwe samenspraak met de accountant hebben we de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald.

Controles zijn uitgevoerd op de volgende significante processen: Inkoop en betalen, aanbestedingen, personeel en salarisadministratie, subsidieverstrekking en inkomende gelden. Uit de controles zijn geen onvolkomenheden gekomen. Er is geen sprake van een onrechtmatige financiële beheershandeling als gevolg van het niet voldoen aan het voorwaarden criterium.

M&O-criterium

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. Op advies van de handreiking Invoering Rechtmatigheidsverantwoording van VNG en IPO hebben we, aanvullend op bovenstaande werkzaamheden, in 2024 de notitie Fraude Risico geactualiseerd. Daarnaast hebben we in overleg met onze accountant bekeken welke data-analyses zinvol kunnen zijn omdat ze een effect hebben op de kwaliteit van de bedrijfsvoering en ten goede komen aan rechtmatig handelen. Deze analyses hebben we in 2025 uitgevoerd. Hieruit zijn geen onvolkomenheden gekomen.

3.4 Nadere toelichting kosten bedrijfsvoering en formatie

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting (na wijziging)	Werkelijk
Inhuur derden	259.000	291.000
Huisvestingskosten	53.000	53.000
Automatiseringskosten	74.000	69.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	19.000	9.000
Accountantskosten	13.000	14.000

Nadere toelichting personeelskosten in fte's en in geld:

Beleidsproduct	Werkelijke formatie eind 2024	Geraamde Formatie 2025	Werkelijke formatie eind 2025	Loonsom begroting na wijziging	Loonsom werkelijk
Smart Governance	12,42	18,00	13,83	1.907.000	1.604.000
Ondersteuning	3,51	3,75	3,62	336.000	317.000
Totaal loonsom excl. projecten	15,93	21,75	17,45	2.243.000	1.921.000
Loonsom projectmedewerkers	4,83	1,67	1,78	155.000	155.000

De geraamde loonsom in de primaire begroting 2025 bedroeg € 2.442.000 en na wijzigingen € 2.243.000 (exclusief projecten). In verband met invulling van vacature-ruimte met tijdelijke inhuur is er € 229.000 budget verschoven van loonkosten naar inhuur derden.

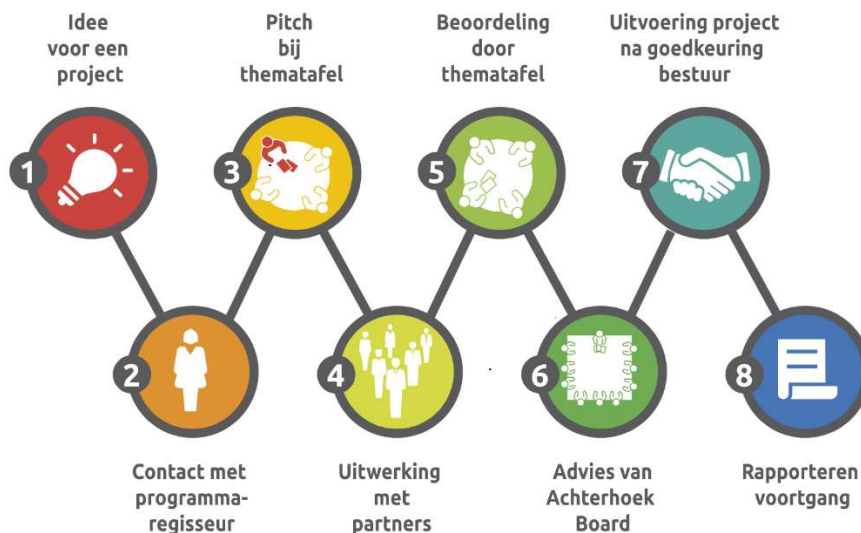
In totaal is er sprake van een positief saldo van € 322.000. Dit is als volgt te verklaren:

Kosten in €	Totaal
Vacatures	-321.000
Uitkering UWV	-9.000
Vergoeding stagairs	8.000
Totaal voordeel	-322.000

4 Paragraaf subsidies

4.1 Subsidiemogelijkheden voor projecten

Voor projecten die in de Achterhoek worden uitgevoerd bestaan er verschillende subsidiestromen bij verschillende organisaties. In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal zijn gebruikt voor subsidies in 2025.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een Thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De Thematafel leidt bij positief advies het projectvoorstel door naar de Achterhoek Board. Hierin wordt ook aangegeven op welke subsidiemogelijkheden een beroep wordt gedaan. Is de Achterhoek Board positief, dan wordt het voorstel voorgelegd aan het dagelijks bestuur. Indien er middelen gevraagd worden uit het investeringsfonds dan is het aan het algemeen bestuur om hier een besluit over te nemen.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projecttrekkers. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering. Verantwoording vindt door de uitvoerende partner plaats op basis van de afgegeven subsidiebeschikking. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's. Niet alle uitgaven lopen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek.

4.2 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld vanuit de gebiedsopgave Achterhoek. Door middel van een bulkbeschikking (2021) heeft de Provincie 7,2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2026 zijn ingezet. De middelen vanuit de Gebiedsopgave worden ingezet als cofinanciering voor projecten. Daarnaast heeft de provincie 2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt (2024) als cofinanciering voor de Regio Deal Achterhoek II.

In 2025 is vanuit de provincie € 1.081.060 vanuit de gebiedsopgave en cofinanciering Regio Deal toegekend aan projecten en daarnaast nog € 1.986.250 aan sectorale gelden. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

4.3 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is hoofdzakelijk gevoed met beschikbare incidentele middelen. Ook droeg de provincie vanuit de gebiedsopgave middelen bij aan het investeringsfonds van 8RHK ambassadeurs. Deze afspraken liepen tot en met 2023. Tot slot wordt het fonds – zoals afgesproken in de Achterhoek Werkt Door 2.0 en vastgelegd in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023– zo mogelijk gevoed uit een voordelig jaarsaldo van Regio Achterhoek. Dit is maximaal 0,50 per inwoner per jaar (circa € 150.000).

Van het investeringsfonds wordt jaarlijks € 250.000 ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar als jaarlijks budget om kleinschalige initiatieven te ondersteunen. De overige middelen worden ingezet als (co-) financiering) voor projecten.

Ontwikkeling investeringsfonds:	2025
Stand 1 januari (na resultaatbestemming)	5.482.000
bij: vrijval (projecten)	376.000
af: inzet eigen projecten	-352.000
af: inzet projecten derden	-287.000
af: kosten werkbudgetten Board, thematafels en initiatieven	-185.000
Stand 31 december	5.034.000

Vorbereiding op investeringen voor de langere termijn

We gaan steeds op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren. Het investeringsfonds is daarbij van grote waarde om voldoende cofinanciering te kunnen leveren.

4.4 Regio Deal

De Regio Deal middelen zijn een Rijksbijdrage. Voor Regiodeal I is vanuit het Rijk 20 miljoen beschikbaar gesteld. In 2025 waren er geen middelen meer beschikbaar vanuit de Regio Deal I voor nieuwe projecten. Er waren in 2025 nog wel projecten (deels) in uitvoering.

Begin 2024 is een nieuwe Regio Deal aanvraag toegekend voor 25 miljoen; Regio Deal Achterhoek II. In 2025 is vanuit deze middelen € 5.428.118 beschikbaar gesteld aan projecten. Projecten voor Regio Deal II moeten voor 1 januari 2029 uitgevoerd zijn.

4.5 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2021-2027 een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma “INTERREG Deutschland-Nederland”.

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg.

De zeven gemeentelijke Duitslandcoördinatoren hebben hierin een belangrijke rol. Zij acteren tussen de Euregio en de Thematafels om zo te komen tot nieuwe projecten die we in willen dienen.

Er loopt op dit moment is één project (EDL zie thematafel onderwijs en arbeidsmarkt).

4.6 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem (nieuw in periode 2023-2027), Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie. Regio Achterhoek is penvoerder voor de overheadkosten.

Voor de periode 2016-2024 was er een budget beschikbaar van € 6,2 mln. voor projecten. Deze periode is nu afgewikkeld en in 2025 is de subsidie voor de beheerkosten van Regio Achterhoek vastgesteld.

In 2024 is geld voor de Leader periode van 2023-2027 toegekend aan de Achterhoek. De Achterhoek krijgt hiermee € 1.028.190 EU middelen en € 153.461 provinciale middelen ter beschikking. Vorige periode was de Achterhoek het enige Leader-gebied in Gelderland, de huidige periode zijn er 6 gebieden. Voor de nieuwe periode zijn in 2025 vier projecten gestart.

Financiering projecten LEADER 2023-2027

Hieronder staat de totaalfinanciering van alle LEADER projecten die toegekend zijn.

	LEADER (POP)	Gemeenten	Provincie	Cofinanciering	Totaal
Totaal financiering	144.000	144.000	21.000	384.000	693.000

4.7 Volkshuisvestingsfonds

Het volkshuisvestingsfonds is een Rijksbijdrage van € 5,1 mln. Het betreft een specifieke uitkering. De looptijd is 8 juli 2021 tot en met 31 december 2031. Deze uitkering is toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem. Met deze middelen wordt de financiële slagkracht van gemeenten versterkt waardoor ze met een gezamenlijke aanpak de negatieve spiraal in kwetsbare gebieden kunnen doorbreken. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in een duurzame en veilige woonomgeving middels fysieke ingrepen. Het gehele bedrag is doorbeschikt aan de drie genoemde gemeenten.

Deel III

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2025

(bedragen x € 1.000,--)	Ultimo 2025		Ultimo 2024	
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>		-		-
- Investerings met een economisch nut	-		-	
<i>Financiële vaste activa</i>		283		684
- Leningen aan:				
- Personeelshypotheek	283		460	
- Projecten Leader Achterhoek	-		224	
Totaal vaste activa		283		684
Vlottende activa				
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		37.715		26.931
- Rekening-courantverhouding met Rijk	37.264		26.507	
- kortlopende deel personeelshypotheek	74		5	
- Overige vorderingen	377		419	
<i>Liquide middelen</i>		60		253
- Bank- en giroaldi	60		253	
<i>Overlopende activa</i>		460		1.146
Totaal vlottende activa		38.235		28.330
Totaal-generaal		38.518		29.014

BALANS PER 31 DECEMBER 2025

(bedragen x € 1.000,--) PASSIVA	Ultimo 2025		Ultimo 2024	
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		6.390		6.736
- Algemene reserve	492		392	
- Bestemming reserves (overige bestemmingsreserves)	5.508		6.316	
- Gerealiseerd resultaat nog te bestemmen	390		28	
<i>Voorzieningen</i>		17		-
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	17		-	
Totaal vaste passiva		6.407		6.736
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>		351		154
- Kasgeldleningen				
- Bank- en giroaldi				
- Overige schulden	351		154	
<i>Overlopende passiva</i>		31.760		22.124
Totaal vlottende passiva		32.111		22.278
Totaal-generaal		38.518		29.014

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Grondslagen activa en passiva

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De activa met relatief geringe betekenis (aanschafwaarde < € 2.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving van de activa (op lineaire en annuïteiten basis) vindt plaats vanaf het moment dat het object voor gebruik beschikbaar is en met inachtneming van de verwachte gebruiks- en nuttigheidsduur. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Bij de doorberekeningen van de kapitaallasten over de vermeerderingen gedurende het boekjaar is uitgegaan van het hele jaar.

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen tegen nominale waarden. Wanneer hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

Grondslagen resultaat

De baten en lasten zijn verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet.
- De financiële rechtmatigheid het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 6 juli 2025 door het algemeen bestuur is vastgesteld.
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
 - Ten aanzien van het M&O criterium geldt dat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid. Eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves (zijnde € 113.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.
 - Een rapporteringstolerantie van € 5.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2025

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	€	0
Boekwaarde per 1 januari 2025	€	0
Bij: Investerings 2025		0
Af : Afschrijvingen over 2025		0
Af: Desinvesteringen 2025		0
Boekwaarde per 31 december 2025	€	<u>0</u>

Verzekerde waarden

Onder de materiële vaste activa zijn de investeringen verantwoord voor huisvesting en inventaris.

Verzekerde waarde per balansdatum: 32.600

Financiële vaste activa	€	283.000
--------------------------------	---	----------------

Verstrekte hypotheekleningen ambtenaren

Boekwaarde per 1 januari 2025	€	465.000
Af : Aflossingen 2025		<u>-108.000</u>
	€	357.000
Af : kortlopend deel personeelshypotheekleningen (aflossingsdeel 2026)		<u>-74.000</u>
Boekwaarde per 31 december 2025	€	<u>283.000</u>

Met ingang van 1 januari 2009 is de gewijzigde wet Fido in werking getreden en kwam er op die datum van rechtswege een einde aan de Hypotheekregeling van de Regio Achterhoek. Lopende hypotheekleningen blijven gelden. In 2025 is er één extra aflossing geweest.

Verstrekte lening inzake projecten Leader

Stand per 1 januari 2025	€	224.000
Af: afgeloste leningen 2025	€	<u>-224.000</u>
Stand per 31 december 2025	€	<u>0</u>

VLOTTENDE ACTIVA

Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€	37.715.000
---	---	-------------------

Rekening-courantverhouding met het Rijk	<i>Stand per</i>	<i>Mutaties</i>	<i>Stand per</i>
	<i>01-01-2025</i>	<i>2025</i>	<i>31-12-2025</i>
BZK Schatkistbankieren	26.507.000	10.757.000	€ 37.264.000
Kortlopend deel personeelshypotheekleningen (aflossingsdeel 2026)			€ 74.000
Overige vorderingen		Debiteuren	€ 417.000
Voorziening Dubieuze debiteuren			-40.000

Specificatie van deze vorderingen naar ouderdom is als volgt: 2025 417.000

Van de debiteuren is eind februari 2026 een bedrag van € 46.353 nog te ontvangen.

Liquide middelen	€	60.000
-------------------------	---	---------------

Bank- en girosaldo

	<i>Stand per</i> 01-01-2025	<i>Mutaties</i> 2025	<i>Stand per</i> 31-12-2025
Bank Nederlandse Gemeenten	251.000	-192.000 €	59.000
ABN-AMRO	2.000	-1.000 €	1.000
	253.000	-193.000 €	60.000

Overlopende activa

	€	460.000
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	€	304.000
Overige vooruitbetaalde kosten	€	8.000
Overige nog te ontvangen inkomsten	€	148.000
	€	460.000

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

	1-1-2025	Toevoeging	Ontvangen	31-12-2025
te ontvangen Provincie	663.000	908.000	1.285.000	286.000
te ontvangen Rijk/RVO/Interreg	319.000	58.000	359.000	18.000
	982.000	966.000	1.644.000	304.000

PASSIVA

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Reserves / Bestemmingsreserves

	€	6.390.000
--	---	------------------

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2025	€	392.000
Bij: Toevoeging rente 2025		0
Bij: Overige toevoegingen 2025		100.000
Af: Onttrekkingen 2025		0
Saldo per 31 december 2025	€	492.000

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waar geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar).

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat.

Op 31 december 2025 bedraagt het saldo € 492.000.

Bestemmingsreserve

Saldo per 1 januari 2025	6.316.000
Bij: bestemming resultaat 2024	28.000
Bij: Overige toevoegingen 2025	676.000
Af: Onttrekkingen 2025	-1.512.000
Saldo per 31 december 2025	€ 5.508.000

	<i>specificatie:</i>				
	<i>investerings- fonds</i>	<i>toekomst bestendige organisatie</i>	<i>onderhoud huisvesting</i>	<i>Egalisatie reserve rente</i>	
Saldo per 1 januari 2025	5.454.000	838.000	24.000	0	6.316.000
Bij: bestemming resultaat 2024	28.000	0	0	0	28.000
Bij: Overige toevoegingen 2025	376.000	0	0	300.000	676.000
Af: Onttrekkingen 2025	-824.000	-688.000	0	0	-1.512.000
Saldo per 31 december 2025	<u>5.034.000</u>	<u>150.000</u>	<u>24.000</u>	<u>300.000</u>	<u>5.508.000</u>

Het investeringsfonds is een bestemmingsreserve die voor een groot deel is gevuld met destijds beschikbare incidentele middelen. Daarnaast wordt een toevoeging gedaan van max € 0,50 per inwoner door gemeenten. Voor de gemeenten is dit het voordelig jaarresultaat met een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2025 max € 151.253). Een klein deel wordt ingezet voor werkbudgetten voor Board en thematafels (in 2025 € 185.000). De overige inzet is bedoeld voor projecten (in 2025 € 352.000 eigen projecten en € 287.000 projecten derden).

In 2025 was er sprake van vrijval van cofinanciering van projecten voor een bedrag van € 76.000.

De reserve onderhoud huisvesting is voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten de komende jaren in het pand Raadhuisstraat.

De reserve toekomstbestendige organisatie is gevormd voor het opvangen van negatieve financiële effecten als gevolg van organisatieontwikkelingen en mogelijke frictiekosten.

De Egalisatiereserve rente is gevormd voor het opvangen van eventuele toekomstige rentedalingen.

Resultaat bestemming huidig jaar

Exploitatieresultaat 2025 € 390.000

Resultaat bestemming voorgaand jaar

Het exploitatieresultaat 2024 ad. € 28.000 is toegevoegd aan het investeringsfonds.

VOORZIENINGEN € **17.000**

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband risico's en verplichtingen, maar waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn.

De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

	<i>Verlofsparen</i>	
Saldo per 1 januari 2025	0 €	0
Bij: Toevoeging rente 2025	0	0
Bij: Overige toevoegingen 2025	17.000	17.000
Af: Onttrekkingen 2025	0	0
Saldo per 31 december 2025	<u>17.000</u> €	<u>17.000</u>

De Voorziening Verlofsparen is opgericht omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof.

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden		€	351.000
kortlopende schulden	Crediteuren	351.000	

Van de crediteuren is eind februari 2026 een bedrag van € 10.565 nog te betalen.

OVERLOPENDE PASSIVA

Door derden beklemde middelen	€	31.144.000
Nog te betalen bedragen	€	616.000
	€	<u>31.760.000</u>

Specificatie door derden beklemde middelen

	<i>Stand</i>			<i>Stand</i>
	<i>01-01-2025</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Vrijval</i>	<i>31-12-2025</i>
Subsidie uitvoeringsagenda fase 2	31.000	0	31.000	0
Subsidie uitvoeringsagenda fase 3	1.925.000	0	885.000	1.040.000
Cofinanciering Regiodeal II (bulk 4)	0	800.000	143.000	657.000
Decentralisatie uitkering Regiodeal	16.758.000	11.733.000	2.166.000	26.325.000
Volkshuisvestingsfonds	827.000	100.000	0	927.000
ZonMW 2025-2026	0	770.000	0	770.000
Cofinanciering div. kleine projecten	1.288.000	472.000	494.000	1.266.000
Cofinanciering Leader Achterhoek	677.000	118.000	636.000	159.000
	<u>21.506.000</u>	<u>13.993.000</u>	<u>4.355.000</u>	<u>31.144.000</u>

specificatie nog te betalen kosten:

Uitgaven inhuur derden	133.000
Saldo Bulk 2 nog te bestemmen	134.000
Uitgaven thematafels en board	7.000
Accountantskosten jaarstukken	9.000
Accountantskosten controleverklaringen woondeal	9.000
Uitgaven thuiswerken	8.000
Project EDL	11.000
Project Achterhoek monitor	27.000
Project Invulling Zoov ADC	7.000
Project Praat vandaag over morgen	56.000
Project AI als dataversneller	11.000
Project Datagedreven woningbouw	14.000
Project Publieke mobiliteit	147.000
Project Achterhoek Verbindt	9.000
Gemeente Doetinchem salaris adm. afrekening	2.000
Belastingdienst btw kw 4/2025	23.000
Premie reparatie uitkering 3e ww jaar	5.000
Overig	4.000
	<u>616.000</u>

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Automatisering

De Regio Achterhoek heeft geen eigen netwerk/systeembeheerders in dienst. Om de continuïteit en ondersteuning op het terrein van de automatisering te waarborgen is er voor het ICT-beheer een overeenkomst gesloten met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van drie maanden.

Personeelsinformatiesysteem

Met het oog op kostenreductie en continuïteit is voor de salarisadministratie samenwerking gezocht met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van zes maanden.

Voor personeelszaken is er een samenwerking met de gemeente Winterswijk, deze overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde tijd.

Huurovereenkomsten

Er is een huurovereenkomst afgesloten met derden voor de huur van kantoorruimte aan de Raadhuisstraat 25 in Doetinchem. De huurovereenkomst is aangegaan per 1 april 2019 tot en met maart 2022 en wordt telkens voortgezet voor een periode van één jaar met een opzegtermijn van drie maanden. De huur per jaar bedraagt € 23.000.

Onderhoudscontracten huisvesting

Er is een meerjarige overeenkomsten afgesloten voor de huur van een kopieerapparaat. De huurovereenkomst is aangegaan voor de periode van 1 jaar. De kosten per jaar bedragen € 1.500.

Contracten Personeelszaken

Ten behoeve van	Contracttermijn	Einddatum	Kosten per jaar
Terwerkstelling arbeidskrachten		Opzegtermijn 1 jaar	Afhankelijk van aantal detacheringen
Bedrijfszorgpakket	1 jaar	Opzegtermijn 2 maanden	Afhankelijk van aantal medewerkers
Bedrijfsarts	1 jaar	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van inzet uren
Dienstverlening uitvoering bovenwettelijke uitkeringen	Onbepaalde tijd	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van aantal uitkeringsgerechtigden

Gebeurtenissen na balansdatum

Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In januari 2026 heeft de Regio opnieuw een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio wederom gestuit.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

Programma	(a) Werkelijke Lasten	(b) Werkelijke Baten	(c) Werkelijke Saldo (a-b)	(d) Begrote Lasten	(e) Begrote Baten	(f) Begrote Saldo (d-e)	(g) Verschil Lasten (a-d)	(h) Verschil Baten (b-e)	(i) Verschil Saldo (g-h)
Smart Governance	4.951.000	1.910.000	3.041.000	5.477.000	2.268.000	3.209.000	-526.000	-358.000	-168.000
Bedrijfsvoering en rente									
- resultaat bedrijfsvoering	356.000	377.000	-21.000	383.000	378.000	5.000	-27.000	-1.000	-26.000
- renteresultaat	361.000	613.000	-252.000	373.000	573.000	-200.000	-12.000	40.000	-52.000
Subtotaal programma's	5.668.000	2.900.000	2.768.000	6.233.000	3.219.000	3.014.000	-565.000	-319.000	-246.000
Bijdrage deelnemende gemeenten			2.422.000			2.422.000			0
Resultaat voor bestemming (- = tekort)			-346.000			-592.000			246.000
Toevoegingen / ontrekkingen reserves : (+ = onttrekking / - = toevoeging)									
Smart Governance			936.000			787.000			149.000
Overige uitgaven en inkomsten									
- resultaat kostenplaatsen			0			5.000			-5.000
- renteresultaat			-200.000			-200.000			0
Subtotaal mutatie reserves			736.000			592.000			144.000
Resultaat na bestemming			390.000			0			390.000
Waarvan:									
- Incidentele baten en lasten			52.000						
- Structureel saldo			338.000						

Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Smart Governance

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 317.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatures en opleidingskosten) verminderd met extra inzet voor inhuur derden.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 936.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
Onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	225.000	185.000
Onttrekking investeringsfonds (projecten derden)	287.000	287.000
Onttrekking investeringsfonds (eigen projecten)	312.000	352.000
Onttrekking reserve toekomstbestendige organisatie	688.000	688.000
Sub-totaal onttrekkingen	1.512.000	1.512.000
Toevoeging investeringsfonds	-525.000	-376.000
Toevoeging algemene reserve	-100.000	-100.000
Toevoeging egalisatiereserve rente	-100.000	-100.000
Sub-totaal toevoegingen	-725.000	-576.000
Per saldo onttrekking reserves programma 1	787.000	936.000

Bedrijfsvoering en rente

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 73.000. Het voordeel is vooral ontstaan door een voordeel op de personeelskosten (€ 12.000), kantoorkosten (€ 8.000) en door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (€ 51.000).

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma is als volgt:

Mutatie reserves:	Raming gewijzigd	Werkelijk
Onttrekking reserve onderhoud huisvesting	5.000	-
Toevoeging egalisatiereserve rente	-200.000	-200.000
Per saldo toevoeging reserves programma 4	-195.000	-200.000

Onvoorzien en overhead

De kosten voor onvoorzien zijn € 196.000 (begroot € 196.000). De overhead 2025 bedraagt € 373.000. Zie specificatie van de overhead per programma in het taakveldenoverzicht in deel IV onderdeel 2.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2025 Leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12	L.Dennenberg	
Functiegegevens	Interim secretaris-directeur	
Kalenderjaar	2025	2024
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang-einde)	1-1 t/m 31-5	1-8 t/m 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5	5
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	510	525
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 235	€ 221
Maxima op basis van normbedragen per maand	€ 132.300	€ 154.000
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 235.875	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 71.400	€ 73.500
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 144.900	
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	
Totale bezoldiging, exclusief btw	€ 144.900	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	

Gegevens 2025 Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking	I. Rensink	
Functiegegevens	secretaris/directeur	
Kalenderjaar	2025	2024
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/06 t/m 31/12	N.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	N.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	N.v.t.
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	68.520	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	15.456	N.v.t.
<i>Subtotaal</i>	<i>83.976</i>	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	143.500	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	83.976	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Gegevens 2025	
Naam topfunctionaris	Functie
M. Boumans	Voorzitter algemeen bestuur/voorzitter dagelijks bestuur
J. Bengevoerd	Lid algemeen bestuur/lid dagelijks bestuur, vice voorzitter tot 1 september
A. Jetten	Lid algemeen bestuur vanaf 1 september
H. de Vries	Lid algemeen bestuur /lid dagelijks bestuur tot 22 mei
A. Fellingier	Lid algemeen bestuur vanaf 22 mei
M. Maasdam	Lid algemeen bestuur tot 20 juni
L. Werger	Lid algemeen bestuur vanaf 20 juni / vanaf 17 december lid dagelijks bestuur
A. Bronsvort	Lid algemeen bestuur / vanaf 28 mei ook lid dagelijks bestuur
A. Stapelkamp	Lid algemeen bestuur
P. van Domburg	Lid algemeen bestuur
J. van Oostrum	Lid algemeen bestuur

SiSa verantwoordingsinformatie 2025

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking siSa - d.d. 07-01-2025									
Verstreker	Uitkeringencode	Specifieke uitkering	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
EZ	F51	Eenmalige specifieke uitkering in verband met de uitvoering van ontwikkelplannen (pilots) ten behoeve van Actieagenda MKB-dienstverlening Gemeenten	Juridische grondslag Ontvanger	Totale besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
				Aard controle R Indicator: F51/01	Aard controle n.v.t. Indicator: F51/02				
VRO	J4	Regionale 5a tranche		Naam actielijn/ programmaalijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmaalijn/ pijler (jaar T) ten laaste van Rijksmiddelen	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmaalijn/ pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laaste van Rijksmiddelen per actielijn/ programmaalijn/ pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laaste van regionale financiering per actielijn/ programmaalijn/ pijler.	
				Aard controle n.v.t. Indicator: J4/01	Aard controle R Indicator: J4/02	Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle R Indicator: J4/03	Aard controle R Indicator: J4/04	Aard controle R Indicator: J4/05
				1 Leefbare gemeenschappen	€ 134.307	€ 134.351	€ 0	€ 0	
				2 Toekomstbestendige arbeidsmarkt	€ 182.035	€ 182.035			
				3 Duurzame economie	€ 255.631	€ 1.247.507			
				4 Monitoring en verankering sociale innovatie	€ 0	€ 0			
				5 Uitvoeringskosten (VAT)	€ 198.573	€ 0			
				6					
				7					
				8					
				9					
				10					
				11					
				12					
				13					
				14					
				15					
				Kopie Naam actielijn/ programmaalijn/ pijler	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmaalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laaste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmaalijn/ pijler. Inclusief uitvoering door derden	Toelichting		
				Aard controle n.v.t. Indicator: J4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/08		Aard controle n.v.t. Indicator: J4/09	
				1 Leefbare gemeenschappen	€ 134.307	€ 134.351			
				2 Toekomstbestendige arbeidsmarkt	€ 182.035	€ 182.035			
				3 Duurzame economie	€ 255.631	€ 1.247.507			
				4 Monitoring en verankering sociale innovatie	€ 0	€ 0			
				5 Uitvoeringskosten (VAT)	€ 244.768	€ 0			
				6					
				7					
				8					
				9					
				10					
				11					
				12					
				13					
				14					
				15					
				Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t. Indicator: J4/10	Aard controle R Indicator: J4/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/12			
				Nee	€ 1.460	Nee			

VRO	J47	Volkshuisvesting	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/02	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
Gemeenten			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/01	17	45	28	Zelfstandige uitvoering	Aard controle R Indicator: J47/05	Aard controle R Indicator: J47/06
			1 Deelplan 1: Berkelland	5	167	69		€ 122.808	€ 255.648
			2 Deelplan 2: Bronckhorst	2	12	12		€ 289.765	€ 571.578
			16 Deelplan Doelincchem					€ 12.045	€ 123.367
			Kopie deelplannaam						
			Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan						
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/07						
			1 Deelplan 1: Berkelland	€ 76.719					
			2 Deelplan 2: Bronckhorst	€ 171.474					
			16 Deelplan Doelincchem	€ 114.330					
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/09						
J210B		Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
			Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	€ 251.784	€ 1.784 19				
			1 1030005 Provincie Gelderland						
			2						
			3						
			4						
		Sisa tussen medeoverheden							

VERZAMELSTAAT AFREKENING GEMEENTEN

Programma	(a) Lasten	(b) Baten	(c) Saldo (b-a)	(d) Mutatie reserve	(e) Overschot bijdrage (c+d) inwonerbijdrage	(f) Ontvangen voorschot	(g) Bijdrage overschot	(h) Afrekening inwoner- bijdrage (f-g)
Smart Governance	4.951.000	4.332.000	-619.000	936.000	317.000	2.422.000	317.000	2.105.000
Bedrijfsvoering en rente								
- resultaat bedrijfsvoering	356.000	377.000	21.000	0	21.000	0	21.000	-21.000
- renteresultaat	361.000	613.000	252.000	-200.000	52.000	0	52.000	-52.000
Totaal	5.668.000	5.322.000	-346.000	736.000	390.000	2.422.000	390.000	2.032.000
(- = tekort) onttrekking = overschot								

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de programmabladen van de programmaverantwoording.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door algemeen bestuur op 6 juli 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 113.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

De rapporteringstolerantie voor het toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden in de paragraaf bedrijfsvoering is door het algemeen bestuur bepaald op € 5.000.

Bevinding

Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 0 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 113.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties is volgens het dagelijks bestuur overigens een bedrag van € 0 acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties worden ondernomen om vermeldde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van Regio Achterhoek te Doetinchem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen van Regio Achterhoek op 31 december 2025 alsmede van de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de begroting en de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de eigen verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat bij besluit van 2 juli 2025 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2025;
- de balans per 31 december 2025;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- de rechtmatigheidsverantwoording over 2025;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 2 juli 2025 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2025 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Regio Achterhoek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 113.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de totale lasten exclusief de toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 en 3 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2025. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 5.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is, hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2025 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstreking SiSa.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstreking SiSa. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2025, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2025 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstreking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en getrouw weergeven van de grootte en samenstelling van de baten en lasten over 2025 en van het vermogen op 31 december 2025 alsmede de financiële rechtmatigheid over 2025 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de eigen verordeningen, opgenomen bepalingen zoals opgenomen in het normenkader dat bij besluit van 2 juli 2025 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 2 juli 2025, het Controleprotocol WNT 2025, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de beoordeling van de controlewerkzaamheden die in het kader van de controle van de jaarrekening van de gemeente zijn uitgevoerd. Wij dragen de volledige verantwoordelijkheid voor onze controleverklaring

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Veenendaal,

RA12 Veenendaal B.V.

J. van der Borg RA

Deel IV

Uiteenzetting financiële positie

1 Algemene financiële beschouwing

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening 2025 van de Regio Achterhoek.

1.1 Algemene financiële beschouwing

Het boekjaar hebben wij afgesloten met een voordelig jaarsaldo van € 390.000 (€ 1,29 per inwoner). De ontwikkeling van de inwonerbijdrage is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Saldo
Programma Smart Governance	8,01	8,01	6,96	1,05
Programma Bedrijfsvoering en rente	0,00	0,00	-0,24	0,24
Totaal bijdrage gemeenten	8,01	8,01	6,72	1,29

Gemeenten betalen € 8,01 per inwoner op begrotingsbasis. Voorgesteld van het voordelige saldo ad € 389.670 (€ 1,29 per inwoner) € 151.253 toevoegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025, € 150.000 bestemmen voor extra impuls op lobby en marketing om de visie 2050 en lobbyagenda te vertalen naar concrete en begrijpelijke boodschappen, en aantrekkelijke campagnes om de regio scherp op de kaart te zetten en € 88.470 uit te keren aan de gemeenten in de verhouding van het aantal inwoners.

Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatures en opleidingskosten) verminderd met extra inzet voor inhuur derden en door rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

1.2 Mutaties van de reserves en voorzieningen

Voor de dekking van alle uitgaven van de Regio onttrekken wij ook middelen aan de reserves. Dit moeten wij volgens voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) afzonderlijk zichtbaar maken in de rekening.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan reserves is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Programma Smart Governance:			
Toevoegingen	151.000	725.000	576.000
Onttrekkingen	-813.000	-1.512.000	-1.512.000
Sub-totaal Smart Governance	-662.000	-787.000	-936.000
Programma Bedrijfsvoering en rente:			
Toevoegingen	-	200.000	200.000
Onttrekkingen	-5.000	-5.000	-
Sub-totaal Bedrijfsvoering en rente	-5.000	195.000	200.000
Totaal	-667.000	-592.000	-736.000

Op rekening basis zijn de onttrekkingen bij Smart Governance conform het begrote bedrag. De toevoeging is iets lager dan begroot. Bij de overige uitgaven en inkomsten is de onttrekking uit de reserve onderhoud huisvesting lager dan begroot. In de begroting is de toevoeging van het jaarresultaat tot een maximum van € 151.000 al opgenomen, terwijl dit op rekeningbasis bij de resultaatbestemming zal plaatsvinden.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan voorzieningen is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Programma Smart Governance:			
Toevoegingen	0	0	17.000
Onttrekkingen	0	0	0
Totaal	0	0	17.000

De toevoeging betreft de vorming van een voorziening verlofsparen.

1.3 Investerings

In 2025 zijn geen nieuwe investeringen gedaan.

1.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten inclusief de mutaties in de reserves.

	Saldo
Incidentele baten	1.543.000
Incidentele lasten	-2.227.000
Totaal	-684.000
Mutatie reserve (onttrekking)	736.000
Saldo incidenteel (voordelig)	52.000

2. OVERZICHT TAAKVELDEN 2025

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur			
0.1 Bestuur (inc. Regionale samenwerking)	4.935.745	4.072.451	-863.293
0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	372.811	0	-372.811
0.5 Treasury	3.381	612.509	609.128
0.8 Overige baten en lasten	0	259.877	259.877
Interne doorboeking kostenplaatsen	356.341	377.499	21.158
	5.668.278	5.322.336	-345.942
0.10 Mutatie reserves	276.833	1.012.445	735.612
Saldo van baten en lasten	5.945.111	6.334.781	389.670

3. VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2025

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2024	Programma Smart Governance	Programma Bedrijfsvoering	Rente resultaat	Werkelijke totaal ongewijzigd beleid	Totaal per inwoner werkelijk	Totaal begroot primair	Afrekening verslagjaar
Aalten	27.319	190.037	-1.911	-4.617	183.509	6,72	218.700	-35.191
Berkelland	43.928	305.573	-3.072	-7.424	295.076	6,72	351.662	-56.585
Bronckhorst	36.124	251.287	-2.527	-6.105	242.655	6,72	289.188	-46.533
Doetinchem	59.648	414.925	-4.172	-10.081	400.672	6,72	477.507	-76.835
Montferland	36.879	256.539	-2.579	-6.233	247.726	6,72	295.232	-47.505
Oost Gelre	29.972	208.492	-2.096	-5.066	201.330	6,72	239.938	-38.608
Oude IJsselstreek	39.394	274.034	-2.755	-6.658	264.620	6,72	315.365	-50.745
Winterswijk	29.242	203.414	-2.045	-4.942	196.427	6,72	234.094	-37.668
Totalen	302.506	2.104.302	-21.158	-51.128	2.032.016		2.421.686	-389.670
Bijdrage per inwoner gemeenten (incl btw)		6,96	-0,07	-0,17		6,72	8,01	1,29

Raadsvergadering

Dossiernummer	4610
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 juli 2026
Agendapunt	11.b
Titel	Programmabegroting 2027 en Financiële begroting Regio Achterhoek 2027–2030

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	7 juli 2026

Voorgesteld besluit

Besluit

1. In stemmen met programma 1 'Bestuur en organisatie' en programma 3 'Bedrijfsvoering en Rente' en de verplichte paragrafen van de Programmabegroting 2027 en Financiële begroting 2027–2030.
2. Kennisnemen van programma 2 'Ontwikkelingen'.
3. Geen zienswijze in dienen op de Programmabegroting 2027 en Financiële begroting 2027–2030 van de Regio Achterhoek.

Zaaknummer : 1460325
Raadsvergadering : 7 juli 2026

Onderwerp : Programmabegroting 2027 en Financiële begroting Regio Achterhoek 2027-2030

Collegevergadering : 9 juni 2026
Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller : Klaas Kellij tel. : 0545-250250
Team Concernstaf

Te nemen besluit

1. In stemmen met programma 1 'Bestuur en organisatie' en programma 3 'Bedrijfsvoering en Rente' en de verplichte paragrafen van de Programmabegroting 2027 en Financiële begroting 2027-2030.
2. Kennisnemen van programma 2 'Ontwikkelingen'.
3. Geen zienswijze in dienen op de Programmabegroting 2027 en Financiële begroting 2027-2030 van de regio Achterhoek.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Wij nemen deel aan de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek. De Regio Achterhoek stuurt ons de Programmabegroting 2027 en Financiële begroting 2027-2030. De gemeente, zowel college als raad krijgt de gelegenheid zienswijzen in te dienen.

Argumentatie

1. De Programmabegroting en Financiële begroting sluiten aan op de in gang gezette ontwikkeling

In mei 2026 is de conceptvisie aan de Achterhoek Raad ter bespreking voorgelegd. De visie bestaat uit een scherpe ambitie richting 2050, drie ontwikkelijnen en een beschrijving van hoe de Regio Achterhoek dit wil gaan waarmaken (de realisatiekracht). De begroting bestaat dan uit de programma's 'Bestuur en organisatie', 'Ontwikkelijnen' en 'Bedrijfsvoering en Rente'. De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Bestuur en organisatie. De activiteiten en begroting van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten gekoppeld.

2. De begroting is qua inhoud breder dan alleen de taken die Regio Achterhoek uitvoert

Zo wil de Regio Achterhoek zichtbaar maken wat er buiten de eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen. Het programma Ontwikkelijnen geeft inzicht in de doelen, activiteiten en projecten per ontwikkelijn/thema. Met deze begrotingsvorm worden de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar gemaakt. Dit programma is bedoeld ter informatie en niet ter vaststelling. De projecten van dit programma worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

3. De begroting is sluitend en het indienen van een zienswijze is niet nodig.

Op basis van de ingediende stukken zien wij geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze.

Kanttekeningen en risico's

Geen.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Financiën

De inwonerbijdrage 2027 stijgt met € 0,34 per inwoner (van € 8,24 in 2026 naar € 8,58 in 2027). Het gaat hierbij om een autonome stijging van de kosten. Het weerstandvermogen is op voldoende niveau.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Het raadsbesluit wordt per brief meegedeeld aan de Regio Achterhoek.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Wij zijn deelnemer in de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek.

Planning en evaluatie

De begroting is door de Regio Achterhoek tijdig aan ons aangeleverd. Door uitval van een medewerker zijn de stukken intern te laat in behandeling genomen waardoor dit raadsbesluit uiterlijk 8 september 2026 genomen moet zijn om nog onderdeel te kunnen uitmaken van de vaststelling door het Algemeen Bestuur van de Regio Achterhoek op 9 september 2026.

Alternatieven

Geen.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 7 juli 2026

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 9 juni 2026

b e s l u i t:

1. In stemmen met programma 1 'Bestuur en organisatie' en programma 3 'Bedrijfsvoering en Rente' en de verplichte paragrafen van de Programmabegroting 2027 en Financiële begroting 2027-2030.
2. Kennismemen van programma 2 'Ontwikkelingen'.
3. Geen zienswijze in dienen op de Programmabegroting 2027 en Financiële begroting 2027-2030 van de Regio Achterhoek.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 7 juli 2026

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Aan de colleges van de aan de
Regio Achterhoek deelnemende gemeenten

Doetinchem : 13 mei 2026
Bijlage(n) : 1
Inlichtingen bij : mevrouw E. van Zuuk (06 380 665 24)
Zaaknummer : 2027433/EsvZuu/AnZwe
Onderwerp : Programmabegroting 2027

Geacht college,

Hierbij ontvangt u de programmabegroting 2027 van Achterhoek Ambassadeurs (Regio Achterhoek). Met de programmabegroting besluiten de deelnemende gemeenten over de beleidsprioriteiten en de financiële kaders. Op 16 april 2026 is de kaderbrief voor de programmabegroting 2027 aan u toegezonden.

De begroting bestaat uit een beleidsbegroting met de programma's en verplichte paragrafen, een financiële begroting en bijlagen. Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 'Bestuur en organisatie' en programma 3 'Bedrijfsvoering en Rente' en de verplichte paragrafen. Programma 2 'Ontwikkellijnen' is bedoeld ter informatie en niet ter vaststelling. De projecten van dit programma worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het boekwerk.

Volgens de vastgestelde planning ligt de begroting in het algemeen bestuur van 9 september 2026 ter besluitvorming voor. Zienswijzen ontvangen voor 15 augustus 2026 worden meegenomen in de verzending van de vergaderstukken. Zienswijzen ontvangen na deze datum worden later toegevoegd aan de vergaderstukken of mondeling ingebracht in de vergadering.

Hoogachtend,
namens het dagelijks bestuur van Regio Achterhoek

I. Rensink
secretaris/directeur

Aan de colleges van de aan
Regio Achterhoek deelnemende gemeenten

Doetinchem :17 april 2026
Bijlage(n) : -
Informatie bij : E. van Zuuk
Portefeuillehouder: M. Boumans
Zaaknummer : 2027433
Onderwerp : Kaderbrief programmabegroting 2027

Geacht college,

Hierbij ontvangt u de kaderbrief voor de programmabegroting 2027 van Regio Achterhoek.

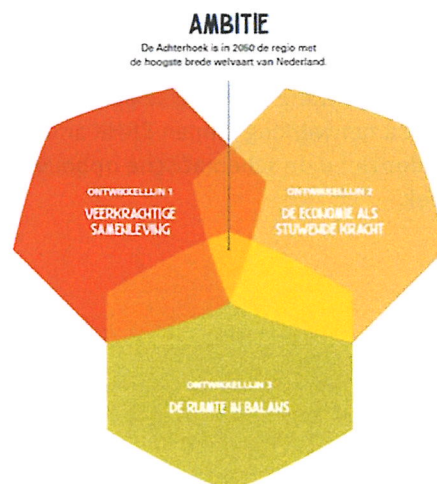
Procedure

In deze kaderbrief worden de algemene financiële en beleidsmatige kaders weergegeven (artikel 34b WGR). Deze kaders worden uitgewerkt tot een programmabegroting 2027, welke voor 15 mei aan de gemeenten wordt toegezonden. De individuele gemeenteraden kunnen tot 15 augustus hun zienswijzen indienen en daarna vindt besluitvorming plaats in het algemeen bestuur van 9 september. Aan het eind van de kaderbrief is de behandelprocedure voor het vaststellen van de programmabegroting van Regio Achterhoek voor 2027 opgenomen. Wij vragen u om uw Raad in kennis te stellen van de kaderbrief.

Beleidskaders 2027

Inhoudelijke agenda en rolneming

Bij de evaluatie in 2024 is geconstateerd dat er behoefte is om de inhoudelijk agenda en rolneming van de Achterhoek Ambassadeurs tegen het licht te houden. En in het verlengde daarvan de huidige visie 2030 te actualiseren en vernieuwen. Beide processen zijn in 2025 gestart. In mei 2026 zal de conceptvisie aan de Achterhoek Raad ter bespreking worden voorgelegd. De visie bestaat uit een scherpe ambitie richting 2050, drie ontwikkellijnen en een beschrijving van hoe we dit willen gaan waarmaken (de realisatiekracht). De ambitie is om in 2050 de regio te zijn met de hoogste brede welvaart in Nederland, De drie inhoudelijke ontwikkellijnen vormen de 3 pijlers waar onze ambitie op rust en de gebieden waar we extra op in willen zetten.

Elke ontwikkellijn heeft een eigen ambitie. Die zijn (in concept):

1. *De Achterhoek is in 2050 de meest veerkrachtige regio van Nederland – met sterke netwerken, talent en onderlinge solidariteit als basis.*
2. *In 2050 is de Achterhoek dé MKB-regio van Europa.*
3. *In 2050 is het Achterhoekse landschap sterk en herkenbaar. Groei heeft bijgedragen aan landschapskwaliteit, vitale kernen en een duurzaam economisch fundament.*

Deze ontwikkellijnen worden 30 bestuurlijk aangestuurd en richten zich op concrete ontwikkelprogramma's.

8RHK ambassadeurs is de verbindende schakel tussen strategie en uitvoering en dragen bij aan het versterken van de positie, zichtbaarheid en slagkracht van de regio. Agendasettend, Ontwikkeland, Vernieuwend, Verbindend, Uitdragend en Realiserend.

Langjarige investeringen in de Achterhoek (Nationaal Programma Vitale Regio's)

Naast de Visie is het Regioplan in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) een belangrijk koersdocument dat medio 2026 gereed is. Het regioplan vormt een richtinggevend en strategisch document voor de samenwerking tussen regio en Rijk. Het:

- brengt een gezamenlijke taal en positionering aan (ondersteunt daarbij lobby en positionering van de regio)
- agendeert de belangrijkste strategische opgaven
- biedt een inhoudelijke basis voor uitvoeringsagenda's
- verbindt regionale initiatieven aan het gesprek met het Rijk
- draagt bij aan een passende beleids- en investeringslogica vanuit het Rijk

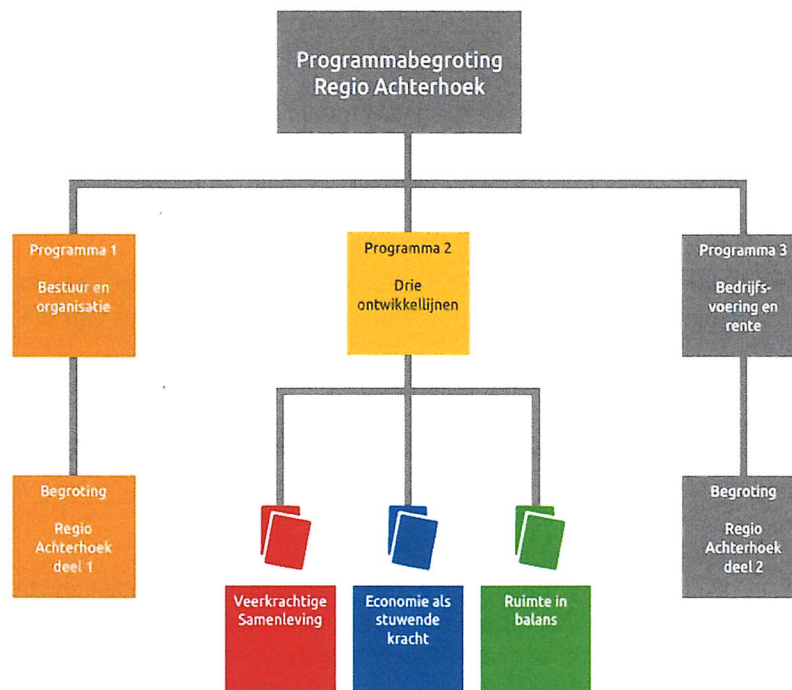
Het Regioplan sluit nauw aan bij de drie ontwikkellijnen in de Visie 2050 maar heeft een bredere scope. Zo komen ook thema's als Veiligheid (incl. ondermijnende criminaliteit en sociale cohesie) en Rijkswerkgelegenheid aan bod. Het Regioplan moet leiden tot (structurele) Rijksinvesteringen in de Achterhoek. Vanuit het Rijk zijn procesmiddelen beschikbaar gesteld om gedurende 3 jaar (2025-2027) het NPVR voor de Achterhoek handen en voeten te geven.

Overige actuele ontwikkelingen

In mei wordt het nieuwe regiomerk voor de Achterhoek gepresenteerd. We kennen in de regio veel initiatieven en samenwerkingen en door samen hetzelfde verhaal over de regio te vertellen versterken we onze zichtbaarheid, onderlinge samenhang en trots en verbondenheid. Samen met Achterhoek Toerisme is de afgelopen periode gewerkt aan een regiobreed merk, waarin ondernemers, bezoekers, overheden, organisaties, en inwoners zich herkennen. De uniforme profilering van de regio helpt ook om de lobbyagenda te versterken.

Indeling programmabegroting

De drie ontwikkellijnen verwerken we ook in onze begroting 2027. De begroting bestaat dan uit de programma's 'Bestuur en organisatie', 'Ontwikkellijnen' en 'Bedrijfsvoering en rente'. Met deze indeling willen we de samenwerking binnen 8RHK ambassadeurs zichtbaar en controleerbaar maken. Hieronder ziet u de schematische opbouw van de indeling van de begroting van Regio Achterhoek.

Programma 1 Bestuur en organisatie

De Achterhoek kent met 8RHK ambassadeurs een sterke samenwerking tussen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Doel is een krachtige regio die snel en besluitvaardig samenwerkt om de Achterhoek (economisch) sterk te houden. De regionale samenwerkingsstructuur geeft sturing aan een gedragen regionale visie en de realisatie daarvan. Hierbij kent ons model speciale aandacht voor de positie van de raadsleden binnen de regionale samenwerking, die is vormgegeven in de Achterhoek Raad. 8RHK Ambassadeurs is de motor van de Governance. De taken van 8RHK Ambassadeurs zijn in dit onderdeel opgenomen.

De belangrijkste doelen van 8RHK zijn:

- Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking
- Slagkracht in bestuurlijke besluitvorming
- Adequate realisatiekracht
- Draagvlak en bereik vergroten
- Communicatie en public affairs

Bovenstaande werkzaamheden en de bedrijfsvoering uit programma 3 voeren we uit met een organisatie van 19,75 fte structurele formatie. Aan dit programma (en aan programma 3) is de bijdrage van gemeenten in de organisatiekosten gekoppeld.

Programma 2 Ontwikkelijnen

Dit is opgenomen om inzicht te geven in de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, dit programma is informierend. In dit programma worden onder andere ambitie, de ontwikkelprogramma's en projecten van de drie ontwikkelijnen weergegeven. De komende maanden worden deze ontwikkelprogramma's nog uitgewerkt, waardoor deze in 2027 nog niet volledig kunnen worden opgenomen in het boekwerk. De werkzaamheden en projecten in dit programma zijn breder dan hetgeen 8RHK zelf uitvoert. Dit programma is informierend en niet ter vaststelling.

Programma 3 Bedrijfsvoering en rente

Onder dit programma vallen de werkzaamheden voor bedrijfsvoering en treasury.

Besluitvorming programma's en paragrafen

Gemeenten zullen gevraagd worden in te stemmen met programma 1 'Bestuur en organisatie', programma 3 'Bedrijfsvoering en rente' en de verplichte paragrafen. Programma 2 'Ontwikkellijnen' wordt aangeboden ter kennisneming, omdat dit breder is dan hetgeen de Regio zelf uitvoert.

De besluitvorming over de concept Visie 2050 en daarmee de inhoudelijke agenda volgt in november. De organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden binnen de bestaande financiële kaders uitgewerkt.

Financiële uitgangspunten 2027

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs hanteren we de volgende uitgangspunten:

- **Een structureel sluitende begroting**

Een structureel sluitende begroting is volgens de eisen van de Provincie een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor structurele dekking in het laatste jaar. Het algemeen bestuur heeft echter aangegeven een structureel sluitende begroting te willen vanaf het eerste jaar tot en met het laatste jaar van de meerjarenraming.

- **Realistisch begroten**

We hanteren de volgende uitgangspunten ten aanzien van specifieke kostenposten of inkomsten:

- *Indexeren* volgens de afgesproken systematiek in 2021 (AB 15 december 2021).
 - *Loonkosten*: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2025 (loonvoet sector overheid zie tabel hieronder) inclusief nacalculatie van het voorlaatste begrotingsjaar.
 - *Overige exploitatiekosten*: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2025 (overheidsconsumptie netto materieel zie tabel hieronder).
- *Renteopbrengsten*: uitgaan van werkelijke renteopbrengsten per jaarschijf en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egalisereserve rente. We hanteren een rentebate van € 200.000 als structurele dekking voor de organisatiekosten. Dit bedrag is gebaseerd op de gemiddelde verwachte renteopbrengsten 2026-2030. Meer ontvangen rente in een jaar wordt toegevoegd aan de egalisereserve rente en bij lagere renteopbrengsten wordt dit onttrokken aan de egalisereserve rente. De egalisereserve rente mag een maximale omvang van € 600.000 hebben. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.
- In de begroting is een structurele *opbrengst vanuit subsidies* van € 120.000 verwerkt. Meestal zijn subsidies wel meerjarig, maar niet structureel dus hier zit een verhoogd risico dat we doorrekenen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Onderstaand de bijbehorende indexcijfers uit de septembercirculaires:

Indexcijfers	Loonindex			Prijsindex Circulaire 2025
	Circulaire 2024	Circulaire 2025	Begroting 2027	
2026 nacalculatie	3,8%	2,9%	-0,9%	
2027		5,1%	5,1%	2,2%
Te hanteren index in begrotingsjaar 2027			4,2%	2,2%

Bijdrage gemeenten 2027

Op basis van bovengenoemde financiële uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage voor **2027 € 107.672** voor de gemeenten.

Specificatie absolute stijging	Totaal
Loonsom	94.962
Opleidingsbudget (1,5% van de loonsom)	1.424
Overige exploitatiekosten (huur, ICT, verzekering, etc.)	11.286
Totale stijging	107.672

Bijdrage van de gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2026	2.500.005	8,24
Absolute stijging van de autonome kosten	107.672	0,34
Bijdrage van gemeenten 2027	2.607.677	8,58

Jaarlijks wordt een eventueel overschot bij de bestemming van het jaarresultaat toegevoegd aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2027: max. € 151.909), zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025.

Risico's, weerstandsvermogen en reserves

In de begroting is een structurele subsidieopbrengst opgenomen van € 120.000. Subsidies zijn niet structureel, vaak wel meerjarig. Ondanks dat er steeds wel nieuwe subsidies worden toegekend, zit hier een verhoogd risico. Dit risico nemen we mee bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio. Wellicht dat dit risico nog hoger wordt als de NPVR-middelen met structurele formatie worden ingezet.

Voor de normale bedrijfsrisico's is een weerstandscapaciteit aanwezig van € 500.000. Het maximale te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen is gebaseerd op $1,4 \times \text{benodigde weerstandscapaciteit}$, dit is $1,4 \times € 489.000 = € 685.000$. De weerstandsratio bedraagt 1,0. In de programmabegroting 2027 wordt een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

Er is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd (€ 150.000) voor kosten voor organisatieontwikkeling en mogelijke frictiekosten naar aanleiding van de uitwerking van de inhoudelijke agenda en de bijbehorende Governance. Komende maanden moet dit duidelijk worden of hiervoor nog aanvullende kosten gemaakt gaan worden.

Er is een egalisatiereserve rente gevormd voor het opvangen van verschillen tussen werkelijk ontvangen rente en structurele inzet van rente als dekking van de organisatiekosten. De egalisatiereserve is een buffer, waarmee eventuele tekorten in het ene jaar kunnen worden opgevangen met overschotten in het andere jaar.

Het investeringsfonds bevat begin 2026 € 5 mln. Hiervan is € 4 mln. ingezet als cofinanciering voor Regiodeal II. Het restant is nodig voor eigen projecten (onverwachte hoek) en voor werkbudgetten voor tafels en board. Het investeringsfonds wordt gevoed met incidentele opbrengsten uit subsidies en een eventueel positief jaarsaldo van Regio Achterhoek (tot een maximum van € 0,50 per inwoner).

Behandelprocedure

Volgens de vastgestelde planning dient de begroting in het algemeen bestuur van **9 september** te worden vastgesteld. Hiervoor geldt de volgende procedure:

16 april	De kaderbrief wordt behandeld in de vergadering van het dagelijks bestuur. Direct daarop wordt de kaderbrief ter informatie verzonden aan de colleges van de deelnemende gemeenten met het verzoek dit door te zetten naar de raden.
13 mei	De programma's, verplichte paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
15 mei	Het volledige boekwerk wordt aan de deelnemende gemeenten verzonden ter behandeling in de raad voor het geven van zienswijzen.
15 aug	Tot 15 augustus mogelijkheid voor gemeenten om zienswijzen over de programmabegroting kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
9 sept	Besluitvorming over de programmabegroting in de vergadering van het algemeen bestuur.
In het najaar	Eventuele organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden verder uitgewerkt en indien nodig met een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

De gemeenten worden verzocht om de zienswijze van de raad ten aanzien van de programmabegroting 2027, die zij rond 15 mei toegestuurd krijgen, uiterlijk **15 augustus 2026** schriftelijk kenbaar te maken.

Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur van Regio Achterhoek

I. Rensink
secretaris/directeur

mr. M. Boumans MBA MPM
voorzitter

Programmabegroting
en
Financiële begroting
2027 – 2030

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord

Inleiding	1
Opbouw begroting	2
Samenvatting financiële begroting	4
Besluitvormingsproces begroting	6

Deel 1 Beleidsbegroting: programma's

Programma 1: Bestuur en organisatie

Bestuur en organisatie (begroting Regio Achterhoek)	8
--	---

Programma 2: Ontwikkellijnen

2.1 Veerkrachtige samenleving	15
2.2 Economie als stuwende kracht	17
2.3 Ruimte in balans	18

Programma 3: Bedrijfsvoering en Rente

Bedrijfsvoering en rente (begroting Regio Achterhoek)	20
--	----

Deel 2 Beleidsbegroting: paragrafen

1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	22
2. Paragraaf financiering	26
3. Paragraaf bedrijfsvoering	29
4. Paragraaf subsidies	31

Deel 3: Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten per programma	35
Meerjarenraming 2027-2030	36
Toelichting op baten en lasten	37

Bijlagen

Formatieplan	41
Staat van reserves en voorzieningen	43
Taakvelden	46
Verzamelstaat bijdragen gemeenten	47

Bestuurlijk voorwoord

Wij bieden u de begroting aan voor het jaar 2027 van Achterhoek ambassadeurs; het Achterhoekse samenwerkingsverband van de acht Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland. De regionale 3O samenwerking is terug te vinden in de opbouw van deze begroting. De begroting is qua inhoud breder dan alleen de taken die Regio Achterhoek uitvoert. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen met ons Achterhoek ambassadeurs vormen.

Bij de evaluatie in 2024 is geconstateerd dat er behoefte is om de inhoudelijk agenda en rolneming van de Achterhoek Ambassadeurs tegen het licht te houden. En in het verlengde daarvan de huidige visie 2030 te actualiseren en vernieuwen. Beide processen zijn in 2025 gestart. In mei 2026 zal de conceptvisie aan de Achterhoek Raad ter bespreking worden voorgelegd. De visie bestaat uit een scherpe ambitie richting 2050, drie ontwikkellijnen en een beschrijving van hoe we dit willen gaan waarmaken (de realisatiekracht). 8RHK ambassadeurs is de verbindende schakel tussen strategie en uitvoering en dragen bij aan het versterken van de positie, zichtbaarheid en slagkracht van de regio. Agendasettend, Ontwikkeland, Vernieuwend, Verbindend, Uitdragend en Realiserend.

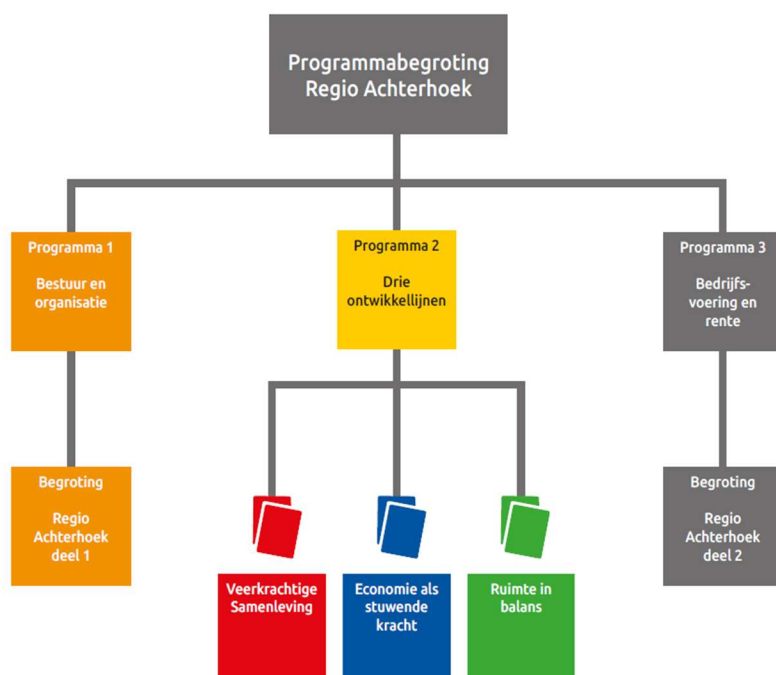
De drie ontwikkellijnen verwerken we ook in onze begroting 2027. De begroting bestaat dan uit de programma's 'Bestuur en organisatie', 'Ontwikkellijnen' en 'Bedrijfsvoering en rente'. De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Bestuur en organisatie. De activiteiten en begroting van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten gekoppeld. Deze ontwikkellijnen worden 3O bestuurlijk aangestuurd en richten zich op concrete ontwikkelprogramma's. Het programma Ontwikkellijnen geeft inzicht in de doelen, activiteiten en projecten per ontwikkellijn/thema. Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar.

Het projectenoverzicht dat per Ontwikkellijn is bijgevoegd is niet uitputtend, want er zijn steeds projecten in ontwikkeling en ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek ambassadeurs een bijdrage beschikbaar is gesteld. Programma 2 van de begroting is bedoeld ter informatie en niet ter vaststelling. De projecten van dit programma worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

NB In de begroting hanteren we de officiële naam van de samenwerkingsregeling: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken we de naam Achterhoek ambassadeurs.

Opbouw begroting

De programmabegroting van Regio Achterhoek bestaat uit 3 programma's; 'Bestuur en organisatie', 'Ontwikkelijnen' en 'Bedrijfsvoering en Rente'. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, het is onderdeel van de verschillende thema's. De werkzaamheden van de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en het algemeen/dagelijks bestuur komen terug in het programma Bestuur en organisatie. Ook zijn hier lobby, communicatie, monitoring en subsidiewerkzaamheden ondergebracht.

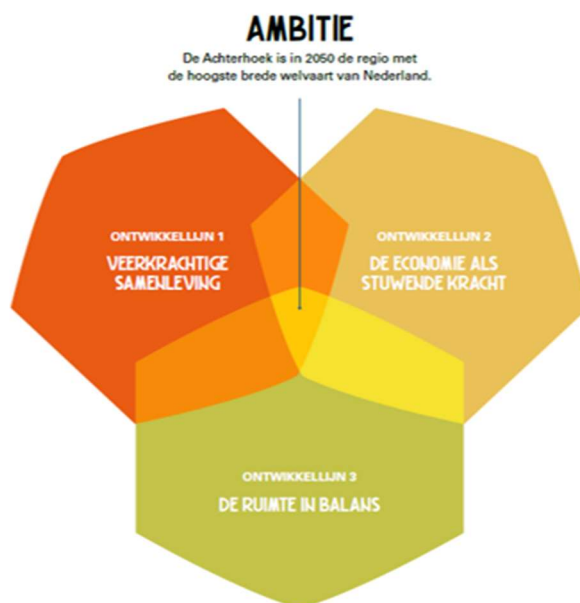

Actuele ontwikkelingen

Onderstaand de ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030.

Inhoudelijke agenda en rolneming

Bij de evaluatie in 2024 is geconstateerd dat er behoefte is om de inhoudelijk agenda en rolneming van de Achterhoek Ambassadeurs tegen het licht te houden. En in het verlengde daarvan de huidige visie 2030 te actualiseren en vernieuwen. In mei 2026 zal de conceptvisie 'Op weg naar 2050. Kom maar op!' aan de Achterhoek Raad ter bespreking worden voorgelegd. De visie bestaat uit een scherpe ambitie richting 2050, drie ontwikkelijnen en een beschrijving van hoe we dit willen gaan waarmaken (de realisatiekracht). De ambitie is om in 2050 de regio te zijn met de hoogste brede welvaart in Nederland. De drie inhoudelijke ontwikkelijnen vormen de pijlers waar onze ambitie op rust en de gebieden waar we extra op in willen zetten.

Elke ontwikkellijn heeft een eigen ambitie. Die zijn (in concept):

1. *De Achterhoek is in 2050 de meest veerkrachtige regio van Nederland – met sterke netwerken, talent en onderlinge solidariteit als basis.*
2. *In 2050 is de Achterhoek dé MKB-regio van Europa.*
3. *In 2050 is het Achterhoekse landschap veerkrachtig en herkenbaar. Ontwikkeling heeft bijgedragen aan landschapskwaliteit, vitale kernen en een duurzaam economisch fundament.*

Deze ontwikkellijnen worden 30 bestuurlijk aangestuurd en richten zich op concrete ontwikkelprogramma's. 8RHK ambassadeurs is de verbindende schakel tussen strategie en uitvoering en dragen bij aan het versterken van de positie, zichtbaarheid en slagkracht van de regio.

De besluitvorming over de concept Visie 2050 en daarmee de inhoudelijke agenda volgt in november. De organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden binnen de bestaande financiële kaders uitgewerkt.

Langjarige investeringen in de Achterhoek (Nationaal Programma Vitale Regio's)

Naast de Visie 2050 werken we ook aan het Regioplan in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Het regioplan is het instrument waarmee we de onderwerpen uit onze visie agenderen in ons gesprek met het Rijk.

Het Regioplan sluit dus nauw aan bij de drie ontwikkellijnen in de Visie 2050 maar heeft een bredere scope. Zo komen ook thema's als Veiligheid (incl. ondermijnende criminaliteit en sociale cohesie) en Rijkswerkgelegenheid aan bod. Het Regioplan moet leiden tot (structurele) Rijksinvesteringen in de Achterhoek. Vanuit het Rijk zijn procesmiddelen beschikbaar gesteld om gedurende 3 jaar (2025-2027) het NPVR voor de Achterhoek handen en voeten te geven.

Overige actuele ontwikkelingen

In mei wordt het nieuwe regiomerk voor de Achterhoek gepresenteerd. We kennen in de regio veel initiatieven en samenwerkingen en door samen hetzelfde verhaal over de regio te vertellen versterken we onze zichtbaarheid, onderlinge samenhang en trots en verbondenheid. Samen met Achterhoek Toerisme is de afgelopen periode gewerkt aan een regiobreed merk, waarin ondernemers, bezoekers, overheden, organisaties, en inwoners zich herkennen. De uniforme profilering van de regio helpt ook om de lobbyagenda te versterken.

Samenvatting financiële begroting

Financiële uitgangspunten 2027

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs hanteren we de volgende uitgangspunten:

- **Een structureel sluitende begroting**

Een structureel sluitende begroting is volgens de eisen van de Provincie een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor structurele dekking in het laatste jaar. Het algemeen bestuur heeft echter aangegeven een structureel sluitende begroting vanaf het eerste jaar tot en met het laatste jaar van de meerjarenraming te willen.

- **Realistisch begroten**

We hanteren de volgende uitgangspunten ten aanzien van specifieke kostenposten of inkomsten:

- *Indexeren* volgens de afgesproken systematiek (AB 15 december 2021).
 - Loonkosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2025 (loonvoet sector overheid) inclusief nacalculatie van het voorlaatste begrotingsjaar.
 - Overige exploitatiekosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2025 (overheidsconsumptie netto materieel).
- *Renteopbrengsten*: uitgaan van werkelijke renteopbrengsten per jaarschijf en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egalisatiereserve rente. We hanteren een rentebate van € 200.000 als structurele dekking voor de organisatiekosten. Dit bedrag is gebaseerd op de gemiddelde verwachte renteopbrengsten 2026-2030. Meer ontvangen rente in een jaar wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve rente en bij lagere renteopbrengsten wordt dit onttrokken aan de egalisatiereserve rente. De egalisatiereserve rente mag een maximale omvang van € 600.000 hebben. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.
- In de begroting is een structurele *opbrengst vanuit subsidies* verwerkt van € 120.000. Meestal zijn subsidies wel meerjarig, maar niet structureel dus hier zit een verhoogd risicoprofiel dat we meenemen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de algemene financiële beschouwing in deel 3 onderdeel 3.1.

Bijdrage gemeenten 2027

Op basis van bovengenoemde financiële uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage voor **2027 € 107.672** voor de gemeenten én is de begroting structureel sluitend.

Bijdrage van de gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van gemeenten 2026	2.500.005	8,24
Absolute stijging van de autonome kosten	107.672	0,34
Bijdrage van gemeenten 2027	2.607.677	8,58

Jaarlijks wordt een eventueel overschot bij de bestemming van het jaarresultaat toegevoegd aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2027: max. € 151.909), zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025.

Risico's weerstandsvermogen en reserves

In de begroting is een structurele subsidieopbrengst opgenomen van € 120.000. Subsidies zijn niet structureel, vaak wel meerjarig. Ondanks dat er steeds wel nieuwe subsidies worden toegekend, zit hier een verhoogd risico. Dit risico nemen we mee bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio. Wellicht dat dit risico nog hoger wordt als de NPVR-middelen met structurele formatie worden ingezet (zie actuele ontwikkelingen).

Voor de normale bedrijfsrisico's is een weerstandscapaciteit aanwezig van € 500.000. Het maximale te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen is gebaseerd op $1,4 * \text{benodigde weerstandscapaciteit}$, dit is $1,4 * € 489.000 = € 685.000$. De weerstandsratio bedraagt 1,0. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

Er is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd (€ 150.000) voor kosten voor organisatieontwikkeling en mogelijke frictiekosten naar aanleiding van de uitwerking van de inhoudelijke agenda en de bijbehorende Governance. Komende maanden moet dit duidelijk worden of hiervoor nog aanvullende kosten gemaakt gaan worden.

Er is een egaliseriereserve rente gevormd voor het opvangen van verschillen tussen werkelijk ontvangen rente en structurele inzet van rente als dekking van de organisatiekosten. De egaliseriereserve is een buffer, waarmee eventuele tekorten in het ene jaar kunnen worden opgevangen met overschotten in het andere jaar.

Het investeringsfonds bevat begin 2026 € 5 mln. Hiervan is € 4 mln. ingezet als cofinanciering voor Regiodeal II. Het restant is nodig voor eigen projecten (o.a. onverwachte hoek 2026 en Achterhoek Monitor 2026-2028) en voor werkbudgetten voor tafels en board. Het investeringsfonds wordt gevoed met incidentele opbrengsten uit subsidies en een eventueel positief jaarsaldo van Regio Achterhoek (tot een maximum van € 0,50 per inwoner).

Bijdrage projecten

De besluitvorming over financiële bijdragen (subsidies vanuit Regio Deal of provinciale Gebiedsopgavemiddelen) aan projecten loopt via de Ontwikkeltafels (*voorlopige naam, vooruitlopend op de governance*), Achterhoek Board en het dagelijks bestuur. Besluitvorming over de inzet van het investeringsfonds is voorbehouden aan het algemeen bestuur. Projecten worden ingediend en uitgevoerd door verschillende partners binnen de samenwerking. Verantwoording vindt plaats door de uitvoerende partner op basis van de afgegeven subsidiebeschikking.

Besluitvorming programma's en paragrafen

Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 'Bestuur en organisatie' en programma 3 'Bedrijfsvoering en Rente' en de verplichte paragrafen. Het programma 'Ontwikkellijnen' wordt aangeboden ter kennisneming, omdat dit breder is dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Zie onderstaand de schematische weergave van het besluitvormingsproces.

De besluitvorming over de concept Visie 2050 en daarmee de inhoudelijke agenda volgt in november. De organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden binnen de bestaande financiële kaders worden uitgewerkt.

Besluitvormingsproces begroting

Volgens de gehanteerde planning dient de begroting in het algemeen bestuur van **9 september** te worden vastgesteld. Hiervoor geldt de volgende procedure:

16 april	De kaderbrief wordt behandeld in de vergadering van het dagelijks bestuur. Direct daarop wordt de kaderbrief ter informatie verzonden aan de colleges van de deelnemende gemeenten met het verzoek dit door te zetten naar de raden.
13 mei	De programma's, verplichte paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
15 mei	Het volledige boekwerk wordt aan de deelnemende gemeenten verzonden ter behandeling in de raad voor het geven van zienswijzen.
15 aug	Tot 15 augustus mogelijkheid voor gemeenten om zienswijzen over de programmabegroting kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
9 sept	Besluitvorming over de programmabegroting in de vergadering van het algemeen bestuur.
In het najaar	Eventuele organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden verder uitgewerkt en indien nodig met een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Deel 1

Beleidsbegroting

Programma's

Programma 1

Bestuur en organisatie

Dit programma bestaat uit het onderdeel Bestuur en organisatie, inclusief de begroting van Regio Achterhoek.

Governance (begroting Regio Achterhoek)

Sinds 2018 is de Governance 30 (Ondernemers, maatschappelijke Organisaties en Overheden) ingericht met een Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Thematafels. N.a.v. de evaluatie in 2024, zijn er in 2025 voorstellen gedaan en gesprekken gestart om de Governance aan te passen en een nieuwe Visie 2050 op te stellen. De voornaamste redenen om de doorontwikkeling in te zetten zijn:

1. Een integrale benadering van complexere maatschappelijke opgaven
2. Regionale regie op transities
3. De behoefte aan meer inhoudelijke focus
4. Een duidelijkere rolgeving van de 8RHK ambassadeurs organisatie
5. Breder eigenaarschap over de visie en uitvoering

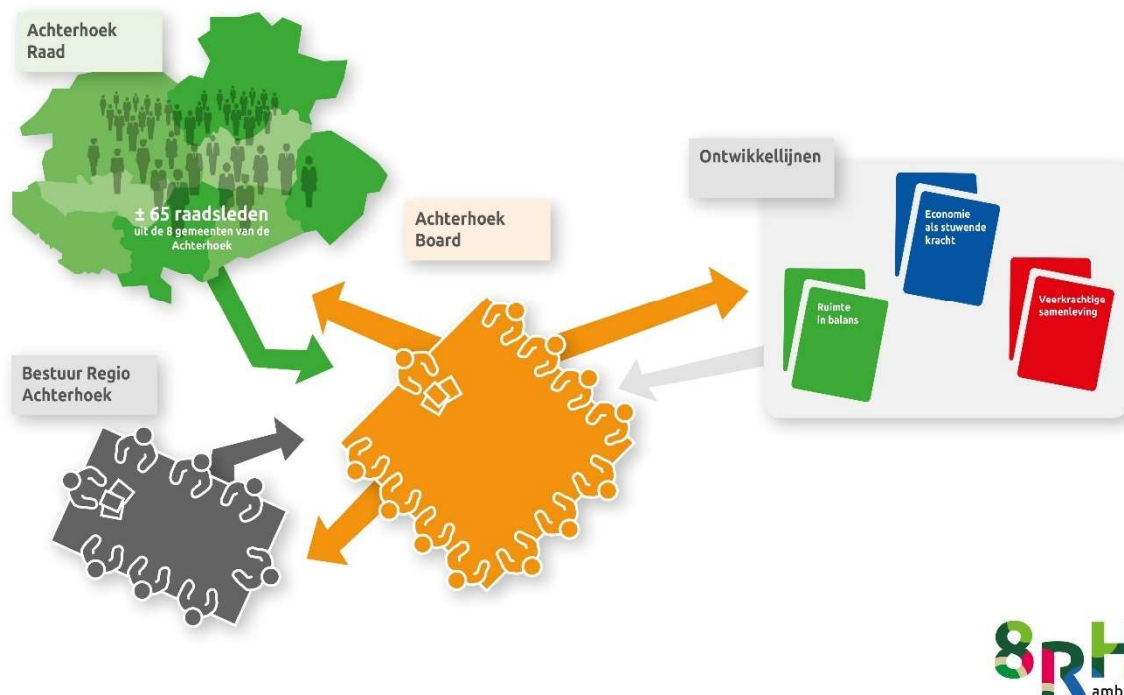
In september 2025 zijn de vertrekpunten voor de doorontwikkeling van de Governance beschreven:

1. 3-O samenwerking is leidend
2. Draagvlak en bereik vergroten
3. Strategische versterking
4. Flexibiliteit en integraal werken
5. Van start-up naar scale-up
6. We gaan aan de slag met een icoonproject voor de Achterhoek

Dit proces is nog niet afgerond. Medio mei 2026 staat de concept visie 2050 op de agenda van de Achterhoek Raad. Om later dat jaar te worden vastgesteld.

De verwachting is dat er gewerkt gaat worden langs 3 inhoudelijke ontwikkellijnen en daaronder een aantal - flexibele- ontwikkelprogramma's/opgavetafels. Schematisch zou dat er dan zo uit kunnen zien.

Achterhoekse samenwerking

Regio Achterhoek is de motor van de samenwerking en daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit programma en in het programma Bedrijfsvoering en Rente opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van gemeenten gekoppeld. Dit programma en programma 3: Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. Programma 2, met de inhoudelijke ontwikkellijnen is opgenomen om inzicht te geven in de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, dit programma is informierend.

Organisatie

De organisatie bestaat uit circa 20 fte, onder leiding van de secretaris directeur en werkt met een aantal teams:

- Team Bestuur (directeur, advies, secretariaat)
- Team Financiën (P&C, advies, subsidies, administratie)
- Team Public Affairs, Communicatie en Marketing (pers, media, lobby, profilering)
- Team Regisseurs en Programmamanagers (inhoudelijke ontwikkellijnen, NPVR, RPA, Regio Deal, ontwikkelprogramma's/opgavetafels)
- Team Ondersteuners (inhoudelijk en administratieve ondersteuning regisseurs en programmamanagers)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk- economische agenda.

De visie 2030 is daarvoor het kompas. Zoals hierboven aangegeven wordt deze visie vernieuwd. En in het verlengde daarvan ook de inhoudelijk agenda en rolneming van de Achterhoek Ambassadeurs. Medio 2026 is de conceptvisie richting 2050 gereed met aandacht voor de realisatiekracht: hoe gaan we het waarmaken? De bijbehorende Governance en organisatie van Achterhoek Ambassadeurs volgt in de tweede helft van 2026. Dat maakt dat in deze begroting slechts enkele hoofdlijnen kunnen worden opgenomen.

We richten ons op 3 inhoudelijke ontwikkellijnen:

- Veerkrachtige samenleving
- Economie als stuwende kracht
- Ruimte in balans

Gezamenlijk nemen we verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak binnen en tussen de ontwikkellijnen en richting ontwikkelprogramma's/opgavetafels.

In het verlengde van de Visie 2050 wordt gewerkt aan het regioplan Nationaal Programma Vitale Regio's. Het regioplan is het instrument waarmee we de onderwerpen uit onze visie agenderen in ons gesprek met het Rijk. Het Regioplan sluit dus nauw aan bij de drie ontwikkellijnen in de Visie 2050 maar heeft een bredere scope. Zo komen ook thema's als Veiligheid (incl. ondermijnende criminaliteit en sociale cohesie) en Rijkswerkgelegenheid aan bod. Het Regioplan moet leiden tot (structurele) Rijksinvesteringen in de Achterhoek. Vanuit het Rijk zijn procesmiddelen beschikbaar gesteld om gedurende 3 jaar (2025-2027) het NVPR voor de Achterhoek handen en voeten te geven.

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad • Activiteiten en/of bijeenkomsten voor Raadsleden
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming	• Adviseren, faciliteren en in positie brengen Achterhoek Board en bestuur • Inzet externe denkkraft • Nationaal Programma Vitale Regio's
Adequate realisatiekracht	• Regievoering strategische ontwikkellijnen (ontwikkelprogramma's) • Faciliteren ontwikkel/opgavetafels • Subsidiewerkzaamheden • Uitvoeren Regio Deal II
Draagvlak en bereik vergroten	• burger/overheids)participatie • Partnernetwerk • Monitoring
Communicatie, public affairs en profilering	• Werkbezoeken en lobbybijeenkomsten • Pers, nieuwsbrieven en social media • Profilering

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking

We organiseren minimaal 3 ontmoetingen/vergaderingen voor de Achterhoek Raad. Deze bereiden we inhoudelijk voor en we ondersteunen de raadsleden daar waar wenselijk. Naast de officiële vergaderingen zullen we ook informele ontmoetingen en/of werkbezoeken voor leden van de Achterhoek Raad (of indien mogelijk alle raadsleden) organiseren. Vanuit de evaluatie kwam de wens om meer verbinding met de thematafels en andere 2 O's te leggen, zonder dat deze deel uit gaan maken van de Achterhoek Raad. We kijken hoe we dit vorm kunnen geven.

Ook was er de wens om meer bij de inhoud te worden betrokken, gekoppeld aan de opgaven/ontwikkellijnen of door samen 'de boer op' te gaan. Ook hier zetten we actie op.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming

De vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur en de Achterhoek Board bereiden we voor en faciliteren we. Dit zijn 4 tot 8 vergaderingen per gremium per jaar. Twee keer per jaar doen we dat tijdens een Achterhoek Dag. Een dag waarop alle thematafels, de Board en het algemeen bestuur op 1 plek samenkomen en waarbij ontmoeting een extra element is.

Twee keer per jaar organiseren we een ontmoeting tussen de Achterhoek Board en het algemeen bestuur. Hier komen de meer strategische vraagstukken rondom bijvoorbeeld lobby aan de orde.

We bereiden de adviezen aan de bestuursorganen voor, ondersteunen en informeren de bestuurders over ontwikkelingen, en zorgen ervoor dat de besluiten uitgevoerd worden.

De rol van de Board op thema-overstijgende dossiers en strategische vraagstukken wordt versterkt. De Board als opdrachtgever formuleert -op basis van de nieuwe visie- expliciet de maatschappelijke opgave (*waarom*), de kaders en gewenste resultaten richting inhoudelijke ontwikkelingen.

Adequate realisatiekracht

De 30 bestuurlijk aangestuurde inhoudelijke ontwikkelingen zijn opdrachtnemers van de Board en vertalen de maatschappelijke opgaven naar *hoe* het resultaat behaald kan worden met oog voor de praktijk, uitvoerbaarheid en draagvlak. Dit vraagt een sterke wisselwerking tussen Board en de inhoudelijke ontwikkelingen om waar nodig bij te sturen, en afspraken te maken over de uitvoerbaarheid zoals capaciteit en financiën. We bereiden de strategische adviezen voor de Board voor en ontwikkelen samenhangende programma's vanuit de drie bestuurlijk aangestuurde ontwikkelingen.

We initiëren subsidieaanvragen, adviseren aanvragers van subsidies en beoordelen de subsidieaanvragen. We zorgen ervoor dat het juiste proces wordt doorlopen richting besluitvorming. We geven beschikkingen af, toetsen op voortgang en afronding. We zijn nauw betrokken bij projectinitiatieven en het adviseren over de subsidiemogelijkheden.

We generen subsidies, coördineren de uitvoering en leggen -via voortgangsrapportages- verantwoording af over de ontvangen subsidies zoals de Regio Deal, Leader, Woondeal en andere (provinciale) subsidies.

Jaarlijks plannen en verantwoorden we onze werkzaamheden. Hiervoor worden de volgende documenten opgesteld:

- Kaderbrief en meerjarenbegroting
- Uitvoeringsplan
- Twee tussentijdse Bestuursrapportages
- Jaarverantwoording

Regio Deal Achterhoek II

De afspraken in de Regio Deal II zijn gericht op het realiseren van de huidige Visie 2030. Het uitvoeren van de Regio Deal Achterhoek II heeft ook in 2027 prioriteit. De looptijd van de Deal is t/m 2028. Omdat het vaak om meerjarige projecten gaat betekent dit dat een groot deel van de beschikbare 25 miljoen aan projecten toegekend moet zijn in 2027. Wij hebben een belangrijke rol in het initiëren, stimuleren en beoordelen van projecten. De stuurgroep Regio Deal (een afvaardiging van de Achterhoek Board) onderhoudt, naast de regisseurs en de projectleider, de contacten met het Rijk.

Draagvlak en bereik vergroten

Mede gelet op de evaluatie, willen we het netwerk vergroten en de participatie versterken. In 2026 kijken we naar de manier waarop. Enerzijds via het partnernetwerk dat is opgebouwd vanuit Onverwachte Hoek en anderzijds om regionale participatie meer structureel vorm te geven. Gedacht kan dan worden aan het sterker aansluiten bij initiatieven die er al zijn binnen de Achterhoek, specifieke inzet op jongeren, een (burger)beraad, of anderszins. Ook de inzet van het Achterhoek Panel (met ruim 6.500 leden) en het jaarcongres van de Achterhoek Monitor lopen in 2027 door.

Communicatie, public affairs en profilering

Vanuit de Visie 2050 en het Regioplan NPVR voeren we een actieve lobby richting provincie, Rijk en Europa. Dit doen we door aanwezig te zijn bij belangrijke debatten, het organiseren van werkbezoeken en gerichte lobbyboodschappen af te geven. Jaarlijks organiseren we het Lentefestival in Den Haag en zijn we aanwezig op de European Week of Regions and Cities.

We volgen de actuele ontwikkelingen en spelen hierop in. Belangrijk daarbij is om onze lobbynetwerken in beeld te blijven houden en de relaties te beheren.

We zijn actief aangesloten bij de gezamenlijke lobby van Oost-Nederland.

In 2027 zullen we extra aandacht besteden om de Achterhoek voor het voetlicht te brengen rondom de provinciale verkiezingen en het coalitieprogramma.

We communiceren actief via onze nieuwsberichten, nieuwsbrieven en persberichten. Daarnaast zijn we proactief op de sociaal mediakanalen van 8RHK ambassadeurs: LinkedIn, en Youtube. We investeren in perscontacten en initiëren persgesprekken. We zorgen voor centrale afstemming en coördinatie van regionale boodschappen. Onze website houden we actueel.

In 2026 lanceren we onze nieuwe merkprofilering. In 2027 zullen we deze verder implementeren waar nodig.

Projecten Governance

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2026.

Projecten	Looptijd	
Achterhoek Monitor 2026 -2028	01-01-2026	31-12-2028
Achterhoek Panel	01-04-2019	ntb
Nationaal Programma Vitale Regio's	01-01-2025	31-12-2027

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven (excl. projecten in voorbereiding).

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.351.000	0	0	1.351.000

Wat mag het kosten?

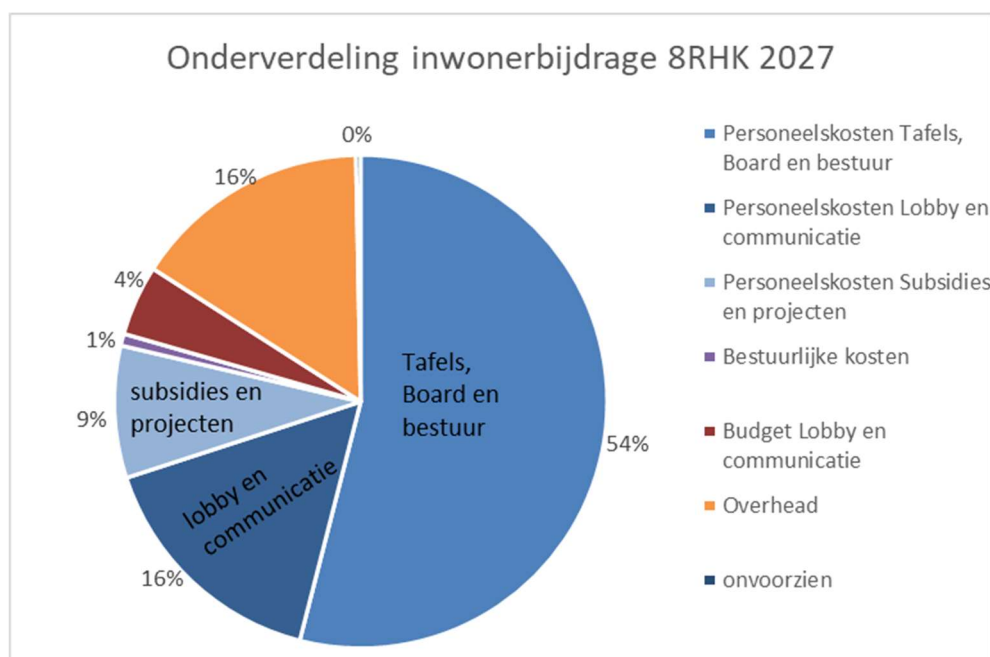
Onder dit programma vallen Achterhoek Visie 2050 en monitoring, Lobby en communicatie, Coördineren van subsidies en projecten, Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en Ontwikkeltafels, Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds en Onvoorzien.

Begroting Regio Achterhoek (deel 1) Programma 1: Bestuur en organisatie	R 2025	B 2026	B 2027
Lasten (A)	4.951.000	3.511.000	3.309.000
Baten derden (B)	1.910.000	632.000	716.000
Subtotaal (B-A)	- 3.041.000	-2.879.000	-2.593.000
Bijdragen gemeenten (C)	2.422.000	2.255.000	2.375.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-619.000	-624.000	-218.000
Onttrekkingen reserves	1.512.000	776.000	370.000
Toevoegingen reserves	-576.000	-152.000	-152.000
Resultaat	317.000	0	0

De inwonerbijdrage bedraagt in totaal € 2.608.000 (programma 1 € 2.375.000 en programma 3 € 233.000) ten opzichte van € 2.500.000 in 2026. De bijdrage voor bedrijfsvoering en rente wordt vanaf 2026 rechtstreeks vanuit programma 3 berekend. Dit betekent dat een deel van de inwonerbijdrage op programma 3 staat. Een nadere onderverdeling van baten en lasten naar kosten- en opbrengstsoorten is opgenomen op de volgende pagina.

De mutatie in de reserve betreft het investeringsfonds. De onttrekking van € 370.000 betreft de jaarlijks vast te stellen werkbudgetten van Board en Thematafels van € 315.000 en een onttrekking van € 55.000 voor projecten waarover besluitvorming is geweest. De toevoeging van € 152.000 betreft de bijdrage van de gemeenten aan het investeringsfonds. Dit wordt jaarlijks bepaald bij de bestemming van het jaarsaldo.

De inwonerbijdrage is als volgt onder te verdelen in kostencategorieën:

Specificatie van baten en lasten

De baten en de lasten uit de begroting van Regio Achterhoek zijn als volgt nader te specificeren:

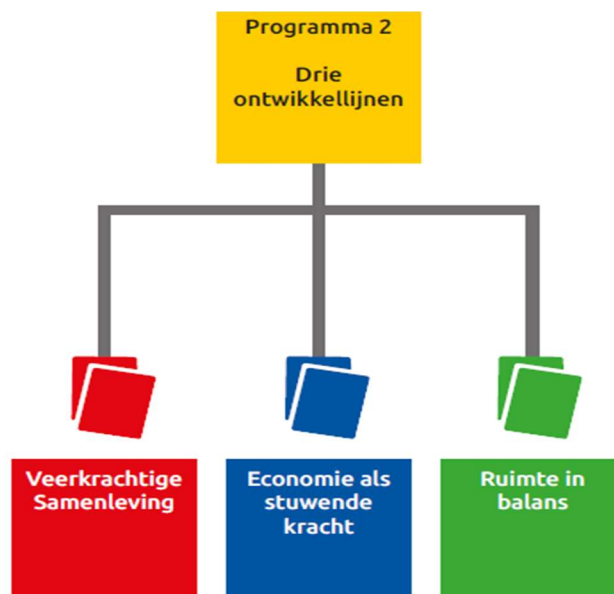
Specificatie baten derden	R 2025	B 2026	B 2027
Bijdrage gemeente in investeringsfonds	76.000	152.000	152.000
Diverse opbrengsten	260.000	119.000	120.000
Opbrengsten projecten	1.216.000	361.000	444.000
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	612.000	401.000	365.000
Interne doorbelasting	736.000	0	0
Sub-totaal baten begroting	2.900.000	1.033.000	1.081.000
Af: programma 3 (Bedrijfsvoering en rente)	990.000	401.000	365.000
Totaal baten programma 1 Bestuur en organisatie	1.910.000	632.000	716.000

Specificatie Lasten	R 2025	B 2026	B 2027
Personeel loonsom	1.921.000	2.261.000	2.355.000
Overige personele kosten	60.000	80.000	83.000
Inhuur derden	291.000	28.000	30.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	194.000	217.000	249.000
Bestuur	9.000	17.000	17.000
Lobby en communicatie (werkbudget)	127.000	111.000	137.000
Uitgaven uit investeringsfonds	472.000	315.000	315.000
Uitgaven projecten	1.568.000	822.000	499.000
Werkbudget grens	39.000	0	0
Onvoorzien	196.000	8.000	8.000
Transparante btw voorheffing	52.000	52.000	54.000
Rente en afschrijving	3.000	15.000	10.000
Sub-totaal exploitatie	4.932.000	3.926.000	3.757.000
Bij: Interne doorbelasting	736.000	0	0
Sub-totaal lasten begroting	5.668.000	3.926.000	3.757.000
Af: programma 3 (Bedrijfsvoering en rente)	-717.000	415.000	448.000
Totaal lasten programma 1 Bestuur en organisatie	4.951.000	3.511.000	3.309.000

Programma 2

Dit programma bestaat uit de 3 inhoudelijke ontwikkellijnen waaraan Regio Achterhoek werkt. Dit programma is ter informatie en niet ter vaststelling. De teksten zijn gebaseerd op de concept Visie 2050 en daarmee concept.

Drie ontwikkellijnen

2.1 Veerkrachtige Samenleving

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

In 2050 is de Achterhoek hét voorbeeld als het gaat om krachtige gemeenschappen en slim organiseren. We bouwen als regio voort op ons diepgewortelde naoberschap. Inwoners, ondernemers en organisaties dragen samen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving.

Gezondheid staat daarin centraal: niet de zorgvraag. Voorzieningen en mobiliteit zijn hier naadloos georganiseerd rondom het dagelijks leven van mensen toegankelijk, nabij en flexibel.

Ambitie

De Achterhoek is in 2050 een sterke en veerkrachtige regio met krachtige netwerken, talent en onderlinge solidariteit als basis.

Aanpak

Om de ambitie waar te maken, zetten we onder andere in op:

- Bereikbaarheid en toegang tot voorzieningen.
- Veerkracht en gezondheid.
- Samen leven en ontwikkelen met inwoners.

De onderstaande springplanken in de Regio Deal Achterhoek II dragen bij aan deze ontwikkellijn.

Springplank Regio Deal

- Gezondheid voorop
- Publieke mobiliteitsaanpak
- Bouwen naar Achterhoekse identiteit

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2026-2027 worden uitgevoerd om de doelen van de ontwikkeltafels/ontwikkellijnen te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de tafels en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2026.

Projecten	Looptijd	
Zorg voor elkaar	01-01-2025	31-12-2027
Zorgcorporatie Marienvelde	01-04-2025	31-03-2028
MFA De Kiem Dinxperlo	01-01-2026	31-12-2028
Zorgpreventie app kernen Berkelland – Veur Mekare en Met Mekare	01-11-2025	31-10-2028
Noaberschap Nabij, leefbaarheid in Bekveld	01-01-2026	31-12-2028
Regionale beweegmakelaar Jeugd	01-01-2026	31-12-2028
Noabercirkel Welzijn	01-01-2026	01-07-2027
De Lichtenberg	01-01-2026	31-12-2027
Digitale Mantelzorgconsulent voor de Achterhoek (DMCA)	01-06-2026	31-12-2028
Leefbaar Thuis	17-03-2026	31-12-2028
Uitvoering Programma Publieke Mobiliteit Achterhoek	01-09-2025	31-12-2028
Realisatie Publieke Mobiliteitshub Varsseveld	01-01-2026	31-12-2028
Stationsknoop Fase 1 (Noord) – Station Doetinchem	04-02-2026	31-12-2028

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven (excl. projecten in voorbereiding).

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	12.185.944	537.837	123.075	12.846.856

2.2 Economie als stuwende kracht

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

In 2050 is de Achterhoek dé MKB-regio van Europa – met een economie die wordt gedragen door een sterke voorhoede van koplopers en ‘hidden champions’. Deze bedrijven maken het verschil: diep geworteld in de regio, leidend in hun sector en van cruciaal belang in internationale waardeketens. De innovatieve maakindustrie vormt daarbij het onderscheidende hart van de economie, waar technologische vernieuwing, vakmanschap en samenwerking samenkomen.

Ambitie

In 2050 is de Achterhoek dé MKB-regio.

Aanpak

Om de ambitie waar te maken, zetten we onder andere in op:

- Een sterk en toekomstbestendig Achterhoeks MKB.
- Innovatie als motor voor economische en maatschappelijke ontwikkeling.
- Talent als bepalende factor voor de economie van morgen.

De onderstaande springplanken in de Regio Deal Achterhoek II dragen bij aan deze ontwikkellijn.

Springplanken Regio Deal

- Verdienvermogen breed bedrijfsleven
- Slimme energiegemeenschappen
- Datagedreven Achterhoek
- Toekomstbestendige arbeidsmarkt
- Inclusieve arbeidsmarkt

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2026-2027 worden uitgevoerd om de doelen van de ontwikkeltafels/ontwikkellijnen te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de tafels en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2026.

Projecten	Looptijd	
Agro Innovatiemakelaar 2025-2027	01-01-2025	31-12-2027
Smarthub Energy Hub Winterswijk - Ontwikkelfase	01-08-2025	01-03-2027
Techniekdag Achterhoek	01-01-2026	31-12-2028
Achterhoekse Talentenfonds Opijver 2026-2027	01-01-2026	31-03-2028
Achterhoek Traineeship	01-02-2026	31-12-2028
MKB Dienstverlening – Achterhoek Verbindt	01-07-2025	31-12-2028
Samenwerking Innovatiecentra Achterhoek	01-11-2025	30-11-2028
Programma Datagedreven Achterhoek	01-01-2026	31-12-2028
Regiocoördinator Tech.Land	01-01-2026	31-12-2028

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	8.127.531	66.939	2.435.115	10.629.585

2.3 Ruimte in balans

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

In 2050 kleuren we de ruimte in de Achterhoek zelfbewust en richtinggevend in. Onze regio is een krachtige woon- en werkregio waar groei zichtbaar heeft bijgedragen aan brede welvaart. We differentiëren onze ruimtelijke ontwikkeling langs het netwerk van sterke kernen, vitale dorpen en een toekomstgericht buitengebied, waarbij elk deelgebied een eigen ontwikkelstrategie heeft. Een samenhangend netwerk van kernen biedt ruimte aan nieuwe generaties, trekt talent aan en versterkt de economie. Het landschap is daarbij niet onder druk komen te staan, maar blijft behouden als enorme kracht van onze regio.

Ambitie

In 2050 is het Achterhoekse landschap veerkrachtig en herkenbaar. Ontwikkeling heeft bijgedragen aan landschapskwaliteit, vitale kernen en een duurzaam economisch fundament.

Aanpak

Om de ambitie waar te maken, zetten we onder andere in op:

- Verstedelijking Achterhoekse stijl.
- Gebiedsgericht ontwikkelen.
- Sturen op meervoudig ruimtegebruik.

De onderstaande springplanken in de Regio Deal Achterhoek II dragen bij aan deze ontwikkellijn.

Springplank Regio Deal

- Innovatieve woningbouw
- Biobased Achterhoek
- Toekomstbestendige landbouw en duurzame voedselsystemen

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2026-2027 worden uitgevoerd om de doelen van de ontwikkeltafels/ontwikkellijnen te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de tafels en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2026.

Projecten	Looptijd	
AI als dataversneller	01-11-2025	31-10-2027
Datagedreven Woningbouw	01-11-2025	31-10-2027
Toekomstbestendig Bouwen Achterhoek	01-05-2026	31-12-2028
Volkshuisvestingsfonds	08-07-2021	31-12-2031
Project Woondeal (wordt per jaar beschikt)	pm	pm
Project Overheadkosten Leader 2023-2027	23-02-2024	31-12-2027

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven (excl. projecten in voorbereiding).

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	12.081.153	0	0	12.081.153

Programma 3

Bedrijfsvoering en rente

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Te bereiken effect

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Prestatie-/resultaatafspraken per activiteit Regio Achterhoek

Voor de activiteiten die Regio Achterhoek uitvoert gelden de volgende afspraken voor 2027:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht
Algemeen financieel beleid	• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid) • Continu verbeteren van de beleidscyclus • Adequate bedrijfsvoering • Uitvoeren van interne controles • Verantwoording van de uitgaven
Treasury	Beheren van de financiële middelen

Wat mag het kosten?

Begroting Regio Achterhoek (deel 2) Programma 3: Bedrijfsvoering en rente	R 2025	B 2026	B 2027
Lasten (A)	717.000	415.000	448.000
Baten derden (B)	990.000	401.000	365.000
Subtotaal (B-A)	273.000	-14.000	-83.000
Bijdragen gemeenten (C)	-	245.000	233.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	273.000	231.000	150.000
Onttrekkingen reserves	-	5.000	5.000
Toevoegingen reserves	-200.000	-236.000	-155.000
Resultaat	73.000	0	0

Toelichting

De bijdragen gemeenten betreffen de kosten voor bedrijfsvoering minus een structurele dekking vanuit de rente (€ 200.000). Deze bedragen worden vanaf 2027 rechtstreeks vanuit dit programma toegerekend aan de inwonerbijdrage.

De kosten voor bedrijfsvoering betreffen de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Van deze kosten is een bedrag van € 438.000 overhead en € 10.000 rentelasten. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht in de bijlagen.

De onttrekking aan de reserves (€ 5.000) betreft een onttrekking aan de reserve onderhoud huisvesting voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten. De toevoeging aan de reserves (€ 155.000) betreft de toevoeging van het saldo rente aan de egaliseringsreserve rente.

Deel 2

Beleidsbegroting

Paragrafen

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van Regio Achterhoek.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van juli 2024 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is besloten (AB 17 december 2021) dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt berekend op basis van een weerstandsratio van $1,4 \times$ de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 489.000. De maximale omvang voor het weerstandsvermogen is dan $1,4 \times € 489.000 = € 685.000$. Een surplus wordt uitbetaald als de beschikbare weerstandscapaciteit boven dit maximale bedrag uitkomt. Dit surplus wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld, rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

Per 31 december	2026	2027	2028	2029	2030
Vrij besteedbaar deel alg. reserve	492.000	492.000	492.000	492.000	492.000
Stille reserves	memorie	memorie	memorie	memorie	memorie
Onvoorzien	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000

De beschikbare weerstandscapaciteit blijft onder het maximaal toegestane bedrag van € 685.000.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij Regio Achterhoek in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 7 meest belangrijke risico's staan hierna genoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. middelen bevolkingsdaling); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en het vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade. Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en Ontwikkelafdelingen met 30 samenwerking voor besluitvorming over projecten.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 261.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgeld.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten.	Laag	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 24.000 per jaar (<i>gebaseerd op primaire begroting</i>).	Realistisch begroten op basis van indexcijfers uit de september circulaire (AB 15-12-2021).
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoopvoorschriften of verantwoordingseisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 31.000 (<i>gebaseerd op jaarrekening</i>).	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Streng interne controle op van de stukken conform eisen subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 122.000 per jaar.	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.
Beëindiging project met structurele projectformatie	Laag	Eén medewerker is gemiddeld 0,89 fte en kost € 80.000 per jaar.	Tijdig op sturen bij naderen einde projecttermijn.
Minder inkomsten uit subsidies. Subsidies zijn vaak meerjarig maar niet structureel. In de begroting is een structureel bedrag opgenomen.	Middel	Gerekend wordt met een gemiddeld bedrag van € 120.000 per jaar.	Tijdig op sturen bij naderen einde subsidieperiode van de diverse subsidies.

Het maximale risicobedrag bedraagt € 1.479.000. De genoemde risico's zullen niet tegelijk en ook niet in hun maximale omvang optreden. Om te bepalen welke weerstandscapaciteit benodigd is worden kans, frequentie en risicobedrag tegen elkaar afgezet. Hieruit komt een benodigde weerstandscapaciteit van € 489.000.

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit (begroting 2027 € 500.000). De relatie wordt uitgedrukt in een ratio, waarbij normaliter gestreefd moet worden naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0 (voldoende). Zie de beoordelingstabel op de volgende pagina.

De ratio weerstandsvermogen is voor 2027 € 500.000/ € 489.000 = 1,0 (voldoende).

Beoordelingstabel:

Categorie	Ratio weerstandvermogen	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Overige risico's

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In januari 2026 heeft de Regio een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio gestuit.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV is voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2025	Begroting 2026 primair	Begroting 2026 bijgesteld	Begroting 2027
Netto schuldquote (zie I)	-115%	-147%	-162%	-143%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-120%	-160%	-170%	-150%
Solvabiliteitsratio (zie II)	17%	36%	26%	42%
Structurele exploitatieruimte (zie III)	6,35%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

Kengetallen meerjarenbegroting:	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
Netto schuldquote (zie I)	-119%	-93%	-88%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-127%	-100%	-92%
Solvabiliteitsratio (zie II)	55%	43%	38%
Structurele exploitatieruimte (zie III)	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

- I De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij Regio Achterhoek het geval. Omdat de door derden bekleemde middelen komende jaren worden uitgegeven wordt de schuldquote minder negatief.
- II De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Regio Achterhoek in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. Dit percentage blijft redelijk constant.
- III De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van Regio Achterhoek geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve is voor 31 december 2030 begroot op € 492.000. De begrote beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2030 bedraagt € 500.000. De weerstandsratio is voldoende. Het geformuleerde plafond voor het weerstandsvermogen is vastgesteld op € 685.000. Er is dus geen sprake van een surplus van de algemene reserve.

De Regio heeft geen risico-dossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid van Regio Achterhoek. In de financieringsparagraaf (ook wel treasuryparagraaf) komen achtereenvolgens aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor Regio Achterhoek zijn vastgelegd in:

- Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek (2025)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2024)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasury-activiteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken, mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). Regio Achterhoek heeft geen geldleningen lopen in 2027. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor Regio Achterhoek bedraagt voor 2027 € 308.000 ($8,2\% * € 3.757.000$). Regio Achterhoek heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Externe rentelasten over korte en lange financiering	-10.000	-9.000	-9.000	-8.000
Externe rentebaten	365.000	225.000	162.000	157.000
Saldo rentelasten en rentebaten	355.000	216.000	153.000	149.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	0	0	0
Rentebaten projecten (+)	0	0	0	0
Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
Rente over voorzieningen	0	0	0	0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0	0	0
Renteresultaat op taakveld Treasury (rentebaat)	355.000	216.000	153.000	149.000

Er wordt € 200.000 rente gebruikt als structurele dekking voor de organisatiekosten. Dit bedrag is gebaseerd op de gemiddelde verwachte renteopbrengsten 2026-2030. Meer ontvangen rente in een jaar wordt toegevoegd aan de egaliseringsreserve rente en bij lagere renteopbrengsten wordt dit onttrokken aan de egaliseringsreserve rente.

2.1.2 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

Onderstaande tabel geeft de liquiditeitsplanning weer:

Stand 1/1 (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Liquide middelen begin	22.013	12.180	6.872	6.819
Ontvangsten	5.401	3.673	3.722	3.468
Uitgaven	-15.234	-8.981	-3.775	-3.023
Liquide middelen eind	12.180	6.872	6.819	7.264

Bij het verloop van de liquiditeitsplanning is een inschatting gemaakt van de inzet van het investeringsfonds en de resterende provinciale gebiedsopgaven middelen als cofinanciering voor projecten en zijn de te ontvangen middelen van de Regiodeal opgenomen en een inschatting van de inzet hiervan.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. Regio Achterhoek heeft momenteel geen geldleningen aangetrokken.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 31/12 (x € 1.000)	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
Investerings (bestaand)	-	-	-	-	-
Ambtenarenhypotheken	278	272	266	222	154
Vervangingsinvesteringen (MJR)	-	-	-	-	-
Nieuw beleid	-	-	-	-	-
Te financieren activa (A)	278	272	266	222	154
Reserves	6.007	5.539	4.398	3.358	3.140
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Geldleningen	-	-	-	-	-
Financieringsmiddelen (B)	6.007	5.539	4.398	3.358	3.140
Financieringstekort (A-B)					
Financieringsoverschot (B-A)	5.729	5.267	4.132	3.136	2.986

Uit de tabel blijkt voor de komende jaren dat de activa uit ambtenarenhypotheken bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, bestaande hypotheken lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen zullen met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op het totaal van uitstaande hypotheken tegen een rentepercentage van maximaal 4% (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt. De financiering geschiedt namelijk nu nog door middel van interne financiering. Als zicht is op de inzet van de eigen reserves (m.n. investeringsfonds) ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 283.000 (stand hypotheken per 31-12-2025).

2.3 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat Regio Achterhoek bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt. Door de vele aflossingen op hypotheken de afgelopen jaren, wordt het eventueel te financieren bedrag steeds lager (maximaal € 283.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Bedrijfsvoering

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van de begroting, de jaarrekening, (bestuurs-)rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten en het voeren van de financiële administratie.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie is een contract afgesloten met gemeente Doetinchem en voor personeelsbeleid met gemeente Winterswijk. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van Regio Achterhoek.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. Er wordt gewerkt met een digitaal archief in OneGov. De aangewezen medewerkers zijn daarbij verantwoordelijk voor een juiste en volledige archivering. Technische ondersteuning wordt vanuit de gemeente Doetinchem gegeven.

3.2 Doelmatig en doeltreffend beleid

In de verordening “onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Regio Achterhoek 2023” is opgenomen dat het dagelijks bestuur aan de hand van door hem onderzochte risico's in de bedrijfsvoering in de begroting jaarlijks óf en ten aanzien van welke organisatieonderdelen, taken of projecten onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur zal worden gedaan. Op dit moment zijn er geen risico's in beeld die aanleiding geven voor een onderzoek.

3.3 Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur is staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid en stelt een rechtmatigheidsverantwoording op die wordt opgenomen in de jaarrekening. De accountant betreft de rechtmatigheidsverantwoording in de oordeelsvorming bij de controle van de jaarrekening. Rechtmatigheid heeft betrekking op drie criteria: Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik.

Om als bestuur verantwoording te kunnen afleggen is een intern controleplan opgesteld en vastgesteld (AB 10 maart 2021). Het interne controleplan maakt inzichtelijk welke processen onderdeel van de interne controle uitmaken en wat de diepgang van de interne controlewerkzaamheden zijn. Deze controlewerkzaamheden worden gedurende het begrotingsjaar uitgevoerd.

3.4 Nadere toelichting bedrijfsvoering en formatie

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting 2026	Begroting 2027
Personeelskosten	2.261.000	2.355.000
Personeel in fte (excl. projecten)	19,75	19,75
Inhuur derden	28.000	30.000
Huisvestingskosten	52.000	80.000
Automatiseringskosten (incl. printer)	73.000	71.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	17.000	17.000
Accountantskosten	14.000	15.000

3.5 Beleidsindicatoren

Op 1 april 2018 is de Regeling Beleidsindicatoren vastgesteld. De volgende beleidsindicatoren zijn van toepassing. De indicatoren worden berekend op basis van het aantal inwoners over de gehele regio, ofwel 303.817 inwoners.

Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	0,07 fte
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,08 fte
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 1,33 per inwoner
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	€ 30.000, ofwel 1,3%
Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	12%

4 Paragraaf subsidies

Subsidiemogelijkheden voor projecten

In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal worden gebruikt voor subsidies. Afhankelijk van de soort subsidie die er wordt aangevraagd voor een project zal er een passende route worden doorlopen voor toekenning van de subsidie.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een Ontwikkeltafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De Ontwikkeltafel leidt bij positief advies het projectvoorstel door naar de Achterhoek Board. Hierin wordt ook aangegeven op welke subsidiemogelijkheden een beroep wordt gedaan. Is de Achterhoek Board positief, dat wordt het voorstel voorgelegd aan het algemeen/dagelijks bestuur. Indien er middelen gevraagd worden uit het investeringsfonds dan is het aan het algemeen bestuur om hier een besluit over te nemen.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projecttrekkers. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering. Verantwoording vindt door de uitvoerende partner plaats op basis van de afgegeven subsidiebeschikking. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's. Niet alle uitgaven lopen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek.

In deze paragraaf worden de verschillende subsidiestromen nader toegelicht. De projecten zelf worden per thema benoemd in het programma Ontwikkellijnen.

4.1 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor vijf gebiedsopgaven, waaronder de Achterhoek. Deze middelen zijn of worden toegekend aan projecten. Via een bulkbeschikking (2021) heeft de provincie 7,2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2026 zijn ingezet. Daarnaast heeft de provincie in 2025 2 miljoen euro beschikt voor cofinanciering van Regiodeal II. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2028 zijn ingezet.

De middelen vanuit de Gebiedsopgave worden ingezet als cofinanciering voor projecten. Projecten komen vanuit het veld. De projecten worden inhoudelijk en financieel kortgesloten met de Ontwikkeltafel en de provincie en voorgelegd aan de Achterhoek Board. Het dagelijks bestuur neemt uiteindelijk een besluit op basis van het advies van de Achterhoek Board. Regio Achterhoek beschikt de projecten door aan de aanvrager.

4.2 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is hoofdzakelijk gevoed met beschikbare incidentele middelen. Het fonds wordt – zoals afgesproken in de Achterhoek Werkt Door 2.0 en vastgelegd in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025– zo mogelijk gevoed uit een voordelig jaarsaldo van Regio Achterhoek. Dit is maximaal 0,50 per inwoner per jaar (circa € 150.000). Daarnaast wordt het fonds gevoed met incidentele vrijgevallen middelen uit subsidie inkomsten.

Jaarlijks wordt een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board (€ 90.000) en de Ontwikkeltafels (€ 135.000 per jaar) en er is jaarlijks € 90.000 beschikbaar voor kleine initiatieven. De overige middelen worden ingezet als (co-) financiering voor projecten. Inzet van het investeringsfonds loopt via de begroting van Regio Achterhoek. Het algemeen bestuur besluit over de inzet van het investeringsfonds.

Verwachte ontwikkeling investeringsfonds:	2027	2028	2029	2030
Stand 1 januari	4.410.000	4.192.000	3.972.000	3.809.000
bij: toevoeging € 0,50 p.i.	152.000	152.000	152.000	152.000
af: kosten Board (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
af: kosten ontwikkeltafels (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten)	-135.000	-135.000	-135.000	-135.000
af: kosten initiatieven (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
af: projecten (waarover besluitvorming is geweest)	-55.000	-57.000	0	0
af: cofinanciering Regiodeal (€ 3,7 mln.)	pm	pm	pm	pm
Stand 31 december	4.192.000	3.972.000	3.809.000	3.646.000

De regio zet zich in om nieuwe Rijks en provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk. Het investeringsfonds is daar belangrijk voor (gebleken). Het investeringsfonds is echter uitputtend en wordt nauwelijks gevoed. Het investeringsfonds zal ook voor ca 4 mln. worden ingezet als cofinanciering bij de nieuwe Regiodeal, waarvan € 3,7 mln. nog niet is verwerkt in bovenstaande tabel. Dit betekent dat in de toekomst meer cofinanciering nodig is van de partners c.q. het investeringsfonds aangevuld moet worden.

4.3 Regio Deal

De Regio Deal is een Rijksbijdrage. In 2024 is Regiodeal II toegekend voor € 25 miljoen. Projecten hebben voor de uitvoering de tijd tot eind 2028. In 2022 is de herijkte Visie 2030 in de Achterhoek Raad vastgesteld. Bij de herijking van de Visie hebben we ook een financiële doorvertaling van de ambities uit de Visie gemaakt. Dit is de basis voor gesprekken die we met het Rijk en provincie en in Europa voeren en voor gesprekken met investeerders zoals Oost NL. We zijn zo op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren.

4.4 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2021-2027 een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma "INTERREG Deutschland-Nederland".

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg.

De zeven gemeentelijke Duitslandcoördinatoren hebben hierin een belangrijke rol. Zij acteren tussen de Euregio en de Ontwikkeltafels om zo te komen tot nieuwe projecten die we in willen dienen.

Op dit moment is één lopende project (EDL zie ontwikkellijn Economie als stuwende kracht).

4.5 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek stelt subsidie beschikbaar voor lokale initiatieven en goede ideeën die de leefbaarheid op het platteland verbeteren. LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Lochem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Voor de Leader periode van 2023-2027 is geld toegekend aan de Achterhoek. De Achterhoek krijgt hiermee € 1.028.190 EU middelen en € 153.461 provinciale middelen ter beschikking. Vorige periode was de Achterhoek het enige Leader-gebied in Gelderland, in de huidige periode zijn er 6 gebieden.

Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie.

Voor de nieuwe Leaderperiode zijn 5 projecten gestart.

Projectnaam	Korte omschrijving
Boerderij Köning, rauwmelkse kazen	Inclusieve dagbesteding en leeromgeving middenin de samenleving.
Paviljoen De Strang	Een horecagelegenheid in Ulft, waar mensen met een verstandelijke beperking een waardevolle dagbesteding krijgen.
Circulair en natuurinclusief verbouwen (goed gevulde)	Kennisdeling via leergroepen over natuurinclusieve en circulaire landbouw
Cultureel centrum Etten	Realiseren van een licht- en geluidsinstallatie in het Multifunctionaal en Cultureel Centrum Etten.
Behoud Cafe Kerkemeijer	Duurzaam behouden en versterken van Cafe Kerkemeijer als gemeenschappelijke voorziening voor het dorp.

Deel 3

Financiële begroting

1. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Programma		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Smart Governance		4.951.000	3.511.000	3.309.000
Bedrijfsvoering en rente		717.000	415.000	448.000
TOTAAL LASTEN	A	5.668.000	3.926.000	3.757.000
Smart Governance		1.910.000	632.000	716.000
Bedrijfsvoering en rente		990.000	401.000	365.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	B	2.900.000	1.033.000	1.081.000
Smart Governance gemeenten		2.422.000	2.255.000	2.372.000
Bedrijfsvoering en rente		0	245.000	236.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN	C	2.422.000	2.500.000	2.608.000
SALDO BATEN EN LASTEN	C+B-A	-346.000	-393.000	-68.000
Onttrekkingen reserves		1.512.000	781.000	375.000
<i>Investeringsfonds</i>		824.000	776.000	370.000
<i>Egalisatiereserve rente</i>		0	0	0
<i>Reserve toekomstbestendige organisatie</i>		688.000	0	0
<i>Reserve huisvesting</i>		0	5.000	5.000
Toevoegingen reserves		-776.000	-388.000	-307.000
<i>Algemene reserve</i>		-100.000	0	0
<i>Investeringsfonds</i>		-376.000	-152.000	-152.000
<i>Egalisatiereserve rente</i>		-300.000	-236.000	-155.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES		736.000	393.000	68.000
GEREALISEERD RESULTAAT		390.000	0	0

2. MEERJARENAMING 2027-2030

	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Smart Governance	3.309.000	3.108.000	3.008.000	3.047.000
Bedrijfsvoering en rente	448.000	447.000	447.000	446.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten:</i>				
Salarissen en sociale lasten		102.000	114.000	119.000
Prijsindex		10.000	11.000	11.000
TOTAAL LASTEN	3.757.000	3.667.000	3.580.000	3.623.000
Smart Governance	716.000	513.000	358.000	272.000
Bedrijfsvoering en rente	365.000	225.000	162.000	157.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	1.081.000	738.000	520.000	429.000
Smart Governance	2.375.000	2.375.000	2.487.000	2.612.000
Bedrijfsvoering en rente	233.000	233.000	233.000	233.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten:</i>				
Gemeentelijke bijdrage		112.000	125.000	130.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN	2.608.000	2.720.000	2.845.000	2.975.000
SALDO BATEN EN LASTEN	-68.000	-209.000	-215.000	-219.000
Onttrekkingen reserves	375.000	377.000	367.000	371.000
<i>Investeringsfonds</i>	<i>370.000</i>	<i>372.000</i>	<i>315.000</i>	<i>315.000</i>
<i>Egalisatiereserve rente</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>47.000</i>	<i>51.000</i>
<i>Reserve huisvesting</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>	<i>5.000</i>
Toevoegingen reserves	-307.000	-168.000	-152.000	-152.000
<i>Investeringsfonds</i>	<i>-152.000</i>	<i>-152.000</i>	<i>-152.000</i>	<i>-152.000</i>
<i>Egalisatiereserve rente</i>	<i>-155.000</i>	<i>-16.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
TOTAAL MUTATIE RESERVES (- = toevoeging)	68.000	209.000	215.000	219.000
GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

Zie onderdeel 3.3 voor het incidentele deel van de baten en lasten.

3 Toelichting baten en lasten

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatiebegroting van Regio Achterhoek.

3.1 Algemene financiële beschouwing

3.1.1 Uitgangspunten programmabegroting 2027

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs hanteren we de volgende uitgangspunten:

- **Een structureel sluitende begroting**
Een structureel sluitende begroting is volgens de eisen van de Provincie een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor structurele dekking in het laatste jaar. Het algemeen bestuur heeft echter aangegeven een structureel sluitende begroting te willen vanaf het eerste jaar tot en met het laatste jaar van de meerjarenraming.
- **Realistisch begroten**
We hanteren de volgende uitgangspunten ten aanzien van specifieke kostenposten of inkomsten:
 - *Indexeren* volgens de afgesproken systematiek (AB 15 december 2021).
 - Loonkosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2025 (loonvoet sector overheid) inclusief nacalculatie van het voorlaatste begrotingsjaar.
 - Overige exploitatiekosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2025 (overheidsconsumptie netto materieel).
 - *Renteopbrengsten*: uitgaan van werkelijke renteopbrengsten per jaarschijf en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egalisatiereserve rente. We hanteren een rentebate van € 200.000 als structurele dekking voor de organisatiekosten. Dit bedrag is gebaseerd op de gemiddelde verwachte renteopbrengsten 2026-2030. Meer ontvangen rente in een jaar wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve rente en bij lagere renteopbrengsten wordt dit onttrokken aan de egalisatiereserve rente. De egalisatiereserve rente mag een maximale omvang van € 600.000 hebben. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.
 - In de begroting is een structurele *opbrengst vanuit subsidies* verwerkt van € 120.000. Meestal zijn subsidies wel meerjarig, maar niet structureel dus hier zit een verhoogd risicoprofiel dat we meenemen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Onderstaand de bijbehorende indexcijfers uit de septembercirculaires:

Indexcijfers	Loonindex			Prijsindex
	Circulaire 2024	Circulaire 2025	Begroting 2027	Circulaire 2025
2026 nacalculatie	3,8%	2,9%	-0,9%	
2027		5,1%	5,1%	2,2%
Te hanteren index in begrotingsjaar 2027			4,2%	2,2%

Op basis van genoemde uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage € 107.672.

Specificatie absolute stijging	Totaal
Loonsom	94.962
Opleidingsbudget (1,5% van de loonsom)	1.424
Overige exploitatiekosten (huur, ICT, verzekering, etc.)	11.286
Totale stijging	107.672

3.1.2 Bijdrage per inwoner begroting 2027

De Regio begroting bevat de programma's 'Bestuur en organisatie', 'Ontwikkellijnen' en 'Bedrijfsvoering en rente'. Alleen voor de programma's 'Bestuur en organisatie' en 'Bedrijfsvoering en Rente' wordt een bijdrage van de gemeenten gevraagd in de organisatiekosten.

Bijdrage gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2026	2.500.005	8,24
Absolute stijging van de autonome kosten	107.672	0,34
Bijdrage van gemeenten 2027 bestaand beleid	2.607.677	8,58

Jaarlijks wordt een eventueel overschot bij de bestemming van het jaarresultaat toegevoegd aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2027 max € 151.909), zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2025.

3.1.3 Projectbijdrage

De besluitvorming over financiële bijdragen aan projecten loopt via de Ontwikkeltafels, Achterhoek Board en het algemeen/dagelijks bestuur. Besluitvorming over de inzet van het investeringsfonds is voorbehouden aan het algemeen bestuur. Projecten worden ingediend en uitgevoerd door verschillende partners binnen de samenwerking. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering (bijvoorbeeld van bedrijven, organisaties of gemeenten). Verantwoording wordt, op basis van de afgegeven subsidiebeschikking, afgelegd door de uitvoerende partner.

3.1.4 Meerjarenbeeld en risico's

In de meerjarenraming (pagina 35) zijn de meerjarige structurele gevolgen op het gebied van salarissen en prijsindex doorgerekend op basis van de indexcijfers uit de septembercirculaire. Over de meerjarenperiode 2027 – 2030 geeft de inwonerbijdrage voor de gemeenten de volgende ontwikkeling te zien:

	2027	2028	2029	2030
Autonome kostenstijging	€ 0,35	€ 0,37	€ 0,41	€ 0,43
Af: stijging aantal inwoners	-€ 0,01	pm	pm	pm
Totaal per inwoner gemeenten	€ 0,34	€ 0,37	€ 0,41	€ 0,43

In 2027 is er sprake van een negatieve nacalculatie salarissen en sociale lasten van 0,9%. Daarom is de autonome kostenstijging voor 2027 lager dan de jaren erna.

3.1.5 Begroot bedrag onvoorzien

Het budget voor onvoorziene uitgaven is € 8.000. Dit is opgenomen in programma 'Bestuur en organisatie'.

3.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

De toevoegingen (T) en onttrekkingen (O) aan reserves en voorzieningen zijn als volgt:

Reserve	Progr.	Kosten/opbrengsten	Mutatie	Bedrag
Investeringsfonds	1	Werkbudget board/opgavetafels	O	- 315.000
	1	Kosten projecten	O	-55.000
	1	Bijdrage gemeenten	T	152.000
Reserve onderhoud	4	Onderhoudskosten	O	- 5.000
	4	Rente egalisatie	T	155.000
Totaal mutatie reserves			O	- 68.000

Er zijn in 2027 geen onttrekkingen aan voorzieningen geraamd.

Investerings

Voor 2027 zijn er geen vervangingsinvesteringen geraamd.

3.3 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Hieronder vallen ook de mutaties reserves. In onderstaande tabel is dit weergegeven.

Baten incidenteel	2027	2028	2029	2030
Bijdrage gemeenten in investeringsfonds	152.000	152.000	152.000	152.000
Projectopbrengsten	444.000	241.000	86.000	0
Sub-totaal	596.000	393.000	238.000	152.000
Onttrekking aan reserves	375.000	377.000	320.000	320.000
Incidentele baten totaal	971.000	770.000	558.000	472.000

Lasten incidenteel	2027	2028	2029	2030
Thematafels en Board uit investeringsfonds	315.000	315.000	315.000	315.000
Projectkosten	499.000	298.000	86.000	0
Kosten uit reserve huisvesting	5.000	5.000	5.000	5.000
Sub-totaal	819.000	618.000	406.000	320.000
Toevoeging aan reserves	152.000	152.000	152.000	152.000
Incidentele lasten totaal	971.000	770.000	558.000	472.000

Totaal per saldo incidentele baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0
--	---	---	---	---

De toevoegingen en onttrekking aan de egaliseringsreserve rente zijn structureel van aard en daarom niet opgenomen in bovengenoemd overzicht. Het betreft de bespaarde rente over reserves.

3.4 Geprognosticeerde balans

Volgens de BBV is het verplicht een geprognosticeerde balans op te nemen.

Activa per 31 december	Werkelijk 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
Financiële vaste activa	283	278	272	266	222	154
Totaal vaste activa	283	278	272	266	222	154
Uiteenzettingen < 1jr	37.715	22.335	12.502	7.194	7.141	7.586
Liquide middelen	60	60	60	60	60	60
Overlopende activa	460	460	460	460	460	460
Totaal vlottende activa	38.235	22.855	13.022	7.714	7.661	8.106
Totaal activa	38.518	23.133	13.294	7.980	7.883	8.260

Passiva per 31 december	Werkelijk 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
Eigen vermogen	6.390	6.007	5.539	4.398	3.358	3.140
Totaal vaste passiva	6.390	6.007	5.539	4.398	3.358	3.140
Vlottende schuld <1jr	351	351	351	351	351	351
Overlopende passiva	31.760	16.775	7.404	3.231	4.174	4.769
Totaal vlottende passiva	32.111	17.126	7.755	3.582	4.525	5.120
Totaal passiva	38.518	23.133	13.294	7.980	7.883	8.260

Bijlagen

Formatieplan

Onderstaand het formatieplan voor 2027. Hierin zijn de personele gevolgen van de heroriëntatie nog niet verwerkt. De organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden binnen de bestaande financiële kaders in de komende periode verder uitgewerkt. Een gewijzigd formatieplan met, indien nodig, een (budgettair neutrale) begrotingswijziging wordt in het najaar voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Onderdeel	Functienaam	Formatie in fte 2026	Formatie in fte 2027
Kerntaken	Secretaris/directeur	1,00	1,00
	Adviseur bestuur/Achterhoek Board	1,00	1,00
	Adviseur bestuur/Griffie	0,50	0,50
	Adviseur bestuur/Duitsland	0,50	0,50
	Programmaregisseur I	2,50	2,50
	Programmaregisseur II	2,50	2,50
	Programma-/projectmedewerker	3,50	3,50
	Subsidiespecialist	1,00	1,00
	Adviseur public affairs	1,00	1,00
	Medewerker public affairs	0,50	0,50
	Medewerker communicatie/profilering I	1,00	1,00
	Medewerker communicatie/profilering II	1,00	1,00
Totaal kerntaken		16,00	16,00
Ondersteuning	Sr. adviseur financiën	0,75	0,75
	Adviseur financiën	0,69	0,69
	Administrateur	0,78	0,78
	Medewerker financiële administratie	0,53	0,53
	Secretaresse	1,00	1,00
Totaal ondersteuning		3,75	3,75
Totaal excl. projecten		19,75	19,75
Projecten		1,56	-
Totaal incl. projecten		23,42	19,75

Toelichting op het formatieplan

In bovenstaand overzicht is per onderdeel aangegeven wat de toegestane formatie per 1 juli 2026 is. De gegevens zijn uitgedrukt in fulltime eenheden. De gegevens, zoals opgenomen in dit overzicht, zijn gebruikt ten behoeve van het opstellen van de raming salarissen en sociale lasten voor de begroting 2027. De detachering/inhuur vanuit derden is niet meegeteld in de toegestane formatie. Daarvoor worden zo nodig afzonderlijke budgetten in de begroting opgenomen.

De totale formatie van Regio Achterhoek bedraagt 19,75 fte. Er is in 2027 geen (structurele) projectformatie.

Formatie Duitsland

Er is 0,5 fte formatie opgenomen voor adviseur bestuur Duitsland. In een bestuursopdracht "Grensoverschrijdende samenwerking in de Achterhoek" (GROS) werd in 2019 besloten dit budget te gebruiken als werkbudget grensoverschrijdende activiteiten. In het algemeen bestuur van 11 februari 2022 is een midterm review met aanbevelingen behandeld op basis waarvan een nieuwe bestuursopdracht wordt opgesteld. Vooralsnog blijft de formatie staan in het formatieplan, maar worden de middelen ingezet als werkbudget.

Wachtgelders

Regio Achterhoek kent voor 2027 geen wachtgelders. De laatste uitkeringsperiode loopt t/m 31 december 2023.

Detachering

Regio Achterhoek kent voor 2027 geen detacheringen naar andere organisaties.

Bepaling loonsom

In de raming van salarissen en sociale lasten wordt uitgegaan van de werkelijke structurele loonkosten per 1 februari 2026, gecorrigeerd voor een autonome loonstijging (indexering inclusief nacalculatie). De salarisindex voor 2027 bedraagt 4,2% inclusief nacalculatie. Voor alle functies wordt de max van de schaal gehanteerd. De totale loonsom voor 2027 bedraagt € 2.355.000.

Netto-uren

De productieve uren ofwel netto-uren bedragen 1.350 uren per formatieplaats, in overeenstemming met algemeen gehanteerde normen.

Omschrijving per fulltime fte		Uren
Formele arbeidsduur volgens CAO	Rekening houdend met 8 feestdagen	1.829
Normaal en bovenwettelijk verlof	4 weken en 7 dagen	194
Ziekteverzuim	5%	82
Aanwezige uren		1.553
Algemeen overleg		50
Opleiding en bijhouden literatuur		40
Frictie-uren (verplaatsing, verzorging, ed.)		113
Totaal indirecte uren		203
Netto werkuren (aanwezige – indirecte uren)		1.350

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Naam reserve	Saldo begin 2026	Vermeer- dering wegens rente 0,00%	Dotatie 2026	Onttrekking 2026	Saldo begin 2027	Vermeer- dering wegens rente 0,00%	Dotatie 2027	Onttrekking 2027	Saldo per 31-12-2027
Algemene reserve	491.537	0	0	0	491.537	0	0	0	491.537
ALGEMENE RESERVE	491.537	0	0	0	491.537	0	0	0	491.537
Investeringsfonds (*)	5.034.182	0	152.000	776.000	4.410.182	0	152.000	370.000	4.192.182
Toekomstbestendige organisatie	150.096		0	0	150.096	0	0	0	150.096
Reserve rente-egalitatie	300.000	0	236.000	0	536.000	0	155.000	0	691.000
Reserve huisvesting	23.689	0	0	5.000	18.689	0	0	5.000	13.689
BESTEMMINGSRESERVES	5.507.967	0	388.000	781.000	5.114.967	0	307.000	375.000	5.046.967
TOTAAL RESERVES	5.999.504	0	388.000	781.000	5.606.504	0	307.000	375.000	5.538.504
Voorziening verlofsparen	17.123	0	0	0	17.123	0	0	0	17.123
VOORZIENINGEN	17.123	0	0	0	17.123	0	0	0	17.123
TOTAAL VOORZIENINGEN	17.123	0	0	0	17.123	0	0	0	17.123
TOTAAL-GENERAAL	6.016.627	0	388.000	781.000	5.623.627	0	307.000	375.000	5.555.627

(*) investeringsfonds is nog exclusief onttrekkingen voor cofinanciering Regiodeal waarover nog besluitvorming moet plaats vinden.

TOELICHTING BIJ STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt onderscheid tussen reserves en voorzieningen.

Reserves

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waaraan geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar). Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het algemeen bestuur een bepaalde bestemming (doel) is gegeven. Deze bestemming kan te allen tijde worden opgeheven; er zitten geen verplichtingen naar derden achter.

Het rechtstreeks aan reserves toevoegen of onttrekken van middelen is niet toegestaan. Dit moet plaats vinden via de exploitatie.

Voorzieningen

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn. De voorziene lasten moeten hun oorsprong in het verleden hebben (voor balansdatum). De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Rentetoevoeging

De rentevergoeding over het eigen vermogen is volgens de BBV maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe lasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. De Regio heeft geen financieringsmiddelen aangetrokken. Het rentepercentage voor toevoeging aan de algemene reserve is voor 2027 dan ook 0%.

1. Algemene reserve

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van de tegenvallers in het jaarresultaat.

Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van een weerstandsratio van $1,4 \times$ de benodigde weerstandscapaciteit (AB 17 december 2021), ofwel op basis van de huidige begroting 2027 $1,4 \times \text{€ } 489.000 = \text{€ } 685.000$.

Op 31 december 2027 bedraagt het begrote saldo € 491.537. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt nader ingegaan op de omvang van de algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves

Investeringsfonds

Bij de besluitvorming over de doorontwikkeling is een investeringsfonds gevormd. Jaarlijks wordt een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board (€ 90.000) en de Thematafels (€ 22.500 per Thematafel per jaar) en er is jaarlijks € 90.000 beschikbaar voor kleine initiatieven. Het investeringsfonds wordt onder meer gebruikt als cofinanciering voor de projecten. De inzet van de middelen loopt via besluitvorming door het algemeen bestuur. De inzet moet voldoen aan vastgestelde criteria.

In het overzicht is nog geen rekening gehouden met cofinanciering voor de Regiodeal II (€ 4 mln.) voor zover hierover nog geen besluitvorming is geweest.

De regio zet zich steeds in om nieuwe Rijks en provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk. Het investeringsfonds is daar belangrijk voor (gebleken). Het investeringsfonds is echter uitputtend en wordt nauwelijks gevoed, ook omdat de provincie niet meer bijdraagt hieraan. Het investeringsfonds zal ook voor ca 4 mln. worden ingezet als cofinanciering bij de nieuwe Regiodeal. Dit betekent dat in de toekomst meer cofinanciering nodig is van de partners c.q. het investeringsfonds aangevuld moet worden.

Op 31 december 2027 bedraagt het begrote saldo € 4.192.182.

Bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie

In 2025 is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd. Door de besparingsopgaven en gewijzigde uitgangspunten (o.a. egalisatiereserve rente) is de begroting vanaf 2026 structureel sluitend en dit betekent dat de reserve toekomstbestendige organisatie niet meer in volle omvang nodig is. In 2026 is besloten om nog € 150.000 in de reserve te behouden voor kosten van organisatieontwikkeling en mogelijke frictiekosten naar aanleiding van de uitwerking van de inhoudelijke agenda en de bijbehorende Governance.

Op 31 december 2027 bedraagt het begrote saldo € 150.096.

Bestemmingsreserve egalisatiereserve rente

In 2025 is een egalisatiereserve rente gevormd voor het opvangen van verschillen tussen werkelijk ontvangen rente en structurele inzet van rente als dekking van de organisatiekosten. De egalisatiereserve is een buffer, waarmee eventuele tekorten in het een jaar kunnen worden opgevangen met overschotten eerdere jaren. We hanteren een rentebate van € 200.000 als structurele dekking voor de organisatiekosten. Dit bedrag is gebaseerd op de gemiddelde verwachte renteopbrengsten 2026-2030. Meer ontvangen rente in een jaar wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve rente en bij lagere renteopbrengsten wordt dit onttrokken aan de egalisatiereserve rente. De egalisatiereserve rente mag een maximale omvang van € 600.000 hebben. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.

Op 31 december 2027 bedraagt het begrote saldo € 691.000. Naar verwachting zal er in 2027 een vrijval in het exploitatieresultaat plaatsvinden. Dit is nog niet in de begroting verwerkt.

Bestemmingsreserve onderhoud huisvesting

Begin 2019 is de Regio verhuist naar de Steck aan de Raadhuisstraat in Doetinchem. Het pand werd voor een periode van 3 jaren gehuurd. Het contract wordt jaarlijks verlengd. In juli 2019 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het reserveren van een bedrag van € 25.000 voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten.

Op 31 december 2027 bedraagt het begrote saldo € 13.689.

3. Voorzieningen

Voorziening verlofsparen

De voorziening verlofsparen is opgericht omdat er sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft de toevoegingen en opnamen van het spaarverlof.

Op 31 december 2027 bedraagt het begrote saldo € 17.123.

3. OVERZICHT TAAKVELDEN 2027

Taakveld		Lasten	Baten	Saldo
Bestuur				
0.1	Bestuur (inc. Regionale samenwerking)	3.300.945	2.174.945	-1.126.000
0.4	Ondersteuning organisatie (overhead)	437.733	432.733	-5.000
0.5	Treasury (renteabaat)	10.000	365.000	355.000
0.8	Overige baten en lasten	8.000	716.000	708.000
		3.756.677	3.688.677	-68.000
0.10	Mutatie reserves	307.000	375.000	68.000
Saldo van baten en lasten		4.063.677	4.063.677	0

VERZAMELSTAAT BIJDAGEN GEMEENTEN 2027

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1/1/26	Smart Governance <i>incl onvoorzien</i>	2027		Per inwoner	2026	
			Bedrijfs- voering en rente	ongewijzigd beleid totaal		Totaal	Totaal per inwoner
Aalten	27.617	215.883	21.155	237.038	8,58	226.465	8,24
Berkelland	43.988	343.855	33.696	377.551	8,58	362.200	8,24
Bronckhorst	35.967	281.155	27.552	308.707	8,58	296.850	8,24
Doetinchem	60.491	472.860	46.338	519.197	8,58	495.125	8,24
Montferland	37.011	289.316	28.351	317.667	8,58	305.085	8,24
Oost Gelre	29.871	233.502	22.882	256.384	8,58	247.690	8,24
Oude IJsselstreek	39.584	309.429	30.322	339.752	8,58	325.709	8,24
Winterswijk	29.288	228.945	22.435	251.380	8,58	240.881	8,24
Totaal gemeenten	303.817	2.374.945	232.733	2.607.677	8,58	2.500.005	8,24